ve karşınızda

Halit Kıvanç

Karacan
YAYINLARI

VE KARŞINIZDA... HALİT KIVANÇ

Karacan
YAYINLARI

VE KARŞINIZDA...
«HALİT KIVANÇ»...

Özgeçmiş mi? Özünü, sözünü bırakın! Yarım yüzyıl geçmiş ona bakın siz! Fazlası var, eksiği yok. Koca bir yüzyılın yarısı kalmış gerilerde... Ne var ki, insan yaptığı her işe kendini içtenlikle verdi mi, delikanlılıktaki çalışma temposunu hiç yavaşlatmadı mı, yaşlandığını farkedemiyor bile... Ya da ihtiyarlamadan yaşlanıyor.

Yirminci Yüzyıl'ın ikinci çeyreği başlarken İstanbul'da doğmuşum. Fatih'te... Şimdi yol oldu doğduğum yerler... Yaşantımda yıkılan hayallerin çokluğu yanında, doğduğum evin yıkılması pek etkilemedi beni.

Dünyaya gözlerimi açtığım gece bizim mahalle bir aydınlanmış, bir aydınlanmış, sormayın!.. Büyüklerimin deyimiyle «nur yağmış mahalleye». Fantezi değil, gerçek... Elektrik bizim tarafa o «18 Şubat» gecesi gelmiş. Ben doğmadan önce bizimkiler mumla, lambayla aydınlanırlarmış. Aslında o gece attığım ilk çığlıklarla «Güvenmeyin bu elektriğe!.. Yıllar sonra bir gün gelir, gene muma, lambaya muhtaç eder hepimizi!» demek istemişim ama, anlıyan çıkmamış.

Çok erken konuşmuşum. Konu komşu şaşmış, «Aaaa parmak kadar çocuk konuşuyor» demiş. Ve nazar da değmiş. Susmuşum. Evdekileri haklı merak, telaş, kaygı almış. Yaşlı ahbaplardan biri «Kanarya suyu içirin!» önerisini ortaya atmış. Anacığım da kapı kapı kanarya besleyen komşu aramış. Bulmuş da. Kanaryanın kafesindeki minik su kabını çıkarmışlar, içindeki suyu benim o minik ağzıma yaklaştırmışlar. İçiş o içiş... Bir konuşmaya başlamışım.

Şimdi ötmeyen kanaryalara benim suyumu içiriyorlar.

Anamın, babamın çocukken bana verdikleri en büyük öğüt, «yalandan kaç»tı. Onları dinledim, hep kaçtım yalandan... Fakat yalan bizden daha hızlı atletti ve her yerde peşimizden koşuyordu.

Bir gün lisede dersteyken kapı açılmış, muavin girmişti. Muavin sınıfa gelmişse önemli bir şey var demekti. Öğretmenin kulağına fısıldadıklarını hep merak etmiştik. Sonra bize dönmüştü öğretmen... Daha doğrusu bana:

— 457 Halit, muavin beyle beraber gideceksin.

Şaşkınlık içinde kalkmıştım. Koridorda yumuşak bir dille konuşmuştu muavin:

— Baban biraz rahatsızlanmış da... Ama merak etme!.. İyileşir.

O zamanlar babaların ölüm haberleri böyle alıştıra alıştıra verilirdi. Şimdiki gibi çocuklarının ölüm haberlerini bültenlerde listelerle dinlemezdi babalar...

İşte o gün anladım ki, babam gitmişti ve bir daha da gelmeyecekti. «Yalandan kaç» diyen babam gitmişti de gelmeyecekti ha? Bundan büyük yalan olur muydu? Hayat bir yalandı. Dünya bir yalandı.

Sonraları çok partili hayata geçtik. Politikacı sayısı çoğaldı. Ticaret yaşantımız gelişti. Böylece yalan da, okuluna gitmeye gerek olmayan, yaldızlı diploması bulunmayan, fakat en verimli, en geçerli meslek oluverdi.

Politika dedim de... Çok hastalanmıştım küçükken... Hani aile ansiklopedilerinde ya da gazetelerin sağlık köşelerinde sözü edilen ne kadar hastalık varsa, hepsini denemişim çocukluğumda... Onun için büyüdükten sonra da etrafta bulaşıcı hastalık sözü duyuldu muydu, anacığım moral verirdi, «Meraklanma oğlum, derdi, sen bunu da geçirmiştin küçükken... Bulaşmaz sana...»

Politikacılık da bu sayede mi bulaşmadı dersiniz?

Uslu çocukmuşum, anlattıklarına göre... Evde oturur, sabahtan akşama kendi icat ettiğim oyunları oynarmışım. Halının desenleri üzerinde düğmeleri yarıştırır ya da maç ettirirmişim. (Onlar dışında tek oyuncağım yoktu ki zaten. Belki varlıklı aile çocuklarının oyuncakları karşısında yutkunurken ilk play-back denemelerini yapmışımdır, TV'den yıllarca önce... O zamanlar «fa-

kirim» demek ayıptı da... «Pek varlıklı değil» derlerdi kibarca, bizim gibi aileler için...)

Ama asıl oyuncağım, yazılı kâğıtlarmış. Ne bulsam okumaya yeltenirmişim. Bu çabayla da daha beş yaşında -alfabeyi ne demek- gazeteyi sökmüşüm. Altı yaşıma gelmeden okula gelmişim.

Hiç unutmam, müdür bakmış bakmıştı da:

— Pek küçük, demişti, okuyor ha?

Masanın üstündeki «Cumhuriyet» gazetesine uzanmış, sonra da bana uzatmıştı:

— Hadi oku bakalım!

Su gibi okumaya başlamıştım. (O zaman vurmuyorlardı «Cumkuriyet» okuyanları...) Müdür yazının yarısında çekmişti gazeteyi elimden... Ve kaydımın yapılması için muavini çağırmıştı.

Arşiv merakım küçükten gelir. İlkokul birinci sınıf karnem dahil, çok şeyi saklamışımdır. Anlattığım her maçı not ederim. Yayınlanan her yazımı dosyalarım. Yararlı olacağına inandığım küpürlerden oluşturduğum arşivimin en kalabalık bölümünde fıkralar, gülmeceler vardır. Boş zamanım olursa, çıkarır onları okurum. Bu da her zaman her yerde anlatılabilecek fıkraları belleğe yerleştirmeğe yarar. Aslında boş zamanım olmaz. Küçüklüktenberi çok çalışırım. Şimdi ilk, orta, lise karnelerime bakanlar «Oooo pek de çalışkanmışsın» diye takılırlar. Gerçektir oysa... Lisede hep iftihar kitaplarına geçmişimdir. Yanlış anlamayın ama!.. Tüm bunları gülün diye anlatıyorum, övünmek için değil... Bana bile bir garip geliyor çünkü... Brezilya'nın kaç ton kahve çıkardığını ya da Norveç Kralı'nın yedinci kuşak dedesinin göbek adının ne olduğunu ezberleyerek geçmiştim iftihar listelerine filan... Şimdiyse bir pişirimlik kahvenin hangi komşuda bulunduğunu bilmek önemli... Ya da Norveç'in bize kaç dolar yardım göndereceğini öğrenmek... Kolomb'un, Amerika'yı keşfettiği halde, bulduğu yeri Amerika'ya benzetemediğini bilmezsek sıfır alırdık o zaman... Onun için zorunluydu ezberlemek... Diyemezdik ki, «Kolomb'un bulduğu yeri Amerika'ya benzetemediğine bakmayın siz!.. Bir gün gelecek, Amerika her bulduğu yeri kendine benzetmeye çalışacak»... Aklımız ermezdi ki... Erdiği zaman da sadece Amerika değil, tüm dünya benzetmiş olacaktı bizi...

İstanbul Üniversitesi'nin kocaman tarihsel kapısından girdiğim ilk günün heyecanını bugün bile yaşarım. Bir an önce kaleme gitmeli, Hukuk rozetini alıp göğsüme takmalıydım. Gerekli iş-

lemleri bitirip kimlik belgemi de aldım mı, tamam... Hemen tramvaya biner ve artık lise öğrencisi gibi «paso» değil, «şebeke» derdim bilet alırken... Hem de öyle bağırmalıydım ki «şebeke» diye... Sadece biletçi değil, yakındaki genç kızlar da duymalıydı. «Şebeke», Üniversiteli'nin kimliğiydi. «Üniversiteli» sözcüğü de, sevgi ve saygı görmek için geçerli bir parolaydı, o sıralarda... Hor görülmek için boy hedefi değil, bugünkü gibi...

Sonrasını hızlı geçebiliriz. Üniversite, başka deyimle Hukuk bitti. Yedek subaylık bitti. Bir yandan gazetecilikte ilk adımlar... Öte yandan yargıç adaylığı... Ailemin «Oğlumuz hakim oldu» diye övünmesi arasında Siirt'in Kozluk ilçesinde kısa süre yargıçlık görevi... Avukatlık stajı ve cüppenin rafa kalkması... Geceli gündüzlü gazetecilik... Dünyaevi... Evlilik derken babalık... Oğluma ilk öğütler... Derken yazılı basından sözlü basına... İlerleyen yıllarda sözlü basının yanısıra gözlü basına... Gazete, dergi, radyo, televizyon birbirine karışırken, bir de sahne... Yazarlık yanında sunuculuk... Londra'da BBC'de bir yıla yakın «Her Majesty»nin programcı-spikeri olarak çalışmak... Ne bileyim, bir sürü şey işte...

Çok ürkerim Cyrano de Bergerac'ı anlatan diziden:

«Her şey olayım derken,

«Hiçbir şey olmadı...»

Oysa «herşey» olmayı hiç istememişimdir, istemem de... «Bir şey, belki bir iki şey. Ama iyi bir şeyler... hedefimin dışında çaba harcamamışımdır. Doğrusu da budur. Fakat kaderin oyunu mu, toplumun cilvesi mi, ekonominin itmesi mi, neyse ne? İstesem de, istemesem de «çok şey» yapan kişi olarak buluvermişim kendimi... Gene de öyleyim. İnanın, yaptıklarımın bir bölümünü hiç de arzuyla yüklenmiyorum. Dedim ya, kiminde ekonomik zorunluklar, kiminde toplumsal koşullar, kiminde de öteki yaptıklarımdan doğan sonuçlar, oralara götürüyor beni... Ne demek istediğimin tam anlamıyla sadece kendim farkındayım. Zaten bir bakıma kendi kendime hesap veriyorum bu özgeçmiş denemesinde...

Çok iş yapmanın en zevkli yanı, çok gezmek... Otobüsten vapura, vapurdan trene, trenden uçağa, uçaktan otomobile... Gezdikçe, yorulmak şöyle dursun, dinleniyorum ben... Çok gezenin çok bildiği konusunda iddialı değilim de, çok gezenin çok gördüğü noktasına parmak basarım. Birkaç ay önce, güzel bir kız gördüm uçakta. Yanyana düştük. Bildiği dili bildiğimden söyleşiyi koyulaştırmıştık. Uçuş süresi de uzundu. Yalnız ilginç olan taraf, ben kıza kompliman yapacağıma o bana iltifat ediyordu. Kız bizden olsa, haydi TV'den tanıyor, bir yerlerde dinlemiştir ya da bir ya-

zım hoşuna gitmiştir, filan diye övünme nedeni bulacağım. İyi hoş ama, elin yabancısı beni nereden tanır? Tanımaz da, bu iltifat yağmuru ne? Hollywood jönü değilim ki ilk bakışta çarpmış olayım kızı... Ne var ki, insan gene de kasılıyor hafiften... İçimden «Aferin oğlum, diyorum kendi kendime... Bak, bu yaşta da geçiyorsun demek Avrupa piyasasında...»

Bir ara şeytan dürttü. Dürtmekten öte dürtükledi hatta. Dayanamadım:

— Benimle bu denli ilgilenmenizden çok mutluluk duydum, dedim.

— Aaa, dedi, rica ederim, görevim bu benim... İşim...

— İşiniz mi? Anlıyamadım.

— Arkeoloji doktorası yapıyorum ben... Eski eserler daima çok ilgimi çeker.

Yıllar yılı gazete, dergi, kitap sayfalarında dolaştım, okuyucular edindim. Yıllar yılı mikrofonlardan seslendim, radyolarda konuştum, dinleyicilerim oldu. Yıllar yılı ekranlardan bakıyor, izleyicilere yaklaşıyorum. TV'de ve sahnede seyircilerimle birlikte oluyorum. Her üçgende Bermuda'nın şeytanı bulunmuyor. Benimki tam bir mutluluk üçgeni işte... Okuyucum, dinleyicim, seyircim arasında, her gün sanki yeniden doğuyorum. Böylesine çok yönlü bir yaşantı içinde, geri dönüp bakmak geldi içimden: «Neler yapmışım?» diye... Yaptıklarını bir bir göremese de insan, yazdıklarını bir anda yanında buluveriyor. Ben de buldum.

Sahiden neler yazmışım? Eskileri ortaya dökmekte bir yarar olur mu? Şöylesine düşündüm. Yaşamını «kalem ve çene işçisi» olarak sürdüren bir kişi için yarar yoksa bile, zarar da yok, dedim. Dünü bugünle birleştirmek, bir bakıma hoşuma da gitti. Böylece otuz yıla yayılan yazılarımdan kendimce mizah saydıklarımı ya da sandıklarımı bir süzgeçten geçirdim. Bu kitabın içeriği doğdu. Eski yazılarımda dili, sözcükleri pek değiştirmedim. Fazla sivri gelen, şimdi beni bile rahatsız eden birkaç deyime dokundum, o kadar... 10-20-30 yıl öncenin yazılarını o günlerin havasında okuyasınız istedim. O günlerde nelere gülündüğü ya da neleri gülmece kabullendiğimizi eskilere anımsatmak, yenilere de duyurmak amacıyla...

Kitabın adı mı? Çok kolay bulduk onu... Yıllardır radyoda, televizyonda, sahnede, yarışmada, defilede, konserde, kısaca büyük kalabalıklar önünde hep birilerini sundum: «VE KARŞINIZDA... VE KARŞINIZDA... VE KARŞINIZDA...» diye...

İzninizle bunca yıldan sonra bir kez de kendimi sunayım:
«VE KARŞINIZDA...»
«30 YILLIK YAZILARIYLA...»
Ne tuhaf!.. «BEN» demek ne zormuş...

HALİT KIVANÇ
Saygı ve sevgilerimle.
(Haziran - 1979)

VE İLGİNİZLE...
«İKİNCİ BASKI»...

Sözlükler, ansiklopediler, kitaplar, belgeler, hepsi de şöyle yazar:

«Eski Mısır'lılar yazı yazmak için Nil nehri kıyılarında yetişen ve adına (Papirüs) denilen bir bitkiyi kullanırlardı. Böylece Papirüs, kâğıdın atası sayılır. Ancak, bitkiden yapılan ve bükülebilen ilk parlak kâğıt buluşu, Çin'lilere aittir. Daha sonra Semerkant'ta ilk kâğıt yapımevi kurulmuş ve sonra da...»

Sonra'sı önemli değil ...Bu kadarıyla da anladığımıza göre, kâğıdı Mısır'lılar bulmuş, Çinliler yaymış... Bizimkiler de kaybetmiş...

∴

Çocukken «Uçtu uçtu» oynardık da... Aklımıza başka şey gelmedi miydi, hemen kâğıdı uçururduk. «Uçtu uçtu, kâğıt uçtu...» En kolay kâğıt uçardı nedense...

Yıllar geçti. Bir gün gerçekten en kolay uçanın da, piyasadan en kolay kaçanın da kâğıt olduğunu gördük. «Yok»ların ön sırasında yer aldı kâğıt... Oysa bizim gibi «kâğıtsal bir toplum» için kâğıdın önemi başkalarından da büyüktür. Öyle değil midir ya: Bir çocuk doğdu mu... Ebe, bebeği kucağına alır ve babasına döner:

— Ne ad yazdıracaksınız nüfus kâğıdına?

Nüfus kâğıdı, yavrunun kâğıtlı yaşamında ilk adımdır. Ama nüfus kâğıdı çıkabilmesi için de doğum kâğıdı gereklidir. Doğum kâğıdı için ise, kendiliğinden doğuran bir süre kâğıda başvurulur. Derken bebek kendi kendine oyalansın diye, eline eski bir gazete

kâğıdı verilir. İlk oyuncağıdır bu... Çocuk da o kâğıt oyuncağı yırtarak sanki topluma karşı kâğıtlı ilk tepkisini gösterir. Büyümeye başlar yavru... Kolunda çakıyı gezdirip hafifçe kanatırlar. Böylece ilerde kendisine gerekli, gereksiz yerde lâzım olacak ilk «aşı kâğıdı» çıkarılır. Daha da büyür çocuk... Okul çağına gelir. Babası gidip muhtardan bir ikametgâh kâğıdı alır. Bakkaldan da bir dilekçe kâğıdı... Çocuk okula yazdırılır. Okul başlar. Öğretmen müsvette kâğıdı ister, dosya kâğıdı ister, kareli kâğıt ister, çizgili kâğıt ister, elişi kâğıdı ister, ister de ister. Hep ister, hep kâğıt ister. Çocuk hızla büyür. İlki bitirir, ortaya gider, ortayı bitirir, liseye... Arada okullara bol bol sınav kâğıdı götürür. İki gün gelmeyince okula, eve kâğıt gelir muavinden... Çaresiz babasına imzalatıp mazeret kâğıdı götürür o da... Bir şeye heveslidir ya çocuk... Resmi severse, resim kâğıdı gerekir. Fotoğrafa merak sararsa, fotoğraf kâğıdı peşinde koşar. Müzik âşığı ise nota kâğıtları kolunda dolaşır. Lise biter, Üniversiteye giremez. İş bulmak için sağa sola başvurur. Hepsinde de müracaat kâğıdı doldurturlar. Bazı yerde iyi hal kâğıdı isterler. Derken iş bulur, masa başına çöker, gelen giden kâğıtları havaleye başlar. Bazılarını da kâğıt sepetine atar. Hayat pahalıdır. Geçinemez. Rakıya başlar üzüntüden... Razı mezesi de kâğıtta pastırmadır. Cebinde iki yüz kâğıt kalır bazan, taksi üç yüz kâğıt ister, kâğıtları yetişmediğinden yaya yürür. Kumara da alışır. Elli ikilik kâğıtlar elinden düşmez olur. Kâğıt yapar, kâkıt açar, kâğıt dağıtır, kâğıt çalar, kâğıt çeker, kâğıt atar, kâğıt tutar... Kitap alır, kapağı kuşe kâğıttır. Aldığı hediyeyi çiçekli kâğıda sardırır. Eti kasap kâğıdında getirir eve. Askere gider, bitirir. Terhis kâğıdıyla döner. Evlenir. Ev döşer, duvarları kâğıtla kaplatır. Her akşam evine, kolunda kâğıda sarılı paketle gelir. Karısı geceleri yüzünü makyaj kâğıdıyla siler. Nezle olan kızı kâğıt mendille dolaşır. Oğlu kimyaya gider, turnusol kâğıdını çalışır. Kafası kızınca patrona bağırır, «Cart kaba kâğıt» diye... Hani yasalar bıraksa, karısına da boş kâğıdı verecek zamanları olur. Neyse temiz kâğıt uydurur, başka işe girer. Tekrar düzeltir durumu... Kâğıt kebabı yemeye bayılır. Futbola merak sarar, «Kâğıt üstünde beş çekeriz size» diye bahse tutuşur. Tüm yaşamı kâğıtlı bir dünyada geçer kısaca... Kâğıt, kâğıt, kâğıt... Zımpara kâğıdı, tuvalet kâğıdı, pellür kâğıdı, karbon kâğıdı, papye kâğıdı, krepon kâğıdı, mektup kâğıdı... Kâğıt kâğıt kâğıt... Başlıklı kâğıt, birinci hamur kâğıt, ikinci hamur kâğıt, üçüncü hamur kâğıt, parlak kâğıt, mat kâğıt, kuşe kâğıt, çikolata kâğıdı, garanti kâğıdı, teslim kâğıdı, torpil kâğıdı, esericedit kâğıdı, sa-

man kâğıdı, peçete kâğıdı, reçete kâğıdı... Derken yüzü kâğıt gibi bembeyaz olur. Reçete kâğıdı da işe yaramaz artık. Toplanırlar etrafına... Ve telâşla sorarlar: «Nerede defin kâğıdı?»

Kâğıtla doğmuş, kâğıtla yaşamış, kâğıtla gitmektedir işte...

***

Biz de... Siz dostlara otuz yıllık selâmımızı iletecek şu kitabın ikinci baskısına bir tomar kâğıt bulabilmek için aylar aylar bekledik, yılı çoktan aştık.

Fakat... Yine de pek uzun sayılmaz. Koca dünyada çok işin üç kâğıtla yürüdüğü bir çağda beş on ay beklemişiz bir kâğıt için... Çok mu?

İlginize teşekkürlerle...
Saygılarla, sevgilerle...
Ve dostlukla...

HALİT KIVANÇ
(Şubat - 1981)

1949 - 1959

İNSAFSIZ ANNE

Ne insanlar var şu dünyada? Koltuğa kurulmuş, sereserpe oturuyor, etrafı umursamıyorlar. Yok canım, politik bir yazıya giriş değil bu... Sadece geçen gün otobüsteki manzarayı anlatmak istiyorum.

Evet, ne insanlar var şu dünyada? Kadıncağız kalabalığa sıkışmış, kendini mi korusun, yoksa kafası sargılar içindeki biçare yavrusunu mu? Zavallı çocuk... Kimbilir ne büyük felâket atlattı? Buna da şükretmeli... Hayatta kaldığı ne devlet!.. Muhakkak ruhsatsız yapılmış bir binanın yanından geçiyordu... Bina çöktü ve yavrucak altında kaldı. Ama belki de... Belki de saksı düştü başına... Zaten egoist bir topluluk olduk. Evimiz güzelleşsin derken başkalarının güvenliğini düşündüğümüz yok. Saksıyı pencerenin kenarına dikkatsizce yerleştirdiler, o da düşüp bu mâsum çocuğu yaraladı. Ölmediğine şükür... Bir otomobil de çarpmış olabilir... Zaten trafik işlerimiz ne zaman yoluna girdi ki? Alabildiğine hızla giden otomobil, şu küçücük meleği bir hamlede altına almış olacak...

Öyle böyle değil... Çocukcağızın kafası sargıdan görünmüyor. Sadece gözleri dışarda... Annesinin üzüntüsü, yüzünden okunuyor. Bir evlât kolay mı büyütülüyor? Sen titizlik et, sonra elâlem kendi keyfi için yavrunu ölüm tehlikelerine mâruz bıraksın! Olmaz böyle şey... Fakat olmuş işte!..

Lâkin ne insanlar var şu dünyada? Bu yaralı, başı sargılı çocukla annesine yer veren yok koca otobüste... Bâzısı akıllı, açmış gazetesini, binenleri farketmemiş numarasında... Bâzısı başını pencereden içeri çevirmiyor. Ayıp, Vallahi de ayıp, Billâhi de ayıp!.. Şu kadınla çocuğuna bir yer verin yahu!.. Hah neyse bir hamiyet sahibi çıktı, kalkıp yerine kadını oturttu. Kadın da ço-

cuğunu kucağına aldı. Çocuk mızmızlanıyor amma... Haklı tabiî... Kimbilir ne kadar ıztırap çekiyor biçare? Aaaaa... Gerçekten ne insanlar var şu dünyada? Kadın, evet, çocuğun annesi huysuzluk belirtileri gösteren o yaralı yavruya öyle haşin muamele ediyor ki. «Sus!» diye omuzuna yumrukla vurdu... Bu kadarına «Pes» doğrusu... Annelik ne hale düşmüş?.. İçimden geleni söylesem, «Hanım hanım, diyeceğim, annelik sadece çocuğu dokuz ay on gün karnında taşımaktan ibaret değildir.» Fakat bu kadın böyle lâfı anlıyacak tipte olsa, zaten hasta yavrucağa yumrukla vurmaz...

Çocuk pencere kenarına oturmak istiyor. İster a... Çocuk bu! Pencere bitişiğinde oturan adam oralı değil. Be Allahın kulu, hiç mi çocuk olmadın? Kalkıp da yer değiştirsene!.. Ters ters baktım adama... O da bana ters ters baktı. Belki de «Sana ne? Üstüne vazife mi?» demek istiyor. Fakat bu saygısızlık, anlayışsızlık tablosu karşısında daha fazla sabredemiyeceğim... Neyse ki şansım varmış. Benden önce, bir başka yolcu atıldı, «Beyefendi, hanımla yer değişmeniz mümkün mü acaba?» dedi. Adam homurdana homurdana yerini değiştirdi.

Çocuk pencere kenarına oturdu amma, mızmızlığı bırakmadı. Bırakmaz tabiî... O kadar yara içinde olsak, hangimiz huysuzlanmayız. Üstelik de kafadan yaralı biçare... Kafadan hasta nice büyüklerimizin hareketleri yanında, çocuğunkiler pek hafif kalır. Fakat bu kadına «anne» denmez. Hâlâ tersliyor yavruyu: «Sus, şimdi patlatırım tokadı!..» Nereye patlatacaksın insafsız kadın? Mâsumun yüzünde yaradan tokat yiyecek yer kalmış mı ki?.. Kadında merhametin «m» si yok. Vuruyor da çocuğa... Bu kadarı fazla artık!.. Allahtan korkmuyorsan, kuldan utan be kadın?.. Utansa vurur mu diyeceksiniz? O da doğru ya... Gerçek bir anne, çocuğunu bu durumda teselli eder, okşar, onun büyük ıztırabını azaltmağa çalışır. Bu ise, «anne» diyemem ona, evlâdını, ciğerpâresini yumrukluyor: «Sus! Şimdi alırım ayağımın altına, kemiklerini kırarım!»

Etrafta herkesin benim gibi düşündüğü, benim kadar sinirlendiği muhakkak... Müdahale etmek için ne bekliyoruz? Görünüşe göre, yolcuların çoğu da aydın kişiler... «Amma, diyeceksiniz, bu memlekette aydınların zamanında müdahale edip aksaklıkları önlediği ne zaman görülüyor ki? Ne çekiyorsak, hep aydınların yumuşaklığından çekmiyor muyuz?» Haydi, kadına bir uyarıda bulunayım. Ya kalkıp da «Sana ne? Çocuk benim değil mi? İster döverim, ister severim» derse, ben ne derim? Yahut

da beni «Kızını dövmiyen dizini döver» diye terslerse... Onu diyemez amma... çocuk kız değil ki... Bu sefer de başka türlü cevap verir: «Bu zamanda erkek evlâdın mı var, derdin var...»

Fakat artık sabredemiyeceğim. Sözümona anne olacak bu kadın, başı sargılar içindeki yavrusunu bir daha hırpaladı. Bu fazla işte!.. Derhal atıldım ve:

«— Hanım, dedim, yazık günah değil mi? Kimbilir ne büyük felâket atlatmış yavrucak? Kafası yara bere içinde... Sargılar arasında çektiği ıztırabı düşün!.. Almış pansuman için hastahaneye götürüyorsun... Hâlâ tokat, yumruk olur mu?» derken, kadın birden parladı. Sözümü keserek bağırdı:

«— Ne yarası? Ne kazası? Ne felâketi?.. Bilmeden konuşmak kolay...»

Bir an durdu, nefes aldı, sonra tekrar devam etti:

«— Hastahaneye götürüyormuşum? Elâleme rezil olmıyayım diye sargı sardım veledin başına... Evde oturağı kafasına geçirdi de çıkaramadık. Kestirmek için tenekeciye götürüyorum...»

İLİMİZ «TURİSTİK»TİR

GAZETELERDEN: «Ege illerimizden birinde, şortla dolaştıkları için dört turist il sınırı dışına attırıldı.»

Tomi ile karısı çoktandır niyetlenmişlerdi. Hele karısı... «Bu seneki tatilimizde Türkiye'ye gideceğiz» diyordu da başka şey demiyordu.

Coni bunu Tomi'den duydu, karısına açtı. O da pek heveslenmişti. Hattâ Coni'nin karısı bir turizm bürosunda Türkiye'ye ait bir afiş gördüğünü ve bu memleketi pek merak ettiğini ilâve etti. Tomi'nin karısı altta kalır mı? O da Türkiye'ye ait bir propaganda broşürünü tam üç defa okuduğunu söyledi. İki kadın Türkiye'deki kalkınmayı çok, ama çok merak ettikleri için bu seneki tatillerini bu ülkede geçirmek hususunda kocalarını ikna ettiler.

Böylece yola çıktılar. Otomobilde dört kişiydiler.

Mavsim yaz, hava sıcaktı. Dördü de şort giymişlerdi. Az gittiler, uz gittiler, dere tepe düz gittiler. Bir de dönüp baktılar ki, o geçtikleri dere tepe değil, İstanbul'un çöp birikintileriymiş.

Neyse, masal bu ya... Dört turist İstanbul'da otelde kalamadılar. Yer olanların kapısından giremediler, kapısından girebildiklerinde yer bulamadılar. Ve onlar da «Biz İstanbul'u değil, Türkiye'yi görmeğe geldik» diyerek arabalarını Anadolu'ya çevirdiler.

Yolculukları hayli ilginç geçmişti. Yanlarında Türkçe konuşma kitabı olduğu için dertlerini kolayca anlatabiliyorlardı. Yolda köylü çocuklarının arabayı durdurup «Gazete, gazete» diye ba-

ğırmaları karşısında dört yabancı «Bravo» demekten kendilerini alamadılar. «Burada herkes okuyor. Köylü çocukları bile gazetesiz yapamıyor.»

Bir ara dört yol kavşağına vardılar. Kavşakta bir kahve vardı. Durup «Acaba ilerde otel var mı?» diye sordular. Kahveden bir ses yükselmişti:

— Otel motel hak getire...

Bizimkiler «Bak yalnız otel değil, motel de varmış. Arabamızı bırakırız» diye sevindiler ve yollarına devam ettiler.

Nihayet bir ışık görmüşlerdi. Burası bir kentti. Bizim dört kafadar artık dinlenmek gereğini hissettiler. Karşılarına ilk çıkan binanın önünde durup oteli sordular. Şans bu kadar olur. O bina oteldi. Hemen girdiler. Fakat otelci «Evlenme cüzdanı» istemişti. Anlamadılar. Tesadüf, ama iyi tesadüf, otelin altı odasından dördü boştu ve teker teker odalara yerleştiler. Coni'nin ve Tomi'nin karıları, kocalarıyla beraber aynı odaya verilmeyişlerini bir türlü anlıyamadılar. Pek üzülmediler de... Daha zeki olan Coni'nin karısı her ihtimale karşı, kapıyı kilitlemeden yatmayı münasip gördü. Türklerin gücünü çok duymuştu ötedenberi...

Gece yarısını biraz geçmişti ki, Tomi yataktan fırladı ve bitişik odaya koştu.

— Hey Coni, aç kapıyı!..

— Nooldu?

— Aç diyorum sana!..

Coni kapıyı açtığı zaman, karşısında Tomi'yi yarı çıplak buldu. Adam kıpkırmızı kesilmiş vücudunu kaşıyarak içeri girdi. Soluk soluğa anlatıyordu:

— Şu halime bak!.. Vücudum fena... Mahvolacağım.

— Aaa allerji bu!.. Bir doktor bulsak...

— Bana hiç allerji gibi gelmiyor... Zehirlendim mi acaba?

Onların yüksek sesle konuşması, otel kâtibini uyandırmıştı. Koştu, geldi. Dertlerini sordu. Tomi vücudunu gösterince, kâtip:

— Haaa, dedi, dahdakurusu olacak, ya da pire... Ne edek, burası daşra... İstanbul gibi pompayla ilâç sıkamıyoruz ki...

Turistler bunu anlıyamadı, sözlüğü birkaç defa çevirdiler. Sabahı bekleyip doktora göstermeğe karar verdiler. Fakat sabaha Tomi'nin bir şeyi kalmamıştı. «Ne enteresan memleket!» deyip sustu.

Dört turist şortlarını giyip sokağa çıkmalarıyla, karşılarında iki polis buldular. Kendilerine «beraber gelmelerini» söylüyordu. Polisi takip ettikleri sırada, Coni'nin zeki karısı «Herhalde tu-

rist enformasyon ofisine gidiyoruz» diyordu. Lâkin gide gide büyük bir memurun odasına gelmişlerdi.

Büyük memur hiddetle gürledi:

— Bu ne kıyafet?

— Turist kıyafeti sör...

— Ben turistik muristik anlamam. Bu bal gibi Kıyafet Kanunu'na aykırı hareket... Sizi derhal mahkemeye vereceğim.

— Aman sör, biz memleketinizi görmeğe geldik.

— Ben mi dâvet ettim sizi?

— Tabiî ya, siz dâvet ettiniz. Afişlerinizde, broşürlerinizde «Türkiye'ye gelin!», «Türkiye sizi bekliyor» diye okuyup da geldik.

Bu sırada Tomi «Mahkeme» sözünü duyup üzülen ve ağlamağa başlayan karısını teselli etmek istedi, eliyle karısının yanağını sıvazladı. Bunu gören memur bir daha gürledi:

— Nee? Bir de umumî yerde alenen hayasızca hareket ha? Öbür suçunuza bir de bu eklendi şimdi...

— Aman sör, nasıl olur? Biz dört kişi beraber kimseye zarar vermeden geziyorduk.

— Dört kişi beraber ha? İkrar da ediyor... Suçlarınız üç oldu.

— Hangi suçlar?

— Daha hangisi diye soruyor? Dört kişi beraber gezdiğinizi ağzınızdan kaçırmadın mı? Bu da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefettir arkadaş!

— Aman sör, rica ederiz...

— Dur, dur!.. Sizin üstünüzde yabancı para da vardır Allah bilir.

— Yes sör, bir iki bin dolarımız var.

— Bir iki bin dolar mı? Yeter yeter! Döviz kaçakçılığından da gireceksiniz içeri!..

— Aman yapmayın!.. Bunun kolayı neyse?

— Vayyy!.. Vazife halindeki memura rüşvet teklifi ha? Siz görürsünüz.

Turistler her cümlede bir suç daha eklendiğini görünce:

— Bari, dediler, biz ettik, siz etmeyin!.. Artık gitsek buradan...

Memur büsbütün köpürdü:

— Şunlara bak!.. Tahkikat bitmeden resmî makamın elinden kaçmağa teşebbüs de ediyorlar. Tamam, bir de firara teşebbüs suçunu yazalım...

Turistler artık susmayı tercih etmişlerdi. Bunu gören büyük memur bir an düşündü, sonra:

— Hadi, dedi, gene iyi tarafıma geldi... Hem siz yabancısınız. Biz turistlere iyi muamele ederek memleket propagandası yapmak uğruna bazen kanunlarımızı bile ayak altına alırız. Bunu görün de, anlayın iyiliğimizi!.. Başka memlekette olsa, sizi nasıl karşılarlardı kimbilir?

Turistler içlerinden «Doğru, çok doğru» dediler. Dışlarından da:

— Teşekkür ederiz, diye hep birden konuştular.

— Hah şöyle, yola gelin!.. Hadi bakayım, yıkılın karşımdan!.. Bir daha bu ilin sınırları dahilinde görmiyeceğim sizi!..

— Hay hay sör, yalnız sinirlenmeyin!. Bağırıp çağırmayın!.. Gidiyoruz işte!..

— Heey bana bak hemşerim! Burası sizin memleket gibi değil... Burada demokrasi var, anladın mı?" İstediğim zaman bağırır, istediğim zaman susarım... Şunlara bak yahu!.. Hem gelmişler, iç donuyla sokakta geziyorlar, hem de... Hadi hadi, yıkılın karşımdan!.. Bir daha görmiyeyim sizi burada!..

AY'DA BİR GAZETECİ

Rüyada görsem inanmazdım. Amma oldu işte... «Gidilecek», «gidiyor» derken gidildi, daha doğrusu gelindi işte... Nihayet Ay'dayız.

Ay'a varan ilk sun'i peykte çeşitli memleketlere mensup tam 19 gazeteciydik. Doğrusu Türkiye'den bu geziye katılan tek gazeteci olduğumdan dolayı sevincim heyecanım kadar büyüktü. Fakat yola çıktıktan sonra sevincim de heyecanımla beraber azaldı. Çünkü seyahat hiç enteresan değildi. Uçsuz bucaksız bir boşlukta uçuyorduk boyuna... Peykin içinde hareket de serbestti, uçaklardaki gibi «Sigara içme!.. Bağlan!..» tarzında antidemokratik emirler yoktu. İhtiyaçlarımız ise her bakımdan tatmin edilmişti. Bütün iş, ihtiyacımızın karşılığı olan kutuyu açıp bir hap almaktan ibaretti.

Diğer bazı önemli ihtiyaçlar için de koltuklarımızdaki tertibat imdada yetişiyordu. Sun'i peykin koltukları küçük bebeklerin sandalyeleri gibi yapılmıştı, ortası delikti. Ufak tefek ihtiyaç için ise hepimize kurutma kâğıdı (mürekkeple yazdıktan sonra kurutmak için kullandığımız kâğıtlardan) dağıtmışlardı. İhtiyaç hisseden bu kâğıttan bir tabaka yutunca ferahlıyordu.

Fezada uçmak hiç de hoş değildi. İnsanda zaman ve hız kavramı kalmıyor, bizim resmî dairelerdeki memurlara dönüyordunuz. Çok şükür bu yolculuk uzun sürmedi ve Üsküdar'dan verilen mektup Kadıköy'e varıncaya kadar, (şöyle böyle dört beş günde) Ay'a vardık.

Karşılama cidden şahaneydi. Ay Gazeteciler Birliği adına bize bir mihmandar verildi. Ay sâkinleri bizden pek de farklı sayılmazdı. Hele karikatürlerde veya temsilî resimlerde yapıldığı gibi, hiç değildi. Sadece ağızları bize nazaran daha ufak (az konuşmak

için), kulakları daha büyük (çok duymak için) ve gözleri de geriyi gören tertibatı havi idi. Daha sun'i peykte giderken Ay Turizm Müdürlüğü tarafından dağıtılan broşürlerden Ay'lıların Dünya'lılardan bin sene ileri olduğunu öğrenmiştik.

Ay'a vardığımızda geceydi. Fakat gökyüzü gündüz gibi aydınlıktı. Hepimiz şaşırmıştık. Gökte Ay vardı çünkü. Acaba yanlış yere mi geldik? diye düşünürken Ay'lı mihmandar izah etti: «O gördüğünüz dünyadır... Mehtap yâni... Hem de dünyanın ondördüne rastladınız... Bu gece hep âşıklar deniz kıyısında dünya sefası yapar.»

Ben özel mihmandarımla Ay'ın en güzel oteline geldim. Derhal Ay'daki gazetelerin Beyoğlu muhabirleri etrafımı sardılar ve ilk suallerini sordular: «Ay'ı nasıl buldunuz?»

Mihmandarımla konuşurken anlıyordum ki, Ay'lıların dünya hakkındaki bilgisi Amerikalıların Türkiye hakkındaki bilgisinden fazlaydı. Çok ileriydi bu Ay'lılar... Odamda renkli ve kokulu bir televizyon nefis bir yayın yapıyordu.

Vakit çabuk geçiyordu Ay'da... Yemek yerine bir hap yutmak, uyku yerine bir düğmeye basıp karşısında yarım dakika durmak kâfi geliyordu. Tuhaf şey!.. Diğer ihtiyaçlar hissedilmiyordu. Daha doğrusu Ay'lıların vücut teşkilâtını yakından bilmediğimizden hiçbirimiz teşebbüse geçemiyorduk. İtalyan gazetecisi yanıma gelip: «Yahu şu karşıda duran erkek mi, dişi mi acaba?» diye soruyordu. Aksi neticeden, hele Ay kanunlarından çekindiğimizden şimdilik işi dünya ile muhabere ederken «mektupla aşk» suretiyle halletmek isabetli olacaktı.

Program çok yüklüydü. Ay'ın en büyük rasathanesinin gezilmesiyle başlanmıştı. Burada Eyfel kulesinin dokuzu büyüklüğünde bir teleskop gösterildi: «İşte, dediler, dünyanın her noktasını bununla keşfediyoruz. Yalnız kaç zamandır bütün âlimlerimiz dünya yüzünde hasıl olan yeni bir kraterin hangi dağda bulunduğunu incelemekle kafa yoruyor.»

Şöyle bir eğilip baktım ve «Aaaaa Beyazıt meydanı!..» dememek için kendimi güç tuttum. Rasathane çok büyüktü. Derhal bir kenara kayıp oradan çıktım. Öteki gazetecileri atlatıp gazeteme haber yetiştirmeli, Ay'a geldiğimizi bildirmeliydim. Otele gelip telefonu çevirdim: «Lütfen, dedim, dünya ile konuşmak istiyorum... Numaram ZJXWGÇSK-7654-KÇHNM 999/05... İstanbul 27 42 10 u istiyorum.»

Santraldaki Ay'lı dilber bağırmıştı: «İstanbul kanalları ârızalı efendim...»

Kanallardaki arıza geçinceye kadar döviz işimi halletmeliydim. Hemen sokağa çıkıp ilk rastladığım kambiyoya girdim ve cebimden çıkardığım 100 liralığı uzattım. Ay sâkini başını iki yana salladı: «Sekizde bire bozuyoruz, dedi, razı mısınız?»

Çaresiz bozdurup hemen bir eczaneye koştum ve cüzdanımdan çıkardığım listeyi okumağa başladım: «2 kutu kalsiyum... 3 kutu ensülin... 9 kutu çocuk maması... 6 streptomisin...»

Postahaneye gelmiştim sonra... Bu arada Fransız, İngiliz, Amerikan, Alman, İtalyan gazetecilerinin resimlerini «Atmosferfoto» ile verdiklerini, haberlerini de rahat rahat yazdırıp eğlenmeğe gittiklerini öğrendim. Atlatmak şöyle durdun, şimdi atlamaktan kurtulmalıydım. Neyse ki kanallar açılmıştı:

— Allo... Alloooo... İstanbul... Milliyet Gazetesi mi?

Benim cıyak cıyak bağırmamdan Ay'daki belediye, ahlâk, cinayet, hırsızlık ve siyasî polislerin hepsi postahane kapısına toplanmıştı. «İstanbul'la konuşuyor» dediler de adamcağızlar «Haaaa» deyip dağıldılar.

— Allooooooo... Milliyet mi? Abdi İpekçi'yi verin yahu!..

Ay'daki santralın sesi:

— Merih girme araya kardeşim, Dünya ile konuşuyoruz... Jüpiter çıksana aradan!..

İstanbul'daki santralın sesi:

— Balıkesir girme araya kardeşim!..

— Allo, kimsiniz? Ben mi?.. Yok yok... Ay'dan telefon ediyorum yahu!..

Santral:

— Allo... Milliyet mi?.. Beytüşşebaptan arıyorlar... Keseyim mi?

— Allo... kardeşim, burada çok önemli, ilginç olaylar var.

— Dur bir dakika!.. Öbür telefonla savcılığa soralım... Ay'daki olaylar hakkında neşir yasağı yoksa verirsin haberlerini... Kesmeyin hanımefendi... Basın konuşması bu...

— Ay'la basın konuşması yapılacağı hakkında tamim gelmedi efendim... Basın tercihi yok Ay görüşmelerinde... Kesiyorum efendim, müsaadenizle...

İKİ SATIR YAZI

Matbaaya gelip de odama girdiğim anda, telefonun acı acı çaldığını duydum. Pardesümü koltuğun üstüne atarak hemen telefona sarıldım:

— Buyurun...

Kalın bir erkek sesi:

— Ooo siz misiniz beyefendi?

— Evet, benim... Kiminle görüşüyorum?

— Ah beyefendiciğim, ben zâtıâlilerinin hayranıyım, takdirkârınızım beyefendi. Bugünkü yazınızı okur okumaz daha fazla dayanamadım ve telefonu açıp hemen sizi tebrik etmek istedim. Aman beyefendiciğim o her zamanki ince üslûbunuzla bu büyük dâvaya ne de güzel dokunmuşsunuz.

— Teşekkür ederim.

— Yok yok, teşekkür size düşmez. Asıl biz size şükran borçluyuz. Ah beyefendiciğim, nasıl da güzel yazıyorsunuz. Nereden buluyorsunuz o cümleleri Allah aşkına?.. Doğrusu bugünkü yazınız bir şaheser... Rok mu rokun rol mu ne karın ağrısıysa o yeni zıpçıktı danslarını ne de isabetle tenkit etmişsiniz. Bayıldım efendim, vallahi de bayıldım, tallahi de bayıldım.

— Teşekkür ederim efendim...

— Eeee yarına ne yazıyorsunuz bakalım?

— Bilmem... Matbaaya henüz geldim, gazeteleri okumağa fırsat bulamadım.

— Tamam öyleyse, ben size çok önemli bir konu vereyim.

— Fakat hiç zahmet etmeseniz, ben gazeteleri inceledikten...

— Ne demek efendim, zahmet ne kelime? Bu, bizim için bir vatan borcudur. Siz kamuoyu temsilcileri olmasa biz doğru yolu

nasıl buluruz. İşte bunun için biz de gördüğümüzü, duyduğumuzu size nakletmek mecburiyetindeyiz.

— Peki öyleyse söyleyin!..

— Mevzu çok mühim efendim... Geçen gün otobüste biletçiye bütün elli liralık verdim. Bozuk yok, cevabıyla parayı geri çevirmez mi? Bunu yazın efendim, biletçi yanında niçin bozukluk bulundurmuyor? Nasıl olur da bir vatandaşa bozuk para yok der?.. Bu çok büyük sosyal bir dâvadır.

— Öyle efendim. Bir münasip günde köşembe bahsederim... Bugün biraz meşgulüm de...

— Ah öyle mi?.. Rahatsız ettim öyleyse sizi... Affedersiniz, çok affedersiniz ama... Vallahi bilsem telefonla rahatsız etmez, bizzat oraya kadar gelirdim. Neyse başka sefere inşallah... Allahaısmarladık beyefendi...

Telefonu kapamıştım ki, bu defa yaşlı, başörtülü bir kadın kapıyı açtı:

— Şeyy... Affedersiniz... Ayy neydi?.. Hah şurada yazılı... Bu bey sizsiniz değil mi?

— Evet, benim... İsteğiniz?

— Bir dakika sizi rahatsız edeceğim de...

— Zaten fazla da vaktim yok. Buyurun, sizi dinliyorum...

— Efendim, ben mütekait levazım yüzbaşısı Hüseyin Sıtkı beyin haremiyim. Bizim iki mahdum, bir kerime vardı. Kerimeyi everdik, çok şükür nur topu gibi iki yavrusuyla gül gibi geçinip gidiyor. Mahdumun biri de elhâmdülillâh üniversite mektebinde okuyor... İllevelâkin küçük oğlandan çektiğimi bir ben bilirim, bir de Hak Tâala bilir.

— Evet... Benim yapacağım nedir?

— Efendim, küçüğün haylazlığını önlemek için neler yapmadım. Kaç evliyaya mum diktim, kaç hoca dolaştım. Hiç biri kâr etmedi. Sonra biri sizi söyledi bana... Kardeş, dedi, çok akıllı adamdır. Hep kastede elâleme akıl veriyor. Git sor, sana da bir akıl versin...

— Hanımefendi, yanlış söylemiş olacaklar.

— Aaaa nolur bey bilâder... Benim bu derdime devâ buluversen...

— Peki öyleyse, bugün gidin yarın gelin...

— Hmm, ben sahiden yanlış gelmişim... Bu kasteci değil, devair memuru...

Kadın çıkınca, «Eh artık yazıya başlıyabilirim...» derken gene telefon:

— Hımm... Demek siz osunuz?

— Evet... Herhalde...

— Bugünkü saçmalarınız için bu telefona bile değmezdi amma...

— Olabilir efendim...

— Olabilirmiş!.. Hıh... Modern dans konusunda eleştirme yapmak sizin yetkinize mi kalmış? Biz modern dans seven tüzel kişiler olarak sizi gerileç ediyoruz.

— Ne ediyorsunuz, ne ediyorsunuz?

— Gerileç canım, protesto ediyoruz demek... Fakat sizin salt dilde uygunuz yok ki demeçlerimi kavram oluruna iletebilesiniz... Siz... Evet, siz... Siz bay yazar... Siz yankısal övünçlerden betiksiz, siz, sizz önergel sonuçlardan ilişkinsiz, evet sizzzz yazgı kurallarından duyumsuz bir kişisiniz, anladınız mı? Siz düzlemsiz yazarsınız, anladınız mı?

— Pek anlıyamadım...

— Anlıyamadınız demek? Hıh... Size kötüleçlerimi sunarım... Püf püf.

Telefonu kapadığımda saat yarıma gelmişti... Ne yazıya başlıyabilmiş, ne gazeteleri okuyabilmiştim. Yemeğe çıkayım da, gelince kapatırım kapıyı, oturup yazarım diye düşündüm. Dediğimi yaptım. Fakat yemekten dönüşte beni odada, gene telefonun zili karşılamıştı:

— Sizi demin de aradım... Hem de tam iki kere... Yoktunuz...

— Yemeğe çıkmıştım da... Arzunuz?

— Benim arzum?.. Hıh... Benim arzuma kalsa... Ah aah neler istemem ki... Beyefendi ben size... Nasıl söylesem bilmem ki, size hayranım... Sizin yazılarınızı her gün en az yüz, beş yüz defa okuyorum... Yok yok gülmeyin, inanın bana...

— Teşekkür ederim, iltifat ediyorsunuz...

— Yok iltifat değil bu... Hakikat beyefendi, hakikat... Hem de hakikatın ta kendisi... Amma asıl hakikat... Asıl hakikat... (Kadın birden bağırmıştı) Asıl hakikat, sizi seviyorum... Âşığım size...

— Vallahi bilmem ki, nasıl olur... Şaşırdım biraz... Hem ben...

— Anladım, siz beni sevmiyorsunuz... Ziyanı yok, bu aşk tek taraflı zaten... Bunu biliyorum ben... Fakat zamanı unutuyorsunuz. Zaman... O en büyük doktordur... Her hastalığı tedavi eder...

— Hani ben evliyim diyecektim de...

— Neeee? Evli misiniz... Benim talihim hep böyledir... Kimi sevsem el alır...

— Yok efendim, o sizden evvel almıştı...

— Yeter yeter!.. Bedbaht bir kadınla, terkedilmiş bir sevgiliyle, masum bir aşkla alay etmeyin!.. Kırılan bir kalbin parçalarına bir tekme de siz vurmayın!.. Ah aaaah... Ah elvedâ aşk!.. Elvedâ!..

Telefonu kapadım, kapı vuruldu. Ve çok geçmeden de yaşlı bir zat:

— Zâtı âlilerini tasdi eylediğimi mümeyyizim... Fakat evkatı celilei mesaiye ademi vukufum muvacehesinde işbu ziyaretimi zevale bırakmayı doğru bulmayıp derhal azümet eyledim...

— Kusura bakmayın, vaktim pek az da...

— Efendim, bendenizin esbabı ziyaretleri pek ehemmiyetlidir. Esasen sizi saatlerce işgal ve tasdi eyliyecek değilim. Mâruzatım pek muhtasar ve müfit olacak efendim...

— Buyurun... Başlayın...

— Efendim, bendeniz abdiâciz kulunuz...

— Estağfurullah...

— Bendenizin fakirhane efendim, Üsküdar'dadır... Üsküdar'ı bilirsiniz. Ama efendim, nerde eski Üsküdar, nerde şimdiki? Hani o ramazan akşamları turşucu Recebin yanındaki kıraathanede kurduğumuz sohbetler, domino âlemleri...

— Evet, isteğiniz?

— Gayet kısa arzediyorum efendim... Bizim canipteki Çalçene sokağını bilirsiniz belki. Ama belki de bilmezsiniz... Tahattur edemezseniz de mesele yok... İşte o sokakta bakkal Hafızın ittisalindeki güvercin kanadı rengi hane efendim... Bendenize peder merhumdan kaldı. Ne yapalım, ölüm hak, miras helâl deyip hane-i fakiri şöyle çekip çevirdik.

— Lûtfen benden ne istediğinizi söyler misiniz?

— Aman beyefendiciğim, arzediyorum... Hem de gayet kısa... İşte efendim, o ev bana pederden miras kaldı. Fakat pederi tanısaydınız... Ah aaah nur içinde yatsın, ne muhterem adamdı... Herkesin hastasına, cenazesine o koşar, kesesini açardı. Ama nooldu?.. Şimdi bendeniz mahdumu âciz kıt kanaat geçinip gidiyorum. Neyse uzatmıyalım, işte fakirhanenin yanındaki arsada bir kelp yavruladı... Köpek yani... Fakat efendim köşebaşındaki manav İdris kelp yavrularının pederinin kendi köpeği olduğunu iddiaya kalkışıyor. Halbuki bendeniz zâtıâlilerine arza fırsat bulamadım, iyi avcıyımdır beyefendi... Onunçün köpek bana da lâzım... Şimdi

ihtilâfı beynimizde halledemeyince, siz muhterem kalem erbabına mürecaata...

— Beyefendi, isteğinizi bir kâğıda yazıp, bana postayla yollayın... Mektupta daha iyi anlatırsınız... Bugün çok meşgulüm de...

— Yaa vah vah... Bakın buna çok üzüldüm... Vallahilazim böyle meşgaleniz olduğunu bilseydim sizi tasdi eyler miydim efendim... Neyse müsaadei celileleriyle...

İhtiyar adam kapıdan çıkarken, iki güzel kadın içeri giriyordu. Biri hemen başladı:

— Ah beyefendiciğim, sizi rahatsız ettik. Özür dilerim... Biz Mahzun Dulları Neşelendirme Derneğinden geliyoruz...

— Evet... İsteğiniz?

— Yarın Şipşak gazinosunda bir danslı çayımız var da... Size de davetiye takdim edeceğiz...

— Teşekkür ederim ama gelemem... Çok meşgulüm... Görüyorsunuz...

— Aaaa ne çıkar efendim? Bağışta bulunmanıza mâni değil ki...

— Peki peki... Kaç lira?..

— Aaaa ucuz efendim... Bağış bu. Ne verirseniz... Teşekür ederiz efem... Hoşça kalın.

Artık sabrım tükenmişti: «Allah bana sabır versin...» diye bağırırken, kapı bir kere daha açıldı:

— Ne bağırıyorsun öyle yahu?.. Sen bayağı sinirli insan olmuşsun...

— Oooo merhaba Nuri... Nasılsın bakalım?

— İyilik valla... Geçerken bir uğrayayım da biraz lâflıyalım dedim... Bu da ne?.. Saat on yediden sonra ziyarette bulunulması rica olunur... Demek seni böyle vakitli vakitsiz rahatsız edenler var ki bu kâğıdı astın... Ama tabiî bizim gibi eski dostlar için değil bu...

— Öyle...

— Yok Allahasen işin varsa söyle... Başka zaman da uğrarım ben...

— Yarınki yazımı yazacağım da...

— Canım senin için iki satır yazının lâfı mı olur? Ben de bir işin var sandım... Yahu geçenlerde amcazadeni görmez miyim?

— Evet, buraya tayin edildi.

— Ama hâlâ bir çocukla kalmış... Çocuk eserdir birader...

Bak benimkiler boyumu geçti... Hele ortancayı görsen bayılırsın... Ateş gibi maşallah...

— Allah bağışlasın...

— Öyle yarım yamalak cevap vereceksen ben gidiyorum azizim... Hani isteksiz isteksiz konuşuyorsun... Haydi bir işin olsa neyse... İki satırlık yazı için mi hep bunlar?.. İyi öyliyse gidiyorum... Bir daha da rahatsız etmem.

Kapıyı şiddetle çarpıp giden arkadaşı, telefon zili takip etti. Hiddetle açtım:

— Kimi istiyorsun?

— Ne bağırıyorsun öyle?.. Benim... Akşama yemeğe erken gel demek için açtım telefonu... Süheylâ ile kocası gelecekler de... Haaa gelirken kuru yemiş almayı unutma!.. Benim çorabımı da çekilmeğe vermiştim... Matbaadan bir hademe yolla, aldırıver... Sen de gevezeliği bırak, bir an evvel yazını yazıp eve gel!..

— Peki şekerim... Yazımı yazayım da şimdi...

— Zaten böyle, bütün gün elâlemle çene yarıştırırsın. Bana gelince, hadi telefonu çabuk kapa da yazımı yazayım... Peki peki, kapıyorum işte... Yaz o iki satır yazını da gel!.. Ama geç kalma haaa!..

Gene kapı vurulmuştu:

— Kim o? diye bağırdım.

Matbaa hademelerinden biri:

— Benim, beyefendi, diyordu. Yazı işleri müdürü yarın çıkacak yazınızı istiyor da... Al gel dedi bana...

DOĞRUNUN YALANI

Üçüncü sayfaya sıkışmış bir haberdi amma, herkesin gözü ona takılmıştı. Doğrusu, insanı şaşırtmayacak türden değildi. Şarkışla'da Ş. K. adında bir genç, Ahmet Arı adında birinin ahırına girmiş ve Sarıkız adında bir ineğe - affedersiniz - tecavüz etmişti. Haber doğru muydu, yanlış mı? Bilmem. Ama yalanlamalar, hem de mahkeme kararıyla gelmişti gazetelere:

BİR DELİKANL
ININ BANA TEC
AVÜZ ETTİĞİ H
ABERİNİZ
MAALESEF ASILSIZ

dır. Muhterem ve sayın gazetenizin 2 Aralık 1958 gün ve 3075 sayılı nüshasının sayfa 3, sütun 5 de «İneğe tecavüz eden genç yakalandı» başlığı altında ve şahsımı istihdaf eden haberiniz tamamen asılsız ve uydurma olduğu gibi, hilâfı hakikat bulunmaktadır. Her ne kadar bahis mevzuu Ş. K. adlı genç ahırımıza girmişse de, her hangi bir fena maksadı bulunmayıp sadece suyumuzu ve otumuzu değiştirmek üzere gelmiştir. Fakat geçenlerde bizim muhtarın tarlasını süren sabanı çektiğim için köyümüzün muhalifleri bunu garaz, kin, intikam, haset, kıskançlık ve particilik sebebiyle uydurmuş ve bana bu ağır iftirada bulunmuşlardır. Şeref ve haysiyetimle oynayan bu şahıslardan bu iftiralarının hesabını Himayei Hayvanat Cemiyeti kongresinde kendilerinden sorducağım gibi, memlekette yeni yapılan bütün yollara başvurarak hakkımı arayacağım. İşbu tekzibimin aynı puntolarla neşrini rica ederim, efendim.

Şarkışla'da Ahmet Arı'nın
ahırında mukim Sarıkız

BEN DE AHM
EDİN İNEĞİY
İM AMA BAN
A TECAVÜZ E
den olmamıştır.

Gazetenizin 2 Aralıklı sayısında beşinci sütunun üçüncü sayfasında bir haberinizi arkadaşlar duymuş, bana söylediler. Şarkışla'da Ahmedin ahırındaki ineğe tecavüz edildiğini yazmışsınız. Ben de Ahmedin ahırındaki ineğim. Ama bana tecavüz eden olmamıştır. Çünkü ben Şarkışla'daki Ahmedin değil, Ulukışla'daki Ahmedin ahırındayım. Bunu böyle bilesiniz ve yazdığınız gibi, bozasınız. Bir daha da böyle yalan haber yazmıyasınız. İnekler arasında rezil olmuş durumdayım. Yâni aslan gibi boğalarımız bitti de, tüyü çıkmamış delikanlılara mı kaldık?

İşbu tekzibimin ilk çıkacak sayınızda çıkmasını, çıkmazsa benden de bir gram bile saf süt çıkmayacağını bildiririm.

Başka bir Ahmedin
ahırındaki başka
bir inek

BİR İNEĞE Bİ
R GENCİN TECA
VÜZÜ HABERİ UYD
URMADIR GAZET

enizin 2 Aralık nüshasında bir ineğe bir delikanlının tecavüz ettiğini yazıyorsunuz. Bu yalan haberle kasdettiğiniz hedef açıktır. İneklere insanların tecavüz zorunda kaldıkları haberini yayarak, sangi gûya bizim vazifemizi yapamadığımızı i'ma etmek isteyişinizi esefle karşılamış bulunuyoruz. Gazetelerin yalan yazdığını bilirdik amma, bu kadarı fazladır. Bizim vazifemizi yapamıyacak halde oluşumuzu umumî efkârı umumiyeye yayarak hakkımızda yanlış kanaat ve zehab uyandırmak, her şeyden evvel ayıp ve günahtır. Muhterem haberinizin tamamen asılsız ve yanlış olduğunu bildiren bu muhterem tekzibimizin muhterem gazetenizde o muhterem haberin çıktığı muhterem sayfanın muhterem sütununda en muhterem puntolarınızla neşretmenizi rica ederiz.

Damızlık yabancı boğalar

O YOK AMA...

Cemil Tavukuçmaz'ın karnı fena halde ağrıyordu. Çiğ de yememişti amma, nedense bu ağrı karnına yerleşmişti.

Daha fazla dayanamıyacaktı. Son çareyi bir doktora gitmek te buldu. Doktor, Cemil'i uzun bir muayeneye tâbi tuttu. Ve sonunda «Merak etmeyin, dedi, size bir ilâç yazıyorum. Bundan günde üç çorba kaşığı içerseniz, hiç bir şeyiniz kalmaz.»

Cemil Tavukuçmaz, doktordan çıktı ve soluğu eczanede aldı. Eczacı kendisine uzatılan reçeteyi okudu, sonra içinden «Hımm, dedi, bu adam romatizmadan muztarip.» Çünkü doktorun yazdığı ilâç karın ağrısına olduğu kadar romatizmaya da tesirli bir şuruptu.

«— Bu ilâç yok amma, ona yakın olanı var. Tesirleri aynıdır.»

Eczacı bu sözlerle beraber içeriye, bahsettiği «doktorun yazdığına en yakın ilâç»ı bulmağa gitti. Lâkin iki dakika sonra eli boş dönmüştü:

«— Maalesef o da bitmiş. Mamafih üzülmeyin, şu caddedeki eczaneye bakın... Orada vardır. Şurubu yoksa iğnesini bulursunuz.»

«— O doktorun verdiğine en yakın ilâcın adını yazıverseniz.»

«— Hay hay...»

Cemil Tavukuçmaz ikinci eczacıdan da ilâç yerine tavsiye almıştı. Eczacı bir evvelki eczacının söylediği ilâcı şöyle bir düşündü. Bu, romatizmaya olduğu kadar kulak-burun-boğaz iltihaplarına da iyi gelen bir terkipti. Sonra Cemil'in doğuştan nezleli sesine dikkat ederek «Bu adamda romatizma filân yok, bu bal gibi bronşit...» diye düşündü ve Cemil'e:

«— Size, dedi, o ilâcı değil amma, ona en yakın olanını vereyim.»

Ne fena talihi vardı, Tavukuçmaz'ın... Kimi istese el alıyordu. Bu eczacı da vermek istediği «en yakın ilâç»ın kalmadığını söylüyor, fakat ilâve ediyordu:

«— Üzülmeyin ama... Size ona en yakın ilâcın adını söyliyeyim, öbür köşedeki eczanede bulursunuz. İğnesi yoksa hapı vardır.»

Bizim karın ağrısı hastası üçüncü eczaneye girdi ve bir önceki eczacıdan öğrendiği ilâcın adını söyledi. Bu seferki eczacı yaşlı, tecrübe sahibi bir adamdı. Şöyle bir düşündü: «Bu ilâç bronşite olduğu kadar adale ağrısına da iyi gelir. Bu kambur duran adamın bronşitle alâkası yok. Belini dik tutamadığına göre, muhakkak adaleleri ağrıyor.»

«— Size istediğiniz ilâcı veremiyeceğim amma, ona en yakın olanı var. Bir dakika, depoya bakayım.»

O da evvelkiler gibi eli boş döndü:

«— Biraz yorulacaksınız, ama hastalık bu... İhmale gelmez. Öteki tramvay durağındaki eczaneye gidin!.. Bende kalmadı amma, belki orada vardır. Hapı olmazsa şurubunu alın!»

Cemil Tavukuçmaz kaçıncı eczaneye girdiğini unutmuştu artık. Eczane tezgâhındaki genç kıza istediği ilâcı -daha doğrusu son eczacının öğrettiği ilâcın adını- söyledi. Genç kız dudak büktü: «Yok!»

Artık Cemil tecrübeli bir hastaydı:

«— Ona en yakın olanı da yok mu?»

Genç kız yeni mezundu. Düşündü. İstenen ilâç adale ağrısına olduğu kadar tansiyon düşüklüğüne, tansiyon düşüklüğüne olduğu kadar da saç dökülmesine iyi gelen «müthiş» formüllerden biriydi. Belki bu ilâcın başka kullanıldığı yerler de vardı, fakat genç kız o kitabın bu sayfası okunduğu derste Ada'ya pikniğe gitmişti. İyi hatırlamıyordu. Şöyle bir Cemil'e baktı, seyrek saçlarını görünce «Tereddüte lüzum yok, dedi kendi kendine, bu adam ilâcı saç dökülmesine karşı istiyor.» Ve müşterisine hitap etti:

«— Ona en yakın ilâç var. Amma bizde kalmadı. Size ismini yazayım. Şu caddenin sonundaki eczaneye bakın. Orada bulursunuz.»

Cemil resmî dairede evrak takip eden bir vatandaş tevekkülü içinde «Peki» dedi ve ilâcın ismini ezberleyerek sokağa çıktı. Bu defa girdiği eczane çok kalabalıktı. Bir hayli sıra bekledi. Bu arada can sıkıntısından otomatik teraziye on kuruş atıp tartıldı.

Nihayet kendisine isteğini sormuşlardı. İlâcı, hani az evvelki genç kızdan öğrendiği ilâcı söyleyiverdi.

«— Aaah kalmadı... Fakat ona en yakın olan ilâç var.»

Eczacı kalfası gayet zeki bir şahıstı. Cemil'in sırasını beklerken sinirli sinirli dolaşması dikkatini çekmiş, hele tartılması hiç gözünden kaçmamıştı. İstediği ilâç da saç dökülmesine mâni olurdu amma, daha ziyade sinirleri yatıştırmağa yarardı. Ne çare ki vermek istediği sinir ilâcının bitmiş olduğunu üzüntüyle gördü ve:

«— Maalesef, dedi, o da bitmiş. Fakat size ona da en yakın ilâcın adını vereyim. Şu karşı köşeden sapın, yolun yarısından sağa kıvrılın. Oradaki eczanede bulursunuz bu dediğimi...»

Cemil Tavukuçmaz öyle yaptı. Eczacı istenen ilâcın var veya yok olduğunu söylemeden evvel şöyle bir düşündü: «Bu, bir sinir ilâcı... Fakat daha çok uykusuzluğa karşıdır. Öteki uyku ilâcını da versem aynı işleri görür. Hem bu ilâcı ismen istediğine göre, daha evvel kullanmış olacak. Bir tehlikesi yok.»

«— Size istediğiniz ilâca en yakın olanı vereyim. Hapı yok, şurubu var.»

Ve ilk olarak içerden elinde ilâçla geldi.

«— Buyurun... 498 kuruş...»

Cemil ilâcı aldı ve eve geldi. Doktorun dediği gibi günde üç çorba kaşığı içmeğe başladı. Artık ilâcın «Dikkat!.. 24 saat zarfında 2 kahve kaşığından fazla alınmaz!» diyen tarifnamesini okuyacak değildi ya...

Cemil Tavukuçmaz'ın iki gün iki gece gözlerini açmadan uyuduğunu gören ailesi telâşa düşmüş ve hemen bu ilâcı veren doktoru getirtmişti. Doktor, bir hastaya, bir de ilâca vaktı: «Yahu, diye bağırdı, ben karın ağrısı ilâcı vermiştim... Bu ise en ağır dozda uyku ilâcı!..»

Bu sözler, saatlerdir uyuyan Cemil'i uyandırmıştı. Gözlerini aralarken bağırdı: «O yok amma, ona en yakın olan ilâcı vereyim!..»

SUPUTNİK SELÂ UÇAKTA

«Yani çok ısrar ettiniz diye anlatıyorum. Yoksa evelallah biz öyle Evropaya pederden para tahsil için gidenlerden deyiliz. Tetkikat sayahati dümeninnen kastelerde resmimiz çıkanlardan da diyil... Arnımızın terinnen kazandık parayı, sonra da sayahati uçlandık.»

«— Ayyy Selâ, bütün paralar senden mi çıktı?»

«— Abisi, aslına bakarsan sayahat beleşti. Lâfa destursuz girme de anlatiyim. Biyana koyduğum paradan yüzlük bir kâadı pangaya yatırmıştım. O da bizim Yukarı Mahalledeki kapatma Şerifenin verdiği akıl ya... Kendi kendime «Lan, dedim, bi kere de avret sözü dinliyiim». Götürdüm parayı yatırdım pangaya... Na işte o paraya bir Evropa sayahati vurmaz mı?.. Ben gene dalgadayım amma... Bizim 55 Bıyığın şoforu Siftahsız Hikmet haber verdi. İyi oğlandır haa, neme lâzım... Cihangir - Taksim dolmuşu yapıyordu. «Yanaş da dolduriyim» dedim. Lâfa kulak vermedi, «Bana bak, diye bağırdı, sen hemen pangaya koş!.. Evropaya gidiyorsun...» Tepem attı, sabah sabah matrağın sırası mı yani? Kandili ters takmışım yağ akıtıyorum, dememe kalmadı Siftahsız Hikmet arabadan atladı. Siftahsız kafalı oğlandır. Her gün beş kaste okur. Hattâ seçim intihabında üç parti de aday mebusluğu için peşinden koştular da takmadı, «Arabayı idare etmek daha zamkinoslu!» diye lefüze etti hepsini.»

Suputnik Selâhattin şöyle bir yutkundu, sonra devam etti:

«— Soracıma pangada bi müdürün karşısına çıktık. Müdür parayı çekmiyeyim diye korkusundan çay söyledi, onu içtik, kazoz geldi, o gitti, ayran geldi... Dedim ya, bizim pangadaki para yüz, ama kıredi bin beş yüz... Neyse uzatmıyalım, ordan bi kâat verdiler elimize, bi de adres... Siftahsızın arabayla orayı da bulduk.

Bi dolu renkli kâatlar da ordan sıkıştırdılar elimize... Firenkçe yazılı bi şeyler... Meğerkim bilâtmış o dalgalar... Neyse onu da aldık, şimdi iş pasapulta gelmişti. Beni üç defa otopos durağından yolcu aparttım diye yazan bir trafikçi vardı. Doooru ona gittim, «Abisi, dedim, yap bi kolaylık, benim şu pasapultu ayarla!» İnanmadı önce, bilâtı gösterince kesildi. Hani insanın arkası olmasın, pasapultu da cebe boca ediverdim.»

«— Eh artık tayyareye biniyorsun?»

«— Nereye biniyorsun arkadaşım, nereye?.. Pasapultu aldıktan sonra başladık safalet safalet dolaşmağa... İngiliz Safaletinde çok müşkülâtçılık yaptılar, «Burda olmaz, konsola git!» diye tutturdular. Bi yandan para su gibim akıyo haaa... Pul diyorlar, beş kâat... Mühür bastık, on kâat... Al bi damga yirmi kâat... Şu makbuzu doldur, bunu boşalt!.. Hani üç buçuk sene askerlik yaptım, iki kere firardan mapus yattım. Bu kadar muamele olmamıştı valla... Neyse tarafikçiler gibi yolu uzatmıyalım, hareket günü geldi çattı. Tayara şirketinin önünde beklerken gençten bir oğlan bilâtı istedi, verdik. Baktı baktı, sonra «Tartıya» demedi mi? Aldı beni bi korku. Kendi kendime «Lan, dedim, ister misin iki kilo fazlam olsun da şimdi gırako-romanlara giremiyeyim?» Mamura da «Yaanışsın, diye çıkıştım, ben güleşçi diyilim ki tartıya gideyim...» Güldü, «Bagacını tartıcaz» dedi. Bizde bagac nanay... Kocakarıdan yürüttüğüm bi tahta bavul var, onun da çivileri otobos geçerken Kalata köprüsü gibi oynuyo... Verdik tarttırdık.»

«— Selâ yahu, şu uçağa bin artık...»

«— Akumlator kuyruğunda dokuz ay nasıl durdun sen? Sabırlı ol biraz... Sırayla anlatıyoruz hepsini... O tayara var ya, hani havada uçarken karafatma irisi gibi görünüyo. Bir de içine gir!.. Otopus azmanı billâ... Ben hemen kapının yanına çöküverdim... Neme lâzım, dedim, bi musibet olursa hemen kırarım. Ne kadar olsa serde Sarıyer dolmuşçuluğu var, tedbir almasını biliriz... Derken bi gürültüdür başladı. Tayara çalışıyormuş meğer... Ama ne gürültü, ama ne gürültü!.. Bizim Yakubun karısıyla kaynanasının marazası hiç kalır bunun yanında... Dön baba dön, dön baba dön!.. Aldı beni bir korku gine... Kendi kendime «Oğlum Suputnik, diyorum, bak etrafın kadın kız dolu... Hiç birinin kılı kıpırdıyor mu?» İllevelâkin koca tayara kakmaz bi türlü... Boyuna meydanda dönüp duruyo... Ben hemen çaktım; motor tekliyo... Ama o patırdıda kime anlatırsın?.. Sonradık öğrendim ki puruvaymış o... Yoksam benim bildiğim bastın mı gaza, araba uçar...»

«— Ah Selâhattin abi, biz olacağız ki o tayarayı şöyle 180'le faryap edelim...»

«— 180 ne be?.. Tayara uçarken aşağıdaki dev azmanı apartomanlar bile pire gibi kalıyo dinim imanım hakkıyçin... Neyse havalanmağa başladık. Bu sırada yanımda oturan firenk belindeki kayışı işaret etti... İçerledim, hemen yeleğimi kaldırıp altından askımı gösterdim: «Bana bak moruk, dedim, işpoltadan iki buçuk kâada aldım ama tam üç senedir kopmadı.» Meğer herifçioğlu bana yardım ediyomuş, «Tayara kayışını bağla» diyomuş. Derken abi, bi piliç gelip de benim kayışı bağlamaz mı?.. Ama ne piliç? Hani üç ay Tavukpazarında demir atsan böyle beslisine raslıyamazsın... Huri kâfir!.. Sapsarı saçlar, bi de masmavi tayortlar giymiş... Kız görür görmez bana kesilmez mi?.. Ama ne de olsa eski terbiye var bizde... Tulumbacı reyizi oğluyuz, kolay mı?..»

«— Suputnik be, kız çok güzeldi haa?»

«— Güzel lâf mı yani?.. Bi tebessüm var yavruda, al o tebessümü Taksime «Dur - Geç» lâmbası yap!.. Kız beni nasıl sevdi, öyle böyle anlatılacak gibi diyil... Gitti, şeker getirdi, şiklet getirdi, pasta getirdi, getirdi de getirdi... Ben tam onları mideye indirip zilliği kırarken, tayara birden düşmeğe başlamaz mı?»

«— Ne diyosun Suputnik?»

«— Hava boşluğuymuş meğer... Ama ben bunu öğreninceye kadar bi kaç defa yerimden fırlayıp «Alırım boşluğunuzu valla, durdurun bu mereti!.. İnicem!» diye bağırdım... Gene benim piliç koştu geldi... Ne aşk valla!.. Şu firenkler başka oluyo vesselâm... Kız bu sefer bana yemek taşımağa başladı. Yanına çok yolluk almış, anlaşılan zengin kız... Ne yemekler, ne içmekler... Tertemiz tepsilerde getiriyo hepsini... Tabiî ben bunları görünce, bizim kocakarının yaptığı muska böreğinnen kuru köfteyi çıkarmadım hiç... Tam kızı tavlarken sükseyi bozar mıyım?.. Derken ne göreyim? Önümde oturan herif bizim kıza işmara kakmaz mı? Fırladığım gibi «Gelsene buraya» diye haykırdım. Yanımdaki beni dürttü, «Hostas» dedi. O zaman anladım ki, benim yanımdaki adam bizim kızın akrabası... Çünkü ona da şekerleme, yemek filân vermişti... İsmini öğrenince kıza «Hostas» diye seslendim. Ayaklarının üstünde seke seke geldi. «Bana bak, diye çıkıştım, öyle bi tayarada iki kişiyi birden idareye aklım ermez. Otuz beş santimliği çekersem seni yüz otuz beş parça ederim.» Kız güldü, bi yandan da tekrar kayışımı bağladı. Çok geçmedi, kendimi yerde buluverdim. Tayara inmişti.»

«— Eee şimdi biraz da gördüğün memleketleren bahset!»

«— Ne memleketi yahu? Matrak mı geçiyorsun? O bana çarpılan kız var ya... Hani ismi Hostas... İşte ben onu takip ede ede başka bi tayaraya bindim. Kapıda bi antika kıyafetli mamur «Fan fin fon» dedi. Ben bozulmıyayım diye hemen Fıransızcamı döktürdüm, «Pardun mister» diyip geçtim, tayaraya girdim. Gine bağlandık, gine uçtuk, gine düştük, gine indik. Bi de ne göriyim?»

«— Parizi di mi abi?»

«— Ne Parizi lan!.. Kapıdaki mamur «Evropaya gidecekler öbür tayaraya» demiş meğer. Bense kızın aşkından yanlış tayaraya binip tekrar Yeşilköy'e dönmüşüm... Ah aaaah aşk bu... Başka şeye benzemiyo valla...»

KÜTÜK KURBANI

Zavallı Tahsin bu 27 Ekim seçimlerini ömrü boyunca unutmayacak. Kendisini bedbaht eden bu günü...

Tahsin hiç bir partinin mensubu değildi. Adaylıkla filân da alâkası yoktu. Sadece bir seçmendi, o kadar... Sizin gibi, benim gibi bir seçmen... Zaten başına ne geldiyse de hep bu seçmenlik yüzünden geldi.

Tahsin parti, seçim, siyaset gibi konularla ilgisiz sayılırdı. Dairede etrafındaki arkadaşları hararetli tartışmaya daldıkları sırada, o, gazetenin bulmacasını halletmeyi veya «Yıldızınız bugünü hissî bakımdan çok canlı geçireceğinizi bildiriyor» diyen falı okumayı tercih ederdi. Amma gene ne çektiyse o seçim yüzünden çekti.

Arkadaşları heyecanlıydı:

— Yahu Tahsin, diyorlardı, sen hiç bir şey söylemiyorsun. Aldın mı seçmen kartını?

Dedik ya, Tahsin için bu hiç de mühim bir mevzu değildi. Omuzlarını silkerek:

— Yooo, cevabını vermişti, muhtar getirir herhalde.

— Canım muhtara bırakılır mı bu iş? Gidip kendin takip etmen lâzım...

— Boş ver!.. Kakve kâğıdı olsa, gaz fişi olsa, kömür beyannamesi olsa kendim giderim. Amma seçim için muhtarlar kapı kapı dolaşıyor.

— Sizin muhtar ne taraflı?

— Doğma büyüme bizim mahalleli...

— Canım öylesi değil... Hangi partiden yani?

— Birader garip bir adam bizimki... Bir şey vermeğe gitti-

ğim zaman gayet muvafık... Bir şey aldığım zaman ise koyu muhalif...

— Sen onun partisini öğren önce... Eğer muvafıksa seçmen kartın için asıl!.. Muhalifse kendini öyle tanıt!..

— İyi amma benim hiç biriyle ilgim yok ki...

— Sen adam olmazsın azizim...

Fakat arkadaşları gene Tahsin'e acıdılar. Bir vatandaşın seçmenlik hakkının kaybolmasına gönülleri razı olmadı. Dairede düzenledikleri listeye onun da adını yazdılar ve civarın muhtarlığına verdiler. Dairenin müdürü aday olduğundan liste iki saat geçmeden onaylanıp gelmişti.

Tahsin bunları habersiz eve döndüğü anda karısını kapıda buldu. Muhtarla konuşuyordu. Muhtar seçmen kartlarını getirmiş, kendilerini hiç bir tesir altında bırakmadan gerekli tavsiyeleri yapıyordu:

— Tabiî oyunuzu kime vereceğinizi ben söylemek istemem. Zaten kanunen yasak. Bugün propaganda yapmanın cezası gayet ağır. Fakat şu arnavut kaldırımı sokağımızı asfalt yapan devletimize dua etmek de suç olmaz ya... Sizin bizden olduğunuzu bilirim zaten... Brezilya kahveleri de bugün yarın gümrükten çıkacak. Bana bir uğrayıverin, size dört fiş ayırayım. Gene Allah bu kahveyi getiren partiden razı olsun. Haydi hoşça kalın, oyunuzu kime isterseniz verin!.. Benden doğru yolu göstermek... Zaten bu mahalleden kaç tane ötekilerin oyu çıkacak, kimler verecek, şimdiden hesabını yaptım. Günah benden gitti gayri...

Tahsin muhtarın kısa nutkunu dinledikten sonra içeri girdi ve seçmen kartlarını karısından alıp masanın üzerine koydu. Çok geçmemişti ki, zilin çalınmasiyle karısı kapıya koştu. Tahsin'in daireden arkadaşlarından biri:

— Tahsin'in seçmen kartını getirdim, diyordu.

Tahsin mülâyim bir adamdı amma, karısı Remziye onun yüz seksen derece zıddıydı. Kartı kaptığı gibi içeri koştu ve Tahsin'in karşısına dikildi:

— Herif herif!.. Bu ne? Söyle!.. Ver bunun hesabını bakalım!.. Bir ehli namus insanın bir ikametgâhı olur. Bir ikametgâhı olana da bir seçmen kartı verilir. Sana bir tane bu mahalleden geliyor, bir tane de öbür mahalleden... Söyle bana, söyle!.. Hesap ver bakalım!.. Seni sümsük herif seni!.. Öyle yere bakıp yürek yakmak haaa... Ben gösteririm sana... Gül gibi karısının üstüne metres tutmak haa... Hem de oradaki muhtara adresini, adını, sa-

nını verecek kadar... Bu utanmazlık... Demek sen her şeye karar vermişsin.

Tahsin bir nefes aralığında «Karıcığım, dairedeki arkadaşların yaptığı listeyle gelen seçmen kartı» demeliydi değil mi? Diyemezdi amma... Bunun böyle olduğunu o da bilmiyordu. Sonra, karısı fasıla vermeden bağırıp çağırıyordu:

— Tuh tuh tuh!.. Yazık oldu emeklerime... Saçımı süpürge yaptım da yine sana yaranamadım... Gözümü açtım, seni gördüm... Evlendiğimiz evin karşısındaki konakta oturan başçavuş az işaret etmemişti. Amma ben perdeyi indirip hemen içeri kaçardım. Ah aaah akılsız kafa ah!.. Namusunla otur, sonra seni bir aşifteyle aldatsın... Kimbilir ne kadar eski ki seçmen kartın bile oradan çıkıyor. Seçmen kartı kim, particilik kim, sen kim?.. Otur oturduğun yerde, gül gibi yuvanın suyu mu çıkmış? Ama yook. erkek kısmı durdu mu azar. Bu da öylesi işte... Sözümona kanun çifte evlenmeyi kaldırdı. Bak burada en sünepesi bile iki ev idare ediyor. Tuh tuh tuh... Kurup kaldırdığım sofralar haram olsun. Pişirdiğim yemekler, lokmasına kadar boğazında kalsın da öyle nefes ver inşallah!.. Bir dakika duramam artık... Bir dakika... Hemen annemin evine gidiyorum. Yarın da mahkemeye koşacağım. Seni ahlâksız, ırz düşmanı herif seni!.. Allah bu seçimden razı olsun. Ayıbını yüzüne vurdu.

Ne dersiniz, Tahsin masum olduğunu mahkemede de ispat edemedi. Karısı Remziye'nin komşularından tam on üç kişi mahkemeye geldiler ve tanık olarak Tahsin'in aleyhinde ifade verdiler. Biri «Onu geceleri başka taraflarda görürdüm» dedi. Diğeri «Bir akşam eli dolu tramvaydan öbür durakta indi» diye ifade verdi. Bir üçüncüsü «Doğrusu Tahsin'in son zamanlarda hali değişmişti» şeklinde konuştu. Bir başkası da «Günahına girmiyeyim amma, dedi, bir gece sinema locasında ona benzetmiştim erkeği... Çok ayıp vaziyetteydiler.»

Tahsin dairedeki arkadaşlarından yardım istedi. Onlar da «Aman çift seçmen kartı aldığın meydana çıkarsa bütün seçimler iptal edilir senin yüzünden. Hapse girersin» dediler. Bu sebeple biçare Tahsin yegâne çareyi karısından boşanmakta buldu. Neyse ki suç ortağı belli olmadığından zinadan takibat yapılmadı. Karısını ihmal ettiği için bir yıl evlenmemesi kaydı kondu. O kadar...

NEZAKET YARIŞI

— Allo...

— Allo, buyurun...

— Abdürrezzak beyi rica edecektim.

— Kimi buyurdunuz?

— Aman efendim, mahcup ediyorsunuz bendenizi... Abdürrezzak beyefendiyle görüşmek...

— Yaaa?.. Abdürrezzak beyi emrettiniz demek?

— Estağfurullah efendim... Aciz kulunuz kim, emretmek kim?.. İstirham ederim...

— Yoooo yooo... Bu kadar nazik bir muhatap bendenize ancak emredebilir.

— Ayağınızı öpeyim, bu şekilde hitap buyurmayın kulunuza...

— Rica ederim. Eğer ikimizden biri diğerinin ayağının turabı olacaksa, bu ancak bendeniz fakiri pürtaksire düşecek şereftir.

— Bu kadarı fazla... Daha telefonu açtığım andanberi kulaklarımda akis bırakan sesiniz, yüksek ruhunuzun ve âlicenap karakterinizin aynasıdır.

— Ne demek efendim... Sizin o lütûfkâr, o himayekâr, o davetkâr, o iltifatkâr sedanız yanından bendenizin...

— İstirham eylesem de bu nazik ve zarif hitabınızı itmam etseniz ve ben de...

— Aman beyefendi, zâtı devletlerinin olgun ve dolgun konuşmasını nasıl kesebilirim?.. Siz ki beni derin bir hayranlığa boğmuş bulunan...

— Çok rica etsem... Abdürrezzak beyefendiyi...

— Ne demek efendim... Bendeniz...

— Ah ah kibarlık âbidesi varlığınız karşısında terki hayat eylemek şerefini kulunuzdan esirgemeyin... Bu bana düşer... Çok rica edecektim...

— Ben de Abdürrezzak beyi rica edecektim.

— Rica ne kelime beyefendi? Emredin... Emir emir...

— Acaba diyordum Abdürrezzak bey meşgul değillerse... Rahatsız etsem...

— Rahatsızlık mı buyurdunuz?.. Aman sizin için rahatsızlık düşünülür mü efendim?..

— Yok öyle demeyin, bu saatte iş güç sahibi bir insanı birkaç dakika da olsa meşgalesinden uzaklaştırmak...

— Aman efendim, her gün kaybettiğimiz vakit o kadar çok ki... Bâhusus zâtı celileleri gibi bir şahsı muhteremle mülâkat bendeniz için...

— Vayyy... Abdürrezzak beyle müşerref oluyorum demek... Aman ne büyük gaflet!.. Bu hatam için sizden kimbilir nasıl af dilemem lâzım?..

— Yok beyefendi, asıl hata bendenize râci... Zira bir yanlışlık...

— Nasıl? Nasıl?.. Bir yanlışlık mı?.. Yoksa daha başka gaflar yaptım da haberim mi yok hâlâ?..

— Yok beyefendiciğim, ufak bir noktanın tarafeynce yanlış anlaşıldığını bildirecektim... Aman, fakat, lâkin... Ah nasıl söylesem acaba?..

— Aman yapmayın!.. Şimdi mahçubiyetten yerin dibine geçeceğim.

— Demeyin, demeyin!.. Asıl utanan bendeniz...

— Acıyın bana... Kerem edin de lûtfen şu yanlışlığı beyan buyurmak...

— Aman efendim, istirham ederim... Bu yanlışlık mevcut... Mevcut amma, onun kusuru sizin yüksek şahsiyetinize ait bulunmadığına göre...

— Fakat ben yalvarıyorum size... Söyleyin şunu lûtfen...

— Ah söylemek isterim... Fakat size karşı böyle bir hürmetsizlik... Offf... Yapamayacağım...

— Lâkin bendenizin mahçubiyeti de haddi âzâmisine vardı... Rica ederim...

— Hayır, ben rica ederim...

— Yok, yok, ben rica...

— Ne münasebet, ben dururken...

— Lûtfedip şu taksiratımı bildirin bana!..

— Yapmayın, nezaketinizin büyüklüğü karşısında büsbütün küçüldüğümü hissediyorum.

— Hayır, siz Abdürrezzak bey değilseniz...

— Noolur, vazgeçin beni daha fazla mahçup etmekten...

— Çoluğunuzun çocuğunuzun bâşı için söyleyin!.. Yaptığım yanlışlık nedir?

— Yok efendim yok, size bir yanlışlık yaptığınızı söylemek cüretini gösterdiğimi hiç hatırlamıyorum.

— Hatırımı o kadar sayıyorsanız, söyleyin lûtfen!.. Hatırım için...

— Aaaa bakın iş değişti. Dünyada sizin hatırınızı kıramam... Ah ah çok affedersiniz ama... Nasıl söylesem acaba? Vallahi dilim dolaşıyor... Kimbilir bana ne kadar kızacaksınız... Kızmak ne demek?.. Belki de kırılacaksınız. Off, aman Yarabbi ne müşkül durumdayım... Fakat hatırım için de dediniz, söylemesem olmaz... Ah beyefendiciğim, beni affedin, çok affedin... Fakat şey... Yani... Lâkin... Şeyy... Siz telefonu çevirince, şeyy yanlış numara... Yani Abdürrezzak bey falan yok burada da... Şey... Ama bu yanlışlık...

— Neeee?.. Ölseydim de bunları duymamış olsaydım... Demek yanlış numara çevirdim ha?.. Ah ne yaptım ben?..

— Yok efendim, asıl kabahat bendenizde... Siz...

— Yanlış numara çevirdim değil mi?

— Ne mümkün beyefendi?.. Hatlar karışmış ve numara yanlış düşmüş olacak. Yoksa şahsı âliniz için böyle bir hatanın imkânı var mı?.. Asıl hata bende efendim. Madem yanlış numara düştü, telefonu açmayacaktım... Değil mi ya?..

— Öyle şey olur mu efendim?.. Ben numarayı yanlış çevirmeyecektim.

— Hayır hayır... Yanlış düştüğünü hissedip ben açmayacaktım...

— Yok canım, ne münasebet... Ben çevirmeyecektim.

— Hayır hayır, ben açmayacaktım...

— Yapmayın!.. Beni daha fazla mahçup ediyorsunuz... Size kendimi affettirmek...

— Asıl ben sizden nasıl af dileyeceğimi bilsem...

— Ne münasebet beyefendi... Şimdi telefonu nasıl kapatacağımı düşünüyorum da sırtımdan soğuk soğuk terler boşanıyor.

— Ya ben? Ya ben?.. Bu derece mahçup olduktan sonra imkânı yok telefonu yüzünüze kapatamam.

— Yapmayın, çok rica ederim... Kurtarın bu azaptan beni...

Size karşı daha fazla mahçup duruma düşmiyeyim... Haydi lûtfedip kapatın telefonu!..

— İmkânı yok beyefendi... Siz kapatmadan...

— Evet evet, telefonu benim kapatacağımı sanıyorsunuz. Doğru... Yanlış numara çevirip sizi rahatsız ettikten sonra benden her kabalığı beklersiniz.

— Ya siz? Ya siz?.. Yanlış çalan telefonu açmak suretiyle yaptığım cüretkârlıktan sonra siz benden neler beklemezsiniz ki...

— Haydi lûtfen acıyın bana da kapatın telefonu... Aksi halde ölünciye kadar ayrılmam telefonun başından...

— Siz bilirsiniz... Ben de ayrılmam...

— Köleniz olayım, kapatın şunu...

— Ayağınızın turabı olayım, siz kapatın önce...

— Kerem edin...

— Lûtfedin...

— Acıyın bana...

— Sizden şefkat dileniyorum... Kapatın telefonu...

— Yalvarırız size... Ne olur, önce siz kapatın...

— Merhamet edin bana!..

— Yaptığınız işkence yeter ama...

— Ne? Ne? İşkence mi? Daha nazik bir tâbir bulabilirdiniz.

— Sizden nezaket dersi almağa ihtiyacım yok...

— Öyle görünmüyor amma... İşkence imiş... Ya sizin yaptığınız?.. Düpedüz hakaret.

— Haydi haydi, uzatma da münasebetsizliğine son ver!.. Kapa şu telefonu!..

— Zaten telefonu açtığın anda sesindeki âmirane edâdan ne biçim bir adam olduğunu anlamalıydım. Haydi bakalım, kapa şu telefonu!..

— Telefonu önce kapamak, bana değil, senin gibi münasebetsize düşer.

— Vay... Hâlâ devam ediyor... Efendi efendi kendine gel!.. Dikkatli çevir numaraları da herkesi rahatsız etme!..

— Sen kendi telefonunu muayene ettirsen daha iyi olur.

— Haydi uzatma da kapa şunu...

— Niye? Niye ben kapayacakmışım?.. Ben Abdürrezzak beyi istedim. Yoksa beklerim...

— Yok... Yok... Yok... Bugün de yok, yarın da yok, gelecek sene de yok... Burası ticarethane, anladın mı? Haydi bakalım, şimdi kapa telefonu...

— Ah yüz yüze olsak, bu küstah ifadenin cezasını verirdim ama...

— Ah ah?.. Yanılıp da öyle olsaydı... Şimdi ağzını burnunu dağıtmıştım...

— Zaten bu sesin sahibinden her şey beklenir... Kapa şu telefonu artık!..

— Benim senin gibilerle kaybedecek vaktim yok... İşte kapatıyorum... Ama niçin ben kapatayım?.. Önce kim çevirdi numaraları?

— Ben çok hiddetliyimdir ama... Kapa şu telefonu edebinle... Hadi...

— Kim açtıysa o kapatır... Utan biraz...

— Ben açmadım, çevirdim... Asıl utanmak sana düşer.

— Şimdi gelirsem yanına gösteririm...

— Kan tepeme çıktı... Al sana!..

— Altta kalırım sanki!.. Al bu da benden...

— Küstah!..

— Alçak!..

RADYOLU HAMAMDA...

Hâkim dosyaya göz gezdirdikten sonra sanığa baktı:

— Efendi, kibar, terbiyeli bir insan olduğunuz görülüyor. Doğrusu yaptıklarınızı burada okuyunca, hayret ettim, inanamadım.

— Ben de inanamadım hâkim bey... Amma oldu bir kere...

— Bütün şahitlerin ifadesi aynı: Güpegündüz, hem de çocukların mektepten çıkma saatinde sokağın ortasında çırılçıplak koşuyor, bir yandan da «Yalan, vallahi yalan» diye bağırıyormuşsunuz. Doktorların raporu, aklınızın tamamen başınızda olduğunu, hiçbir muvazenesizliğinizin bulunmadığını tespit ediyor. İnsan deli olmadan bu işi nasıl yapar?

— Yapar beyefendi, yapar... Başınıza gelirse görürsünüz.

— Avrupa'da olur. Hani o çıplaklar klübünün bulunduğu adada... Canım onlar da bile biraz bez parçasıyla örtünüyorlarmış. Dansöz Nana bile sizin kadar soyunmamış. İnanamıyorum vallahi, nasıl yaptınız bu işi?

— Anlatayım efendim...

— Üstelik yakalamaya gelen polislere de vazife başında hakaret etmiş, mukavemet göstermişsiniz. Suçlarınızın hangi birisini saymalı?.. Şimdi suallerime cevap verin!..

— Buyurun efendim.

— Kasım ayının on üçüne müsadif Perşembe günü saat 16.15 sırasında Çarşı caddesinde çırılçıplak gezdiniz mi?

— Gezmedim, koştum efendim.

— İkisi aynı kapıya çıkar. İtiraz ediyorsunuz, şahitlerin şehadetiyle de sabit: Çarşı caddesinde çırılçıplak gezdiniz... Peki, nereden gelip nereye gidiyordunuz?

— Radyolu Hamam'dan geliyordum, ama nereye gittiğimi bilmiyordum...

— Radyolu hamam mı?

— Müsaade ederseniz anlatayım. Efendim, her zaman gittiğim hamama gene gitmiş, yıkanıyordum. Hamamın sahibi büyük bir yenilik yaparak içeriye hoparlör yerleştirmiş ve müşterilerin yıkanırken radyo dinlemesini temin etmiş. İşte tam başımı sabunlarken, radyo ajans haberlerini okumağa ve C.H.P.'den istifa ederek D.P.'ye giren vatandaşları saymağa başladı. Saçlarımı, yüzümü sabunlarken, birden radyoda ismimin de okunduğunu duymıyayım mı? 45 yaşındayım, fakat bugüne kadar ne bu partiye, ne ötekine girmiş, çıkmışlığım vardır. İşte radyoda benim de iktisadî kalkınmamızın verdiği sevinçle C.H.P.'den istifa ettiğim hakkındaki haberi duyunca, kendimi kaybettim. O halde sokağa fırlamışım. Siz benim yerimde olsaydınız, çırılçıplak Çarşı caddesinde koşmazdınız da ne yapardınız, beyefendi?

SİNEK KÜÇÜKTÜR AMA...

Kutbi Kaşınır telefonda karşısına çıkan şahsa çıkıştı:

— Beyim, bu rezaleti önleyin artık!..

Telefonda Kutbi Kaşınır'ın karşısına çıkan ses bu sertliğe mukabele etmedi. Gayet mülâyim bir cevap geldi:

— Hay hay efendim, önleyelim...

— Neden bahsettiğimi anladınız mı ama?

— Yooo!..

Kutbi Kaşınır tam hiddeti yatışırken yeniden alevlendi:

— Benimle alay mı ediyorsunuz? Neden bahsettiğimi anlamadan nasıl olup da «Hay hay» diyorsunuz?

— A canım, bu ölümlü dünyada «Olmaz» deyip de maraza mı çıkarayım?

— Senin vaktin boş, işin hoş galiba?

— Hımmm...

— Neresi orası?

— Mezarlıklar Müdürlüğü... Lâzım olursa...

— Ağzından yel alsın!.. Münasebetsiz!..

Kutbi Kaşınır «Yâ sabur!» çekip telefonu kapadı ve rehbere bir daha baktıktan sonra numaraları yeniden çevirmeğe başladı:

— Buyrun!..

— Efendim, bu sineklerden şikâyetim var da... Sıhhiye değil mi orası?

— Evet, bir dakika... Alâkalı memura bağlıyayım...

— Alovvv!..

— Bey kardeşim, bizim tarafta sineklerden yemek yiyemez, uyku uyuyamaz olduk.

— Sorma azizim sorma!.. Bizim taraf da öyle...

— Ne duruyorsun birader? Şikâyet etsene!..

— Edemem...

— Neden?

— Çünkü ben bizzat «Sinek Şikâyetleri dosya tanzim memuru»yum. Memuriyet nüfuzumu kötüye kullanamam.

— Haaa doğru... İyi amma ben ne yapacağım şimdi?

— Sizinki kolay... Siz vatandaşsınız... Ayrılmayın da bir dakika, sizi ilgili şefe bağlatayım... Santral... Santral... Heeey santral... Şüküfanım Şüküfanıımmmm... Uyuyor musun yahu?.. Hah... Dinle bak, şimdi dışardan telefon eden beyi 24 numaraya bağla!..

— Alo alo...

— Alo alo...

— Alo buyrun...

— Beyefendi, bizim tarafta sinekler feci halde?

— Yaaaa vah vah!.. Hemen Hayvanları Koruma Derneği'ne başvursanız... Noooooldu sineklere?

— Sineklere bir şey olduğu yok... Hepsinin sıhhati, keyfi yerinde... Ne oluyorsa bize oluyor.

— Haaa, sineklerden şikâyetçisiniz yani.

— Evet, nasıl da bildiniz!..

— Bir dakika ayrılmayın da telefondan... Sizi ilgili masaya bağlatayım... Santral... Santral... Kızım, telefondaki müracaatçıyı 17 numaralı odaya bağla!.. Yusuf efendi şikâyeti 957'ye 99 sayılı dosyaya kaydetsin... Eğer o dosya da dolduysa yeni bir dosya açsın...

— Alo bir dakika!..

— Bekliyorum efendim, bekliyorum...

— Buyurun!.. Ben Yusuf...

— Beyefendi kardeşim, bizim bir şikâyetimiz var da...

— Malûm...

— Sineklerle başa çıkamıyoruz artık...

— Nasıl sinek bunlar?

— Basbayağı sinek işte... Kiminin sekiz kolu, kiminin on bacağı var...

— Yok canım, öylesini sormadım... Karasinek mi diyorum, yoksa sivri mi?

— Sivri kardeşim sivri...

— O halde bizimle ilgisi yok. Biz karasineklere karışırız. Siz Sıtma Mücadele'ye başvuracaksınız...

Telefon yüzüne kapanan Kutbi Kaşınır'ın hiddeti gibi azmi de artmıştı. Sinekleri şikâyet edeceği makamı buluncaya kadar çalışacaktı. Hemen hasır şapkasını kaptığı gibi...

Kapıdan hışım gibi giren kanter içindeki adam, rastladığı ilk memurun başına dikildi:

— Ben Kutbi Kaşınır...

Yirmi beş gün sonra emekliye ayrılınca alacağı ikramiyeyi, evde nasıl taksim edeceğini hesaplamakla meşgul yaşlı memur başını kaldırmadan:

— Müşerref oldum, dedi.

— Bizde sinek var.

— Olur a... Ben de tavuk besliyorum.

— Ben sizin gibi arzumla beslemiyorum ama...

— Haaa, şikâyetçisiniz demek!.. Nasıl sinek bunlar?

Kutbi Kaşınır evvelki daireden tecrübe sahibi olduğu için:

— Sivrisinek, diye düzeltti.

Yaşlı memur hâlâ başını hesaplardan kaldırmadan konuşuyordu:

— Hımmm... Sivrisinek... Nerede?

— Ne?

— Sinekler...

— Evde...

— Nerede?

— Sinekler mi?

— Hayır, ev...

— Sineklibakkal'da...

— Cinsi?

— Evin mi?

— Hayır, sineklerin?

— Sivri dedim ya...

— Cinsi? Cinsiii?

— Sivri... Sivriiii...

Yaşlı memur başını kaldırarak:

— Ne bağırıyorsun, diye Kutbi Kaşınır'ı payladı, karşında memur var. Hem de vazife başındayım. Yaptığını biliyor musun?

— İyi amma birader, ben sivrisinek dedikçe sen hâlâ cinsini soruyorsun.

— Tabiî sorarım... Bizi ne diye koymuşlar buraya? Sivrisinekler dişi ise icabını yapacağız.

— Ya erkekse?.. Ne olacak o zaman?

— Ne olacak? Beni bir saattir boşuna uğraştırmış olacaksın!

— Bir yaşıma daha girdim. O da neden?

— Tabiî ya... Sıtmayı dişi sivrisinek nakleder...

— Tamam tamam... Beni ısıranlar öylesine diş geçiriyor ki, hepsinin dişi olduğuna kalıbımı basarım.

— Olmaz beyim, olmaz... Resmî iş bu... Resmî belge gerek. Evdeki sineklerin dişi mi, rekek mi olduğunu onaylatmazsan ben de bir şey yapamam... Dişi mi, erkek mi, bilmiyor musun?

— Muayene etmedim valla...

— O halde yapılacak bir şey yok...

Kutbi Kaşınır birden ümitsizliğe düşmüştü, başını eğdi ve meyus meyus kapıya yürüdü. Yaşlı memur ne de olsa, gün görmüş adamdı. Kutbi Kaşınır'ın haline acıdı ve:

— Dur, dur, diye seslendi.

Kutbi Kaşınır geri döndü:

— Efendim...

— Dur, bari sana bir akıl vereyim de işin görülsün.

— Allah razı olsun!..

Yaşlı memur masadan kalktı, Kutbi Kaşınır'ın yanına gelip elini omuzuna koydu:

— Azizim, şimdi gidip bir dilekçe yazarsın. Evinde karasinek olduğunu bildirirsin. Onu sağlığa havale ettirip Temizlik İşleri'ne götürürsün. Müracaatın sıraya girer ve bir gün gelip temizlerler... Aman dikkat!.. Sakın sivrisinek yazayım deme, bütün iş karışır. Dilekçen reddedilir.

Kutbi Kaşınır bu dostça tavsiyeye rağmen ümitsizlikten kurtulamamıştı:

— İyi amma, dedi, karasineklerin de dişi mi, erkek mi olduğunu bilmiyorum.

— Karasineklerde lâzım değil o... Yalnız sineklerin nereden çıktıklarını yazacaksın. O kadar...

— Nereden çıktıklarını bilsem kapısında beklerim yahu!..

Yaşlı memur bu cevap karşısında bir an düşündü ve elini Kutbi Kaşınır'un omuzuna sertçe vurarak:

— İyisi mi, dedi, gene sen koş!.. Şu evdeki sivrisinekleri şöyle bir muayene ediver de, muhtara mühürletip bana gel!.. Ötesini ben idare eder, «Hepsi dişidir» diye işlemi yürütürüm...

YILBAŞI TEBRİKLERİ

— Hanım, getir şunları da okuyalım.

— Okuyalım mı? Yazalım ayol, yazalım. Bir sene de adam sırasına girip cevap verelim. Her yılbaşı dünya kadar tebrik gelir. Birine de «Aldık, teşekkür ederiz» diye iki satırcık cevap vermeyiz.

— Aman hanıım, benim aldığım selâma cevap verecek halim kalmıyor yorgunluktan... Bir de işim yokmuş gibi... Kızdırma adamı Allasen...

— Bak bu güzel işte... Ben kızacağım yerde sen sinirleniyorsun.

— Sen kızacağın yerde mi? O da neden?

— Tabiî ya... İnsana bir yaş daha ihtiyarladığını hatırlatan bu musibetsiz kartlara memnun mu olmalıyım yani?

— Aman canım, senin için ne sıkıntısı var? Kadın değil misin? Size göre yılbaşı oniki ayda değil, yüz oniki ayda bir geliyor. Haydi bırak gevezeliği de şimdi, getir şu gelen kartları...

— Ooooo epeyce gene. Nerden vakit bulurlar bunları yazmak için? Şaşırıyorum vallahi... Neyse açalım bakalım. Bunda ne yazıyormuş: «Mesut bir yıl diler... 1957'nin uğurlu gelmesini temenni ederiz... Ben, Hürmüz ve küçükler Ergün, Nurgün, Gülgün, Sengün, Aygün, Şengün ellerinizden öperiz...» Tamam, seninkiler bu yaz gene başımızdalar... Şimdiden kapısını yapıyorlar. Hani elektrikçi önce yeşil, sonra pembe pusla bırakır da, sonradan kırmızısı gelir. Ardından da «çıt» elektriği keser. İşte bu tebrik de o misal... İlk ihbar... Arkasından bayram tebrikleri gelecek. Derken «çat» kapı çoluk çömlek başımızdalar.

— Yok canıım, hiç seninkiler gelmiyor sanki... Bak öbür karta!..

— Haaa Müstecap'tan... «Sevgili dayıcığım... Yengeciğim... Ellerinizden öper, hürmetlerimizi göndeririz. Yılbaşında sizlerle olmayı çok isterdik.»

— Bu kapı değil sanki... Yani demek istiyor ki, dayıcığım, benim aylık yetmiyor. Bu sırada yanınızda olsam da geçen seneki gibi bir elli liracık...

— Bu kadar fesatlığa pes doğrusu... Neyse bu geceyi tadınlan geçirelim de... Bu kart kimdenmiş? Okuyabilirsen oku!.. Be adam ne karmakarışık atarsın şu imzanı?.. Doktor reçetesi mi yazıyorsun? At altına doğru dürüst adını, sanını... Biz de kimsin, nesin anlıyalım... Hay Allah, işin yoksa bilmece çöz. Dur bakayım... Ra... Ra... Ra...

— Ra Ra Ra Re Re Re Galasray Galasray cim bam bom ..

— Alayın sırası değil! Kimden bu kart?

— Recepten... Recepten...

— Değil hanım, değil... Baştaki harf Re değil ki bir kere... Re'ye benziyor, Ka'ya da... Neyse... Okuyalım bakalım, ne yazmış bu meçhul âdem: «Mutlu yıldönümünüzü kutlar, esenlik diler, sevgisel yankılarımı serperim.»

— Bakkaldan ayol bu... Baksana serperim falan diyip iki kilo tuz borcumuzu hatırlatıyor.

— Yok yok, bu bize yanlış gelmiş.

— Nasıl olur? Adres tamam...

— Adres tamam ya... Kat yanlış... Üst kattakilerin hani o bacak kadar boyuna bakmadan sakal bırakan oğlu var ya... Ona gelmiş bu...

— Nereden anladın?

— Nereden olacak? Geçenlerde kapıda rastladım da bana «Eleştirme görevine yollanıyoruz» demişti.

— İyi öyliyse, veririm sonra kartı yukarıya... Sen ötekini oku şimdi!..

— Ayyy... Birden kasaptan diye kalbim duruyordu... Ne kalın kart bu böyle... Ooooo içinde resim varmış meğerse... Bak bak ne güzel, Rumelihisarının resmi...

— Rumeli değil o... Anadoluhisar.

— Rumeli dedim sana...

— Hıh, kırk yıllık Hisarlıya Hisarı öğreteceksin... Baksana yanında da yazıyor. Ne yazıyor? Okusana şunu!..

— Bu da ne: Ma... Ma. Made in Turkey... Galiba bu başka hisar... Yabancı diyarda olacak.

— Öyle zahir... Ama ne de benziyor bizimkilere... Peki yazısı ne?

— Okuyalım bakalım: «Sigara tiryakiliğinden vazgeçmek zordur. O halde siz de vazgeçmeyin!.. Fakat sigaranızın küllerini Hep-Parlak tablalarına silkin... HEP-PARLAK Sigara Tarlası Fabrikası siz sayın müşterisinin yeni yılını tebrik eder.»

— Ver bakalım hesabını!.. Kimden geliyor bu?

— Hanımcığım...

— Ver bakalım hesabını dedim ya... Kimden bu? Sana müşteri falan dediğine göre demek benden gizli bir şey aldın onlardan... Şimdi de foyan meydana çıktı.

— Karıcığım...

— Beni böyle sözlerle yumuşatacağını zannediyorsan aldanıyorsun. Bunun hesabını vereceksin. Hem bunda parolalı lâflar var. Sigara külü gibi... Yoksa bir kadından mı? Hani senin aşkından kül oldum demek istiyor belki de...

— Yahu sözü nereye kadar götürdün? Bu düpedüz bir reklâm... Âdettir, yılbaşlarında, bayramlarda büyük şirketler, fabrikalar herkese böyle tebrik gönderirler.

— İyi amma, senin adresini nereden aldılar?

— Sorduğun şeye bak!.. Daireden tabiî... Şimdi günaha sokma da insanı, dinle! Bak öbüründe ne yazıyor: «Mon şer, size bon anne der, 57'nin sentimental ve tre janti geçmesini tavsiye ederim. Orövuar.» Tanıdım bunu... Bizim eski daire arkadaşı Yusuf'un Avrupa'dan tahsilden yeni dönen oğlu yollamış bu kartı... Ona da eyvallah. Ha bak, bu güzel... Hem matbaa harfleriyle yazılı, hem de kısacık...

— Ne diyor?

— Bir cümle işte: «Yeni yıl kutlu olsun.» Kimdenmiş bu: Rifat'tan... Öteki yeğenimden... Çok sever beni...

— Hazır kart yollayışından belli...

— Hadi hadi kötüleme!.. Seninkilerden iyidir.

— Hıh... Benimkiler böyle kısacık yazmaz... Seven insan yılbaşı tebrikiyle de... Dur getireyim içerden de gör!..

— Ooooo bu da ne böyle? Yılbaşı tebrik kartı mı, yoksa bir yıllık mektup mu? Kimden bu?

— Bilmem, okuyalım bakalım: «Şekerim, yeni yılını tebrik eder, çoluğunla çocuğunla nice senelere böyle mesut girmeni dilerim. Gülsüm de sana kart yollayacaktı amma, elbisesini terziye götürdü. Hani pek pahalı bir şey almadık, fakat gene moda tayyör-

lerden diktireyim, dedi. Gülsüm, Haççe üçümüz beraber Çarşıdan aldık. Hani o karakaşlı adamın dükkânından... Bilirsin ya... Sonra ayakkabı için aşağıya indik, bulamadık, hem öğlen tatiliymiş, dükkânlar kapandı. Eve döndük. İşte o elbiseyi götürdü de Gülsüm yazamadı, «abla, dedi, sen benden de selâm yaz, dedi, eniştemin ellerinden öperim, onu da yaz, dedi.» Ben de Tanrı selâmı üstümde kalmasın diye yazıyorum. Yoksa tebrik kartı kısacık olduğu için bir şey yazamıyorum. Haa sana bir havadis: Nuşirevanın çocuğu oldu. Ama görsen sıska bir çocuk... Hiç bizim Aytaçın küçüklüğüne benzemiyor. Züleyha da bir memurla nişanlanıyor. Ötekine daha kısmet çıkacağı da yok. Kardeş, bu tebrik kartı olduğu için tabiî kısacık yazmak lâzım... Kusura bakma sakın, darılırsan on parmağım yakanda yani... Hem daha gidip postahanede sıra bekliyeceğim. Öyle ya yılbaşı zamanı para vermek, pul almak, sonra onları tükürükle yapıştırmak... Az zaman mı kardeş? Hadi yılbaşını tebrik ederim. Siz ne yapıyorsunuz bu sene? Biz Şemsilerde toplanıp tombala oynıyacağız. Bak annem diyor ki, ayol benden de selâm yazsana, diyor. Kısa oldu bu. Malûm ya tebrik kartı. Biliyorsun, bu kartlara beş kelimeden fazla yazılmıyor... İki satırla yılbaşını da tebrik etmiyeyim mi yani... Hadi kardeşim yeni seneye...

— Yeter hanım, yeter!.. Anlaşıldı. Bu kart sana gelmiş. Vallahi de sana, billâhi de sana...

İZMARİT HAFTASI

Memur başına dikiliverdi:

— Dur!.. Kıpırdama!..

Adamcağız kıpırdamadan durdu.

— Sen yere cigara izmariti attın!

— Evet... Bomba atmadım ya...

— İyi amma, izmariti yere attın.

— Heybeliada vapuruna mı atacaktım?

— Efendi efendi!.. Cigara izmariti yere atılmaz!

— Cebe mi konur?

— Ben sana «yere atılmaz» diyorum. O kadar...

— O halde bundan sonra yanımda tabla taşırım.

— Valla onu bunu bilmem amma, yanında biraz fazla para taşısan daha iyi olur.

— Neden o?

— Neden olacak? Şimdi bana 25 lira vereceksin de ondan...

— Ne parası?

— İzmarit cezası...

— Yaaa? İyi ki demin köprübaşında gördüğüm lüferden yahut torikten almağa kalkmadım. Belki onların da cezası vardır.

— Yok yok... Bir cigara izmaritinin cezası var, bir de... Haa... Dur bakıyim? Sen cigaranı yakmak için ne kullandın?

— Hiiiç... Kibrit...

— Peki sonra kibritin çöpünü ne yaptın?

— Ne yapacağım? Attım.

— Nereye?

— Nereye olacak birader? Yere attım tabiî... Ben yirmi iki senedir sigara içerim, yirmi iki senedir de sigaramı yaktıktan

sonra kibrit çöpünü yere atarım. Biriktirmeyi düşünmedim değil ama, yer meselesi...

— Alayın sırası değil... Ben sana ne soruyorsam ona cevap ver!.. Demek kibrit çöpünü de yere attın... Bir adet cıgara izmariti: 25 lira...

— Yapma!.. Sigaralara gene mi zam var?.. Ama bu pek fazla... Ayol, bir izmarit 25 lira olursa... Bunun paketi kaça gelir?

— Zevzekliğin sonunu görürsün şimdi... Hımmm... Bir cıgara izmariti 25 lira...

— Dur dostum, bir dakika... Sorsana bakalım: «Ne sigarasıydı?» diye... Öyle ya, Yeni Harman 120 kuruş, tanesi 6 kuruşa geliyor. Bu meretin izmariti de pahalı olur. Amma ben fakir, Bafra izmariti atmıştım. Paranın yarı yarıya düşmesi lâzım...

— Dur be adam!.. Ben burada kanunu temsil ediyorum...

— Ben de vatandaşı temsil ediyorum.

— Vatandaşsan vatandaşlığını bil!.. Cıgara izmaritini yere atma!.

— Eyvah!.. Bu yüzden vatandaşlıktan da mı çıkaracaklar yoksa?

— Sus! Hesabımı karıştırma! İzmarit 25... Kibrit çöpü 15... Etti 40...

— Aah!.. Olmadı. Berberde saç traşı 100, sakal 50 kuruştur amma, saç-sakal olunca 150 değil, 125 alırlar... Bu da onun gibi... Hem kibrit, hem izmarit atandan 40 yerine 30 almak lâzım. Toptan alış verişte tenzilât yapılır.

— Sen 40 papeli verince aklın başına gelir. Bir daha atar mısın, atmaz mısın bakalım?

— Atarım... Bin defa sigara içersem, bin defa da izmariti yere atarım. Tâ ki siz sokak kenarlarına sigara tablası koyuncaya kadar...

— Yağma var, değil mi?.. Sokağa tabla koyalım da, izmaritçiler gelip toptan alıp gitsinler... Çöp sepetine atacaksın izmariti arkadaş, anladın mı?

— Yangın çıkar amma...

— Ben karışmam!.. Bana «Bu kaldırıma izmarit attırma!» dediler. Ben vazifemi bilirim, o kadar...

— Karşı kaldırıma atarsam?

— Ona da karışmam... Benim bölgem diyil...

— Peki, bu izmarit meselesi ne kadar devam edecek?

— Bilmem... Bu hafta bütün işimiz bu...

— Haaa, «İzmarit haftası»ndayız desene!..

— Öyle olacak...

— Olacak değil, muhakkak öyle... Çöp tenekeleri evlerimizin kapısında çöpçü onbaşısı tarafından teftiş için tek sıralı safta tam 51 hafta nöbet beklediklerine göre, bu 52'nci haftanın tertemiz geçmesi lâzım... Yere izmarit atılmayacak! Daha doğrusu yere yalnız izmarit atılmayacak...

— Çok konuştun efendi!.. Haydi şu cezayı ver de git!..

— Üstümde para yok!..

— O zaman cezana faiz biner...

— Yahu kardeşim, şunu idare etsen de...

— İdare mi?.. Başka şey olsa neyse... Amma cıgara izmaritinin ne demek olduğunu biliyor musun sen? Koskoca vapuru yaktı o...

— Belki Üsküdar'ı da o batırmıştır, ha? Belki Lübnan'daki karışıklıklar da izmaritten çıkmıştır. Ne dersin? Belki Irak'taki...

— Sana akıl sormadım. Ver cezayı!.. Git yoluna!..

— İyi amma birader, ben dünyanın her tarafını gezdim. Böyle antika ceza görmedim. Döğülmüş sarımsağı ambalâjla satan, kasap dükkânları eczahane kadar temiz Avrupa'da, Amerika'da bile...

— Ne demek istiyorsun yani? Her şeyi Avrupa'dan, Amerika'dan mı alacağız? Bu da bizim icadımız işte!.. Yere ne atarsan at, fakat cigara izmariti atmıyacaksın, bu kadar!..

KURU İFTİRA

GAZETELERDEN: Boğaz'da bir otelde uygunsuz vaziyette yakalanan iki kadından biri «Ben villâ satın almaya gelmiştim», diğeri de «Usta ile inşaat meselesini konuşuyorduk, sıcaktan elbisemi çıkarmıştım» dedi.

Onları, muayene için doktorun kapısında sıra bekledikleri sırada yakaladım. İkisi de güzeldi. «Bir içim su» deyiminin onlar için icat edilmiş olduğu ileri sürülebilirdi.

«Gazeteciyim» dersem, belk konuşmak istemiyecek, çekinecek, gerçeği söylemiyeceklerdi. Hattâ «Bu hususta şimdilik resmî bir açıklamaya mezun değiliz» gibi politik bir cevap vermeleri dahi mümkündü.

«İyisi mi» dedim kendi kendime, «Gider, konuşur, söylediklerini harfiyen yazarım. Nasıl olsa ertesi günü birer yalanlama gönderir ve yazımın ne kadar doğru olduğunu ortaya koyarlar.»

Önce sarışın olana yaklaştım:

— Başınıza bir şey mi geldi, diye soracaktım da...

— Yaaa!.. Hiç sorma valla!..

— İyi amma, sormuş bulundum bir kere...

— Kardeş, zaman kötü... Kimin namuslu, kimin ahlâksız olduğu belli değil...

— Evet, dedim, çok doğru ...Hakkınız var...

— İşte kardeş, ben de arkadaşımla şöyle bir hava almağa çıkmıştım. Otomobilde hep istimlâkten konuşuyorduk. «Ya bize de dokunursa?» dedim. Arkadaşım benden akıllıdır. «Ne üzülüyor-

sun ayol, dedi, hazır çıkmışken gidip bir kaç villâ bakalım. Beğenirsek alırız birini... Tedbirli hareket etmiş oluruz.» Arkadaşımın fikri çok güzeldi. Allahtan yanımıza para da almıştık. Dolmuştaki kibar bir bey de bizimle alâkadar oldu. «Siz bilirsiniz amma, diye söze karıştı, bana kalırsa villâ değil, bir otel satın alın!.. Hem ikâmetgâhınız olur, hem de işletir, kazanırsınız.» Otel işletmek ayıp değildi ya... Kibar beyin fikrine daha çok yattım ben... Doğrusu ben önce adamı komisyoncu falan sanıp yüz vermemiştim pek... Fakat dolmuşa para verirken cüzdanını çıkarınca, içinden beşyüzlüklerin sarktığını gördüm. Dedim ya, çok kibar adamdı. Maksadı bize iyilikti besbelli...

Bir an durdu, mendilini çıkarıp koltuklarının altını sildikten sonra devam etti:

— Soracağıma kardeş, o kibar beyle beraber indik dolmuştan... Hemen oracıkta bir otel varmış. Sahibi de satmağa gönüllüymüş. Bu şansa çok sevindik tabiî... Neyse uzatmıyayım, oteli gezmeğe başladık. Bu sırada o kibar bey «Eğer, dedi, bir yerinde değişiklik yapmak isterseniz, inşaat ustası da burada... Konuşun kendisiyle...» O vakit ben kibar beyle üst katları dolaşmağa çıktım. Arkadaşım da inşaat ustasıyla aşağıda ne yapılmasını istediğini anlatmağa başladı. İşte üst kata çıkınca, biraz dinleneyim, dedim. Hava sıcak mı sıcak... Bugünkü gibi terlemiştim... Bir sandalyeye çöktüm, pencereden acı acı rüzgâr geliyor. Boğaz rüzgârı bu kardeş... İnsanı verem eder. Kibar beyden müsaade isteyip buluzumu çıkardım. Bey de gömleğini çıkarırken, pantolonu duvardaki çiviye takılmaz mı? Adamcağız bize o kadar iyilik ederken, bizim yüzümüzden pantolonu yırtılınca çok mahcup oldum. Hemen «Aaaa çıkarın, dikeyim» dedim. Sanki plâjda görmüyor muyuz birbirimizi öyle?.. Lâkin aksilik devam etti. İğne, iplik bulamadım. Halbuki her zaman çantamda olurdu. Birden aklıma geldi. Sabah çıkarken korsemi iki çengelli iğneyle tutturmuştum. Hiç değilse, o iğnelerle pantolonun yırtığı kapanır, diye düşündüm ve bu maksatla soyunmağa başladım. İşte tam bu sırada kapıdan, pencereden polisler girdi, «Eller yukarı!» diye bağırdılar. Kibar bey ellerini açmağa çalıştığı korsemden çıkardı, ben de elimdeki şeyi bıraktım. Önce karakola, sonra da buraya geldik. Doktor muayene edecekmiş... Görüyorsun ya kardeş, kuru iftirayı... Doğrusu bu zamanda insan...

Bu defa esmerine döndüm. O da nefisti haa...

— Ya siz? dedim.

— Aaaaah benimki daha acı... Benimkini bir bilseniz...

— Fırsat olursa... İnşallah!..

— Düpedüz iftira kardeşim... Hem de sunturlusu iftiranın... Arkadaşım anlattı ya... İşte öylece o otele gittik. Orda bir inşaat ustasına rastlayınca, sevinçten küçük dilimi yutacaktım valla... Kısmet ayağımıza gelmişti bugün... Arkadaşım o kibar beyle yukarki odaya çıktı, ben ise aşağıda kaldım. İnşaat ustasıyla önce pazarlık yapmayı doğru buldum. Çünkü zaman kötü... İş bittikten sonra para yüzünden münakaşa, kavga... İyisi mi, dedim, önceden konuşurum herşeyi... Kendisine yapacağı şey için bir miktar vermem lâzımdı. Kaporasız tutamazdım ya koca ustayı... Hem «Merak etmeyin, dedi, ben çok ustayım. Bu civardaki bütün evler benim eserimdir. Hangi kapıyı çalsanız, evin hanımı ne usta olduğumu anlatır size... Ben bu işi para için değil, zevk için, şöhret için yapıyorum» dedi usta. O böyle deyince ben artık emin oldum doğrusu... Fakat hava da öyle bir sıcak ki... Terden bayılacağım sandım. Usta yabancı değil ya... Hem efendi bir adama benziyor, bana bakmaz. «Şöyle arkanı dön ustacım» deyip buluzumu çıkarmağa başladım. Fakat çıkardıktan sonra anladım ki, buluz-etek değil, elbise giymişim meğer... Dalgınlık bu ya... Usta da çok terlemişti, hem anlatıyor, hem soyunuyordu. «Eh birinci kat bitti, zaten oraya bir sıva kâfi... Şimdi orta kata gelelim» derken, gömleğini duvardaki çiviye asmak istedi. Fakat otel gayet bakımsızdı. Hele duvarlar badanasızlıktan dökülüyordu. Usta «Şu duvarın haline bakın!» diye gösterirken, badanadan pantolonu kirlenmez mi? Ne yapsın adamcağız? Benden müsaade aldı ve tozları süpürmek üzere pantolonunu çıkardı. İşte tam o sırada kapıdan, pencereden polisler girdi. Uygunsuz vaziyetteymişiz güya... Halbuki vaziyetimiz gayet uygundu. Hiç anlamadım ama, onlar hepimizi çalyaka tutup buraya kadar getirdiler.

Gerçekten üzüldüm. Şu kuru iftira ne feci şeydi doğrusu...

AÇIK... KAPALI... NUMARALI

Telefonu açtım:

— Allo...

— Allo buyurun...

— Halit Kıvanç'la mı görüşüyorum?

— Evet, bendenizim...

— Vayyy Halitçiğim, canım, ciğerim, kardeşim... Nasılsın bakalım?

— Affedersiniz, sesten tanıyamadım da...

— Tabiî... Tabiî... Gazetede üç defa ismin, beş defa resmin çıktı diye büyük adam oldun değil mi?

— Estağfurullah... Ne münasebet... Ama...

— Böyledir zaten... Biz arkadaş diye bağrımıza basar, arayıp sorarız. Sen ise bizi tanımazsın...

— Vallahi bu telefonlar malûm... Ses de hafif geliyor.

— Haydi haydi, politika yapma bana!..

— Emin olun, tanıyamadım...

— Beni ha? Yazık yazık!.. Bunca yıllık arkadaşını tanıyamıyorsun!.. Ayıp!..

— Telefonda televizyon yok ya kardeşim, nereden tanıyayım?

— Sen çok değişmişsin valla... Halbuki ben her gün şu çocukcağızı bir arasam da hatırını sorsam diye çırpınıyordum. Ben yahu, ben Sait... Sait...

— Hangi Sait?

— Ofsayt olacak değil ya... Benim işte... İlkmektep arkadaşın 169 Sait!

— Yaaa... Amma hafızam pek kuvvetli değil de... Hangi ilkokulda beraberdik acaba?

— Taşmektepte yahu... Hani Rüşriye hocanım vardı da...

Bana bir gün yurtbilgisinde demokrasinin tarifini sormuştu da, bilememiş, tek ayak üstünde cezaya kalkmıştım.

— Hâlâ tek ayak üstündesin öyleyse.

— Tanıdın değil mi şimdi?

— Pek çıkaramadım amma... Malûm ya, ben o okulda sadece bir ay okumuştum. Eh şöyle böyle 25-26 sene oluyor.

— Sahi be Halitçiğim, yıllar da ne çabuk geçiyor... Doğru doğru... Seninle bir sınıfta bir ay beraber okuduğumuzdan beri hiç görüşemedik. Ama inan ki ben 25 senedir her gün «Şu çocuğa bir uğrasam da hatırını sorsam» der dururdum. Fakat sen hayırsızsın! Allah bilir, hiç aklından geçirmemişsindir beni... Eee ne diyordum, ne var ne yok bakalım? İşler nasıl? Malûm malûm... Şimdi kâğıt fiyatının artmasından lâf açacaksın yahut ilânlar kesilirse filân diye beylik lâfları öne süreceksin. İyi amma kardeşim, memleketin ilerlemesi için biraz sıkıntı çekmek lâzım... Baksana dünyanın haline!.. Lâkin vasıta derdi berbat haaa... Sabah akşam ne çekiyorum her gün... Tabiî sizin için böyle dert yok. Dolmuş fiyatları da belli olsa, her gün şoförlerle kavgadan kurtulsak... Mamafih tramvayların kalkması faydalı olacak bence... Florya sahil yolu açılsın, epey rahatlıyacağız... Eee ne diyorsun bakalım bu haftaki maça? Fenerbahçe kuvvetli görünüyor amma, Galatasaray - Fener maçları hiç belli olmaz... Sahi Halitçiğim, bak şimdi hatırıma geldi, sende bulunur. Bana bu haftaki maç için üç tane numaralı bilet lâzım... Ama dikkat et, ön sıralardan olmasın. İnsan saha seviyesinden seyretti mi maçın zevkini alamıyor... Tabiî pek arkalar da iyi değil... Şöyle onuncu, onbirinci sıralardan filân... Fakat sütun arkasına isabet etmesin, aman ona da dikkat et şekerim... Aslında beş bilet lâzım ya... Seni fazla zahmete sokmıyayım diyorum...

— İyi hoş amma, gazetelere bilet filân geldiği yok. Biz haber peşinde koşmaktan bilet arkasından koşmaya vakit bulamıyoruz.

— Hadi hadi, ben bilirim gazetecileri... Sen telefonu bir çevirdin mi, tomarla bilet masandadır.

— Yanlışlığın var. O dediğin, stad önündeki Lâhmacuncu Rüstem'in yanında duran karaborsacı Aksak Hamdi'dir.

— Çok uzatma işte!.. Nihayet üç tanecik bilet... Haaa bak, sakın sana bu bilet işi için telefon açtım sanma!.. Alınırım billâ... Eeee daha ne var ne yok Halitçiğim? Ben ticaretle meşgulüm. Bir sıkıntın olursa, hiç çekinme!.. Ara beni!.. Hadi seni daha fazla meşgul etmiyeyim... Eyvallah şekerim... Haaa, ne zaman göndereyim benim odacıyı biletler için?..

RUH ÇAĞIRDIK

Ruh çağırıyoruz.

Odada beş kişiyiz. İkisi bu işe tamamen inanıyor. Biri inanmış görünüyor. Biri (kadın) inanıp, inanmadığının farkında değil. Beşincisi de ben...

Dördü masa başındalar. Yuvarlak bir masa... Elektrikler sönmüş. Yalnız koridordan hafif ışık geliyor. Esrarengiz bir dekor içindeyiz.

Denemeyi idare eden, ağır ağır konuşuyor:

— Ey ruuuuh!.. Ey ruuuuh!.. Geldinse masayı salla!..

Ruha gerek yok!.. Masa zaten sallanıyor. Az önce elektrik açıkken dikkat etmiştim: Masanın bir ayağı kısa... Neyse karışmak doğru değil...

Eller masada... Gene ağır ses:

— Ey ruuuuh!.. Ey ruh!.. Geldinse...

Kadının sesi:

— Geldi geldi...

Denemeyi idare edenin ihtarı:

— Reca ederim, konuşmak yok!..

— Ama geldi.

— Hanımefendi, sinirlendirmeyin beni!.. Ruhun gelip gelmediğini siz mi anlıyacaksınız, ben mi?

— Efendim, gelen ruh değil ki... Bizim bey... Kapı çalınıyor da...

Denemeye beş dakika ara verildi. Hanımın beyi de geldi. Sonra tekrar elektrik söndü, dekor hazırlandı. İdareci zat konuştu:

— Ey ruuuh! Geldinse masayı salla!..

Masa sallanmağa başladı. Etrafındakilerde heyecan...

— Ey ruuuuh!.. Saygı değer ruh, lûtfen kimin ruhu olduğunuzu işaret buyurun!..

— .....

— Yaaaa? Tiryaki Hasan Paşa Hazretlerinin ruhusunuz demek...

Ben dayanamayıp atıldım:

— Aman soralım... Yanında biraz kahve getirmiş mi acaba?

Denemeyi idare eden zat gene sinirlendi:

— Yooo, artık bu kadarı fazla... Bakın bakın, gördünüz mü? Kaçtı işte, Tiryaki Hasan Paşanın ruhu gitti.

Sonra hemen sözlerine ekledi:

— Ooooo... Durun bakalım... Ellerinizi ruhun sevkettiği istikamette yürütün!.. İşte işte... Yazıyor adını... Gü... Güteen... Gütenbe... Gütenberg... Yaaa? Matbaayı icat eden zatın ruhusunuz demek?

Ben gene dayanamadım:

— Kâğıtsız, mürekkepsiz işleyen matbaayı da bizim icat ettiğimizi söyliyelim kendisine...

Denemenin yöneticisi bu defa daha fazla kızdı:

— Olmaz, olmaz! Çıkın dışarı!.. Böyle ruh çağırma olmaz. İşin ciddiyetini bozuyorsunuz...

— Affedin beyefendi... Bir daha yapmam...

— Çok reca ederim, lûtfen denemeye müdahale etmeyin!..

Ve deneme tekrar başladı:

— Ey ruuuuh, ey ruuuuh!.. Geldinizse lütfen işaret buyurun!.. Geldi, geldi... Ellerinizi hareket ettirin!.. Ruh hazretleri nasıl istiyorsa, öyle yapın!.. Bakın adını yazıyor şimdi... Evet, ruh hazretleri!.. Hanımefendi, çekmeyin ellerinizi!.. Ruha tâbi olun!.. Tamam... Yazıyor işte!.. «...Ben... Sa... Sapan... Sapançe... Sapançeken... Evet, sayın ruh... Okuduk Sapançeken... Devam buyrun... Kö... Köyün... Köyünden... Evet evet, Sapançeken köyünden... A... Ali... Tamam... Ali... O... O... Okuyamadık sayın ruh... O... Sonra?.. Ha (ğ)... Tamam... Yumuşak ge... Oğ... Oldu... Oğlu... Ali oğlu... Ve... Ve... Veli... Haaa, Sapançeken köyünden Ali oğlu Veli... Sizi hatırlayamadık ama efendim... Durun... bakayım... Ruh yazmağa devam ediyor... Be... Be... O... Otuz... Yıl... Yıldır... Ö... Öbür... Dün... Dünya... Dünyada... Dünyadayım... Ben otuz yıldır öbür dünyadayım... Tamam ruh hazretleri... Devam buyurun!.. Evet, evet, yazıyor... Hanımefendi, elinizi çekmeyin de ruh devam etsin... Hah şöyle!.. Yazıyor gene... Nasıl nasıl? Be... Benim... İki... İkiyüz... İkiyüzon... İkiyüzoniki... Ar... Arka... Arkadaşım... Ar-

kadaşımla... Be... Bera... Beraber... Par... Partimden... İs... İstif... İstifa... E... Ed... Eder... Ederek... Va... Vatan... Cep... Cephesi... Cephesine... İl... İlti... İltihak... Etti... Etti... Sonra? Okuyamadık. Ha ha ha... Yumuşak ge... Ettiği... Ettiğim... Hak... Hakkın... Hakkında... Çı... Çıkan... Ha... Haber... Ta... Tam... Tamam... Tamamen... As... Ası... Asıl... Asılsız... Asılsızdır... İş... İşbu... Tek... Tekzi... Tekzib... Tekzibim... Tekzibimin... İlk... Çık... Çıkacak... Sa... Say... Sayı... Sayınız... Sayınızda... Ay... Aynı... Pun... Punto...

İKİ ÇİFT ÖĞÜT

— Oooo merhaba... Nasılsın bakalım? İyisin ya...

— Eeeeh... Şöyle böyle işte!..

— Sen hep böylesin zaten... Bir gün de «Hamdolsun iyiyim» dediğini duymadım. Biraz memnun ol hayatından, be adam!.. Biliyorum, biliyorum. Şimdi gene karının geçimsizliğinden dem vuracaksın. Herkesin karısı melâike sanki!.. Ev bu oğlum, münakaşa da olur, kavga da... Sen öyle hanım kadın, namuslu iffetli, yüzüne bakılır hatunu bir daha zor bulursun... Yeter birader yeter!.. Her görüşte karından şikâyet!..

— Kim karımdan şikâyet etti yahu?

— Tamam... o halde çocuklara sinirlendin. Gene sınıfta kaldılar. Çocuk bu dostum... Sınıfta da kalır, sıfır da alır... Şimdiki zamanda hocalar hoca mı zaten?.. Aaaah ah, hoca hoca, bizimkilerdi. Vurdukları yerde gül biterdi ama sapına kadar da öğretirlerdi. Üzme tatlı canını bunun için... Bir sene kalırlarsa, öbür sene geçerler.

— Sen ne diyorsun kuzum? Çocukların ikisi de sınıf birincisi...

— Anladım, anladım... Demek ki ahlâklarından, hâl-ü hareketlerinden memnun değilsin... Şimdi gene «Ah bu zamane!» diye başlayacak ve beni konuşturmayacaksın... Sanki baban da sana az kızmazdı? Ektiğini biçiyorsun şimdi... Ne yapıyorlar çocukcağızlar? Çaydan çaya, danstan dansa, maçtan maça koşuyorlar, değil mi? Bırak koşsunlar be kardeşim. Sen gençliğinde Kâhtane ile Kuşdili arasında az mı mekik dokurdun? Durulurlar onlar da... Sıkma canını bunun için!..

— Buna sıkılan yok ki zaten...

— Yaaa? İşten çıktın öyleyse... Ben zaten bunun böyle oldu-

ğunu daha evvelden keşfetmeliydim. Lâkin bir dalgın anıma geldi. Senin gibi sebatsız insanın ekmeğini tepmesinden tabiî ne olabilir? Böyle patronu bir daha zor bulursun!.. Efendi, terbiyeli, cömert, nazik... Senin işsizlikten hiç haberin yok anlaşılan. Koca yüksek mektep mezunları, Üniversite bitirmişler bile ellerinde kapı kadar diplomalarla mübaşirliğe girmek için sıra bekliyorlar... Fakat o hiddet anında bunu kim düşünür desene? Kapıyı vurduğun gibi çıktın. Dolgun maaşı, yılda beş ikramiyeyi, patronun bunca iyiliklerini bir kalemde unutuverdin...

— Kim dedi birader oradan çıktım diye?

— Buldum, şimdi buldum... Evet evet, sıkıntının sebebini şimdi keşfettim. İşret değil mi? Ah körolası ah!.. Seni de pençesine geçirdi demek? Yuvalar yıkan, hânümanlar söndüren, dağ gibi yiğitleri kara topraklara gömen o namussuz içki!.. Doktor «İçme ölürsün» dedi, karın «Noolur, bırak şu mereti!» diye yalvardı, çocukların «Babacığım» diye ağlaştı. Amma sen hiç birini dinlemedin. Sıcak aile yuvanı bırakıp her akşam izbe meyhane köşelerine koşuyorsun. Pis yağlarla kızarmış bayat balıklar. Leş gibi kokan piyazlar, pilâkiler, ciğerler... Bari evini, barkını, çoluğunu çocuğunu düşünmüyorsun. Kendine acı be Allahın kulu! Yarın gözlerini yumdun mu, bir daha gelmek yok bu dünyaya...

— Sen neler söylüyorsun yahu? On beş senedir ağzıma içkinin zerresini koymuş değilim... Hem ben...

— Yeter yeter!.. Bırak da iki lâf da ben söyliyeyim... Mütemadiyen konuşmakla hak kazanacağını sanıyorsan aldanıyorsun!.. Kumar meselesi değil mi? Senin ne zayıf karakterli olduğun daha mektep sıralarında belliydi. Demek şimdi de kumara müptelâ oldun... Cigara dumanından batakhaneye dönmüş kahvelerden çıktığın yok. Gece yarılarına kadar oyun, oyun, oyun... Mikroplu, binbir kişinin ellediği menhus kâğıtların taşıdığı hastalıkları hiç düşünmüyorsun. Sonra eve gel, o mikropları masum yavrularına aşıla! Hem sıhhatinden, hem parandan ol!.. Kumarın sonu ya intihardır oğlum, ya da sürünmek... Evropa'daki Manto Karli'de bile gecede milyonlar kazananlar ertesi sabah don gömlek çıkarlar. Bilmiyorsan öğren!..

— Ne onu bilirim, ne de kahvenin yolunu...

— Haaa iş değişti şimdi... İşret değil, kumar değil... O halde bir aşk meselesi. Bir bu eksikti zaten... Gül gibi karının üstüne elin aşiftesiyle oynaşmak... Bari güzel olsa. Muhakkak oksijen saçlı bir şırfıntıdır. Kaç kişiyle düşüp kalktığını bir hesaplasan.

Tabiî biçare karın evde gözlerini kırpmadan şefkatle senin yolunu beklerken, sen o aşifteyle...

— Aşifteyi de nereden çıkardın şimdi?

— Ne ne ne? Aşifte değil ha? Demek ki ehli ırz bir kadını baştan çıkardın! Yakışır mı sana bu? Aaaaah ah, mubarek baban mezarından kefeniyle kalkıp da senin bu halini görse, vallahi utancından bir daha ölürdü. Ayıp ayıp!.. Namuslu bir aile kadınını doğru yoldan çıkarmak!.. Seni ne din affeder, ne millet, ne cemiyet!.. Ya kocası haber alırsa???.. Hiç düşünmedin tabiî... Gazetelerin baş sayfasında isimleriniz, resimleriniz... Ölsen bir türlü, ölmesen bir türlü... Doğruuuu, çok doğru... Şair Çallı İbrahim ne güzel söylemiş: Âşık herkesi sersem, âlemi kör sanır...

— Yarabbi!.. Sen bilirsin!..

— Tabiî dost nasihati insana batar... Fena söylüyorum değil mi?

— İyi amma birader, evli kadını baştan çıkaran kim?

— Vay utanmaz vay!.. Bir genç kız demek? Ayıp, vallahi de ayıp, talahi de ayıp!.. Kimbilir o saf, bir fidan kadar körpe tazeyi nasıl tilkice desiselerle kandırdın!.. Bilmiyorsan al kanunu da oku!.. Cezası çok ağırdır bunun... Yatarsın senelerce mapusanelerde... Yola gel yola... Ağaç yaşken eğilir. Ama sen bizim evdeki musluk kadar kurumuşsun galiba?

— Yok kardeşim, böyle bir aşk meselesi yok... İnsan evvelâ memleketi, vatanı için...

— Ooooo uğurlu kademli olsun!.. Siyasete atıldığını anlamalıydım. Memleket, vatan için... İyi intibak etmişsin... Zaten mektepte de sınıf mümessilliği için 169 Cafer'le az kapışmamıştın. Adam olacak çocuk bakışından belli olur. Şimdi bir parti işidir tutturdun. Bugün ocak kongresi, yarın bucak içtimaı, öbür gün ilçe toplantısı... Evini yüzüstü bırakıp gidiyorsun. Bana bak aslanım, bu işler karın doyurmaz... Kanaatkâr ol biraz... Tabiî sıkıntının sebebi de malûm: Adaylık dalgasında ayağına karpuz kabuğu koyuverdiler. Sen toysun bu işlerde yavrum...

— Hangi siyaset, hangi parti be kardeşim?

— O halde kulüp meselesi... Demek bütün üzüntün, bu hafta takımının yenilmesi yahut da bir oyuncuyu öbür kulübün kapması... Kulüpçülük hastalıktır oğlum, hem de kara yaradan beter hastalık... Sen işgüzar olduğun için hem umumî kaptan, hem umumî kâtip, hem bölge temsilcisi, hem şu, hem bu... Kaç vazife almışsındır kimbilir? Şimdi bir de oyuncu ayartmak için semt semt taban tep bakalım. Cebinden giden çoluğunun, çocuğunun na-

fakası da caba... Hem o kulüplerde ne dalavereler döner, bilir misin? Sen de böyle işler peşindeysen, bir diyeceğim yok. Hem canıım, sen kiim, fıtbol kim?.. Biz mektepten sonra cami avlusuna çift kale oynamağa koşarken, sen çantan koltuğunda, sünepe sünepe eve yollanırdın... Siporculuğun da ne zaman çıktı?

— Birader, bir dakika da beni dinlesen!..

— Dinledim, hem de çok dinledim. Bırak da ben de iki söz söyliyeyim...

— Yahu yahu!..

— Bak bak, bir eski arkadaşına nasıl hitap edileceğini bile unutmuşsun!.. Tabiî bu samimi tenkitleri dinlemek işine gelmez. Sana «Dünden bugün güzelsin» diyen sahte dostlar lâzım...

— Bir dakika dur be!..

— Aman Allah, kulaklarım neler duyuyor?.. Hem terbiye kalmamış, hem de emretmek... Bu âmirane edâyı kimden öğrendin?

— Yok kardeşim, ne münasebet, emretmek değil... Ama lûtfen!..

— Haa şimdi de rotayı çevirdin... Yalvararak beni suçlarına ortak etmek istiyorsun ha?

— Kardeşim, ne olur, yarım dakikacık da ben konuş...

— Kabahat bende zaten... Seni karşıma almış, söz dinleyecek insan diye iki cümle ile kardeş nasihati vermeğe çalışıyorum...

— Hangi iki cümle yahu? İki saattir...

— Hiiii??? Bir de iftira ha? Kabahat bende dedim ya... Keşke görünce başımı çevirip geçseydim... Bir «Merhaba» dememle lâfı ağzıma tıkadın... İnsana böyle iki çift nasihat etme fırsatı vermezsen...

— Fakat birader...

— Bırak bırak... Artık dinlemiyorum. Gidiyorum... Ne halin varsa gör! Allah insanı senin gibilerin şerrinden korusun!..

TRAFİK ANKETİ

GAZETELERDEN: «Halkın şehir içindeki hareketini tesbit etmek üzere kapı kapı dolaşılarak herkesin bir gün önce nereye, ne vasıtayla gittiği soruluyor.»

Kapı acı acı çalındı. Üst kattaki pencereden dağınık saçlı bir kadın başı uzandı:

— Kim oooo?

— Hanım, bir dakika bakar mısın?

Biri kısa, diğeri uzun boylu iki çantalı adamın sözüne penceredeki kadın sertçe cevap verdi:

— Aaah... Biz daha yeni verdik...

— Ne verdiniz hanım?

— Ne olucak ayol? Ya Hilâliahmere iyane isticen, ya da kimsesiz çocukları doyurucam diyip bi dolu kâat parçaları vericen... Be Allahın kulu bi defacık da şu yıllanmış dulları sevindirmek için kapı kapı dolaşmazsınız...

— Hanım, pencereden lâfı bırak da, aşağı gel!..

— Noolucak?

— Canım, dün nereye gittiğini sorucaktık.

— Aaaa delinin zoruna bak! Sana ne benim nereye gittiğim? Sen beni ne zannettin münâsebetsiz!.. Ben senin bildiğin kadınlardan diyilim, anladın mı? Sen ananın nereye gittiğini sorsan daha iyi olur.

— Tövbe estağfurullah!.. Hanım biz trafik anketçisiyiz.

— Hadi hadiii, ben sizi bilirim... Üç beş kuruş komusyon çık-

sın diye kapı kapı dolaşıp makbuz dağıtırsınız. Şimdi onun adına öyle mi diyorlar?

— Hasbinallah... Bu evden netice alamıyacağız. Başka kapıya gidelim...

— Tabii ya, başka kapıya... Her kuşun eti yenmez. Anladınız mı? Başka kapıya, başka kapıya...

— Gülriz kızım, kapı çalınıyor.

— Kız Eliiiif!.. Kapıya bak!..

Elif karşısında çantalı iki adam görünce, hemen içeri seslendi:

— Hanumefendi hanumefendi, alahtırık parası için geldüler...

— Yok kızım, elektrik parası değil... Sen hanımını çağır bakıyım...

Evin genç kızı hanımefendiden önce geldi:

— Buyrun? Ne istediniz?

— Dün nereye gittiğinizi öğrenmek istiyorduk da...

— Size ne?

— Ama biz trafik anketi yapıyoruz.

— Bana ne?

— Fakat bu bir memleket meselesi...

Genç kızın annesi de kapıya gelmişti:

— Nooluyor kızım? Nedir kapıda bir saattir münakaşa?

— Anneciğim, beyler sana bir şeyler soracaklar.

Memur atıldı:

— Yok küçük hanım, önce siz cevap verin!.. Sonra sıra annenize gelecek... İçerde boş bir odanız varsa, oraya gidelim.

— O da ne demek? Kızımın nereye gittiğini öğrenmek istiyorsanız ben söyliyim.

— Efendim, kendi cevap versin.

— Canım çok uzattınız. Dün evden çıktım, otobüse binip Akademiye gittim.

— Aman küçük hanım, nasıl olur? Tophane'den öteye otobüs geçiyor mu?

Annede telâş:

— Sahi ya... Nereye gittin bakıyim. hesap ver! Okula diye çıkıp da... Bir de bana akşam gelip bir sürü masal... Önce dersteydim, sonra kaleme uğradım...

— Hanımefendi, sinirlenmeyin!.. Ya siz dün neredeydiniz?

— Nerede olacağım?.. Şeyy... Yani... İşte... Ne bileyim canım?

Ben dün akşam ne yediğimi bile unuttum... Hem canım, şimdi vasıtalar öyle fena ki, dün bindiğim otobüs bozuldu da...

— Nee? Anne sen dün sokağa çıktın mı? Hani babama «Bütün gün evde oturdum da sıkıntıdan patladım» demiştin.

— Senin üstüne vazife değil... Sen kendine bak!.. Dün neredeydin bakayım?

— Ben bekârım, istediğim yere giderim.

— Münasebetsiz!.. Memurlar gitsin, ben sana gösteririm şimdi...

— Hanımlar sinirlenmeyin efendim. Bu ilmî bir ankettir. Sizin nerede hangi saatte bulunduğunuzu öğrenip şehir trafiğini ona göre ayarlıyacağız.

Annenin kızgınlığı hâlâ geçmemişti:

— Seni edepsiz seni!.. Memurlar gitsin, ben sana gösteririm.

— Ben de babama hepsini anlatmazsam...

— Terbiyesiz...

Çantalı iki memur şimdi de emekli bir zatın kapısındaydılar:

— Efendim, dün nereye hangi vasıtayla gittiğinizi soracaktık.

— Kâğıdınız, kaleminiz var mı bari?

— Tabiî efendim...

— Aaaa o yetmez... Yalnız dün öğleden evvelki kısmı yazmanıza o defter yetmez. Şu köşedeki bakkal Musa'ya gidin de birkaç cilt daha alın... Neyse hazır mısınız? Başlıyorum... Efendim, bendeniz Evkaftan mütekait sınıfına geçtiğimden beri sabahları erken kalkarım. Dün de öyle yaptım. Sabah namazını edâdan sonra bir çay içeyim dedim. Baktım şeker yok. Giyindim, çıktım. Sokak başında bizim mutemed Hüsnü efendiye rastladım. Sirkeci'de şeker satıldığını söyledi. Bir tramvaya bindim. Saat 9'a beş var. Tramvay on adım gitti, durdu. Cereyan kesilmiş. Neyse cereyan geldi. Bu sefer Sultanahmet'i dönerken birbirimizin üstüne yıkıldık. Tramvayın önüne çocuk çıkmış. Vatman kızdı, küfretti. Çocuğun annesi de vatmandan dâvacı oldu. Tramvayı boşalttılar. Vatmanı karakola götürdüler. Sonracığıma ondan inip bir otobosa biniyim dedim. Lâkin ne mümkün? Dokuz tane 84 numaralı geldi, yanımdan geçti, biri de durmadı. Bir tanesi durdu, o da garaca gidiyormuş. Yolcu almadı. Derken bir otobüs geldi. Koştum, «şoför talim otobosuymuş». Neyse ondan da vazgeçtim, bir dolmuş buldum. Şofor Sirkeci'de durmadı, «30 kuruş için 30 papel ceza veremem» dedi. Karaköy'de indim. Ses çıkaramadım. Sonra oradan

bir tramvaya bindim. Onun da cereyanı... Sonra otobosta makas kırıldı, ondan indirdiler... Sonra dolmuşun benzini bitti. Sonra...

İki trafik anketçisi başbaşa kalmıştı:

— Ne yapacağız?

— Bilmem... Kadın kısmından doğru dürüst cevap alamadık. Erkeklerin cevabı da iyi amma, hepsini aynen yazdık mı «muhalif» diye işimizden oluruz.

— Buldum çaresini... Ver şu kâğıtları bana!..

Ve memur doldurmağa başladı: «Üzümsüz Asma Sokağı 31 numarada Keşfi Batmaz'ın cevabı: Dün saat 8.45'de Toptancı durağından gayet rahat bindiğim 436 numaralı otobüs yeni açılan yoldan 12 dakikada vazifeme yetiştirdi. Sonra patron beni gümrüğe yolladı. Bunun için Kuyrukbol durağından 888 numaralı tramvaya bindim. Saat 10.20'de bindiğim tramvay gayet süratli ve muntazam bir şekilde 10.28'de Taksim'e vardı...»

— Yapma yahu!.. Çok atıyorsun be!.. Sekiz dakikada Taksim olur mu?

— Kızma be kardeşim... 18 dakika deriz... Maksat anket kurtulsun...

BAYRAMDAN BAYRAMA

Sayın umum ve genel müdürüm,

Hürmetle ellerinizden öper, mubarek şeker bayramınızı tebrik eder, yorulmak bilmeyen mesainizle dairemizin başında uzun yıllar pâyidar olmanızı dilerim, efendim.

İmza:

Umum müdürlüğümüz Van işletmesi Tatvan bölge müdürlüğü emrinde brüt 875, net 437 lira ücretli olup 11.1.1951 tarih ve 1111/11 sayılı dilekçe ile eşinin hastalığı dolayısiyle deniz kıyısında bir kazaya naklini makamınıza arzetmiş bulunan çalışkan memurlarınızdan 444/555 sicil sayılı Sabri Sabıroğlu.

VATANDAŞTAN MİLLETVEKİLİNE

Aziz hemşehrim pek sayın mepus Ali beyfendi,

Angaraya geldükte goruşemedik. Şimdicek ellerinizden sıkar, bizim köyün çeşme işi nicoldu derim. Sizden suval iderim. Bayramınızı da teprik ederim.

Seçmen Yusuf

ARKADAŞTAN ARKADAŞA

Kardeşim Bayram,

Bayramını tebrik eder, bütün bayramları da bu bayram gibi bayram sevinci içinde kutlamanı dilerim.

Arkadaşın
Bayram

GAZETECİDEN AİLESİNE

Hepinizin bayramını tebrikle büyüklerimin ellerinden yavrularımın gözlerinden öperim. İnşallah gelecek bayramı bir arada geçirmemiz nasip olur.

İmza: Gazeteci M.
(Görülmüştür.) (Gardiyan Hasan)

YETKİLİDEN GAZETECİYE

(Savcılık eliyle aldığımız tebriktir.)

Değerli yaza
r beyefendi, BAYRAMın
ızı tebrik eder, bu mubarek
günü çocu
k çoluğumuzla saadetle geçirm
enizi dil
eri
M. İşbu tebrikime ayni punto
ile ayni po
staneden cevap bekler
İM.

YOBAZ HOCADAN PARTİ OCAK BAŞKANINA

Partimizin medarı iftiharı siz aziz ve azim muhterem başkanı şerifimin ellerinden âcizane ve takdirane pûs eylerken, partimiz üzerindeki duamızı asla ve kat'a eksik etmeyeceğimi tebşir eyler, sinamatograf nam gâvur icâdını temaşaya giden muhaliflerin kefere olduğunu ilânda berdevam bulunacağımı tebliğ ile bu baptaki vaızlarımın her seçim arifesindeki kadar kudret ve kuvvetli olacağını bilhâssa ve bâhusus ilâve eder partimizin mesai-i mütemadisini tekrar tekrar betekrar zikreylediğim mevlid duasına ait tahsilâtımın pek cüzî olduğunu beyan ile berveçhi âti bu nev duatımın bir misli ücretle tediyesi lüzumunu, aksi halin fırkamız için hiç de hayırhah netayiç tevlid eylemi-

yeceğini derhatır olmanızı beyan ile son dualarımı âhiren cephe-ül vatanımıza iltihak miktarı nüfus başına dualarıma zam itasını istirham edüp ol bapta bir fikir tevdi-i içün söylemek isterim ki, bundan böyle muhalefetin yalnız Rus casusu olmayup ayni zeman ve mekânda Alaman, Capon, Firenk, Felemenk, Hollanda, İsveçya, Norveçya, Galiçya, Rumanya, Emelikanya casusu olduğunu da mâ-vaız ifade eyleyeceğimi zikr-ile vusulüyle kesbi şeref eylediğimiz Ramazanı Şerif Bayramını bilvesil ıydinizin sayid olmasını bittebrik âcizane ve nâçizane zâtı âliyelerini tasdi eylemekten mütevellid affımın istirhamını tebrikime ekler, son dua kıraatımdan bâki elli yedi liralık hesabımın istical-ile tahakkukunu beklerim.

...VE ALLAH GAZETECİYİ YARATTI

Aman efendim, gazeteci mi? Buyurun efendim... Oğlum, Hasan, Hüseyin, Ali, Veli, Rüstem, Yusuf, Müstecap baksanıza buraya!.. Beyefendiye sandalye verin!.. Yok yok sandalye olmaz, koltuk verin!.. Ökkeş, koş kahveci Yakuba!.. Çayları demlesin!.. Ayranı da buza koysun!.. Aman efendim, ne demek... Gazeteci bizim başımızın tacıdır. Buyurmaz mısınız? Yenice içmiyorsunuz galiba?.. Muharrem koş bakıyim bakkal Recebe!.. Kulüp, Boğaziçi, Harman, Sipahi, Kokulu, Diplomat, hepsinden birer paket alıver!.. Aman efendim, rica ederim, bir gazeteci arkadaş İstanbul'dan kalkıp tâ buraya kadar geliyor!.. Biz ki parti olarak sadece ve sadece basın için çalışıyoruz. İktidara gelir gelmez ilk işimiz Basın Kanununu değiştirmektir. Hattâ kaldırmayı düşünüyoruz. Basın serbest olmazsa beyefendi, memleket serbest değil demektir. Fakat çoğu gitti azı kaldı beyefendi. Şurada kaç gün var 27 ekime?.. 28 ekimde Ankara'da beklerim beyefendi, Karpiçte yeriz yemeği, sonra da konuşuruz biraz... Siz bizim için yoruluyorsunuz beyefendi... Kazanacağımız muhakkak... Hele bizim vilâyette Demokratlar reylerin yüzde üçünü dahi alamazlar... Biliyorsunuz, paramızın değeri, atımızın eğeri, kedimizin ciğeri, hepsi malûm sebepler efendim... Doğrusu buraya kadar teşrif ettiğiniz için ne kadar memnun olduk, bilemezsiniz. Zaten bugün memleketin hakikî evlâtları, değerli ve kıymetli aziz basın mensupları, ey yurdun asîl gazeteci kahramanı!.. Çaya kaç şeker atarsınız beyefendi?.. Rica ederim, ne demek?.. Zaten bizim için yoruluyorsunuz, dolaşıyorsunuz, çayınızın şekerini de siz mi karıştıracaksınız artık? Müsaade edin de onu karıştırmak şerefi bana ait olsun... Efendim biz baten sizin gazeteye bayılırız... Burada hepimiz aboneyiz zaten... Hangi gazeteydi beyefendi sizinki?.. Yaa yaa bayılırız dedim ya... Eh artık buraya

kadar geldikten sonra birkaç gün misafirimiz olursunuz... İsterseniz yaylâya çıkarız, burası sıcak biraz... Hem dinlenmiş olursunuz, hem de oradaki vatandaşların partimize ne kadar bağlı olduğunu görürsünüz. O kadar uzağa gitmeğe de hacet yok ya... Bakın şu karşınızda duran, bizim partinin en kıymetli ocak başkanlarındandır... Çeşmesiakmaz köyünden efendim... Aşağı yukarı 350 seçmenleri var... Söyle bakalım başkan, sizin köyde o 350 kişiden 300'ü bizim partiye oy verir değil mi? «Hım» de bakıyim... Görüyorsunuz ya beyefendi, «hım» dedi. Yâni bu 350 seçmenden 300'ü bize oy verecek. İşte artık başka nabız yoklamanıza lâzum kalmadı. Ama isterseniz bir de Zülkadire soralım. O da partimizin en sadık muhtarlarındandır. İki gün evvel Demokrattan istifa edip bize geçti... Zülkadir sizin köyde bize oy vermeyen çıkar mı? Hayır diyorsun değil mi? İşte bakın «hayır» diyor. Demek çıkmazmış. Zülkadir mi? Fasulyenimet köyünden... Şöyle böyle 283 seçmenleri var... Efendim dediğim gibi, burada iktidar artık oy alamaz. Millet tamamen yüz çevirmiştir. Pahalılığı düşünün beyefendi... Kim onlara oy verir ki?.. Bunu size söylemem de boş ya... Siz ki vazifesini vicdanından gelen sese uyarak ve şeref, namus, fazilet, meziyet, imtiyaz, ahlâk, dürüstlük içinde yapan mutena bir mesleğin mensubusunuz. Bizim için basın, en büyük destektir. Biz iktidara gelirsek sizi omuzlarımızın üstünde taşıyacağız... Buyrun Musa bey, efendim Musa bey de bizim ikinci başkan... Evet, bendeniz birinci başkanım... Fakat adaylık falan olduğu için, Musa bey bakıyor parti işlerine şimdi... Hiç istemedim beyefendi. Lâkin arkadaşlar ısrar ettiler, zorla yoklamaya soktular. Eh muhitte biraz severler bendenizi... Ailem de buranın en eskilerindenir. Yoklamayı kazandık, şimdi mebusluk için yorulmak lâzım... Zaten mebusluk da yorgunluk beyefendi... İsmimi mi? Lüzum yok efendim, ben böyle şeylerden pek hoşlanmam... Ama madem arzu ediyorsunuz, doğrusu sizin gazetede ismimin geçmesini şeref sayarım... Not ettiniz değil mi beyefendi?.. Oğlum Ökkeş, buzlu ayranı al da gel!.. Biz gazetecileri çok severiz... efendim. Gazeteci dediler mi... Sigara buyurmaz mısınız beyefendi?..

Aman efendim gazeteci mi?.. Buyrun efendim... Oğlum, Lâtif, Hasip koşun buraya!.. Beyefendiye koltuk verin!.. Yok yok, koltuk eskidir... Bir sandalye verin!.. Doğrusu partimizin iktisadî istiklâl savaşını, kalkınma hamlelerini yerinde görmek için buraya kadar teşrifinize pek mütehassis olduk... Bizim için basın, en büyük dosttur. Dost ne demek!.. Biz basının emrindeyiz... Basın olmasa biz ne yaparız?.. Eskiden böyle miydi ya?.. Gazeteler üç beş bin

başardı. Şimdi baskınızın mütemadiyen arttığını görünce sevincimden uçuyorum... Şimdi iki yüz, üç yüz bin basıyorsunuz maşallah!.. Biz iktidarda kaldıkça bu baskıyı daha da arttıracağız... Muhaliflere bakmayın siz, onlar aramızı açmak istiyorlar. Yoksa biz gazeteciler için kul kurban oluruz. Arada ufak tefek olaylar elbette çıkar... İnsan evlâdı, ayaliyle bile çatışmıyor mu efendim? Ne bakıyorsunuz yüzüme bön bön?.. Koşup beyefendiye bir yorgunluk kahvesi söylesenize!.. Nasıl içersiniz kahveyi beyefendi? Az şekerli mi? Niçin çok şekerli değil beyefendi?.. Biz bu kadar şeker fabrikası açalım da siz hâlâ kahveyi az şekerli için... Yok, bu fazla feragat beyefendi... Tasavvur edin beyefendi, iktidarımız yedi senede yüz yirmi yedi bin yedi yüz yirmi yedi ton istihsalattan vilâyetimize bilmem kaç ton şeker tahsis etmiştir. Yalnız bizim vilâyette... İnanın ki efendim, gazeteci arkadaşların samimî tenkit ve irşatları olmasa memleket bu durumda bulunmazdı. Muhalefet aramıza karakedi gibi girmeğe çalışsın beyefendi. Ziyanı yok... Beyefendi kebabı biberli mi arzu edersiniz?.. Aaaa oooo yoooo, bırakmam... Siz buraya kadar yorulduktan sonra meşhur kebabımızdan da yemeden bırakmam... Hem size yemekte vilâyetimizdeki kalkınmayı rakamlarla anlatırım... Efendim, gazeteci bizim başımızın tacıdır. İsmi âliniz nasıldı efendim?.. Oooo, sizin yazılarınızı zevkle takip ederiz, hayranız yazılarınıza beyefendi... Hangi gazetede yazıyordunuz efendim?.. Yaa yaaa... Biz de o gazeteyi okuruz hep, değil mi Ahmet? Siz nabız yokluyorsunuz şimdi, bakın iki köylü vatandaş karşınızda... Ben karışmıyacağım, siz sorun... İşte bu Yolgeldi köyü muhtarı Bayram... Bu da Borcumyok köyünden Ali Hasan... Ocak Başkanımızdır... Bayram, sizde kaç seçmen var? İki yüz değil mi?.. İşte bu iki yüz de Demokrattır. Öyle değil mi Bayram?.. Bakın kafasını salladı... Ali Hasan'ın köyünde ise Halkçıların ocağını çoktan söndürdük... Efendim köylü bizimle beraber... Onlar şehirdeki üç beş muhalife güveniyorlar... Fakat biz her şeyden evvel siz gazetecilere güveniyoruz. Emin olun sizin için daha neler yapmayı düşünüyoruz... Oğlum, koş, çaylar demlenmişse al gel... Burada mı, geçen sefer yedi bin farkla kazanmıştık. Bu defa fark daha da çok olacak. Eğer on yedi bin farkla kazanmazsak, istediklerini kaybederim... Çünkü millet kör değil efendim, olanı biteni görüyor. Oyunu kime vereceğini bilmez mi?.. Elbette kazanacağız... Siz böyle yazın... Ama benim ismimle değil... Sevmem ben böyle reklâmı... Ama siz bilirsiniz gene... Bari yazacaksanız adımla soyadımla olsun... Bizim ticarethanenin adını, telefon numarasını da sıkıştırıverin

bir köşesine... Bir de kartımı vereyim, olur ya, adımı not ettiğiniz defter kayboluverir de... Oğlum çaylar geldi mi?.. Aman efendim, zahmet ne demek, gazeteciler için biz kul köle oluruz... Hele sizin gazeteniz için... Sizin gazete, bizim gazetedir zatiden hep... Ha sahi, hangi gazetedenim demiştiniz?..

1959-1969

EŞEKLERİ SEVİYORUM

Telefon çaldı. Açtım:

— Buyurun, dedim.

Pek nâzik bir ses:

— Affedersiniz, diye konuştu, sizi rahatsız ediyorum.

— Rica ederim.

— Bendeniz bir eşeğim...

— Aman estağfurullah.

— İnanın ki böyle... Ben eşek...

— Yapmayın, üzüyorsunuz beni...

— Ama yemin ederim ki, eşeğim ben... Evli bir eşek...

— Efendim, hayatta herkes hata yapabilir.

— Bu, benim hatam değil ki beyefendi... Babamın, anamın...

— Yaaaa? Sizi istemediğiniz bir izdivaca zorladılar demek?

— Yok efendim, ilgisi yok. Sadece medeni durumumu söyledim size... Ben basbayağı, her zaman sokakta, ağır yük altında ya da üstünde çalımlı insan bulunan eşeklerden biriyim.

— Pek şakacısınız.

— Aksine, pek ciddi olduğumu söyler arkadaşlarım... Aslında biz ırk olarak ciddiyizdir.

— Şakalarınız tatlı ama, benim fazla vaktim yok telefonda şakalaşmak için.

— Şerefim, namusum, cinsimin kutsallığı üzerine yemin ederim ki, eşeğim ben...

— Canım, eşek konuşur mu?

— Aman beyefendi, siz hiç farkında değilsiniz galiba? Şu emektar dünya üstünde uluorta konuşanların hepsinin insan olduğunu mu sanıyorsunuz?

— Yani siz... Şimdi... Bir Hâşâ huzurdan... Merkep...

— Evet evet, Tanrı'ya bin şükür, bir eşeğim ben... Merkep demeniz fuzuli. Eski dil o... Eşek deyin...

— Ve insan gibi de konuşuyorsunuz?

— Eşek gibi çifteleyen insan oluyor da, insan gibi konuşan eşek niçin olmasın?

— O da doğru ya...

— Sizin işiniz çoktur. Fazla rahatsız etmek istemem... Şu İran'daki kazadan bahsedecektim...

— Hangisi?

— Tabiî haklısınız kendi cinsinize ait bir haber olsa, koskocaman verirdiniz gazetelerde... Fakat kabak bizden birinin başına patladığı için... Neyse, geçelim... Efendim, İran'da bir uçak mecburî iniş yapmadı mı?

— Vallahi ben burada mecburî dönüş yapan politikacıları izlediğim için, o dediğinizi farketmemiştim.

— Ben bildireyim beyefendi... İran'da mecburî iniş yapan bir uçak, yolda mâsum mâsum gitmekte olan bir hemcinsimize çarpmış.

— Uşak, eşşe... şey. Çok affedersiniz, bir eşeğe...

— Bilâkis şeref duyarım efendim, evet, bir eşeğe çarpmış uçak...

— Sonra?

— Ağır yaralanmış kardeşimiz...

— Vah vah...

— Yaa, sormayın... İşte bu kâza dolayısiyle gene âleyhimizde yayın yapılmasını engelleyin, diye rica edecektim.

— Niçin aleyhinizde yazı çıksın?

— Aaah, siz de insan olduğunuz için bilmezsiniz insanoğullarını. Hemen suçu üstümüze yıkar, kâzaya eşekliğin sebep olduğunu ilân ederler. Meselâ sizin gazetede bile «Bir uçak ile bir eşek çarpıştı» diye başlık vardı. Oysa çarpışmamışlar, uçak çarpmış eşeğe...

— Yaaa?

— Emin olun, biz bütün eşekler korku içindeyiz... Yerdeki trafiği düzeltemediğiniz için kaç eşek kardeşimiz hayata gözlerini yummuştu. Şimdi bir de tepeden inme tehlike başlayınca, hava trafiğinden korkmağa başladık.

— İyi ama, anlıyamadığım taraf şu: Uçak nasıl çarpar eşeğe?..

— Efendim, eşeklerin kaderi işte... İnsanlara piyango çarpar, bize ise uçak...

— Doğru... Şanssızlık... Bu fırsattan faydalanıp sorsam: Zor mu eşeklik?

— Aman beyefendi, kolay olsaydı, insanlar bırakır mıydı eşekliği bize?

— Peki, sizde de politika hileleri, ticaret cilveleri var mıdır?

— Rica ederim, eşeğiz dedikse de, o kadar değil...

— Ya insanların kendi aralarında sizin adınızı hakaret sözü olarak kullanmasına kızar mısınız?

— Biz sabırlı yaratıklarız, efendim. Üzülürüz, ama kızmayız. İnsanlıklarına veririz onların... Allah rızası için söyleyin: Caddede karınıza, kızınıza çimdik atan, dirsek vuranlara «eşek» dersiniz de... O caddede karınıza, kızınıza sataşan bir tek gerçek eşeğe rastlamış mısınızdır bugüne kadar?

— Haklısınız...

— Hızla geçen otomobil koca su birikintisini üstünüze fırlattığı zaman «eşek» diye bağırırsınız da... O su birikintilerine basıp üstünüze çamur sıçratan bir tek gerçek eşeğe tesadüf etmiş misinizdir hayatınızda?

— Haklısınız.

— Biz eşekler yolda turist otomobili görünce, hafifçe kenara çekilip yol veririz de... Siz insanlar o arabayı durdurup içindeki kıza tecavüze kalkmaz mısınız?

— Haklısınız...

— Haklıyız haklıyız ama... Uzun hikâye bu, beyefendi... Siz de ne kadar iyi kalpli olursanız olun, eninde sonunda insanoğlu insansınız... Anlıyamazsınız bizi...

— Zor tabiî bu yaştan sonra değişmek...

— Yooo, değişmeyin ama, biz eşekleri de koruyun!.. Arasıra kaleminizi lehimize kullanın!..

— Zaten eşekler aleyhinde yazmam ben... Severim eşekleri...

— Yalnız bizim gibi babadan, anadan, soydan, soptan eşekleri sevin!.. Kendi cinsinizden olup da bize yamanmağa kalkanları değil... Gerçek eşekleri sevin, beyefendi...

— Söz veriyorum...

— İnsan sözü olmasın ama.

DOST HEDİYESİ

Bu, belki bin defa yazılmış bir konudur. Ama bir defa da benden dinlemek zorundasınız. Çok dertliyim çünkü...

Hikâyemiz bundan birkaç ay önce, bir telefonla başladı: «Alo... Mister Kifants...»

Karşımdaki bir Danimarkalı gazeteciydi. Tanıdığım bir başka Danimarkalı meslekdaştan selâm getirmişti. Benden de Türkiye'de yapacağı röportajlar için yardım istiyordu. Memnunlukla kabul ettim ve İstanbul'da bulunduğu hafta boyunca kendisine yeryüzünde sadece «Amerikan yardımı» değil, «Türk yardımı»nın varlığını kanıtlamak zorunda kaldım. Gerçekten Danimarkalı meslekdaşla aramızda sıkı dış politika bağları kurulmuş, fakat ben bu dostluk uğruna ekonomik bakımdan geri kalmış memleketlere dönmüştüm.

Geçen hafta bir posta ihbarnamesi aldım. Namıma bir paket geldiğini bildiriyordu. İşte bu paketi almak üzere otobüste Tophane'den indim, Paket Postahanesi'ne yollandım.

Kalabalığın gerisinde yarım saatlik kısa bir beklemeden sonra, bankoya yanaştım ve elimdeki ihbarnameyi uzattım.

— «Üst kata çıkın!..» dediler.

Üst kata çıkmak için merdiveni bulmam, hiç de kolay olmadı. Dört kişiye rica etmek zorunda kaldım. Fakat sonunda üst kata çıktım. «Müracaat» yazılı levhanın gerisindeki siyah önlüklü kadın memur, kâğıdımı aldı, dosyalar arasında kaybolduktan birkaç dakika sonra tekrar göründü. Bana kırmızılı, yeşilli, sarılı, beyazlı dört kâğıt uzatıyordu: «Arkaya!»

Bir cam ardında oturan memur, elimdeki tomarı aldı, uzun-

ca bir tetkikten geçirdi, sonra «Hımmmm» dedi, «Takdiri kıymet eksik... Aşağıya, Rüstem beye götürün!»

Aşağı indim. Hiçbir masanın üstünde «Rüstem bey» yazılı bir levha göremediğim için, «Rüstem bey» liğe yakıştırdığım dört kişiye sordum. Ve beşincide «Rüstem bey - Toto» da kazandım. Rüstem bey inceledi, inceledi, sonra bir imza atıp uzattı: «Firuz beye gidin!» Firuz beyi de aynı sistemle aradım, ama bu defa tahminlerim kötü gitmişti. Firuz bey kendisine başvurduğum yedinci şahıs çıktı. Firuz bey kâğıtları aldı, inceledi, lâkayt lâkayt: «Şey, dedi, Nurullah beye!..» Yarım saatlik arama-taramada polis neler buluyordu, ben ise bir tek Nurullah beyi bulamamıştım. Fakat hayatta azmeden, hedefine mutlak ulaşırdı. Ben de Nurullah beyi değilse bile, masasını bulmuştum. Oturup beklemeğe başladım. Az (22 dakika) sonra öbür masadaki memur: «Nurullah beyi mi bekliyorsunuz?» diye sordu. Başımla «evet» işareti yaptım. Memur halime acımış olmalı ki, «İçerde» diye parmağını havaya kaldırdı. Hemen «içeri» denilen yere yöneldim. Sıra sıra oturmuş memurlardan baştakine: «Nurullah beyciğim, rahatsız ediyorum. Beni hatırladınız, değil mi? Nasılsınız?» diye politika yaparak yanaştım. Adam yüzüme baktı, baktı da: «Nurullah bey, şu en dipteki!» deyiverdi.

Nurullah beyi bulmuştum bulmasına... Ama yanına geçemiyordum. Sırt sırta konmuş memur sandalyeleri arasından sıyrılmak için yılan dansı bile para etmezdi. Nihayet memurlardan biri yerinden kalktı, sandalyesini de havaya kaldırdı ve ben geçebildim. Nurullah bey önündeki yazıya devam ederken, beni de ihmal etmedi: «Bir dakika...» Çağımızda zaman kavramı gerçekten değişmişti. Maç anlatırken kullandığım hassas kronometreye baktım: Nurullah beyin «bir dakika»sı, bir futbol maçının «yarım devre»si kadardı. Sabreden her şeyi elde ederdi. Ben de Nurullah beyin kâğıtlarını inceliyeceği ana ulaştım. İnceledi, inceledi, sonra: «Yukarıdan bir paket açma kâğıdı alın!» dedi.

Sizleri fazla yormamak için, başımdan geçenleri kısaltarak anlatıyorum: Tekrar yukarı çıktım, bir kadın memurdan «paket açma kâğıdı» aldım. Aşağı geldim: Nurullah bey yok!.. Gene kısa bir (18 dakikalık) aramadan sonra, kendisini buldum. Kâğıtlarımı aldı: «Paketinizi çıkartın!» dedi. Sağa sola dolaşmaktan o kadar şaşırmıştım ki, cebimden sigara paketini çıkarıp uzattım. Kızdı: «Onu değil beyim, postayla gelen paketinizi depodan çıkartın!»

Gittim, o iş de şıppadak (27 dakikada) halledilliverdi. Döndüm, fakat arada bir da Abidin beye uğramam icabetti, Abidin bey de

kâğıtlarımı aldı, incelemeye başladı. O ana kadar Abidin bey gibi uzun incelemede bulunan olmamıştı. Ben «herhalde ezberliyor» diye düşündüm. Tekrar Nurullah beyin karşısındaydım. Bu sırada bizim paket de depodan gelmişti. Açmağa başladılar: Kâğıt içinde kâğıt, talaş içinde talaş, pamuk içinde pamuk... Dakikalarca süren ambalâj açma işinden sonra ortaya minicik bir sigara tablası çıkıvermişti. Aynı anda bu tablanın, İstanbul'da gezdirdiğim Danimarkalı gazeteciden geldiğini de öğrenmiştim. Ne insan adamdı... «Nazik Danimarkalı» diye yüksek sesle konuştum. Nurullah bey de onayladı: «Çok nazik... Evet, nazik bir nokta... Danimarka kronu ile değer konmuş pakete... Yukarı, Recai beye gidin!»

Recai bey yoktu. Ama adı Recai bey olmadığı halde, başka bir bey, kâğıtlarımı alıp takdiri kıymeti yaptı: «Vezneye!» dedi. Herhalde pul parası verecektim. Bir yandan «Hediyeden de pul parası alınır mı?» diyor, öte yandan vezneye yanaşıyordum. Cebimde de elli altmış kuruş kadar bozuk para çıkarıp hazırlamıştım. Veznede biraz (sadece 18 dakika) bekledim. Veznedar da kâğıtları uzun uzun inceledi. Bunu gördükten sonra, tetkik seyahati için Avrupa'ya gitmenin lüzumsuzluğuna kanaat getirdim. Veznedar birden: «Doksan üç lira on iki kuruş!» dedi. Gözlerim faltaşı gibi açılmıştı. Danimarkalıyı yedirip içirmiş, gezdirip dolaştırmıştım. Bana bunu da mı yapacaktı? Üç liralık tabloya doksan üç lira mı ödetecekti bana?

Vermesem parayı, paketi vermiyorlardı. Geri yollasam, ayıp olacaktı. «İstemem» dememle, imha etmek için bütün işlemlerin yeniden yapılması gerektiğini söyleyiverdiler. Çaresiz boynumu büktüm. Parayı ödedim. Sonra verdiğim paranın makbuzunu almak için bu daire içinde otuz beş dakikacık bekledim. Tam elimi uzatıp makbuzu isterken, memure: «Karşıdan pul alın!» deyiverdi Makbuzu nihayet almıştım. Gene birkaç şahıs dolaştım.

Boyuna para veriyor, lâkin hâlâ paketi alamıyordum. Gene yazıldı, çizildi. Her şahsın karşısında da birkaç (10) dakika bekliyordum. Kendimi uzay'da Ay'a giden füzede sanmağa başlamıştım. Çünkü zaman kavramını yitirmiştim artık ...Tam pakete kavuşacağım anda, deponun önünde, bir ses duydum: «Kenara!..» Arabayla paketler geliyordu. Posta saatine rastlamıştım. Nihayet sıra paketi bana teslim etmelerine geldi. O kadar alışmıştım ki, cüzdanımı çıkarıp sordum: «Ne vereceğim?» Hayret!.. Artık para isteyen yoktu. Sevinçle minicik paketi alıp kapıya koştum. Üniformalı kapıcı önledi: «Çıkış kâğıdı nerede?»

Çıkış kâğıdını da halledip sokağa attım kendimi... Az sonra da Karaköy'den kalkmak üzere olan bir otobüse koştum. Talih bu ya... Tam binerken, arkadan biri yüklenince, paket elimden sokağa düşüverdi. Derhal aşağı atladım. Paket görünürde yoktu. Yakınımdaki şişman zatın sağ ayağını kaldırmasıyla paketi tekrar buldum. Hemen oracıkta açtım ve tablanın kırıklarını atmağa başladım. Bu işi de bitirdikten sonra, sevinçle Karaköy postahanesine yollandım. Danimarkalı meslekdaşa bir teşekkür telgrafı çekmem gerekmez miydi?

SESSİZ DÜNYA

Müzik - Spor... Top - Gitar... Çift taraflı takdim var... Taç, korner, penaltı, gol... Do majör'le si bemol... «Bitmemiş Senfoni» biter de, bitmez bizim yol... «Nato»dan «Toto»ya, notadan fotoya, vapurdan trene, uçaktan otoya... Zevkli şey uçmak... Bulutlar üstünde koşmak... Gülen hilâl havada... Ağlar güneş ovada... İzmir'de bahar, Ankara'da kar... Birinde yaz, ötekinde kış... Elektro-Gitarlar başlayınca ama... Hepsinde çığlık, hepsinde alkış... Maçta feryat: Ye ye ye!.. «Bize de... Bize deee...» Bilet yok, ahbap çok... «Sende de yoksa yani... Hiç hatırım yok!» Kar, tipi mahşer gibi, dolu kapı, elli kişi tutuyor kapıda bir sapı, Allahtan salon sağlam yapı... Yarışmadan karışmadık çok şükür... Kızışmadan barıştık, karışmadan yarıştık... Gelin bakalım liseli aslar!.. Ritm'ler, solo'lar, bas'lar... Tamam mı bateri? Ya org? Bu tempoyla sonumuz morg... Açış sözü, «Hoş geldiniz!..» Ve sonra: «İkinci eserimiz...» Üçüncü topluluk... Dördüncü şarkı... Beşinci parça... Altıncı orkestra... Yedinci lise... Sekizinci okul... Tekrar kervana takıl... Lâstik: Paaaaat! Bagaja sokul... Tekrar yol... Tekrar uçak... Tekrar bağlan... Tekrar konser... Tekrar sallan... Tekrar yuvarlan... Tekrar titre... Tekrar terle... Tekrar yol... Tekrar konser... Dokuzuncu eser... Onuncu okul... Onbirinci lise... Derken... N'olduysa oldu bizim sese!..

Saçmalıyor muyum? Siz de on gün, on gece bir şehirden ötekine koşun, sporla müzik arasında sabah akşam coşun da, bu hale geliyor musunuz, gelmiyor musunuz, görürüm... Hem «Milliyet'in Liselerarası Hafif Batı Müziği Yarışması»nda elektrikli araçların yetmediği zamanları doldurabilmek için en ucuz pilsiz araç olarak beni buldularsa, günah benim mi? Gene de felsefe kırıntılarına iltica edip kurtarmış sayılırım kendimi... Yoksa bu hengâme so-

nunda «kubbede hoş bir seda» değil, boş bir ses bile kalmadı. Tam üç gün, üç gece çıkmadı sesim... «Sporun rengi», «Müziğin ahengi» derken, «Ekmek cengi» yüzünden bizim ses şehit oluverdi.

Koştum doktora... Kâğıda yazıp anlattım derdimi... Dilimi çıkarttırdı. Baktı: «Paslı» dedi, şaşırmıştım. «Yani işleyen demir pas tutmaz, derlerdi?» diye yazdım doktora... Haksız mıydım ama? Benimki gibi stop lâmbası pek az yanan bir dil de paslanırsa... Başucunda «Konuşmak yasaktır» yazılı otobüs şoförünün dili ne olur?.. Bozuldum, gene de ses vermedim. (Sanki verecek sesim vardı da...) Doktor tekrar konuştu: «Tam istirahat!.. Tabiî bütün vücudunuza değil... Sadece sesinize, ağzınıza... Üç gün üç gece hiç konuşmayacaksınız!..»

Ve işte, sevgili okuyucular, sevgili dinleyiciler, bu yazıyı o üç gün üç gecenin sonuncusunda yazıyorum. Yediğim iğneler, içtiğim şuruplar, yuttuğum tabletler, kokladığım buğular, süründüğüm merhemler, hiç biri, hiç biri değil ama... Şu «konuşmamak» yok mu? Canıma tak dedi. İnanın, şu anda herkes gözüme «mikrofon» gibi görünüyor... Eeee karşıma ilk çıkacak olanın vay haline!..

MİKROBUN GÜNCESİ

15 Mart :

Çok heyecanlıyım... Ailece korkulu bir gece geçirdik... Bulunduğumuz kan damarına üstüste üç defa sipsivri iğnelerle saldırdılar. Önce, gelen düşmanı tanıyamadığımız için çok korktuk. Fakat sabaha karşı babam «Gelenler, penisilinmiş» dedi de, endişemiz kayboldu. Biz de geleni bir şey zannetmiştik...

18 Mart :

Kan damarında kiracı olduğumuz herif de iyileşemedi bir türlü... Dün akşam gene üç defa alârm verildi. Pasif korunma yapıp hepimiz damar uçlarındaki sıkıntılarımıza koştuk. Bu defa vitaminlermiş gelen... Umursamadık tabiî... Ama biz insanoğulları gibi tedbirsiz yaratıklar değiliz ki. Önce tedbirimizi alırız... Fakat, ah şu annem!.. Bir iğne ucu görse, sapsarı kesiliyor... Akşam da çok korktu. Bugün kadıncağızı hava değişimi için Boğaz'a yolladık. Ev sahibimizin boğazındaki bademciklerde iki oda tuttuk. Ağabeyimle gittiler.

30 Mart :

Bu satırları gece yarısı, yatağımda yazıyorum... Ah o kadar heyecanlıyım ki... Ne güzel gündü... Boğaz'a, annemi görmeğe gitmiştim. Dönerken nefes borusunda dolmuş beklediğim sırada, yanıma bir genç geldi. Ama çok yakışıklı bir çocuk... Kendini tanıttı, tanışmak istediğini söyledi. Çok eski bir aileye mensupmuş... Bir kızamık mikrobu zaten... Beraberce yürüdük. Sonra vapura bindik, Dil'e götürdü beni ...Oradan şahane manzarayı seyrettik. Cumartesi tekrar buluşacağız. Yalnız yakışıklı değil, aynı zamanda çok kültürlü bir genç... Tam dört sene bakteri kültüründe tahsil görmüş.

17 Nisan :

Artık hemen her gün buluşuyoruz. Dün ağız durağından bir bardağa binerek yola çıktık. Şerbetçi bardağıymış. Şerbetçi, bardağı yıkarsa, diye öyle korktuk ki... Neyse olay, İstanbul'da geçiyordu da... Bardak yıkanması tehlikesiyle karşılaşmadan yolumuza devam ettik. Bir başka ağızda indik, bir fırıncının eline bindik. Oradan simite aktarma yaptık. Sevgilim «Simidin susamında oturalım» dedi. Lüks farkı verip susama geçtik. Sonra bir ünlü gazinoya gittik. Komple meyva tabağında öylesine nefis anlar yaşadık ki... Aaaaah ah!..

Yazsam mı abaca? Ya bu hâtıra defteri annemin eline geçerse??? Yok yok, yazmıyacağım, korkuyorum...

25 Nisan :

Babam çok sinirli geldi bugün... Bir gazete «Politika mikropları» diye yazıyormuş. Babam öyle kızmıştı ki... «Biz mikrobuz... Mikrop olmamızla da iftihar ederiz. Ama politikacı diyerek bizi küçük düşürmeğe kimsenin hakkı yok» diye avaz avaz bağırdı hep... Doğrusu ailece sinirlendik.

16 Mayıs :

Nişanlanmamız gün meselesi artık... Yalnız dün çok utandığım bir şey oldu. Ev sahibimiz kan tahlili için doktora gitti. Biz de sevgilimle bir kas bahçesinde dolaşırken, birden kendimizi bir enjeksiyon ekspresinde buluverdik. Doktor, ikimizin de bulunduğu kan damlasını mikroskop altına koydu. Tam o sırada sevgilim beni öpmeğe teşebbüs etmez mi? «Hiiii şekerim, dedim, baksana! Etrafta gören var...» Doktor gözünü dikmiş, bizi seyrediyordu. Koskoca doktorun röntgenciliğine çok kızdım. Şu dünyada rahat sevişmeğe bile hakkımız yok mu?

23 Haziran :

Dün nişanlandık. Çok mutluyum. İlk tebriki paratifoların kızından aldım. Gece sevgilimle bir menba suyu şişesine gittik. Çok romantik bir akşam geçirdik...

16 Temmuz :

Öff... Nikâh işlemi de öyle uzadı ki... Formalite, formalite, formalite... Benim nüfusum Feneryolundaki bir fosseptikte kayıtlı. Çukurun ana caddeye akan sularında doğmuşum. Nüfus kayıtlarımı oradan getirmek icabetti. Nişanlım paraya hiç kıymet vermiyor. Hemen bir SS-jet'e atlayıp gitti, kayıtları aldı, geldi. Sivri-Sinek jetlerle bir saat kırk dakikada uçmuş. Ne fedakâr çocuk!..

17 Ağustos :

Oh, çok mesudum... Dünyada benden daha mutlu bir mikrop olamaz şu anda... Dün gece evlendim... Düğünüm enfes oldu. Tüberkülozlar, Şaplar, Sifilisler, Gonokoklar, Tifolar, Paratifolar, Kızıllar, Kızamıklar, Difteriler hâsılı bütün eş dost, hep gelmişlerdi. Bir süt bardağındaki düğünüm çok şahane oldu... Şarbonların kuzini «Gelinliğine bayıldım» dedi. O kıskanç kız bile beğendikten sonra... Yalnız Malta hummaları gelemediler. Çocukları nezle olmuş. Ah şu kâfir nezle!.. Mikrobu hâlâ bulunamadığı için, zaman zaman hepimizi kırıp geçiriyor... Herkes «Bir süt bardağında bu kadar muhteşem ve kalabalık düğün görmemiştik» dedi, durdu...

22 Ağustos :

Düğünümüzün ertesi sabahı dört motörlü bir KAL uçağıyla balayına çıktık. Doğrusu «Karasinek Air Lines» uçakları fevkalâde konforlu. Bizim yeni evli olduğumuzu öğrenen hostesler, özel servis yaptılar. İki saatlik uçuştan sonra ilk indiğimiz alanda yarım saat kaldık. Kocamın seyahat tecrübesi var. «Aman, dedi, havaalanlarında her şey gümrüksüz satılır, ucuzdur. Bir şeyler alalım...» Ah neler yoktu ki, meydanda... Nefis çöp tenekeleri... Hep üstleri açık... İnsan neyi alacağını şaşırıyor. Çürük elmadan bir sveter aldı bana... Zavallı kendine sadece iki karton Amerikan sigarası izmariti almakla yetindi... Zaten en çok sevdiğim tarafı, bu fedakâr davranışları...

11 Kasım :

Kocama müjdeyi bir gazoz şişesi kapağında mehtap seyrettiğimiz sırada söyledim. Öyle sevindi ki... «İnşallah erkek olur» diye bağırdı. Gece sabaha kadar isim düşündük...

1 Ocak :

Offf!.. Başım ağrıyor... Çok içtik dün gece... Yılbaşını sabaha kadar gezerek geçirdik. Pavyon pavyon dolaştık. En lüks, en pahalı lokallerin mutfakarında mezelerin üstünde geçirdiğimiz saatler öyle şahane idi ki... Yıkanmayan tabakların birinden diğerine atlarken, zevkten sarhoş olmuş gibiydik... Nihayet bir sütçüde sızdık...

4 Mayıs :

Ağlamaktan gözlerim şişti. Aaaah ah!.. Hayallerim yıkıldı hep... Hava güzelleşti, şöyle çüp tenekeleri dökülmüş bir arsada temiz hava alalım, diye piknik yapmıştık... Kanalizasyon suyunda

yıkanmış bir marulun göbeğine girmek isterken, ayağım kayıverdi ve... Hiiiii... Gene ağlıyorum... Yavrum!.. Bir tane evlâdım. Gittiii...

13 Eylül :

İşte 13'ün uğursuzluğu... Bugün boşandık... Zaten çocuğu düşürdüğüm günden beri hep hırlaşıyorduk. Çekilmez züppe!.. Şımarık!.. Beni muhafazakâr kızamık âdetleriyle idareye kalkıştı... Aile terbiyesi görmemiş ki... Fakat son yaptığı, hepsini bastırdı. Belediye kontrolsüzlüğünün yüzellinci yıldönümü balosunda balkona çıkınca ne görsem? Dişi bir dizanteri mikrobuyla öpüşmüyor mu? Hani bir şeye benzese... Sıska, kara kuru bir kız... Dizanteri mikrobu zaten. Adı üstünde... Oturduğu semte bak, ne mal olduğunu anla!.. Düşünün, beni öyle bir kenar mahalle haspasıyla aldatmak!.. Eşyamı topladığım gibi annemin evine geldim.

23 Kasım :

Felâketler üstüste geliyor hep... Evvelki gün de annemi kaybettik. Biçare kadın basit bir aspirin kriziyle gitti. Onu öyle arıyacağım ki...

15 Ocak :

Yeni yıl uğurlu geldi. Artık hayatın tadını çıkarmağa bakıyorum. Her hafta ayrı bir çocukla flört ediyorum. Şimdiki sevgilim çok yakışıklı. Artist gibi delikanlı... Dün bir seyyar tatlıcının camekânında, bugün de bir elma şekeri üzerinde, çok şairane garsonyeri varmış. Oraya gitmemizi teklif etti. Yarın buluşacağız... Oooooh hayat ne kadar güzel!..

ÇEK-O-SLOVAKYA'DA..

Güzel yer Çekoslovakya... Yalnız bir yönü karışık: «Çekoslovakya» diye bir ülke var da, «Çekoslovak» diye bir insan yok. Kuzeyindekiler «Çek», güneyindekiler «Slovak»... Çekler Çekçe konuşuyor, Slovaklar Slovakça anlaşıyor. Tek benzerlikleri, sesli harfleri alfabeden atmış olmaları... O kadar sessiz ki kullandıkları harfler, hani bizim «Aaaaa», «Ooooo», «Eeeee», diye bağırdığımız garip durumlar karşısında bile «Nnnnn», «Fffff», «Ttttt» sesleri çıkarıyorlar.

Baktım, olacak gibi değil: Derhal cebimdeki kartvizitlerde gerekli silintileri yapıverdim. Adımla soyadımdaki sesli harfleri fırlattım dışarı... Sorduklarında da kartta bıraktığım gibi söylemeğe başladım:

— BNDNZ YZR SPKR HLT KVNÇ...

Evet, «Bendeniz yazar spiker Halit Kıvanç»ın Çekoslovakça'sı böyle olmalıydı...

Bir de, ilk gün başımdan tatsız bir olay geçti. Odaya koş, buraya koş, hem yorulmuş, hem acıkmıştım. Bir şeyler yemek için otelin terasına çıktım. Garson geldi ve «Zmrzlnya» dedi. Adamı kendi diliyle selâmlamanın hoş kaçacağını düşündüm ve ben de gülerek «Zmrzlnya» dedim. Adam birden gitti, oysa daha yiyeceğim yemeği söylememiştim bile... Çok geçmeden geldi, elinde koca bir bardak dondurma... Dondurmayı önüme koyarken tekrar «Zmrzlnya» dedi.

Çekoslovak dilinde «Merhaba» sandığım «Zmrzlnya»nın dondurma» demek olduğunu, aç karnına, boş mideye koca dondurmayı yemek zorunda kaldıktan sonra öğrenmiştim ancak...

Çekoslovakya bir birleşik ülke ama, Çekler ve Slovaklar birleşik isimden çok bölgelerinin insanı olarak anılmayı seviyor. Bir Çek'e «Slovak», bir Slovak'a «Çek» dememiz, pek hoş kaçmıyor. Ben de buna öylesine dikkat ettim ki... Adamları kırmamak için, hattâ bir seyahat çek'i bozdurmak için gittiğim bankada Bratislava'nın Slovakya'nın başkenti olduğunu anımsadım hemen... Ve elimdeki çek'i uzatırken:

— Lûtfen, dedim, şu Slovak'ı paraya çevirmek istiyorum.

BÜYÜK ADAM

Altan Erbulak'la oturuyordum ki...

Kapıdan hışımla girdi, hiddetle bağırdı:

— Ben büyük yazarım...

— Biraz küçük yazsanız, dedim, az kâğıt harcamış olursunuz.

— Senden de büyük yazarım, diye devam etti.

— Doğrudur, dedim, çünkü ben yalnız daktilo ile yazarım.

Altan'a döndü birden:

— Ben büyük çizerim...

— Valla, dedi Altan, ben de büyük çizeceğim ama, yerimiz küçük...

— Senden de büyük çizerim ben...

— Klişede güçlük çıkmaz mı?

Durdu, kızgın bir nefes alıp verdi, sonra gene Altan'a:

— Hıh!.. Sen oyuncusun da haaa?

Ve birden bağırdı:

— Ben büyük oynarım...

— Ben elli kuruştan büyük oynamam, dedi Altan...

— Senden de büyük oynarım...

— Fazla büyük sayılmaz.

— Ben büyük içerim...

— Biz, dedik, iki kişi küçük şişeyi zor bitiriyoruz.

— Ben büyük konuşurum...

— Aaa, dedik, hiç farkedilmiyor.

Bizi dinlemeden devam ediyordu artık:

— Ben büyük okurum...

— Gözlük takarsanız küçükleri de okuyabilirsiniz...

— Ben büyük diktiririm...

— İyidir. Hele yazın rahat olur.
— Ben büyük giyerim...
— Aaaa, siz «Pabucu büyük» müsünüz yoksa?
— Ben büyük para harcarım...
— Doğru. Bayram'dan sonra ufak para sıkıntısı olur.

Ve bir an geldi, laf yetiştiremez olduk. Soluksuz konuşuyordu:

— Ben büyük düşünürüm...
— Ben büyük kaşınırım...
— Ben büyük taşınırım...
— Ben büyük koşarım...
— Ben büyük coşarım...
— Ben büyük taşarım...
— Ben büyük aşk yaşarım...
— Ben büyük kavga çıkarırım...
— Ben büyük dansa varım...
— Ben büyük lokma yerim...
— Ben büyük vapura binerim...
— Ben büyük trenle giderim...
— Ben büyük uçakla uçarım...
— Ben büyük kaçakla kaçarım...
— Ben büyük ruha taparım...
— Ben büyük politika yaparım...
— Ben büyük koltuk kaparım...
— Ben büyük hesap...
— Ben büyük kasap...
— Ben büyük...
— Ben büyük...
— Ben...
— Be...

Durdu birden:

— Ben... Büyük ricaya geldim. Ben size büyük zahmet verdiğimin farkındayım. Ben büyük sıkıntı içindeyim... Ben büyük babamın mirası için yoruluyorum... Ben Büyük Ada'dan geldim... Ben Büyük Dere'ye gideceğim... Ben büyük...

Derken, ansızın değişti. Sanki o adam gitti, başkası geldi. Gayet sâkin :

— Geçti, dedi, kusura bakmayın!.. Kriz bu... Bir tuttu mu, kendimi kaptırıyorum. Kaptırınca da bir büyüklük geliyor o anda... Hiç «büyük»süz lâf edemez oluyorum... İnanın, şu anda ne kadar mahçubum... Sizleri yakından izler ve takdir ederim... Bu

şekilde rahatsız ettiğim için ne olur affedin... Dedim ya: Kriz işte!.. Demek matbaanızın önünden geçerken yakalandım krize... Ve hiç farkında olmadan karşınıza çıktım. Affettiniz değil mi?

— Yooo, dedik, rica ederiz... Otursanız... Bir kahve? Bir çay? Hangisi daha iyi gelir? Yoksa serinletici bir şey?

— Hayır hayır... Sağolun... Sizi rahatsız ettiğim yeter zâten... Müsaadenizle... Haaa. Bir dakika... Belki bir arzunuz olur... Kartvizitimi vereyim... Ne işiniz olursa, çekinmeden yazın... Ankara'ya teşrif ederseniz, mutlaka beklerim...

O sırada Altan karta baktı ve birden ayağa fırladı:

— Beyefendi, asıl siz bizi affedin... Tanıyamadık da...

Bir yandan da beni dürtüyor, elindeki kartı gösteriyordu.

— Aaaah, dedim, ne kadar af dilesek azdır... Emin olun ki, yorgunluktan, dalgınlıktan tanıyamadık... Demek siz?

— Hep o kriz yüzünden efendim... Gene krizin tuttuğu bir andı. Önüme gelene «Ben büyük adamım, ben büyük politikacıyım, ben büyük iş yaparım» falan dediğim sırada, meğer seçim propaganda süresiymiş... Kolumdan tuttukları gibi... Yaaa işte!.. Haydi şimdi hoşça kalın, Ankara'ya gelirseniz beklerim muhakkak... Yazın da İstanbul'dayım... Küçük Yalı'dayım...

— Neee, dedik Altan'la, siz? Küçük Yalı'da? Nasıl olur? Siz küçük???

— Eeeee, krizimin tutmadığı bir sırada tutmuştum oradaki evi...

GÜN ANALARIN

Analar Günü, haaaa?
Gene gün
Annelerin...
Annenin,
Anne-annenin,
Baba-annenin,
Cici-annenin,
Süt-annenin,
Hanım-annenin...
Analar, analar, hep analar...
Babayasa bile yok,
Anayasa, var...
Ana yol çok,
Baba yol yok...
Ana hat metre metre,
Baba hat acep nerde?
Ana gibi yar!..
Baba gibi ağyar!..
Babanın içtiği süt bile sulu.
Ana kumanda esas,
Baba kumanda mı? Pas!..
Ana musluk şakır şakır.
Ana cadde takır takır,
Babaya gelince kıkır kıkır...
Feryat: «Anam ağladı!»
Nerede? Babam dağladı...
Anasına bak, kızını al!.
Babasına bak, hızını al!..

Ana dil dillerde,
Babanın dili yâd ellerde...
Ana hakkı beşikte, yaşta,
Baba Hakkı Beşiktaşta...
Sürü sürü ana kuzusu,
Babada hep namusu...
Ana dâvâlar komisyonda,
Babanın dâvası daima sonda...
Yerli filme bak: «Ana yüreği...»
Anayı yaratan, babanın küreği...
Anneler günü gün...
Anaların bugün...
Bugünün anası,
Bırakın taşlamayı...
Kutlayalım hep birden
Analar gününü...
Meraklanmasın babalar!..
Onlara da analar
Gösterirler gününü...

KİLONUZU İYİ BİLİN

Bir de «Bizim millette hiç buluş yok» derler.

Bir de «Eloğlu beş turda Ay'da, biz ise beş saatte zor Aksaray'da», diye keder ederler.

Bir de «Hiç yaratmıyor, hep yürütüyoruz» sitemiyle dertlenirler.

Oysa, ne buluşlarımız var. Var da, gereği gibi duyuramıyoruz. Meselâ bizim Kadıköy'lü dostların lokantasından bile yeni haberim oldu.

Evet, bir lokanta, ama eşinin -bırakın Türkiye'yi- dünyanın hiçbir köşesinde bulunmadığına bahse girerim. Öyle böyle değil, bambaşka bir lokanta bu... Hem durun, heveslenmeyin şimdiden... Kapandı... Daha doğrusu ben de kapandığı haberini açıldığı müjdesiyle beraber duydum.

Haaa, bir lokanta, diyordum. Dışından basbayağı, bildiğimiz lokantalardan biri... İçerde yemek yiyenlerin canlı mankenler gibi göründüğü camlı bir lokanta... Vitrininde -paran bu kadarına yeterse gir, gibilerden- bir tek limon, bir tek muz, bir tek dolma bulunan lokantalardan... Ama içeri girince... Hattâ içeri girmeğe kalkışınca... Derhal gayet nâzik bir yüzle karşılaşıyorsunuz: «Buyrun, efendim... Hoş geldiniz...»

Fakaaat durun!.. Doğru masaya değil... Daha önce, kapının yanındaki bir tartıya, evet basküle çıkacaksınız... Aynı nazik zat, aynı nezaketle baskülün en nazik uçlarını hareket ettirecek... Uzun sözün kısası, tartılacaksınız işte!.. Bir kart uzatacak o kibar karşılayıcı... Üzerinde tartının sonucu yâni sizin ağırlığınız yazılı... Aynı anda şef-garson da koşacak size... Arzuladığınız masayı seçmenizde yardımcı olacak...

Oturdunuz mu masaya? Şimdi istediğiniz yemeği ısmarlayın!.. İçkileri ister şişe şişe, ister duble duble, peşpeşe dizin!.. Hiç korkmayın!.. Öyle, tarifeye göz gezdirip de «Aman Yarabbi!.. Ne pahalı!.. Şunların içinden bir ucuzunu bulup da karnımı doyurayım» manevrasıyla havyar ve karidesi uzaklaştırmak eziyeti de mevcut değil... Tarife basit zaten... Sadece yemeklerin listesi yazılı... Evet, listede yalnız isimleri var yemeklerin... Hizalarında fiyatını gösteren rakam filân yok... Bakıp seçiyorsunuz, o kadar... Dakika geçmeden de yemekler önünüzde, içkiler masanızda...

Yiyorsunuz, içiyorsunuz, tekrar yiyorsunuz, yiyorsunuz, tekrar içiyorsunuz... Kısaca, lokantada kalacağınız saat, iç organlarınızın dayanma gücüne bağlı... Midesine güvenen sabah girsin, akşam çıksın...

Yemeğiniz bitti, içkiniz bitti... Başınıza dikilip **«Hesap beyim!»** diyen garson da yok bu lokantada... Garsonlar, komiler yine etrafınızda, ama sadece selâmlıyorlar sizi... **«Yine bekleriz efendim!..»** deyip kapıya uğurluyorlar.

Durun durun!.. Hemen çıkmak yok kapıdan... Hani girerken sizi gayet nazik karşılamış, baskülde tartmış olan kişi var ya... Hah işte, yine o karşınıza çıkıyor. **«Yemeklerimizden memnun kaldığınızı umarız,»** diyor. Eliyle de baskülü işaret ediyor:

— «Sizi tekrar yoracağımız için affınızı dileriz. Lûtfen!..»

Yine basküle çıkıyorsunuz... Yine tartıyor o nazik... Ardından da derhal hesaba oturuyor:

— «Girerken 73 kilo 150 gram gelmiştiniz. Şimdi ise 74 kilo 225 gramsınız... Demek ki... Beş aşağıya... İkiden beş çıkmaz, öteden bir aldık, onikiden beş çıktı, yedi kaldı. İkiden bir almıştık, birden bir çıktı, sıfır... Dörtten üç çıktı, aşağıya bir... Yediden yedi sıfır... Demek ki, tam bir kilo yetmiş beş gram yemiş, içmişsiniz... Bizde tek tarife bulunduğundan yemek-içmek suretiyle aldığınız her gram için beş kuruş ödeyeceksiniz... Bir kilo yetmiş beş gram yiyip içtiğinize göre... Evet, hesabınız elli üç lira yetmiş beş kuruş...

Gördünüz mü: Ne kadar basit!.. Ne kadar da enteresan!..

Ne? Ne? Ne? Müşteriler arada tuvalete gider de yediklerinin, içtiklerinin kilosunu azaltırlar mı? Yağma yok!.. Bunu siz düşünüyorsunuz da, böyle bir lokantayı açanlar hiç akıl etmeyecek mi sanırsınız? Tabiî ya... Yiyip içtiğinizin hesabını, aldığınız kilograma göre ödediğiniz lokantada... Evet, bu lokantada ne **«Bayanlara**, ne **Baylara...»** hiç tuvalet yok. Çıkış kapısı da bir tane...

Meğer bu tartı işinin ne çok meraklısı varmış... Müşterilerini tartarak hesap gören lokantadan bahsetmemle birlikte, sorular birbirini kovaladı:

— **Doğru mu o dediğiniz lokanta?**

— Adresi adresi?.. Bu lokanta Kadıköy'ün ne tarafına düşüyor?

— **Efendim, sizi rahatsız ediyorum ama... Bence çok önemli bir konu hakkında ufacık bir sorum var da... Sözünü ettiğiniz tartılı lokanta kapandı mı sahi?..**

Bir yandan da milletin aklı ters yönde işliyor. Biri:

— **İyi güzel ama,** dedi, **tartılı lokantada kaçamak yapılamaz mı sanki? Meselâ girişte palto sırtımda tartılırım. Yemeğin sonunda da paltoyu koluma alıp çıkarım basküle.**

Gerçekten ilgi çekiciymiş bu tartılma konusu. Bense yalnız kadınları ilgilendirir sanırdım. Neler neler anlatmıyorlar! Hele yakın bir arkadaşımın başından geçen olay, duyabileceklerinizin en garibi:

Çocuk bu ya... Düşe kalka, ağlaya zıplaya büyür. Bizim arkadaş da sokaktan küçük oğlunun feryadını duyunca, aldırmamış. **«Ağlasın kerata, kimbilir ne yaptı öteki çocuklara? Onlar da hakkından geldiler»** deyip geçmiş. Fakat haykırma durmamış. Çok geçmeden de kapı çalınmış, dışarda da telâşlı çocuk sesleri:

— **Amca amcaaa!..**

— Teyze teyzeee!..

— **Düştü amca, düştü...**

— Kan içinde teyze, kan akıyor...

Arkadaşla eşi, heyecanla kapıyı açmışlar. Bir alay çocuk, ortalarında kendi oğulları, kan revan içinde...

Derhal kucaklamış babası... Atladığı gibi bir taksiye... Soluğu en yakın hastahanede almış... Şanslarına, ünlü hastahanelerden biri evlerinin civarında imiş.

Bizimki kafasından oluk oluk kan akan yedi yaşındaki oğlu kolları arasında, hastahanenin kapısından dalmak istemiş. Müracaat memuru önlemiş:

— **Nereye?**

— Pikniğe değil herhalde... Görmüyor musun, çocuk ne halde? Baksana!..

— **Ben bakamam... Görevim değil... Nöbetçi doktor bakar.**

— Bırak lâfı da şimdi... Nerede nöbetçi hekim?

— **Bir dakika!.. Önce oturun şurada!.. Müracaat defterine kaydınızı yapalım?**

— İyi ama, çocuk kan kaybediyor.

— **Etsiiin... Ne çıkar? Kan verme merkezini ne diye açtık? Ne kadar kaybederse, o kadarını veririz. Üç beş kuruş kan parasından mı kaçıyorsunuz yani?**

— Yahu, deli olacağım... Bırak şimdi konuşmayı... Yaz da gidelim...

— **Yooo, öyle üstün körü olmaz bu iş... Her şey nizamıyla olacak... Hem canım, ne meraklanıyorsunuz... Bizim hastahanede öyle son moda makineler var ki, çocuğunuzu eskisinden daha âlâ yapıp verirler size...**

Kanı beynine sıçramış adamın... Çocuğun başından akan kan ise, ondan da çok... Sıkmış dişini, müracaat defterine kaydı yaptırmağa başlamış:

— **Adı?**

— Çocuğun mu?

— **Önce çocuğunkileri yazacağım. Sonra da sizinkileri... Malûm ya, yaralı hasta gelince, hem yaralının, hem de getirenin kaydı yapılır... Yapmazsam mesûl olurum. Kan önemli değil beyim, kanun kanun...**

Bizim arkadaş gene sıkmış dişini... Çocuğun adını, soyadını, doğumunu, hepsini yazdırmış. Sıra kilosuna gelince:

— Valla, demiş, 20 mi, 22 mi? Son Luna Park'ta tarttırmıştık. 22 kiloydu galiba... Ama son zamanlarda biraz topladı, 23 yaz gitsin!..

— **Olmaaaaz beyim, kanun işi, devlet işi bu... Kafadan nasıl yazarım? Tartacağım.**

— Bu hâlde boyuna kan kaybederken nasıl tartarsın? Nasıl koyarım çocuğu tartıya?

— **Dur,** demiş müracaat memuru. **Buldum... Çık hele şu tartıya!.. Çık çık!.. Çocuğu bırakmadan çık!..**

— Eeee ne olacak?

— **Yahu, senin işin görülsün diye kolaylık gösteriyorum. Çık sen bir kere!**

Çâresizlik içinde, bizim akraba, elinde çocukla tartıya çıkmış.

— **Tamam... İn şimdi!.. 94 kilo 300 gram... Gel benimle beraber!..**

İçeri götürmüş, nöbetçi doktorun odasına girmişler... Müracaat memuru, çocuğu akrabanın kucağından alıp odadaki yatağa koymuş. Sonra da:

— Şimdi, demiş, **gene gel benimle!..**

— İyi ama, çocuk?

— **Meraklanma kardeş, doktor bey bakar...**

Bizimki şaşkınlık içinde, takip etmiş müracaat memurunu... Gene kapıya gelmişler. Tartının yanına...

— **Çık,** demiş gene memur, **çık tartıya!..**

— Oyun mu oynuyorsun benimle? Demin tarttın ya...

— **E be kardeşim, senin işin görülsün diyorum. Boyuna direniyorsun.**

Gene çıkmış bizimki tartıya... Memur tartmış:

— **Hah... Oldu... 71 kilo 600 gram... Tamam... Ne yazmıştık demin: 94 kilo 300 gram... 94 kilo 300 gramdan 71 kilo 600 gramı çıkarınca...**

— Neyi neden çıkarıyorsun? Burası hastahane mi, mühendishane mi, anlayamadım...

— **Sinirlenme beyim, oldu oldu... Buldum çocuğun kilosunu... Tam 22 kilo 700 gram... Tamam, şimdi öteki sorulara geçelim.**

YILBAŞI TEBRİKLERİ

Muhasebeciden Vergi İtiraz Komisyonu Başkanı'na:

«Cem'an yekûn 12 ay, 52 hafta, 365 gün, 8760 saat, 525.000 dakika, 31.536.000 saniye, 1 milyar 892.160.000 salise tutarındaki yeni yılın hayırlı geçmesini dilcr, tasarruf bonosu ve damga resminden muaf işbu tebrikimi kabul etmenizi rica ederim.»

Parti ileri geleninden seçmene:

«Siz aziz ve muhterem seçmenlerimi hürmet, muhabbet ve şefkatle kucaklar, Cenabı Hakkın bize daha nice birçok 1968'ler nasib etmesini dua eyler, partimizin yılbaşını dahi Bayrama tesadüf ettirmek suretiyle aziz hizmetlerinin yüksek nazarlarınızdan kaçmayacağını ümit eder, yeni yılda partimizin daha da kuvvetleneceği hususunda şimdiden bütün müesseselere, fabrikalara, mekteplere ve gerekli yerlere tamim yapılmasını hatırlatır, ilk seçim gezisinde buluşmak üzere hepinize iyi seneler dilerim.»

Seçmenden parti ileri gelenine:

«Evvelâ mahsus selâm edip iki ellerinizden pûs eyledikten sonra, böyle sizin de yeni seneye iyi girmenizi niyaz ederekten rey almıya geldiğinizde söz verdiğiniz bizim köyün akar su meselesiynen alektriğin bizim ordan geçmesi işi nicoldu diyerekten biz de size hayırlı seneler temenni eyleriz. Emmim oğlu Ökkeş de iyi seneler, bizim işten ne haber, der.»

Sigara tiryakisinden «Burada sigara içilmez» tabelâsını asana:

«Biraz kül, biraz duman, tebrik ederim işte...»

Maç seyircisinden, hakeme:

«Senin gibi hakemin yeni yılını da kutlarım ben...»

Cebi delik nişanlıdan, milyoner kayınpedere:

«1968'e muhterem ailenizin bir mensubu olarak girmekten duyduğum haz ve gururu sizin yüksek şahsiyetinize ulaştırırken, pek sayın validemin ve zâtı âlinizin ellerinden hürmetle öper, değerli nişanlım hanımefendi kardeşimin de ellerinden sıkarım efendim.»

Cebi delik kayınpederden, milyoner damat adayına:

«Siz sevgili evlâdımızın mes'ut bir sene idrak etmesini Tanrı'dan niyaz ederken, sizin de âsil ve necip ailenizle mütevazı ailemize şeref kattığınız için duyduğumuz sevinci belirtir, kıymetli yavrumuz, siz sevgili oğlumuzun yanaklarından öperiz. Kızımız kulunuz da dudaklarınızdan öper, yılbaşı gecesi başbaşa olmak ümidiyle sizi bekler.»

Tiyatro patronundan, gişe memuruna:

«İyi yıllar... 1968'in ilk gecesi için üçüncü sırayı satma! Son dakikada gelen olur.»

Bir vatandaştan, Şehirlerarası Telefon Santralına:

«1965'de istediğim acele Ankara konuşmasını 1968'de vereceğinizi ümit eder, yeni yılda bol hatlar temenni ederim.»

Gazozcudan, müşteriye:

«Yeni yılda hediyeli kapaklar dilerim.»

Dokuz çocuklu gebe kadının kocasından, eczacıya:

«1968'de vereceğiniz doğum kontrol ilâçlarının 1967'dekiler gibi bozuk çıkmamasını diler, iyi seneler temenni ederim.»

Komşudan, komşunun tavuğuna:

«1968'in sizi soyunurken pencereye daha çok yaklaştırmasını dilerim.»

FARELER
ve
İNSANLAR

Bir film şirketi «Artist-Fare» arıyor. Şu anda bir filmin bir sahnesinde görünebilmek için can atan nice güzel kızlar, nice yakışıklı delikanlılar var ama. Şans, bir fareye gülüyor.

Evet, şans... Evlerde kapanla zehir arasında hayat mücadelesi yapan yüzlerce, binlerce, on binlerce, yüz binlerce fare yanında... İtina ile bakılacak, en leziz gıdalarla beslenecek bir tek fare... Şu dünyada «hayvansal eşitlik» bile sağlanamıyor hâsılı...

Film şirketi yöneticileri başta ümitliymiş. «Hele öteki sahneleri çekelim. Nasılsa kurduğumuz kapana bir değil, yüz bir fare düşer.» demişler. Ama film ilerlemiş, o dedikleri sahnelerin hepsi bitmiş, kapanda tek fare yok... Sinema dünyasının büyüklüğünü gözünüzün önüne getirin!.. O çarkın erittiği şöhretleri, söndürdüğü yıldızları hesaplayın!.. Ve sonra da bir ufak fareciği kapanına düşüremeyince şaşın!..

«Artist-Fare» dedimse, öylesine küçümsemeyin!.. Basit değil rolü: Filmin kahramanı olan delikanlı ile kızın tanışmalarına vesile olacak... Kadınlar fareden korkar ya. Herhalde filmde de «artist-fare» delikten çıkınca, kız korkacak, oğlana sarılacak... Ve tanışıp sevişecekler.

Pek de hayalî bir konu değil. Bir arkadaşım, tıpkı böyle tanımıştı eşini... Şimdi sekiz yıllık evlidir ve nerede fare görse, ayakkabısını çıkarıp hiddetle kovalar.

Evet, film için aranan «Artist-Fare» stüdyoda temin edilemeyince, gazetelere ilân vermek zorunda kalmışlar:

«3 Eylûl Pazartesi akşamına kadar... 5'er liradan orta boyda 10 adet... Canlı fare alınacaktır. Müracaat...»

Gelin görün ki, belirli süre içinde pek müracaat olmamış. Oysa geçen yıl iki figüran arandığını bildiren ilânlarından sonra, müracaat öylesine çokmuş ki, Beyoğlu'nda trafik tıkanmış da, itfaiye getirmek zorunu duymuşlar. Evet, bir iki kişi gelmiş ancak. Onların getirdiği «Artist adayı fare» de koşullara uymamış.

Filmciler düşünmüş, müracaat müddetini uzatmağa karar vermişler.

Tam yüz bin liraya çıkan bir film bu... Beş liralık fare yüzünden bitirilemiyor. «Belki ücretin azlığından fareler yanaşmıyor» demiş ve on liraya çıkarmışlar fiyatı...

Fakat ne dersiniz: Fareler öylesine boykot etmişler ki, deliklerinden çıkmaz olmuşlar. Kaç işsiz «10 fare 100 lira eder» diye hesaplayıp, evde ava başlamış... Nafile!..

Uzun araştırmalardan sonra, nihayet bir tane bulmuşlar. Şartlara uygun bir «Artist-Fare...» Adı da «Zıp-Zıp...»

Duyar duymaz koştum... Pek şirin bir şey «Zıp-Zıp...»

— Kısaca sanat hayatınızı anlatır mısınız, dedim Zıp zıp'a...

— Walt Disney'in Miki'sine ait haberleri okudukça, filmlerini seyrettikçe, ben de onun gibi bir yıldız olmayı hayal ederdim. Fakat ailem çok muhafazakârdır. Hiç yalnız bırakmaz. Bir defa yalnız çıkmıştım delikten, az kalsın ölüyordum. Yooo, fare zehiri filân değil, evin hanımının zayıflama ilâcını yemişim yanlışlıkla... Zâfiyetten tam üç ay yattım.

— Peki, bu filme nasıl geldiniz?

— Annemin sayesinde... Ne de olsa kadın... Yufka yürekli... «Yavrumuzun arzusu içinde kalmasın» dedi. Ama babamı razı etmek için çok uğraştık. Babam okuyup ilim adamı olmamı, meselâ Üniversitede bir lâboratuvar faresi olarak çalışmamı istiyordu. Dedem, şimdi adını hatırlıyamadığım önemli bir ilâcın bulunmasında ilk denemeyi kendi üstünde yaptırmış ünlü bir tıp faresiydi.

— Çok heyecanlı mısınız?

— Biraz... Hollywood'daki akrabalardan aldığımız mektuplarda, filmlerin orijinal sesli çekilmesinden sıkıldıklarını yazarlardı. Ben de en çok bundan korkuyordum. Neyse, bizde filmler sessiz çekilirmiş de, sonradan seslendirilirmiş. Bunu öğrenince korkum geçti. Şimdi sadece ışıklardan çekiniyorum.

— Niye? Çok mu rahatsız ediyor projektörler?..

— Hayır canım. Tam bir film çevirirken, her zamanki gibi şehir cereyanı kesilirse, diye endişe ediyorum.

— Ne olur cereyan kesilirse? Elektrikler tekrar yanınca devam edersiniz.

— İyi ama, o sırada stüdyonun kedisi geliverirse... Benim artist olduğumu ne bilir o karanlıkta!.. Ben anlatıncaya kadar...

— Bu sezon başka filmlerinizi de seyredebilecek miyiz?

— Zannetmem... Çünkü mesleki sahada etüd yapmak üzere, bir müddet Avrupa'ya gitmek niyetindeyim. Dayım dış hat vapurlarındadır. Vapurla giderek biraz da dinlenmek istiyorum. Belki İtalya'da kalırım, zaten Cine-Citta'dan teklifler aldım.

— En beğendiğiniz yabancı yıldızlar?

— Başta hemcinsim Miki... Sonra da Tom ile Jerry... Eskilerden Rin-Tin-Tin'i unutmam... Konuşan Katır'ı da bir meslekdaş olarak takdir ederim. Donald'ı biraz kendini beğenmiş bulurum.

— Son bir soru: Aşk hakkındaki düşünceniz?

«Zıp-Zıp», yerinde üç defa zıpladıktan sonra:

— Ooooo, dedi, çok karışık bir sual... Şu anda sanatıma âşığım... Fakat belli olmaz.

Ve uzaklaşırken ilâve etti:

— Tipimi bulursam...

AHMET'LER

(Anısını saygıyla andığım büyük gülmece ustası Yusuf Ziya Ortaç, «Akbaba»da yazdığım günlerden birinde «Kıvanç, demişti, öyle bir yazı yaz ki... Bir dolu futbolcu adı geçsin. Karıştır adları...» İşte aşağıda okuyacağınız yazı, Ortaç'ın bu tatlı siparişi üzerine kaleme alınmıştı.)

Eski dosttur. İyi insandır. Ama bizim sevimli yuvarlak topla yıldızı hiç mi hiç barışmamıştır. Yolda rastlaştık mı, şöyle küçük gören bir ifade ile:

— Ne o, der, maça mı gene?

— Beğenmedin mi? Tabiî maça... Ne fenalığını gördün ki maçın?

— Daha ne olsun? Sahadakiler ayrı, tribündekiler ayrı, birbirinizi yiyorsunuz.

— Demek ki eşitlik var. Ya bir kısım yeseydi sadece... Ne olurdu?

— Politika olurdu.

— Bilirim, onu da sevmezsin.

— Sevmem ya... Topu da sevmem, politikayı da... Dönen şeyleri sevmem ben...

İşte her karşılaşmamızda aşağı yukarı böyle konuşup ayrılırız. Ancak son rastlantımızda gözlerime, kulaklarıma inanamadım. Karşımdaki, yıllar yılı futbola olan nefretini dillendiren insan değildi sanki...

— Ne dersin, diyordu, bu hafta Hacettepe alır mı maçı? Ya Feriköy? Fenerbahçe ne yapacak? Bir de Beşiktaş düşündürüyor beni... Yalnız Mersin'in kendi sahasında oynaması, Eskişehirspor'a karşı avantajını arttırıyor. Haaa Samsunspor'u da merak ediyorum. Tabiî Balıkesirspor'a şans tanıyorum.

Kaç yönden şaşırmıştım. Hani «Üç Büyükler»in formalarının rengini bilse beni şaşırtacak adam, şimdi Birinci, İkinci Lig takımlarını bile maçlarıyla, puanlarıyla sayıyordu.

— Hayrola, dedim, nereden çıktı bu merak?

— Sorma, oldu işte!.. Bir akşam arkadaşlarla kafa çekerken, bir kâğıt uzattılar. Tombala ya da piyango sandım. Herkes gibi bir takım rakamlar yazdım ben de... Aradan birkaç hafta geçti geçmedi, postayla bilmem kaç yüz lira gelmez mi? Meğer Spor-Toto oynatmışlar bana... Tevekkeli, dedim, herkes maça koşuyor. Demek ucunda para varmış. Uzun sözün kısası, ben senden de topçu kesildim.

— Eeeee ne oldu eski fikirlerin? Hani topla politikanın benzerliği?

— Değişmedi, aksine kuvvetlendi. Gide gide başka benzerlikler de buldum hattâ... Meselâ topta da, politikada da ofsayt var bal gibi... Hakeme çaktırmadın mı, atıyorsun golü... Bir dakika önce golü kaçırana «Yuuuh!..» Bir dakika sonra golü atan aynı adama «Yaşşşşa!..» Tıpkı politikadaki gibi işte!.. Birinde bilet kuyruğunda, ötekinde aday kuyruğunda başlarda olmak şart... Ne uzatıyorum canım, birinde Millî Lig, ötekinde Millî Bakiye... Birinde Sağcılar-Solcular, ötekinde Sağbekler-Solaçıklar... Yalnız bir sıkıntım var.

— Neymiş o?

— Oyuncuların adları...

— Eee zamanla öğrenirsin, ezberlersin.

— Öylesi değil be kardeşim... Tanımasına tanıyorum da... Bir takımda üç tane Mehmet, beş tane Ahmet olunca, birbirine karıştırıyorum. Meselâ Beşiktaş'ta kaç tane Ahmet var şu anda?

— İki... Biri, Küçük Ahmet...

— Öteki de Büyük Ahmet...

— Değil... Büyük Ahmet bıraktı futbolü...

— Peki, Küçük olmayan Ahmet hangi Ahmet?

— Küçük olmayan Ahmet işte!..

— Nasıl?

— Bak dinle!.. Vaktiyle Beşiktaş'ta iki Ahmet vardı gene. Ayırmak için birine Küçük Ahmet dediler, ötekine Büyük Ah-

met... Sonra Büyük Ahmet Galatasaray'a gitti. Ama Galatasaray'da da bir Ahmet daha vardı. Tabiî orada da ayırmak için Büyük Ahmet olmayan Ahmet'e Küçük Ahmet dediler. Derken Beşiktaş'a bir Ahmet daha geldi. Küçük Ahmet'ten daha küçük olduğu için ona Küçük diyemediler. Zaten, kendisine bir ad bulununcaya kadar çıktı Beşiktaş'tan. Fakat bu sefer başka bir Ahmet geldi Beşiktaş'a, İstanbulspor'lu Ahmet... Beşiktaş'ta oynarken kendisinden İstanbulspor'lu Ahmet diye bahsedilemeyeceği için soyadıyla çağırmağa başladılar. Hattâ adı soyadıyla: Ahmet Şahin... Yalnız arada Galatasaray'daki Büyük Ahmet Vefa'ya gitti, Küçük Ahmet de antrenörlüğe başladı.

— Şunları numaralasalar, olmaz mı?

— Var zaten numaraları... Ama bazan değişiyor. Meselâ Küçük Ahmet 11 numaralı forma ile oynar, fakat 8 giydiği de olur, bazan da 9 numara ile çıkar, hattâ 7 de giyer. Öteki Ahmet yani Ahmet Şahin de ya 9 numaralı forma taşır ya 7...

— Öyle değil be kardeşim... 1, 2, 3, 4, 5 diye numara versinler...

— Denediler... Olmadı.

— Niçin olmadı?

— Numaraları adlarının ya ardına takmaları gerek ya önüne... Eeee ardına takınca, Ahmet I., Ahmet II., Ahmet III. diye yazılıyor, gazetelerdeki maç yıldızları tablosu da Osmanlı tarihi kitabına dönüyordu.

— Başa yazsalar...

— Aynı şey... Birinci Ahmet, İkinci Ahmet, Üçüncü Ahmet diye sayınca, padişah listesine benziyordu takımlar...

— Çaresi?

— Çaresi bu işte... Büyük Ahmet, Küçük Ahmet, Büyük olmayan Ahmet, küçük olmayan Ahmet...

— İşte aklımı karıştıran da bu ya...

— Niye canım? Gayet basit: Beşiktaş'taki Ahmet'lerden Küçük Ahmet olanı Küçük Ahmet, Küçük Ahmet olmayanı Küçük Ahmet olmayan Ahmet, Galatasaray'a gidip oradan Vefa'ya geçen, Beşiktaş'ta futbolu bırakmak isteyen ama sonunda Galatasaray'lı kalan Büyük Ahmet, bir mevsim Beşiktaş'ta oynayan Küçük Ahmet olmayan zaten Beşiktaş'tan çıkan Ahmet, İstanbulspor'dan gelen ve Küçük Ahmet olmayan ama Büyük Ahmet de olmayan Ahmet Galatasaray'da Küçük Ahmet de yok, arada oynayan Ahmet de Bursaspor'a gitti, durum gayet açık işte!.. Beşiktaş'taki Küçük Ahmet Küçük Ahmet, Küçük Ahmet olmayan Ahmet de

Şahin Ahmet, bir ara Beşiktaş'ta olan Ahmet zaten yok, Fenerbahçe'de ise Ahmet futbolu çoktan bıraktı, kaç yıldır menecerlik yapar, Galatasaray'da da Ahmet yok Mehmet var, Büyük Ahmet artık oynamıyor, fakat Küçük Ahmet oynuyor, o halde Küçük Ahmet gene Küçük Ahmet, Küçük Ahmet olmayan Ahmet de...

Dememle bizimki avazı çıktığı kadar bağırmağa başladı:

— İmdaaat!.. Yetiişin!.. Ahmet'ler!.. Ahmet'leeeer!.. Küçük Akmet Beşiktaş'ta, Büyük Ahmet nerede? Büyük Ahmet Beşiktaş'ta değil, Galatasaray'da da değil, ama Beşiktaş'ta Küçük Ahmet de var, Küçük Ahmet olmayan Ahmet de var, Küçük Ahmet Küçük Ahmet oluyor da Büyük Ahmet olmayan Ahmet hangi Ahmet oluyor?.. İmdaaat!.. Ahmet, Küçük Ahmet, Büyük Ahmet, Küçük Ahmet, Büyük Ahmet, Ahmeeet!.. İmdaaaat!.. Yetişin!.. Cankurtaran yok mu?.. Küçük Ahmet, Küçük Ahmet olmayan Ahmet, Büyük Ahmet, Büyük Ahmet olmayan Ahmet, öteki Ahmet, sadece Ahmet, basbayağı Ahmet, Ahmet'siz Ahmet, Ahmet'li Ahmet, Ahmet Ahmeeet!.. İmdaaaat!.. Yangın vaaaar!.. Ahmet vaaaar!.. Küçük vaaaar!.. Büyük vaaaa!.. Ahmet vaaaa!..

LONDRA'DAN MEKTUPLAR

Sevgili Altan,

İşte Londra'ya ayak basar basmaz, o ayağımın tozuyla sana yazıyorum. Sakın yanlış anlama! Buranın orijinal İngilizce yollarında toz moz yok. Bizim Türkçe kopya yerli asfaltlardan getirdiğim tozlar ayağımdaki...

Evet, Yeşilköy'den kuş gibi havalanıp Londra'ya konuverdim. Biliyorum, şu anda bana gıpta etiğin yok. **«Ne o makineli kuşa binerim, ne de İngiliz adasının göbeğine inerim»** diye düşünüyorsun muhakkak... Vazgeç be Altan!.. Bırak şu uçaktan korkmayı!.. Dünyada uçuştan daha zevkli şey var mı?.. Bak, meselâ ben Yeşilköy'den havalanıp da Londra'ya inerken, beni uğurlamağa Yeşilköy'e gelen sen daha Karaköy'e varmamıştın bile...

Üstelik uçak, insanın kafasını da işletiyor. Zaten her uçuşta aynı şeyi düşünürüm, aynı şeyi söylerim... Tıpkı politikaya girmeğe benziyor uçağa binmek de... İkisinde de iş, koltuğa kurulmakla başlıyor. İkisinde de güvenli olmak için koltuğa sıkı sıkı bağlanmak gerekiyor. Aksi halde âni bir duraklamada yerinden fırlar, tepe aşağı gelir, ya da kafanı sağa sola çarparsın. Gene uçakta, tıpkı politikadaki gibi, sallantı başladı mı, koltuğa daha sıkı yapışıyorsun. İkisinde de aşağı bakınca, insanları karınca gibi görüyorsun. İkisinde de yükselme değil, iniş çok zor... İkisinde de etrafında devamlı kuru gürültü. İkisinde de önderin, **«Önümüz açık, hava güzel, yolumuz düzgün»** diye toz pembe konuşmalarla moral yükseltiyor. Kısacası, ha politikaya girmişsin, ha uçağa binmişsin... Londra'ya uçarken bir kere daha inandım buna...

Şu anda bana gıpta etmediğini söylemekte, başka yönden de

haksız sayılmam. Uçak bir yana, Londra'yı da fazla sevmezsin sen... (Lâf aramızda, delikanlılıkta da Yeni Bar'ı Londra'ya tercih ederdin hep...)

Ayrıca, Paris'i hiçbir yere değişmezsin, bilirim... Belki de haklısın Altan... Eyfel kulesinin bacaklarını açmış duruşu bile seksüel bir hava verir Paris'e... «Sen» nehrinin adındaki samimiyet hitap gibi.

Doğru... İngiltere daha farklı, İngilizler daha değişik... Ama insan uzun süre aralarında yaşayınca alışıyor. Ya sis mi? Ya Londra'nın sisi mi? Hangi sis, Allahaşkına!.. Bırak bu turistik yalanı!.. Bunca Londra'ya geldim, birinde de o dedikleri sise rastlamadım. Buna karşılık Kadıköylü bir arkadaş, Londra'ya uçacağı gün, sis yüzünden Kadıköy'den İstanbul'a geçememiş ve Londra uçağını kaçırmıştı.

Sis yok ya, güneş de yok... Hattâ geçen gelişimde bunu yadırgamış ve yolda bir çocuğu durdurup sormuştum:

— Burada güneş çıkmaz mı hiç?

— **Bilmem**, demişti çocuk. **Rastlamadım, Sir... Henüz 16 yaşındayım ben...**

İşte Altancığım, şimdilik bu kadar... Yeni geldiğim için verecek fazla haberim yok. Sadece sağımda, solumda konuşan insanların ağızlarından dökülen İngilizce kelimeleri duydukça, ister istemez torpille inceleme seyahatine gönderilmiş, yabancı dil bilmez çöp uzmanını hatırlıyorum.

Hani canim, İngiltere'ye gidip dönmüştü de... **«Çok muazzam memleket»** diye uzun uzun anlatmıştı. **«Öyle ileri, öyle medenî ki İngiltere... Sokaklarındaki çöpçüler, otobüslerindeki biletçiler bile bülbül gibi İngilizce konuşuyor.»**

En kısa zamanda tekrar yazacağım. Tanıdıklara, arkadaşlara, eşe, dosta benden bu kadar uzun mektup aldığını söyleme sakın!.. Sana yazdım da onlara yazmadım, diye gücenirler... Rastlarsan, sorarlarsa, **«Çok sıkışıkmış»** dersin. **«İşi başından aşkınmış. Maçtan maça, röportajdan röportaja, antrenmandan antrenmana, staddan stada, şehirden şehire, bardan bara, şey, pardon, gardan gara, limandan limana koşuyormuş»** falan dersin işte!.. Sen de benden iki satırlık bir kart aldığını ilâve et!.. Her gördüğüne de **«Size kart atmış, almadınız mı?»** diye sor! **«Almadık»** demelerine de hayret et, şaş, ne bileyim, bir şeyler yap!.. Gönderilmeyen kartın

alınamayacağı yolundaki «fizik-o-matematik» kuralını hatırlamalarını önle hâsılı...

Cevabını bekler, gözlerinden öperim.

İKİNCİ MEKTUP

Kardeşim,

Bu sana ikinci mektubum... Senden ise henüz tek satır almadım. Yazacak vaktin yoksa, hiç değilse tek sütunluk bir karikatür de mi çizip gönderemezdin? İnan ki, insan gurbette bambaşka oluyor. Hele bu «Dünya Kupası»nda bütün dünya burada sanki... Emin ol Altan, gece Bulgar somyesinde yatıp öğleyin Meksikalı garsonun servis yaptığı Macar lokantasında Kongo'lu ahçının hazırladığı Rus salatasını yedikten sonra, elimde Türk pasaportu, cebimde Alman Markı, ağzımda Amerikan sigarası, Yugoslav hakemin yönettiği Fransa - Uruguay maçını izlerken, yanımdaki İtalyanla İngilizce konuşup Brezilya kahvesi içmekten, Birleşmiş Milletler binasının müracaat bürosuna döndüm.

İngiltere, İngiltere olalı bu havaya bürünmemiş. Melon şapkalı, yaşlı bir İngilizden öğrendim bunu. «Biz Avrupa'dan uzak duralım, diye Manş'a köprü bile yapmıyoruz,» **dedi,** «Ama ufacık bir meşin top parçası dünya ile aramızda betondan daha sağlam köprüler kurdu.» **Ve hemen ardından da ekledi:** «Sakin yanlış anlamayın beni!.. Bu durumdan memnunuz... Hareket berekettir.»

İngilizce «Hareket berekettir»**i nasıl söylediğini merak etme İngiliz'in... Ben** «Hayrekıyt bayrikayttır» **dedim, o da** «Yes» **cevabını verdi.**

Gerçekten hareket bereket burada... Koca İngiliz adasında bir santimlik boş yer yok. Kapı, pencere, tavan arası, dam her yanda Florya plâjlarının Pazar manzarası hâkim... «Dünya Kupası» için İngiltere'ye gelenler, neredeyse İngilizlere oturacak yer bırakmayacak. Hoş, bu gibi uluslararası spor organizasyonlarında hep böyledir... Hiç unutmam, 1960 Roma Olimpiyatlarında da bir Hollanda'lı gazetecinin başına neler gelmemişti yersizlik yüzünden.

Hatırlayacaksın canım, anlatmıştım o zaman... Adamcağız önceden yer ayırtmadığı için geldiği gün sokakta kalıvermişti. Sağa koştu, sola başvurdu, hiçbir yerde «Buyrun» **cevabiyle karşılaşmadı. Sonunu kendinden dinlemiştim:**

Yolda çaresizlik içinde yürürken gözüne ışıklı bir yer çarpmış. Yaklaşmış, bakmış: Bir bilârdo salonu... Girmiş içeri, «Maalesef!» **Bizim meslekdaş** «Ben oynamağa değil, uyumağa gel-

dim» **diye meramını anlatmış. «Size bir kaç kuruş vereyim. Şu** bilârdo masasının üstünde uyuyayım...» **Ve Hollanda'lı uzanmış masaya... Ertesi gün öğleye doğru salonun sahibi gelmiş tekrar, gazeteciye yavaş yavaş kalkmasını, birazdan bilârdo meraklılarının toplanmağa başlayacağını bildirmiş. Kalkmış Hollanda'lı... Gayet memnun, teşekkür etmiş, sonra da:**

— Borcum, **demiş,** ne vereceğim?

— **Dokuz bin liret!..**

— Neee? Dokuz bin liret mi? Sen ne diyorsun dostum? En iyi otelde bile bir gecelik yatak ücreti beş, bilemedin altı bin liret olsun. Sen ise kuru bilârdo masasında uyumama dokuz bin liret istiyorsun.

— İyi ya, demiş salon sahibi... Burası otel değil ki... Otel tarifemiz yok bizim. Ben de bilârdo tarifesiyle hesap çıkardım. Bilârdonun saati bin lirettir. Masayı tam dokuz saat kullandın. Dokuz kere bin eder dokuz bin... Hesap açık. İster oyna üstünde, ister uyu... Bana ne? Masayı dokuz saat kullandın mı kullanmadın mı, ona bak!..

Yaa işte, şimdi İngiltere'deki durum da bundan farklı değil... Hele parklarda, hele **Hyde Park**'ta, hep aynı manzara... Sebep de aynı tabiî: Yersizlik!.. İnan bana, o koca parkta ağaçların altında bile boş yer yok... Hangi ağacın dibine baksan bir insan görüyorsun. Biraz yaklaşırsan o tek insan çift oluveriyor ya... Garip bir park burası zaten... Çiftler tekleşiyor, tekler çiftleşiyor. Onun için biz dedikodu olmasın diye, ne tek, ne çift, üç kişi geziyoruz hep. Sonra ben şanssızımdır bu konuda. Geçen gelişimde Christine Keeler skandalıyla yüzyüze kalmıştım. Bana da lâf gelmesin diye zor kaçmıştım adadan...

Haydi Altan, bu seferlik de bu kadar... Ama bak cevap vermezsen, tekrar yazmam haaa!.. Düşün biraz, insaf et! Oradan bu kadar uzakta, bin bir mahrumiyet içinde, yedi düvelden yabancıların arasında, bele kadar yükselmiş mini mini eteklerin ortasında bu garip kardeşinin ne sıkıntı çektiğini bir gözlerinin önüne geitr!.. Bana da yazık değil mi ama?

Çok çok selâmlar...

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Altancığım,

Mektubuna çok çek teşekkürler... Bilemezsin, ne kadar mak-

bule geçti. Mektuptan değil canım, zarfından bahsediyorum. Üstündeki pulları koparıp bir İngilize verdim. Adam sevincinden ayağa fırladı, **«Hiii, koleksiyonumda hiç Türk pulu yoktu»** diye boynuma bir sarıldı. Lokanta sahibi bir İngilizmiş meğer... Senin anlayacağın, zarfa yapıştırdığın 130 kuruşluk pulla şimdi günde dört öğün yemek yiyorum o pulları verdiğim İngilizin lokantasında... Hattâ adam «5 çayı» na gelmiyorum, gece viski içmeğe gitmiyorum diye, sitem bile ediyor. Onun için bana sık sık mektup yaz!.. Daha doğrusu yazma da gönder!.. Zarfında bol pul olsun, içine boş kâğıt koysan da farketmez... Benim masamın sağ gözünde vardır boş kâğıtlar...

Evet Altan, seyahat etmenin ne kadar güzel bir şey olduğuna bir kere daha inandım. Tevekkeli **«Çok yaşayan değil, çok gezen bilir»** dememişler. İşte ben de bilgin olmak için çaba harcıyorum. Lâf aramızda, öyle insanlara rastlıyorum ki seyahatte, görsen şaşarsın... Yooo, eli elektro-gitarlı, uzun saçlı İngiliz gençleriyle ahbaplık ettiğimi sanma!.. Çünkü tehlikeli onlarla dostluk. Kız mı, erkek mi, uzun süre anlaşılmıyorlar. Ben de **«Neme lâzım»** deyip yaklaşmıyordum hiç.

Ama geçenlerde Londra civarında bir şehre giderken, trende garip bir adamla ahbap oldum. Bir garip ki, sorma!.. Kompartımana girdi mi, girmedi mi, anlayamadım. Zaten kafası baştan aşağı sargılar içinde... Allah bilir ya, önce beyaz saçlı bir Beatnik sandım. Sonra dikkat ettim: Sargılar, plâsterler içinde başı... Karşımdaki yere... Hayır, oturmadı da ilişti sadece... Yüz yüze bakıştık. Tabiî onun bakışları, sargıların arasından röntgen çeker gibi oldu.

— **Geçmiş olsun, dedim...**

— Ne yaparsınız, dedi, meslek derdi, iş kazası!..

— **Nasıl oldu?**

— Bir kerede olmadı... Her gün oluyor...

— **Birkaç takla mı attı araba? Yoksa...**

— Hayır, Luna Park'ta...

— **Salıncaktan düştünüz ya da çarpışan otomobiller...**

— Yok yok... Bir pavyonda bir adam var. Delikten başını çıkarıyor. Siz de 15 top alıyorsunuz, o canlı adamın suratına atıyorsunuz. 15 toptan 10'unu isabet ettirirseniz, bir paket sigara kazanıyorsunuz.

— **Haaa... Güzeeel... Ya kaç paket kazandınız siz?**

— Kazanmama imkân yok benim...

— **Neden? İyi nişancı değil misiniz ki?**

— Hayır, yani... Öyle değil de... Şeyyyy...

— Haaa anladım, sevmiyorsunuz böyle oyunları...

— Yok be birader... O delikten başını çıkaran adamım ben ..

Bir şey diyemedim, sustum... Bu defa o bana sordu:

— Siz?

— Dünya Kupasını izliyorum... Gazeteciyim, spikerim, falan filân...

— Çok enteresan!.. Nereden geldiniz?

— Türkiye'den... İstanbul'dan...

— Ayy!.. Daha da enteresan!.. Anlatsanıza bana memleketinizi!..

— Şöyle rahat oturun da anlatayım...

— Oturamam...

— O niye o?

— Demin anlattığım Luna Park var ya...

— Evet...

— Hah, işte orada bir pavyon daha var. Orada da bir delikten bir adam, çok affedersiniz, oturma yerini çıkarıyor. Müşteriler 20 ok alıyor ve atıyorlar. 20 oktan 15'ini adamın delikten gözüken oturma yerine isabet etiren bir şişe viski kazanıyor.

— Eee, bunun ne ilgisi var sizin trende oturmanızla?

— Dostum, ilk pavyonda kafama top yiyerek kazandığım parayla karımı, üç çocuğumu geçindiremiyorum.

— Haaa, anladım, anladım. Öteki pavyona da gidip ok atıyor, kazandığınız viskileri satıp çoluğunuza, çocuğunuza...

— Yok be yahu!.. O pavyonda da delikten oturma yerini çıkaran, okları yiyen adamım ben... Şimdi anladın mı, niye rahat oturamadığımı?

İşte Altan mektubumu burada keserken, hasretle gözlerinden öperim. Yukarıda anlattıklarımdan da anlayacağın gibi, beni merak etme hiç!.. Param biterse yapacak iş çok burada...

Haaa unutuyordum az kalsın... Buraya gelen bizim turistlerden biri «Çok kibar milletmiş İngilizler, dedi, hangi dükkâna gitsem, Türk olduğumu anlayıp BAY BAY diyorlar. Yalnız farkını pek öğrenememişler ki, bizim bayana da BAY diye seslendiler dün...»

Haydi Altancıyım, bay bay... Oradaki bay dostlara da, bayan arkadaşlara da, bay bay hepsine...

Bak Altan, iyi dinle!

Bu mektubumu aldığında maçlar da, paralar da bitmiş olacak. Ben de, eğer dönmemişsem, döner gibi bir durumda bulunacağım. Onun için gelmeden önce senden bir iki ufacık ricam var. Şimdi bizim Cengiz'e telefon et hemen! «Halit Londra'da senin istediğin plâğı çok aramış, o dediğin orkestranın çaldığını da bulmuş, ama saksafoncusu plâk doldurulduğu gün izinli olduğundan başkası çalıyormuş. Senin de bu konuda çok titiz olduğunu bildiğinden tabiî parayı sokağa atmayayım diye almamış» de!.. Sonra Şevket'i bul!.. Karısının istediği rujun rengi artık moda değilmiş, satıştan kalkmış. Ona da bunu anlat!.. Sonra Füsun'a söyle!.. Arkadaşı Füruzan'a kadar gitsin, bana Selma ile yolladığı zayıflama ilâcı reçetesini kaybettiğimi lâf arasına sıkıştırıversin. «İngiltere'deki maçlar hep gece oynanıyor ya... İşte Halit de gece yarısı staddan dönerken maç notlarıyla karıştırmış reçeteyi, gazeteyle telefonla konuştuktan sonra notları atmış, reçete de onların arasında kaybolmuş» deyiversin.

Sonra Güven'i gör. Ona da de ki, «Halit» de, «Senin istediğin tıraş makinesini almış» de, «Ama» de, «Arada İskoçya'ya gitmiş» de, «Oraya geçerken gümrükte İskoçlar makineyi alıkoymuşlar» de, «Bilirsin ya» de, «İskoçlar çok hasismiş» de, «Elektrikli makineler bollaşırsa berberler aç kalır diye böyle yapıyorlarmış» de!.. Tamam mı?

Sonra, bizim Sami'nin amcasının kızının eniştesinin sütkardeşinin sipariş ettiği notayı bulamadığımı Sami'ye ulaştır. O da amcasına söyler, amcası kızına bildirir, o da eniştesine duyurur, eniştesi de sütkardeşine haber verir. Çünkü o notayı yazan müzisyenin, şarkıyı bir başka besteciden çaldığı meydana çıkmış. Mahkemelik olmuşlar, mahkeme de notaların satışını durdurmuş. Notayı yazan besteci hapisteymiş .Cezaevine ziyaretçi de almıyorlarmış mahkemeye tesir etmesin diye... Bunları bir bir anlat!.. Unutursan başka bir hikâye ile idare et!..

Sonra, Recai'nin, babası için istediği gençlik aşısı da burada yok. Recai Futbol Federasyonuna telefon etsin. Romanya ile bu yakınlarda maçımız olup olmadığını sorsun. Romanya'dan başka yerde satmıyorlarmış. Recai'ye anlat bunu böyle... Ya babasını evlendirmekten vazgeçsin ya da bu işi bizim takımlardan biri Romanya ile maç yapıncaya kadar ertelesin. Bu konuda öngörülecek başta yol yok.

Sonra, bizim emektar Hafıza da uğra!.. **«Oralarda her şeyi domuz etiyle yapıyorlarmış. Onun için senin istediğin siyah bereyi almamış»** deyiver. Sonra da, Neclâ'lara bir telefon sarkıt!.. 965 Chevrolet çakmak tutamağı vidasını çok aradığımı söyle!.. Artık Chevrolet otomobillerinde çakmakları tutamaksız yaptıklarını anlat!.. Buradaki vidalar da bizdeki somunlara uymazmış... Neclâ oradan bir vida uyduruversin artık... Ne yapayım, ben çok dolaştım ama bulamadım.

Sonra, geçerken Rıza'ya uğrayıver! Onun sipariş ettiği paltoyu da maalesef alamadığımı haber ver! Çünkü İngiliz ölçüleri bambaşka... Burada mil kullanıyorlar. Oysa Rıza bana beden numarasını bizim ölçülerle verdi. Kaç mil olduğunu söyleseydi yakasının, boyunun, seve seve alırdım. Ne olacak!.. Yük değildi ya bana... Alt tarafı bir paltocuk... Ne yer tutardı ki çantamda?..

Sonra, Cezmi'nin istediği içkiler de yok. Ona da uzun uzun anlat, ne olur. Gücenmesin çocuk. Şimdi burada Dünya Kupası maçları oynandığı için, futbolcular içip de sarhoş olmasın diye içki satışını yasak etmişler. Bu yüzden alamadım. İçkili bir ânında Cezmi'ye böyle söylersin.

Sonra, Neşe'ye haber ilet! Çok üzüldüğümü, fakat maalesef İngilizlerin De Gaulle'e kızgın olduklarını, bu sebeple Fransız parfümü satmadıklarını bildir!..

Sonra, senin istediğin resim kâğıdını da çok aradığımı, fakat burada resimleri kâğıda yapmadıklarını, falan... Haaa, sahi, bu sensin değil mi? Merak etme, alacağım. Yalnız sen yukarıda yazdıklarımı idare et!.. Yeni sipariş vermek için adresimi soranlara da, **«Başına gelenden haberiniz yok mu?»** de, **«İngiltere'ye giderken, Roma üzerinden geçişte Sophia Loren'in evinin üstünden uçarken aşağıya bakışta pencereden paramı düşürdüğümü, bu yüzden gazeteye mektup dahi gönderemediğimi, adresimi de bildirmediğimi»** söyle!.. Bu şekilde uyutamayacağın daha turistik dostları ise, **«Halit'in İngiltere'de çok ahbabı var. Meselâ bu gidişte de James Bond'larda kalıyormuş. Eeee tabiî James Bond'un servisi (007) nin gerçek adresini açıklamak yasak olduğundan, sadece o buraya yazıyor, ama biz ona yazamıyoruz»** diye atlat!..

Haydi Altan'cığım, gerisini sana bırakıyorum.

Pek yakında görüşmek ümidiyle, sevgiler.

TIRT OSMAN (*)

(1960'ların renkli politikacısı Osman Bölükbaşı bir ara TRT'ye karşı öylesine savaş açmıştı ki, adı «Tırt Osman»a çıkmıştı.)

Bir ses duydum: Tırrt, Tırrt... Tırrr...

Garip bir ses: Tırrt... Tırrrt... Tırrrt...

Sürekli bir ses: Tırrt... Tırrrt... Tırrrt...

Doğum sancısı gibi, gittikçe sıklaşan bir ses: Tırrrt... Tırrrt... Tırrrt...

Döndüm, baktım: Doğruymuş... Geliyor.

Hemen durdum. Yaklaştı:

— Merhaba, dedi.

— Merhama Sayın Tırt, dedim, nasılsınız?

— Turp gibiyim... Bir de şu Tırt'ı halletsem...

— Nesinden şikâyetçisiniz radyonun?

— Parazitinden... Akşamları dinliyemiyorum doğru dürüst...

— Değiştirin evdeki radyoyu?

— Parti değil ki bu, tırt diye değiştirebilesin... Para isterler radyonun yenisine...

— Başka şikâyetiniz var mı radyodan?

— Oooo, hem de tonla...

— Meselâ?

— Meselâ: Programlar kötü...

(*) «TIRT OSMAN» yazısı 1965'te «Mizah» dalında Gazeteciler Cemiyeti'nin Başarı Armağanı'nı kazanmıştır.

— Meselâ, dedim...

— Ne bileyim ben, anlamam ki... Kötü işte!.. Öyle diyorlar...

— Yaaa?

Yürüye yürüye matbaaya gelmiştik. Çıktık yukarı, odaya girdik. Hemen radyonun başına koştu Tırt, «Bak, dedi, göreceksin şimdi radyonun ne kadar kötü olduğunu...» Ve çevirdi düğmeyi: «..... Top İsmette... İsmet fevkalâde bir çalım attı... Gidiyor İsmet, ilerliyor İsmet... Bravo İsmet, çok güzel İsmet... Geçiyor İsmet hepsini, ne kafa bu İsmet...»

— Duyuyorsun ya, duyuyorsun ya... Radyonun taraf tuttuğunu kulaklarınla duyuyorsun... Hep Halk Partisi'nin methiyesi...

— Ne methiyesi, ne partisi Sayın Tırt, maç naklediyor radyo...

— İsmet demiyor mu?

— İyi ama, o Feriköy'lü İsmet...

— Onu bunu bilmem, bir İsmet bilirim ben...

Radyo gene: «... Mithatpaşa inliyor, tribünleri inliyor Mithatpaşa'nın...»

— Bak bak, Paşa diyor, Paşa diyor... Hâlâ inanma sen radyonun Halk Partisi'ni tuttuğuna...

Radyo devam ediyordu: «... Turhan'a uzattı... Turhan akıyor... Verdi ileri...»

— Ya bu ne, ya ne? Turhan dediği kim? Turhan Feyzioğlu tabiî...

— İnsaf Sayın Tırt, insaf!.. Turhan dediği Galatasaraylı Turhan!..

— Be birader, yok mu bunların içinde Osman diye topçu? Onu söylesin yahu biraz da...

— Var... Var ama, bu takımlarda değil, başka takımda...

— Eee, o takım oynasın hep...

— Sırayla ama... Fikstür var... Sıra...

— Tabiî... Osman olunca sırayla ...Ötekilere İsmet misin gel, Turhan mısın gel, sıra mıra hak getire... Adam olmaz bu radyo...

— Haksızlık ediyorsun Sayın Tırt... Bir de Ankara'yı çevirelim bak!..

Ve çevirdik. Tam müzik bitmiş, spiker kapanış anonsu yapıyordu: «Rahmaninof'un konçertosunu dinlediniz.»

— Hah, diye gürledi Tırt, duydun mu? Ben radyoda kominstler dolu, diyorum da, dudak büküyorsunuz... Duydun ya, Rahmanyof dedi... Sonunda OF var adının... Bal gibi komünis... Onu konuşturuyor, onun konuşmalarını veriyor, benim konuştuklarımı...

— Rahmaninof'un konçertosuydu o...

— Oooh beyim oh!.. Kendi girmekle kalmamış radyoya, kayınçosunu da almış demek. O da kominist onun gibi...

— Kim?

— Kayınçosu Rahmanyof'un...

— Sayın Tırt, programları tam izliyor musunuz? Meselâ eğlence programlarını, güldürücü temsilleri...

— Boşuna nefes tüketme, azizim!.. Kandıramazsın beni!.. Bu radyoda iş yok!.. Bak, ispat edeceğim şimdi... Ver şu gazeteyi!.. Hah, açalım radyo programını... Başlıyorum okumağa... 6.25 neymiş: Açılış ve kısa haberler... Rezalet bu... Kısa haber ne demek? Haberin kısasından ne anlar vatandaş? Uzun uzun vereceksin haberi... Tırt dün şuradan şuraya gitti, deyip geçilir mi? Sayın Tırt Beyefendi dün şuradan şuraya gitti ama... Nasıl gitti, neyle gitti, ne zaman gitti, nereden gitti, neler dedi giderken? Hepsini bir bir anlatmak gerek vatandaşa... Halktan gizlimiz olmamalı. Demokrasi budur işte!.. Neyse geçelim... Neymiş sonra? Saat 7.00: Marşlar... Akıllarınca ihtilâl korkusu vermek istiyorlar... Marşlar'mış... Kim dinler marşları? Marş çalınınca dinleyecek hal mi kalıyor bizde? Kessinler şunu da... Sonra neymiş: Saat 7.59: İstanbul'da Bugün... Saçmalığa bak!.. İstanbul'da bugün olur mu yahu? Eğer ben İstanbul'daysam o gün, olur. Ama ben yoksam, ne lüzum var o gün İstanbul'dan bahsetmeğe? Onu da geçelim... Saat 9.50: Sizin için seçtiklerimiz... Akıllarınca seçimi öne sürüyorlar... Hani yani sizin seçtikleriniz ne yaptı ki, siz de bizim seçtiklerimizi seçin, demeye getiriyorlar... Sabotaj bu bal gibi... Dur bak, daha neler var: Saat 12.39: Hafif müzik... Rezalet olursa bu kadar olur... Koca bir devlet radyosunda «hafif» lik... İtiraf da ediyor müziğin hafif olacağını... Ayıptır bu kadarı... Ağır müzik olur, ciddî müzik olur... Hafif müzik... Ne hafiflik bu Yarabbi? Sonra sonra: Saat 23.30: Stüdyomuza gelir misiniz?.. Siz gelin benim ayağıma... Ben mi geleceğim size? Haa arada atladım birini... Saat 13.40: Arkası yarın... Ne demek bu? Kimse arkası açıklasın... Biz de bilelim, radyonun arkasında kim olduğunu, ona göre tedbir alalım, pot kırmıyalım... Değil mi ya. Arkasının kim olduğunu söylemeyi niçin yarına bırakıyor? Bizi gece uykusuz bırakmağa ne hakkı var radyonun?.. Sonra bak bak aynı günün programında: Saat 17.00: Gençlik saati... Saat 17.30: Yurttan sesler... Saat 22.20: Silâhlı Kuvvetler saati. Biz neredeyiz bu arada? Böyle mi program yapılır? Yok yok, bunu yeniden kurmak gerek... Aaaah ah, geç geldim ben şu dünyaya... Aslında yüzyıllar önce gelmeli, Os-

manlı İmparatorluğu'nu kurmalıydım ben... Görürdünüz nasıl İmparatorluk olur!..

— İyi ama Sayın Tırt, bu memlekette radyodan başka düzeltilecek hiçbir şey yok mu?

— Var azizim var ama... Radyo benim en büyük rakibim olduğu için...

— En büyük rakibiniz mi?

— Tabiî ya... Nereye gitsem, herkes radyoyu dinliyor... Kime baksam, radyoyu dinliyor... Kime sorsam, radyoyu dinliyor... Beni dinleyen yok be birader... Nasıl kızmam ben bu radyoya?..

SOYULMAZSAN DOĞURURSUN...

Hiç unutmam Anadolu'nun uzak köşesine yaptığım yolculuğu... Şoför adım başındaki turistik yerleri bir bir gösteriyor ve:

— Bak bey, diyordu. Şu kayanın dibinde posta arabasını soydular.

— .....

— Haaa bak, tam bu dönemeçte üç taksiyi peşpeşe çevir-

— .....

diler.

— .....

— Şuracıkta da iki ağayı.

— .....

— Burada da bir arabanın beş yolcusundan dördünü soydular.

— Niçin beşini değil de, dördünü?

— Beşinci yolcu politikacıydı, bey... Var mı, onu soyacak gözü pek eşkiya yeryüzünde...

Aldı mı, beni bir korku! Ya karşımıza eşkiya çıkar da! Beni de soymağa kalkarsa!.. Rezil olduğum gündü. Eğilip yavaşça şoföre:

— Eğer dedim, bizim de karşımıza çıkarlarsa?..

— Sen hiç efkârlanma, bey!.. Bende...

— Sahi sende var mı? Ama şimdiden versen de bana... Şöyle birkaç yüz lira da olsa yeter... Maksat, eşkiyaya mahçup olmayayım... Adamcağız, «Gazetede yazar, radyoda konuşur. Bunda para vardır» diye saldırır da, bir şey bulamazsa...

İndiğim otelde gördüğüm ilgiyi de unutamam. Bir izzet, bir

ikram... «Eeee şöhret!» diye kendi kendime övünürken, bir yandan da «Altan'ı tanırsınız» sözümle onun da gıyabî sükse kazanmasına çalışıyordum. Ama siz deyin beş, ben diyeyim on beş kişi... Elpençe... Misafirperverliğin böylesi görülmüş şey değil... Çok geçmeden anlaşıldı: Beni milletvekillerinden biri sanmışlar...

— Siz, ilinizin milletvekillerini tanımaz mısınız? dedim.

— Nereden tanıyalım bey? Biz başkalarını seçtik, bizim için başkaları, başkalarını seçmiş meğer...

— Anlayamadım.

— Valla biz de anlayamadık... Bize üç mebus tâyin edivermişler Ankara'dan... Dört yıl bitse de, gelseler de, yüzlerini görsek, diyoruz şimdi...

Millî Bakiye'nin cilvesi işte!

— İyi ama, dedim, beni neremden milletvekiline benzettiniz?

— Boyuna, «Şehriniz ne güzel!.. İlinizi çok beğendim. Sizleri çok sevdim» deyip duruyorsun. Bunu hep dört yılda bir adaylardan duyarız. Soracağıma, bir sigara aldırdın, çocuğa sigara parası kadar bahşiş verdin. Mebusluk etmesen niçin böyle yapasın? Hem söyledik ya başta: Kendi milletvekillerimizi tanımadığımız için, şehre her gelen yabancıya «Belki budur» diye elimizden gelen karşılamayı yapmaktan başka çaremiz var mı ki!..

Dönüşümde de bir başka tatlı şoföre düştüm. O da boyuna:

— Bak bey, diyordu, tam şu oturduğun yerde bu ay üç kişi doğurdu.

Bunu duyar duymaz, «Ne olur, ne olmaz» diye hemen yerimi değiştirdim. Bunu farkeden şoför:

— Haaa, dedi, o şimdi oturduğun köşede de bir haftada beş kişi doğurdu.

Karnımı yoklamaktan kendimi alamadım. Rahatlamıştım ki, gene şoför:

— Bey, dedi, bizim makinalar seyyar doğumevidir. Şehrimizde doğum doktoru yok. Ağrısı tutanı alıp makinayla öteki şehre götürüyoruz.

— Demek onun için böyle hızlı hızlı gidiyoruz.

— Tabiî ya...

— İyi ama, şimdi arabada doğuracak kimse yok ki...

— Hiç belli olmaz, bey... Geçen hafta da senin gibi müşteriler bindirmiştim. Biri daha yolu yarılamadan doğuruverdi. Ben doktor değilim ki, hangi yolcunun doğuracağını, hangisinin doğur-

mayacağını kestireyim. Tedbirli olsun, diye hem aynı hızla gidiyorum, hem de...

— Hem de?

— Hem de bütün yolcuları Doğumevi'nin önünde indiriyorum. Seni de oraya bırakacağım zaten... Eeee belli olmuyor ki, bey, kimin doğurup kimin doğurmayacağı bu devirde...

BAY ZAM'A MEKTUP

Sevgili dostumuz,

Uzun zamandır sizden haber alamıyor, sıhhat ve âfiyetinizden endişe duyuyorduk. Aramızdaki sohbetlerde nasılsa bir gün geleceğinizden bahsedip duruyorduk ama, sizden bir türlü ses seda çıkmıyordu. Bu arada devlet büyüklerinin katiyen gelmeyeceğiniz yolundaki resmî demeçleri, bizler için ayrıca üzüntü kaynağı oluyordu. Her ne kadar etrafımıza bakınca, sizin muhakkak aramızda bulunmanız gerektiğine inanıyor, sizden başka kurtarıcı olmadığını düşünerek teselli buluyorduk. Fakat siz gene de gelmiyor, hattâ yakınlarda görünmüyordunuz.

İşte geçen hafta birdenbire **Tekel**'e uğradığınızı öğrenince, nasıl deliye döndüğümüzü bilemezsiniz. Gece yarısı Radyo'da teşrifinizi duyduğumuz anda nasıl yerimizden fırladık, nasıl köşedeki tütüncüye koştuk, **«Aman büyük misafirimiz geliyor. Ne kadar sigaranız varsa, ne kadar içkiniz varsa, çabuk verin!»** diye nasıl yalvardık, anlatamayız. Sonra birden bakkalı da ziyaret edeceğinizi duyduk. Bizim emektar bakkal Hafız, kepenkleri indirmiş, geleceğiniz müjdesini kapısının üstüne asmıştı. Biz de o asil heyecanla sizi karşılamak için taaa öbür sokaklara kadar uzayan kuyruğun caddedeki bir dönemecine girdik. Ne yazık ki, yorgun geldiğiniz için üç gün dinlenmeden dostlarınızla buluşamayacağınızı teessürle öğreniyor ve çaresiz bakkalın önünden ayrılırken gözyaşlarımızı tutamıyorduk. Gene de yaşların ağzımıza değen tuzlu tadı, tatlıya da, tuzluya da uğramadan geçmeyeceğinizi bize hatırlattı ve bir nebzecik olsun teselli bulduk. O gece çaylarımızı kuru üzümle içerken, sizi ne kadar andık, tasavvur edemezsiniz. Bir yandan da **«Ama önce Devlet büyükleriyle buluşur, onlarla kucaklaşmadan bize gelmez»** demekten kendimizi alamadık.

Kıymetli dostumuz,

Uzun yıllara varan bu dostluğumuzu sizin hiçbir zaman unutmadığınızdan, unutmayacağınızdan eminiz. Onun için hiç değilse kömürcüden, benzinciden, mezeciden, nalburdan geçerken olsun, bize de bir uğrayın. Sizin ne kadar mütevazi, ne kadar halk sevgisiyle dolu olduğunuzu ve lüks gece kulüplerinden önce dolmuşlara bineceğimizi, köşedeki muhalebicide oturacağınızı, gecekondu aktarını hiç ihmal etmeyeceğinizi biliyoruz.

Yalnız tek üzüntümüz, daima habersiz gelişiniz... Gereği gibi hazırlanamıyor, sizi yüksek değerinize lâyık şekilde karşılayamıyoruz. Eeee sizin de düşünmeniz lâzım ki, uğramadığınız cüzdanlarımızla size yakışan bir ev sahipliğini nasıl gösterebiliriz!

Sevgili dostumuz sayın **Zam** bey biraderimiz,

Tanrı'nın sizi başımızdan ve maaşımızdan eksik etmemesini niyaz eder, saygı, sevgi, teessür, teessüf ve tedbirle ellerinizden öperiz. Pederiniz **Zamettin** beyefendiye, valdeniz **Zamiye** hanımefendiye en derin hürmetler... Eşiniz **Zamiha** hanıma saygılar... Büyük oğlunuz **Zamer**'e, gelininiz **Zamuş**'a, küçük oğlunuz **Zamdan**'a büyük kızınız **Zamten**'e, damadınız **Zamdoğan**'a, ortanca kızınız **Zambiş**'e, nişanlısı **Zambora**'ya, küçük kızınız **Zamsel**'e, flörtü **Zafkin**'e sevgiler... Emektar beslemeniz **Zamican**'a da selâm. Ve siz aziz dostumuz **Zam-Zam**'a, kısaca bütün **Zamoğulları** ailesine en derin şükran ve hüsran hislerimizin iblâğına, -canım, araya şunu bunu vasıta koymağa ne hacet, zaten içimizdesiniz-, bütün yiyecek, içecek, giyecek, yakacak, takacak, binecek, inecek, evcek selâm ederiz.

Saygı ve kaygılarımızla

NAZAR

Son gezim «Türk kafası» nın «İngiliz camı» ndan daha sağlam olduğunu ispatla başladı. Dublin'e gitmek üzere geçtiğim Londra'da başıma gelen olaydı bu. Şaka değil bal gibi (neresi bal, zehir gibi) bir kazâ ile indim Londra'ya...

Otele gitmek için bindiğim taksi, ortanın sağındaki direksiyonu ile ortanın solunu izleyen öteki Londra taksilerinden farklı değildi. Ama çok geçmeden pek farklı hale geliverdi. Önümüzdeki taksi birdenbire durunca, bizimki de ona sarılarak durdu. İki koca otomobilin sarmaş dolaş olmasının tek sebebi ise «medeniyet» ya da yeni deyimle «uygarlık» tan başkası değildi. Çivili yaya geçidine bir köpek yavrusu çıksa, bütün taşıtların durması uygarlık işareti sayıldığından, öndeki araba ile bizimki de geçite çıkan adamı görünce, hemen frenlenmişlerdi. Bu müthiş duruşun sonu, benim top gibi cama fırlamama kadar gitti. Aslında bu da uygarlığın, hattâ aşırı bağımsızlığın, aşırı özgürlüğün bir sonucuydu. İngiltere'de insanoğlunun her yerde, her şartta hür olması amaç edinildiğinden, taksilerde de şoförle müşteri arasına kalın cam konmuştu. İşte bu «kalın özgürlük camı» ile toslaştığım anda ünlü Trafalgar meydanında herkese tepeden bakan heykelleşmiş Amiral Nelson'dan da büyük kahraman oluverdim. Polisiyle, siviliyle muazzam bir kalabalık etrafıma toplanmıştı. Hepsi de «centilmen, centilmen» diye bağırışıyordu. Kafamdaki koca şiş, elimdeki korkunç ağrı arasında, gene de kendimi «centilmen» tanıtabilmiş olmakla memleketim adına iyi bir propaganda yaptığımı farkediyordum.

Güçlü polisin zorlamasiyle eğrilmiş kapı açıldı ve bir kara miğfer içeri uzandı. Her zaman bayılırım ya İngilizler'in soğukkanlılığına... Bu defaki hepsinden baskın çıktı. Polis, ciddî bir

ifade ile önce «İngilizce bilip bilmediğimi», sonra da «ölüp ölmediğimi» sordu. Olumlu cevabım üzerine de defterine «sağ» kaydı geçti ve İngiliz trafiğine uyarak sol koluma girdi.

Az sonra hastahanedeydim. «Kıpırdamadan 15 dakika yatacaksınız» dedi doktor... Tam 15'inci dakikada gelen ikinci doktor ise «Derhal kıpırdamamı» istedi. Başımdan ayağıma inceleyen o doktor da gitti, bir üçüncüsü geldi. Ve üçüncü 15 dakikamı doldurdu. Sadece konuşarak, daha doğrusu konuşturarak... Şuurumun yerinde olup olmadığını anlamak içinmiş... «Spikerlik» yanımı bilse, muayeneyi ters yüz edip yapacağı ve şuurumu kontrol için beni konuşturacağına, susturacağı şüphesizdi. Yine de şuur imtihanını başarıyla atlattım.

«Başınızdaki ve kolunuzdaki ağrılar birkaç gün devam edecek» dedi tekrar gelen ilk doktor. İkincisi de «Yalnız, diye ekledi, alnınızdaki şişin yeri yarın kararacak, sonra moraracak, daha sonra yeşillenecek, sonunda da sararacak...» Günümüz kadınlarının haftalık saç rengi programı niyetine dinledim, geçtim. Nihayet üç doktor, üç hemşire görev bölümü yapıp nabzımı, kalbimi dinledi, ateşime baktı, birtakım ilâçlar içirip «Geçmiş olsun» dediler.

Bir süre muayene, ilâç ve istirahatten sonra «gazeteci» kimliğiyle girdiğim hastahaneden «taburcu» kimliğiyle çıktım. Tam kapıda polis yanaştı ve olayla ilgili ifademi aldıktan sonra «Tazminat hakkınız var» dedi. «Hemen dâvâ açarsınız, kazada uğradığınız maddî, mânevî zarardan ötürü tazminat istersiniz. Devlet de bunu size verir...» Memleketteki alışkanlıktan olacak, «Devlet» sözünü duyar duymaz, kırılmayan kafam için tazminat isterken, arabanın kırılan kapılarının parasını benden isterler, korkusu ile «Hayır hayır, dedim, Kızılay'a, şey pardon, Kızılhaç'a bırakıyorum tazminatımı...»

«Olmaaaz!» diye direndi polis, «Siz onu bırakabilirsiniz ama, ben sizi bırakamam...» Şaşırmıştım. Polis de bunu farkedip açıklamak zorunu duydu: «Şu andan itibaren 24 saat hayatınızdan sorumluyum. Doktorlar öyle söyledi, 24 saat içinde ölmezseniz şayet... Serbest bırakırım sizi...»

Allahtan İngiliz kanunlarını biliyordum ve «24 saat içinde ölmeyeceğime» dair imzalı kâğıt verdim polise... Serbest kaldım.

Ben uzaklaşırken, polis, elindeki raporun «Kazânın sebebi» hanesine «Yaya geçidine bir adamın âni çıkmasından ötürü hızlı

giden iki taksinin birden frenle birbirine bindirmesi» diye yazıyordu. Oysa kazânın gerçek sebebi, çoklarının inanmadığı «nazar» müessesesinin varlığından başka şey değildi. Londra'ya iner inmez önce dünyanın 61 yanından gelen güzelleri görmeğe gitmiş, kendileriyle tanışıp sohbet etmiştim. Eeee oradan çıkar çıkmaz, bindiğiniz otomobil kazâ yaparsa, siz buna «nazar» demez de ne dersiniz?

Ben demedim ama... Sadece «Oğlum!» dedim kendime, «Güzeller peşinde koşmağa kalkarsan, kafanı oradan oraya çarparsın işte!..»

Fakat insanoğlu garip!.. Ezayla, cezayla, hattâ kazâyla uslanmıyor. Ben de Dublin'deki maçı radyodan ilettikten sonra, tekrar Londra'ya uçtum.

Evet, Dublin maçından sonra Londra'daki Güzellik Yarışması'nı izledim. Pek de farklı olaylar değil aslında... Futbol maçında «güzellik» aranıyor, güzeller çarpışmasında «sportmenlik»ten söz ediliyor. İkisinde de en önemli taraf, «bacaklar...» Yalnız futbol maçında bacaklar bir topu kovalıyor, güzellik yarışmasında ise bütün gözler bacakları kovalıyor. Nihayet, futbolda hakemlerin bazı ofsaytları, kornerleri kaçırması gibi, yarışmada da jüri, bâzı gerçek güzelleri gözden kaçırıyor.

İtiraf edeyim: Güzellik yarışmasını izlemek, futbol maçını iletmekten daha zor. Hele güzeller balosunda, seçilenleri tebrik, seçilmeyenleri teselli için ne kadar ter döktüm, bilemezsiniz... Bir omuzuma Fransız, ötki omuzuma İsveç güzeli'nin başlarını koyup da, «Ah ne şanssız!» diye ağlayışlarını görmeliydiniz!.. Ama ikisinin de benden onar, yirmişer santim uzun olduğunu (ve omuzlarıma yaslananın başları olmadığını) neden sonra farkedebildim. Aynı şekilde, Alman, İsveç ve Kanada güzellerini göğüs seviyesinde teselli ettim. Yanlış anlamayın, terbiyemin kıtlığından değil, boylarımızın zıtlığından... İsrail güzeli'nin yüzü şâheserdi. «Jüri, belini kalın bulmuş» dediler. Sırf bunu kontrol için dansa kaldırdığımda Jüri'ye hak verdim. İki kolumla zor dolanabildim, bir karış da açık kaldı. Fakat politik çekişme yüzünden İsrail güzeli'yle samimiyetimi gören Arap güzeleri'nden hiçbiri tebessüm vizesi vermedi bana... «Çıplak Ayaklı Kontes»i hatırlayan, çıplak ayaklı İtalyan güzeli, dans bilgime güven göstermedi ve piste çıkarken ayakkabısını giydi. Dünya Kraliçesi Hint Güzeli, güzel bir Hintliydi. Ve zafer sarhoşluğu içinde, sigortası atmış elektronik beyin gibi, ne sorsanız aynı cevapı veriyordu: «Çok memnunum...»

Yugoslav güzeli sosyalist rejime bağlılığını balodaki bütün erkeklere eşit bakışıyla ispat ediyordu. Amerika güzeli ise, biraz şey, yâni şeyimtrak, hani Başkan Johnson'u deniz motoru markası sandığına bahse gireceğiniz tiplerdendi. Beyaz Amerikalı'dan sonra, siyah Afrikalı'yla ça-ça yaptım. Gambia güzeli, güzelliğine güzeldi de... Güzelliğini görebilmek, Kuruçeşme kömür deposunda siyah küpe aramak kadar zordu.

Bütün çabama rağmen gene de arada kaçırdığım güzeller oldu. Hayır, bir şey değil, kendileriyle dans etmediğim güzeller neler düşünecekler hakkımda...

Ama akıllandım, tecrübe sahibi oldum. Bir daha sefere dünya güzeller balosuna gidersem, alfabetik fihristle dansa kaldıracağım hepsini...

ALMAN GELİN

Genç, güzel bir Alman kızıydı. Doğduğu, yaşadığı şehirde çalışmağa gelen bir Türk mühendisiyle tanışmış, sevişmiş, evlenmişti. Pek de iyi anlaşıyorlardı. Üstelik kocasının sadece boyunu, posunu, gözünü, kaşını, butunu, etini değil, milletini, memleketini de seviyordu. Ve bir gün Türkiye'ye gelmek üzere yola çıktıklarında gönülden heyecanlıydı. Daha Almanya'da iken aldığı **«Almanlar İçin Türkçe»** kitabını sık sık açıyor, öğrendiği kelimelere yenilerini eklemek için çabalıyordu.

Derken geldiler İstanbul'a... Yerleştiler... Yaşamağa başladılar...

Günler, haftalar, aylar geçti. Genç Alman kadını, alıştığı bazı şartları bulamıyor, fakat asla üzülmüyordu. **«İnsan, sevdikten sonra her şeye alışır»** diyordu. Ama öyle garipliklerle karşılaşmağa başlamıştı ki, gülmemek ya da ağlamamak için güç tutuyordu kendisini... Hele hele ilk Şeker Bayramı sabahı, ağzı bir değil, onbir karış açık kalıverdi. Düğmeyi çevirmiş, elektriğin yanmadığını, radyonun çalmadığını; musluğu çevirmiş, suyun akmadığını, banyonun dolmadığını; âhizeyi almış, telefonun çalmadığını; ocağı açmış, gazın yanmadığını görmüştü. Düşündü, düşündü... Sonunda dayanamadı ve eşine:

— «Affedersin, dedi, senin dinî inançlarına karışmak istemem. Beni defalarca affet!.. Sırf öğrenmek için soruyorum. Sizin dinî bayramlarda bilmediğim âdetler var galiba? Başka dinlerde de buna benzer kuralar vardır ya... Hani belirli günlerde et yenmez, ekmek yenmez, yağ yenmez... İşte sizde de bunun gibi âdetler var: Meselâ su akıtmıyorsunuz bayramda, elektrik yakmıyorsunuz, radyo çalmıyorsunuz, telefonla konuşmuyorsunuz, sokak

temizlemiyorsunuz... Galiba öbür orucunuz bitince, bu sefer su, elektrik, radyo, telefon orucunuz başlıyor... Öyle mi, canım?»

— «!!!???!!!»

— «Bir de?.. Bir de sokak köşelerinde kuyruk olup bayramlaşıyorsunuz galiba?»

Bizim mühendis ötekileri pas geçmişti ama, sonuncuyu o da merak etti:

— «Nasıl kuyruk?»

— «Bak, işte!.. Bizim apartmanın karşısındaki köşede...»

Ve eşini pencereye götürdü. Çocukcağız baktı: Fırının önünde ekmek bekleyenlerin yarattığı kuyrukla karşılaştı...

Bu sırada kapı çalınmıştı. Genç Alman kadınının kapıyı açmasıyla, elerini çırpması bir oldu:

— «Aaaa bayram karnavalı bize de geldi... Koş koş koş!.. Bak, hep özel üniformalar giymiş bayram törencileri... Ne güzel, ne enteresan!..»

Biçare Alman kadını, Türkiye'ye geldiğindenberi, evet aylardır hiç görmediği çöpçüleri, bekçileri peşpeşe kapıda toplanmış bulunca öyle şaşırmış, öyle sevinmişti ki...

EVLİLİK OKULU AÇILIYOR

Düğün gecesi gelinle damat odasına çekilmişti. Fakat çok geçmeden müthiş bir gürültü, evi sarstı. Kayınpeder, kaynana, baldız, bacanak havaya sıçradılar. Dışarı koştu hepsi... Baktılar: Damat, yatak odasının kapısından külçe gibi fırlatılmış, kafasına da koca bir vazo inmişti. İçerde ise yeni gelin avaz avaz bağırıyordu:

— Seni cahil seni!.. Seni alçak seni!.. Bir de bana Evlilik Okulu'nu birincilikle bitirdim, diye yalan söylemeye utanmadın .. Ama ben senin o okulu, imtihanda başkasından kopya çekerek bitirdiğini, daha nişanlıyken anlamıştım ya...

Kabul gününde kadınlar konuşuyor:

— Aaaa hemşire, bizde o âdetler yoktur. Kızı öyle dansa, baloya, plâja, sinemaya, tiyatroya, hattâ arkadaşına bile göndermeyiz. Sabah okuluna gider, akşam evine döner... Aslında babası mektebe bile yollamıyordu da, ben «Aman, cahil 'kalmasın» diye direnip zorla razı ettim... Dediğim gibi, her gün evden okula, okuldan eve...

— Yaaa... Çok güzel... Hangi mektebe devam ediyor?

— Evlilik Okulu'nda, son sınıfta... Hem de bütün karnesi pekiyi...

Evlilik Okulu'nda erkekler sınıfında öğretmen:

— Bugünkü dersimiz, ailede mutluluğun ikinci bölümü, diye konuştu. Evin tek hâkimi, erkektir. Evde son sözü daima erkek söylemelidir. Karınız ne derse desin, son sözü daima siz söyleye-

ceksiniz. Böylece kavga, gürültü olmaz. Tam bir mutluluk içinde yaşarsınız.

Öğrencilerden biri parmağını kaldırdı:

— İyi ama öğretmenim, dedi, ya karım susmaz da devam ederse?.. Benim son sözümü dinlemez, ona da karşılık verirse?

— Vermez, yavrum... Bırakırsın önce... Karın söyler, söyler, söyler... Ve sonra sen, son sözü söyler, «Peki» dersin. Bu kadar işte!..

Kadın kaşlarını çattı, kocasına:

— Bu ne, diye bağırdı, gömleğindeki bu kırmızı leke ne?

— Ne olacak: Ruj lekesi işte!..

— Şuna bakın!.. Ne kadar da sâkin söylüyor!..

— Ya nasıl söyleyecektim... Dün Evlilik Okulu'na kayıt olmam için gönderen, sen değil miydin? Test yapmadan kaydetmiyorlar ki...

Saat sabahın ikisiydi. Yaşlı öğretmenin telefonu acı acı çaldı. Adamcağız yatağından doğruldu, elektrik düğmesini çevirdi, terliklerini buldu, ropdöşambrını aldı, giydi. Telefonun ahizesini kaldırdı:

— Alo...

— Ah hocam... Çok affedersiniz... Gecenin bu saatinde sizi rahatsız ettiğim için defalarsa özür dilerim... Fakat emin olun ki, başka çârem yoktu. Sizden başkasına soramazdım da.....

— Kiminle konuşuyorum?

— Efendim, bendeniz Evlilik Okulu 2-B öğrencilerinizden 131 Necati... Dünkü dersinizde not tutarken, bir cümleyi kaçırmışım da...

— İyi ama, bunu yarın okulda soramaz mıydınız?

— Ama Hocam... Şeyy... Ben bu akşam evlendim de...

— Kızımız nasıl? İyi mi?

— İyidir teyzesi... Ellerinizden öper...

— Ya mektebi nasıl? Kırık var mı karnesinde?

— Aaaa, aldık mektepten... Yeni açılan Evlilik Okulu'na vermiştik. İki ay gitti, sonra çıkardık.

— Neden?

— Doğru dürüst bir şey öğretmiyorlarmış ki, hemşire... Kız her gün gelip «Hoca hep bildiklerimi anlatıyor» diyordu. Boşuna ne masraf edelim!..

Konuklar salondaydı. İçerdeki yatak odasından şuh kadın kahkahaları, neşeli erkek sesleri geliyordu. Konukların dikkatinin o yöne kaydığını farkeden ev sahibesi:

— İçerde, dedi, bizim gelin ders çalışıyor...

Ve yeteri kadar aydınlanamadıklarını anlayınca, sözünü kesmedi:

— Şeyyy... Evlilik Okulu'na devam ediyor da bizim gelin... İki dersten ikmale kaldı. Onun için hoca tuttuk, hususî ders aldırıyoruz evde... İçerde hocasıyla çalışıyorlar işte!.. Ne yaparsın kardeş, bu zamanda diplomasız bir şey oluyor mu ki!

UZAY'A BİR İKİ...

Tartışmalar çok uzun sürmüş ve pek hararetli olmuştu. Özellikle kurt politikacılar hiddetten köpürüyor, «Onlar atar da biz atamaz mıyız? Kaç yıldır yaptığımız iş ne?» diyordu.

Sonunda Uzaya adam atma yarışında yaya kaldığımız kabul edilmiş ve bizim de adam atmamız kararlaştırılmıştı. Ancak bu adam kim olacaktı? Nasıl seçilecekti? Uzay adamı seçimlerden önce mi yolanmalıydı, sonra mı?

Nihayet partiler üstü bir örgütün kurulması uygun görüldü. Kurumun adı «Feza Araştırmaları - Seyyareler Arası Feza İnsan Seferleri Organizasyonu» idi. İlk iş olarak Uzaya adam atacak roketin rampasının nereye yerleştirileceği görüşüldü. Bu arada yeni politikacılar da eski alışkanlıkla yetkililere başvuruyor. «Aman benim seçim bölgemde de şöyle ufak da olsa, bir rampa kurulsun» diye tutturuyorlardı. Zamanla yurdun yer yanından istekler yağmağa başladı. Her il, hattâ her ilçe füze rampasının kendi bölgesinde kurulmasını istiyordu.

Gazetelerde bu yolda çıkan haberler, seçim tarihi kadar kesindi. Biri «Rampa Taksim meydanına konacak» derken, bir diğeri roketin Beyazıt kulesi tepesinden atılacağını yazıyordu. Bir gazete de «Roket Ağrı dağı tepesine yerleşti» diye bildiriyordu. İstanbul'da ise arsa fiyatlarında hissolunur bir artış vardı. «Ferah Feza Evleri Kollektif Şirketi», rampaya nâzır, anahtarı hazır evler için taksit kabulüne başlamıştı bile...

«Uzaya adam atılacağı, bu bakımdan bütün dairelerin elbirliğiyle bu teşebbüse yardımcı olmaları gerektiği» yolundaki resmî tamim, bir müdür tarafından yanlış anlaşılmış ve müdür derhal muavinini çağırarak dairesinden atılacak adamların listesini hazırlamağa başlamıştı.

«Feza Araştırmaları - Seyyareler Arası Feza İnsan Seferleri Organizasyonu» ya da baş harflerinden doğmuş kısa adıyla «F.A. S.A.F.İ.S.O.», uzun çalışmalardan sonra rampanın yerini nihayet tespit etmişti: Roket İnönü stadından atılacaktı!

İlk itiraz, İstanbul Valiliğinden geldi: «Roketin Çarşamba günü atılacağını öğrendik. Halkın iş gücünü azalttığı için hafta arasında stadda her türlü faaliyet yasaktır!»

İkinci itiraz küçük kulüplerden geldi, «Fikstür bozulacak» diye feryat ediyorlardı. Üçüncü itirazı yapan büyük kulüpler ise, aynı zamanda da bir teklifte bulunuyor, «Roket atılmadan önce iki maç konsun, biraz hasılat alırız» diyorlardı. Nihayet dördüncü itiraz Beden Terbiyesi Bölgesinden geldi, «Rampa konursa sahanın ilerde yapılacak çimleri bozulur» gerekçesiyle roket atışına müsaade edilmeyeceği bildiriliyordu. Nihayet Atıcılık Federasyonunun tavassutuyla «bir defaya mahsus olmak üzere» bu işe izin verildi. Öte yanda Spor-Toto idaresi de, roketin dönüş saati hakkındaki tahminlerin bu haftaki Toto listesine dahil edildiğini açıkladı.

Uzaya gitmek üzere seçilen adamın ismi gizli tutuluyordu. Bu yüzden de pek çok vatandaş İstanbul'da Vilâyetin, Ankara'da Meclisin kapısını aşındırıyor, «Bizim dayının oğlunu da şu rokete yerleştirseniz... Kaç zamandır bir işe yerleştirmek için söz vermiştiniz» diyenlerin sayısı her geçen gün biraz daha artıyordu.

Bu sırada Uzaya gitmek üzere seçilen kahraman ise ortalarda yoktu. Tam iki hafta pasaport için uğraşmıştı. «Gideceğin yerdeki akrabandan geçimini tevsik eden mektup getir, verelim pasaportunu» demişlerdi. Zavallı Uzay yolcusu işin çıkmaza girdiğini görünce, çaresiz, yolunu buldu. «Hastalığı memlekette tedavi edilemez» diye rapor uydurdu. Fakaaat, bu defa da döviz problemi çıkmıştı karşısına. İstanbul'da bir zaman bekledi, cevap alamayınca Ankara'ya gitti. Kendisine ikinci sınıf memur yevmiyesi hesabıyla döviz tahakkuk ettiriliyordu ki, Maliye «Emsal yok, mevzuat müsait değil» diye dilekçeesini reddetti. O da kızdı ve Uzaya giderken cebine bin lira koymağa karar verip tekrar İstanbul'a döndü.

Artık iş, Uzay adamının ihtiyacı olacak şeyleri yanına almasına kalmıştı. Bilginler hayat için gerekli iki şeyin, «su» ile «hava»nın rokette mutlak bulunmasında ısrar ediyorlardı. Fakat mevsim yazdı ve İstanbul'dan atılacak rokete koymak için su bulmak, ciddî güçlük doğurmuştu. Neyse ki, roketin atılacağı İnönü

stadının kapıcısı, spiker kulübesindeki sürahiyi kaptığı gibi koştu ve böylece roketin su meselesi halledildi. Peki, ya hava nasıl sağlanacaktı? Uzun tartışmalardan sonra o da halledildi. Rokete bağlanacak bir borunun ucu, İstanbul Havagazı tesisatı ile birleştirilecek, bu surette verilecek gaz, Uzay adamına istediğinden de bol hava temin edecekti.

Uzay adamı bunlardan başka yanına en gerekli maddeler olarak 6 vesikalık resim, muhtardan tasdikli ikametgâh senedi, iyi hâl kâğıdı, aşı kâğıdı, kömür beyannamesi ve tam teşekküllü bir hastahaneden rapor aldı. Bizim kahraman bu işlemleri tamamlayıncaya kadar, Tanganika'nın 235'inci adamını uzaya fırlattığı öğrenildi. Amerika ile Rusya ise Uzay gemileriyle Ay'a turistik sefer tertibine başlamış, hattâ rekabet hissiyle fiyat kırma mücadelesine bile girişmişlerdi.

Şimdi sıra, roketin atılmasına gelmişti. O gün roket saat tam 16'da fırlatılacaktı. Tören için bastırılan davetiyeler, 19 Mayıs davetiyeleri kadar intizamlı ve adâletle dağıtılmış, stad erkenden dolmuştu.

Saatler ilerliyor, heyecan artıyordu. «Feza Araştırmaları - Seyyareler Arası İnsan Seferleri Organizasyonu» veya kısa adıyla «F.A.S.A.F.İ.S.O.» yöneticileri telâş içindeydi. Çünkü fezaya atılacak adam hâlâ meydanda yoktu.

Saat 14... 15... 15.30 derken 15.45 olmuştu. Atışa sadece 15 dakika kalmıştı. Uzay adamı el'ân ortada görünmüyordu. Neredeydi bizim Uzay kahramanı? Bir casusluk mu? Bir sabotaj mı? Halk sabırsızlanıyordu. Bütün tertibat hazırdı. Sinemacılar kameralarını kurmuş, foto muhabirleri makineleri hazırlamış, radyocular mikrofonlarını ayarlamış, televizyon kameraları gelmiş, herkes alesta bekliyordu.

Saat 16... Uzay adamı gene yoktu... Tribünlerde bağırışmalar, protestolar başlamıştı.

Saat 16.30... 17... 17.30... 18 : Artık halk yavaş yavaş stadı terke başlamıştı. Bu sırada erken çıkmak çabasıyla bazı gazetelerin yayınladığı ikinci baskılarda «Uzaya adam attık» başlığı okunuyordu. Derken saha kenarındaki özel telefon çalmağa başladı. F.A.S.A.F.İ.S.O. Genel Müdürü heyecanla koştu: «Alloo, kimsiniz?»

Telefonun öbür ucundaki, Uzay adamının tâ kendisiydi. Genel Müdür, onun sesini duyunca, hemen yanındakilere döndü: «Ça-

buk, diye bağırdı, çabuk, radyocular! Mikrofonlarınızı getirin!.. Uzay adamımız konuşuyor. Çabuk!.. Yayına başlayın!»

Uzay adamı ise nefes nefese «Ne yayını be, diye haykırdı, Pendik'teki anneme vedâya gitmiştim. Bindiğim otobüs Kızıltoprak'ta bozuldu. Dolmuşa atladım. Ona da Altıyol'da otobüsü solladı diye polis ceza kesti. Şoför polise karşı geldi, tanık diye beni de karakola götürdüler. Oradan çıktım. Kadıköy'de vapura turnikeden girmedim diye bindirmediler. Turnikeye girene kadar da vapur kaçtı. Motora atladım. Dolması yarım saat sürdü. Köprüye geldim, roket atışı dolayısiyle yol kapatılmıştı. Bir polise kim olduğumu söyledim, «Herkes Uzay adamıyım, diye numara yapıp geçmek istiyor. Yer miyim ben? Otuz yılık poisim» dedi, bırakmadı. Size durumu bildirmek için otobüsle Galatasaray'a geldim. Araba troleybüse sürtündü, olay çıktı. Biletçi kapıyı açmadı. Kavga çıktı. Adliyedeyim şimdi. Anneme telefon edeceğim diye, hâkimden izin aldım. Sizinle öyle konuşuyorum. Hapse atacaklar. Yetişin!..»

YILBAŞI DEDİĞİN...

Yaaaa, şimdi kara kara düşünün bakalım!.. «Yılbaşı insanın başına yılda bir defa gelir, gülelim, eğlenelim» diye harvurup harman savurdunuz... «Yeni yıla en güzel nasıl girebiliriz?» diye günlerce, haftalarca kafa yordunuz, kese boşaltıp durdunuz... Evet, sadece «Yeni yıla nasıl gireceğiz?» diye düşündünüz. Oysa, asıl düşünülecek olan, yeni yıla nasıl gireceğimiz değil, ondan nasıl çıkacağımızdı. Hiç, ama hiç aklınıza getirmediniz bunu... İlle de eğlenmek istediniz. Eğlenmek için de eşi, dostu, hattâ eşi ile bile dost olmayanı evinize toplayıp her şeyin altını üstüne getirdiniz. Belki de en lüks gece kulüplerinin en lüksünde masa ayırtmak için torpil aradınız... Hiç düşünmediniz ki, insan evinde radyosunun başında müzik dinleyerek, hattâ hattâ bir köşeye çekilip sadece başını dinleyerek bile girebilir yeni yıla... Yıl dediğiniz 365 günlük bir misafirdir. Biri gider, öteki gelir. Siz de yaşar gidersiniz. Önemli olan, bugüne kadar nasıl yaşadığımız değil, bundan sonra nasıl yaşayacağımızdır. Bunu da aklınızdan geçirmediniz hiç... «Vur patlasın, çal oynasın,» tekerlemesinin peşinde tekerlenerek girdiniz yeni yıla...

Yaaa, şimdi kara kara düşünün bakalım!.. Yeni yıla girmesine girdiniz de, bu yüzden girdiğiniz borçlardan nasıl çıkacağınızı hesaplamağa çalışın!.. Yormayın kafanızı boşuna!.. Sıfıra sıfır elde var bir... Şaşmayan tek hesap budur işte!..

Yaa, sizzzz... Siz, küçük hanım!.. Siz, evet, siz!.. Şimdi kara kara düşünün bakalım!.. Sevgilinize ne yalan söyleyeceksiniz? İki gece önce ise, hele o sakallı gençle sarmaş dolaş elektrikleri söndürürken, hiç bir şey düşündüğünüz yoktu. «Ooooh, ne mutluyum»

diyordunuz da başka şey demiyordunuz. «O beybi» diye cıyak cıyak bağırırken, bir koldan ötekine atıyordunuz kendinizi.

Sabah ne de çabuk olmuştu, değil mi? Dün bu rüyanın sarhoşluğu içinde yaşadınız gene... Ama bugün??? Artık ayıldınız ve iki gece önce «Ye ye» ci delikanlının boynuna sarılan kollarınızı, ellerinizi şimdi başınızın etrafına dolayıp düşünmeğe başladınız... Düşünün, düşünün, ama çıkamayacaksınız içinden. Yeni yıla girmek gibi kolay değil bu...

Peki, sen be birader, aklı başında adam sayılırsın. Bütün gazinoların, bir yıllık kazancı çıkarmak için yılbaşı gecesini beklediklerini bilmez misin? Tabii adamı öyle uyuturlar. «Merak etme!.. Tanıdık garson var, askerlik arkadaşım. Bin kâğıda iki kişi yemekli, içkili çıkarız» derler. En yakın dostların mıydı bunları söyleyen? Yahu bu çağda koca devletler bile en büyük kazıdı, dostlarından, müttefiklerinden yiyorlar da... Senin gibi küçücük bir dargelirli?.. Haydi haydi!!!

Bir de şimdi, o gece tanıştığınız bir sürü insanla ahbaplık kurmağa mecbursun. İnan bana, yarına kalmaz, damlarlar eve... Üstelik garsonlara kaç bin lira bahşiş verdiklerini gerine gerine anlatırlar. Haa altta kalma sakın!.. Sen de vestiyere verdiğin binliğin üstünü almadığını salla, gitsin... Kapıda otomobil çeviren kâhyaya beş yüzlük uzattığını sıkıştırıver araya... Devir, o devir... Yutturan yutturana, yutturabilen yutturabilene...

Hepsinin dışında, sana ders olsun bu... Yarın Pazartesi... Sabahtan tezi yok, ayın sonunu getirebilmek için borç aramağa başlarsın. Bir daha da «Yılbaşında bir gazinoya gidip eğlenelim» dediler mi?.. Kaç kaçabildiğin kadar... «Kaça? Maça?» diye sormağa bile kalkma!.. Gene gidersin okkanın altına...

Unutma bu sözümü: Brecht'in «Opera»sından başka «Üç kuruşluk» eğlence yoktur bu dünyada...

Utanmayın, utanmayın!.. Duydum telefonda söylediklerinizi. «Aman ne eğlendik» diyordunuz ya... Zararı yok, herkes böyle yapıyor. Lâf aramızda, ne rezalet geceydi, değil mi? Ne vardı elin yedi sülâlesini eve toplayacak? Böyledir hanımefendiciğim, böyledir... Birini çağırdın mı, bekârsa evlenir o gece için... Kısırsa komşudan ödünç çocuk alır, gelir... Koca endam aynasının kırılması haydi neyse... Ya büfenin kapağı? Acımamak mümkün değil... Emin olun, dayınızın evlilik hediyesi diye verdiği kristal meyva tabağını kıranı da görmedim...

Bakın, bakın!.. Telefon gene... Haydi koşun!.. Yılbaşı gecesi boyuna kocanızı çimdikleyip «Nereden çağırdın bu sinamekileri?» dediğiniz yahut da «Aman bu şımarık da çekilmiyor» diye dudaklarınızı ısırdığınızdır... Haydi haydi, onlara da «Aman ne eğlendik, ne eğlendik! İnşallah bir dahaki yılbaşına da beraber oluruz. Sakın kimseye söz vermeyin!.. Bakın, şimdiden söylüyorum» deyiniz hanımefendiciğim.

Hepsi bir yana da... Ya sen aslanım, sen!.. Bağdat caddesinde şöyle bir yürüdün mü, bütün kızların başını çevirtecek kadar yakışıklısın... Sözünü sohbetini de bilirsin... Yeni danslar desen, çıkmadan sen çıkarırsın hepsini... Eeee tutup cânım yılbaşını o kıytırık kızla geçirmenin âlemi var mıydı? Üstelik bir de poz, bir de poz!.. Hani bir hayıra yarasa!.. Neyse... Ama böyledir işte!.. Bazan çarşıya uymaz evdeki pazar. Bazan da garanti dediğin kız son dakikada oyunu bozar...

Üzülme, kardeşim!.. Senden de kötü durumda olanlar var. Bak, bak! .İki gündür limonataya karbonat atıp ev mamûlâtı gazozla midesini düzeltmeğe çalışan şu biçare delikanlıya!.. Fakat kendi kabahati... Ne vardı, daha akşamın sekizinde içmeğe başlayacak?.. Yeni yıla girmeden komaya girer işte... Yanında getirdiği o çıtpıtı güzel de başkasının... Koluna...

Ve siz, efendi amca, ne iyi ettiniz... Ne iyi ettiniz de, yemeğinizi yedikten, kahvenizi höpürdettikten sonra, yeni yıl yerine yatağa girip mışıl mışıl uyudunuz... Öyle ya, ne farkı var yılbaşının öbür aybaşlarından?..

Yaşşa valla amcacığım!.. En doğrusunu siz yaptınız. Bir de kızınızın hâline bakın!.. Zavallı, ne ümitlerle gitmişti baloya? «Bu açık tuvaletimle muhakkak bir koca yakalarım» diye az hayaller kurmamıştı!.. Böyledir ama bu dünya!.. Koca yakalayayım, diye giyersin açık elbiseyi... Sonunda nezleden başkası yakalamaz seni...

Neyse, geçmiş olsun cümleye... Gelecek yılbaşına kadar rahatız ya... Haydi, iyi yıllar, hepinize!..

ZAM İSTEYEN EŞEK

Matbaaya gelip de gazeteleri açtığımda yerimden fırladım. Günün en önemli haberini atlamıştık. Tüm gazetelerde vardı. Hem de büyük başlıklarla: «Eşekler de zam kuyruğunda... Ada'da tur yapan eşekler de zam istiyor.»

Nasıl atlamıştı bizim gazete bu haberi? Hımm... Hani bana telefon eden, tatlı tatlı söyleşide bulunduğumuz eşek dememiş miydi «bizi koruyun, lehimize yazın» diye... Demek ki bir süredir ihmal etmiştik eşekleri... İyi bir gazetecinin her yerde, her kuruluşta dostları, ahbapları, haber kaynakları olmalıydı. Ben de böylesine bir kaynak bulmuş, ama yararlanamamıştım. Belki de... Belki de biçare merkepçikler telefonu açıp aramışlardı. Ama nasıl bilsindi zavallı eşekler, Ada'dan Cağaloğlu ile konuşmanın zorluğunu...

Neyse, fırladığım gibi doğruuu... Durun canım, ne Ada'sı... Önce bir buçuk saatte Ada vapurunun kalkış yerini bulmak için Sirkeci-Karaköy-Köprü arasında koştum durdum. Nihayet vapuru yakaladım. Bindim. Kalkış saatini bekledim. Sonunda akşam üstü Ada'ya vardım. Daha iskele verilmeden atlayıp ilk rastladığım eşeğe yanaştım... Ne var ki, ben eşeğe bir şey diyemeden eşeğin sahibi bana sordu:

— Büyük tur mu, küçük tur mu?

— Yok. Eşeğinizi pek beğendim de... Yakından görmek istedim.

Bu sırada eşek kulağıma eğildi, «Gazetelerdeki resimlerinizden tanıdım. Bizimle gizli konuşacağınız var galiba» dedi. Ve sürdürdü konuşmasını hafif, fısıldar gibi sesle: «Sahibimden çaktırmadan beni kiralayın. Büyük tura çıkalım. İyi eşek kullandığınızı

söyleyip beni yalnız alın. Gelmesin sahibim... Bol para verirseniz, peki der. Zaten insanoğullarına para ile yaptırılmayacak iş yoktur ki... Hadi, dediğimi yapın da, uzaklaşalım buradan...

Eşeğin dediğini yaptım. Aslında bu, hayatta dediğini yaptığım ilk eşek değildi. Eşekçi pırıl pırıl elli liralığı alınca, eşeği dürtmem için kendi sopasını bile verdi.

Bir yandan gidiyor, bir yandan konuşuyorduk. Bir yandan da üzülüyordum. Meslek yaşantımda ilk kez birinin sırtına binmiş de röportaj yapıyordum. Oysa genellikle gazetecilerin sırtına binilir ya da copla inilirdi görev sırasında...

— Eeee, dedim, dostum, anlat bakalım şu zam işinin aslını astarını!..

— Çağımız zam çağı, biliyorsunuz... Ona zam, buna zam, şuna zam, zam zam zam... Fakat bizi düşünen yok... Ağustos sıcağında yüz kiloluk hacıağalar sırtımızda, tepelere tırmanıyoruz. Midemize giren üç kuruşluk gıdayı bile çok görüyor sahiplerimiz... Evde karısına kızıp bizi sopalıyor. E ben eşekbaşı...

— Rica ederim... Estağfurullah...

— Yok valla, ben eşekbaşı...

— Özür dilerim...

— Canım kesmeyin de anlatayım... Ben eşekbaşı seçildiğim için, tüm Ada eşeklerinin sorunlarıyla yakından ilgilenmek durumundayım. Adanın en kıdemli, en tecrübeli, en teknik ve enerjik eşeğiyim ben... Bu nedenle seçildim zaten... Ada'ya yazlık gelen göbekli tüccarların çoğu yakın dostumdur. Evet, ne diyordum. Sorunlarımız büyüktü. Ama kime duyurabilirdik bunları?

— Hayvanları koruyan dernekler var ya...

— Geçin efendim, geçin... Bütün derneklere, kulüplere parti cilik girdi. Çıkar girdi. Ün yapmak isteyen her zengin, bir kulübe başkan oluyor. Toplumda yer kapmak isteyen, bir derneğin yönetim kuruluna giriyor. Amaç, iş yapmak değil, kart bastırmak... Bir derneğe politika girdi miydi...

— Öyle demeyin, demokrasinin cilvesidir bunlar...

— Asıl demokrasi bizde var, dostum... Hem de türlü cilveleriyle... İster tenha köşede olalım, ister anacaddenin göbeğinde bulunalım, dilediğimiz tonda, dilediğimiz biçimde anırırız. Demek ki gerçek demokrasi bizde...

— Haklısınız... Şu zam konusuna dönsek gene...

— Zam önerisi ortaya çıkınca, biz de Ada eşekleri toplandık. Oya koyduk. Sürekli çifteler arasında oybirliğiyle biz de zama

karar verdik. Şimdi iş, bunu ilgililere duyurabilmekteydi. Fakat baktık ki, insanoğulları birbirinin sesini bile duyacak durumda değil...

— İstediğiniz zam oranı ne kadar?

— Biz her ne kadar eşeksek de, o kadar eşekçe bir zam istemiyoruz. Şey, pardon o kadar insanca demek istedim. Herhalde şu ülkeye yanmayan elektrikten, akmayan sudan, konuşmayan telefondan, işlemeyen trafikten daha çok yararımız dokunuyor. Bize de uygun bir zam yapılsın, diyoruz işte...

— Bir de...

— Aman ayrılalım... Muhitimize geldik. Bak sahibim bize doğru seğirtti bile... Eğer sizinle bu konuştuklarımı bir duyarsa, alimallah lokavt ilân ediverir bile... Hadi hoşça kalın... Ama n'oolur, yalnız kendi çevrenizdekileri değil, bizi de, buradaki eşekleri de unutmayın...

SPOR-TOTO BİZE DE GELDİ

Müdür, odacısını çağırdı:

— Bana bak, dedi, kimseyi sokmayacaksın içeri... Muavin beyle çok önemli toplantımız var... Ama kimseyi sokmayacaksın, anladın mı?

Sonra telefonu çevirdi, santrala:

— Kızım, dedi, Ankara'dan, Bakanlıktan ararlarsa verirsin. Onun dışında hiçbir telefonu bana bağlama!.. Muavin beyle çok mühim toplantımız var. Anladın mı, hiçbir telefonu bağlamayacaksın...

Odacı çıktı, telefon kapandı. Müdür, muavine döndü:

— Eeee Seyfettin bey, hadi bakalım...

Muavin kolundaki dosyayı masaya koydu, içinden cetveller, kopyalı kâğıtlar çıkardı:

— Hazırım beyefendi...

— Evet, Seyfettin bey... Al kalemi, yaz bakalım!.. Birincisi neydi?

— Galatasaray-Beşiktaş maçı efendim...

— Galatasaray yener bence...

— Ama beyefendi, Toto'da her şıkkı düşünmeli... Birkaç kolonda da Beşiktaş'a şans tanısak...

— Çıldırdın mı sen? Bizim Bakan'ın Galatasaray Lisesinden mezun olduğunu unutuyorsun galiba?

— Peki, efendim... Yirmi sıraya da «Bir» yazdım.

— Aman Seyfettin bey, dikkat!.. Bu, dairenin işlerine benzemez. Allah esirgesin ufacık bir çizindi, silinti, kazıntı olursa kuponumuz boşa gider. Aman kardeşim, dikkat!..

— Merak buyurmayın efendim... Ben de Toto kuponu doldurmayı, dairedeki resmî işimiz gibi tutmuyorum. Dikkat ediyorum.

— İkinci maça geldik, değil mi?.. Neydi o?

— İstanbulspor-Beykoz, beyefendi...

— Yaaa?

— Beykoz iyi diyorlar.

— İyi ama, bizim Genel Müdür de İstanbul Lisesinden. Nemize lâzım... Kaç İstanbulspor'un numarası?

— Bir, efendim...

— Sen bütün sıraları «Bir»le doldur da, başımıza bir iş çıkmasın!..

— Sonra?

— Altay-Ankaragücü...

— Dur bakayım, dün gelen müfettiş söz arasında «İzmirliyim» demişti galiba... Sen İzmir kazanır diye yaz!.. Ne olur, ne olmaz... Kızdırmayalım müfettişi hiç yoktan...

— Daha sonraki maç?

— PTT-Göztepe...

— Hiç düşünme!.. Yaz, PTT kazanır, de!.. Bizim kayınbirader kaç aydır telefon almak için sıra bekliyor.

Bu sırada dışarda odacı, bir iş sahibi ile tartışıyordu:

— Sana müdir beg, çok önemli muhim doplantıda diyorum. Anlamıyorsun be!

— Ben bilirim o toplantı diye atlatmaları... Dört aydır her gün geliyorum yahu... İnsaf yok mu sizde?

— Gardaşım, bende insaf da var, hepisi de var... İllevelâkin müdir beg meşkûl... Kimseyi sohmayacan, dedi bana...

— Hadi hadi ukalâlığı bırak şimdi... Ben girerim içeri...

— Yooo öyle guvatla olmaz bu iş...

— Ne toplantısı bu be!.. Çekil şöyle, çekil!

— Şuna bahın hele!.. İçerde müdir beğ dövletin milletin derdi bitsin, işi görülsün diye zahatlerce kafa yorsun. Bu herif burda kendi işi için patırdı koparsın... Utan be!.. Seni şimdi ayağımın altına alırım vallah...

LÜTFEN, ÇALMAYINIZ!

Önce, biraz felsefe:

Hayat, borusunu öttürenlerle öttüremeyenler arasındaki mücadeledir.

Ve hayatta borusuna güvenenler, borazancıbaşıdır.

Ama bâzan toplumun borusu ötünce, kişilerin borusunun ötmemesi gerekir.

Sonra, biraz daha felsefe:

Eski düşünürler için, «İnsan, düşünen hayvandır.»
Yeni konuşurlara göre de, «İnsan, konuşan hayvandır.»

Günümüzde ise, «İnsan, koşuşan hayvandır.»

Ama etrafa bakınca, varacağınız hüküm: «İnsan, çalan hayvandır.»

Şimdi, hep beraber kulak verelim... Ne diyorlar: «Lütfen çalmayınız!..»

İster politikada en güçlü koltuklarda, ister politikasız koltuk meyhanelerinde oturunuz, ister ticaret hayatında içten dışa, ister iktisat hayatında dıştan içe milyonluk satışları yönetiniz, ister büyük ihalelerin küçük adamı olunuz, ister perakendecilik, ister toptancılık yapınız, ister üst, ister ast olunuz, isterseniz hiç bir şey olmayınız... Ama lütfen çalmayınız!.. Çünkü çalarken siz belki fazla bir şey duymazsınız. Fakat başkaları farkına varırsa çaldığınızı, büyük gürültü çıkar. Onun için lütfen çalmayınız!..

Düşününüz ki, herkes sizin gibi çalarsa, bu şehrin, bu memleketin, bu milletin hali ne olur....

Hem canım, ayıp değil mi? Ne diye çalıyorsunuz yâni!.. Utan-

mıyor musunuz çalmaktan? Kuldan utanmıyorsanız, Allahtan utanmalısınız... Hiç değilse, mübarek Ramazan günlerinde çalmayınız!..

Haydi, diyelim ki, bir kere çaldınız... Bari bundan sonra çalmayınız!.. Hiç olmazsa, bir daha çalmayınız!..

Belki «Mecbur kaldım da çaldım» diyebilirsiniz. «Şeytan uyuyorum da çalıyorum» diye savunabilirsiniz. Ne olur mecbur da kalmayın, şeytana da uymayın ve çalmayın!.. Çalacağınıza söyleyin!.. «Beni de düşünün, yolumdan çekilmezseniz çalarım» deyin, «Benimki de can, beni çalmak zorunda bırakmayın» diye rica edin, «Evde çoluk çocuk para bekliyor, bu kadar parayla bu işi nasıl yaparım, ben çalmayayım da kim çalsın, iyisi mi, siz beni çalmak zorunluğuna itmeyin» sözleriyle yalvarın!.. Belki dinlerler dediğinizi ve siz de çalmazsınız...

Tekrar ediyoruz, lütfen çalmayınız!.. Hem medenî bir şehrin göbeğinde çalmak, çok ayıptır. Eğer mutlaka çalacaksanız, gidip dağ başında çalınız!..

Sizden hem şahsımız adına, hem de Trafik Müdürlüğü adına rica ediyoruz: Lütfen çalmayınız!.. Evde radyo, sokakta transistör, sinemada ıslık çalınız, hattâ durumunuz uygunsa ne çalarsanız çalınız, ama otomobil kullanırken klâkson çalmayınız hiç değilse...

DON BOĞA AMİGO

Madrid'de sıcak bir gündü. Orta boylu, çok şişman, tepeden tırnağa karalar giymiş muhatabım, boynuzlarını hafifçe sallayıp selâm verdikten sonra, zevkle döşenmiş ahırında baş köşeyi gösterdi:

— Buyurun Senyor Periodista Lokutor Don Halitos Kıvançiyos!..

— Teşekkür ederim, cevabını verdim, sağolun Sayın Senyor Don Boğa Amigo...

— Beni görmek istemişsiniz.

— Yıllardır merak ederim de... Matadorlara ait bunca şey okunduğu halde, siz boğalara ait hiç bir şey yazılmaz. Bu amaçla rahatsız ettim. Önce şunu sorayım: Sizi hep azgın; kızgın tanıdığımız halde, şu anda ne kadar sâkinsiniz!

— Eeeee o kadarcık da esnaflık yapalım maçlarda... Ne de olsa, profesyonel sayılırız.

— Yani güreşlerdeki kızgınlığınız gerçek değil mi?

— Yok be kardeşim Don Senyor... Ekmek parası derdi hep..

— Yalnız, o güreşlerde kılıçları yedikten sonra ekmek yeme şansınız kalıyor mu ki, parasını düşünüyorsunuz?

— Ayyy siz bizim gerçekten öldüğümüzü mü sanıyorsunuz güreşte?

— Öyle değil mi? Kanlarınızı bile görüyoruz.

— Yok canım, sadece önceden üstümüze taktıkları kırmızı mürekkep dolu naylon torbalar delinir. Halk da «Matador bizi öldürdü» **diye kendinden geçip bağırır. Zaten evde karısına, dairede müdürüne, pazarda satıcıya, aybaşında ev sahibine, parlamentoda rakip partili politikacıya, takside şoföre, hâsılı her yer-**

de herkese kızıp da ağzına geleni söyleyemeyenler coşup taşmak, için, boşaltmak için gelir boğa güreşine...

— Maçlardan önce çalışır mısınız?

— Yooo... Kaprisli as sporcu gibi antrenmansız çıkarız maçlara...

— Pekiii, şu ezelî ve ebedî kırmızı düşmanlığınız nereden geliyor?

— Aaa duymadınız mı işin doğrusunu? Biz kırmızıya kızmayız ki... Kırmızıya sinirlenen yaratık, inektir... Biz de, kırmızı gösterip bizi inek yerine koyuyorlar diye kızıyoruz...

— Şahsen politik eğiliminiz?

— Şahısların politika uğruna eğilmesine karşıyım ben...

— Yani politikadan hoşlanmıyorsunuz?

— Kızarmış patatesle bonfileyi tercih ederim.

— Evli misiniz?

— Özgürlüğünü kolay kolay feda edecek göz var mı bende? Unutmayın ki, ne de olsa, bir boğayım...

— Hayır, boynuzlarınız?

— Biz boğalar tedbirli yaratıklarızdır. Sonradan boynuzlayıp da dedikodu kaynağı olmaktansa, çocuklukta çıkarırız boynuzu, bütün ömrümüzce de ağırlığını hissetmeden dolaşırız.

— Matadorlar ve toreadorlarla aranız?

— Ticarî iş ilişkisinden ibaret...

— Çok affedersiniz ama... Sizin güreşlerde de şey, yani, hani önceden anlaşmak, yani şey işte, «şike» falan olur mu?

— Bizim, dereceye çıkmak, kümeden inmek gibi dertlerimiz yok ki, şike yapalım? Yalnız bir kere bir matador «Tribünde sevgilim var, n'olur hafif gel!» **demişti. Hâlden anlarım. Ben de boyuna ıskalayıp oğlanın fiyakasını bozmadım. Başka şikem olmadı.**

— Bugüne kadar kaç matadorla dövüştünüz?

— Hiç biriyle... Biz boğalar insanlarla değil, kumaşlarla savaşırız. Tıpkı kadınlar gibi...

— Ya doping?

— Bize, kuvvetlenmemiz için değil, kuvvetten düşmemiz için ilâç verirler.

— Belki de yadırgayacağınız bir soru: Çok defa asfaltlarda sizin cinsten arkadaşlar karşıdan karşıya pek ağır geçiyor, trafiği aksatıyor, hattâ yolun ortasında yatıyorlar.

— İnsaf edin! Siz insanlar bunca «Yaya geçidi» **varken, önü-**

nüze gelen yerden geçiyorsunuz da... Bizler için «Boğa geçidi», «İnek geçidi», «Eşek geçidi» yapıyor musunuz ki, nizamlara uymamızı bekliyorsunuz?

— Türkiye'ye gelir miydiniz?

— Bilmem, çekinirim. Sizin trafik bizim güreşlerden daha tehlikeliymiş, diyorlar da...

— İçki, sigara kullanır mısınız?

— Sporu bıraktıktan sonra başlıyacağım.

— Sinema ile aranız?

— Bir film çevirdim. Yıldızlardan çok ilgi gördüm.

Hafiften boynuz vurdu omuzuma:

— Sevdim sizi... Akşama bir şey içelim beraber...

— Hani içmiyordunuz?

— Canım, o resmî röportaj cevabıydı.

— Son bir sorum var, sayın Senyor Don Boğa Amigo...

— Buyurun!

— Mini etek?

— İçine kırmızı bir şey giymemeleri şartiyle, evet...

SUUU...

Rehberde numarayı buldum ve telefonu çevirdim. Sert bir ses:

— Allo!..

— Sular İdaresi mi beyefendi?

— Evet, n'olucak?

— Hayır efendim, hiç bir şey olmayacak da... Yâni şey... Bendenizin evinde su... Su...

— Yaaaa var mı? Verin adresinizi çabuk!.. Memur gönderip resminizi aldıralım. Demek bu ayın «Su ikramiyesi» size çıktı!

— Hayır efendim, sular akmıyor da...

— Tabii akmaz... Ne dedik biz!.. Öyle her gün olur olmaz işlere, ne bileyim, yüz yıkamakmış, el yıkamakmış, ayak yıkamakmış, olur olmaz şeylere dakika başında su akıtırsanız, biter sonunda...

— İyi ama beyefendiciğim... Siz ilân etmediniz mi ki, Pazartesi günü temizlik yapın, Salı çamaşır, Çarşamba banyo, diye...

— Eee ilân etmişsek etmişiz. Ne çıkar bundan?

— Bugün Pazartesi değil mi efendim? Sizin ilânınıza uyup temizliğe kalktılar evde...

— Yâni siz vatandaşlara da lâf anlatılmıyor valla... Be birader, biz Pazartesi temizlik yapın, dedikse 1968 yılının Mart ayının 18'inci Pazartesi günü demedik ya... Elbette bir Pazartesi günü akacak suyunuz...

— Yâni yarın da çamaşır, öbür gün banyo suya düşüyor.

— Düşmez düşmez... Su var mı ki elinizde, düşsün.

— Ben de resmî sözdür, diye inanmıştım size. Şimdi kova elde, sağdan soldan su arıyacağız.

— Hayır beyim, hayır!.. Sadece sağdan, sadece sağdan!.. Solu karıştırıp da beni ekmeğimden etmeyin!..

— Anlaşıldı... Sizinle halledemeyeceğim derdimi... Bana müdürün numarasını verin de, ona telefon edeyim.

— Edemezsiniz...

— Niye edemez mişim? Demokrasi var.

— Demokrasi var ama, su yok beyim, su yok... Müdür bey de şimdi geldi• daireye... Köşedeki muhallebiciden aldırdığı şişe su ile yüzünü yıkıyor.

Ve Sular İdaresi'nin tavsiyelerine göre vatandaşın kullanacağı «İdareli Su» Takvimi:

Pazartesi: Sağ elinizin baş parmağını yıkayın!

Salı: Sol ayağınızın küçük parmağını yıkayın!

Çarşamba: Sağ kulağınızın küpesini yıkayın!

Perşembe: Sol gözünüzün kirpiklerini yıkayın!

Cuma: Sağ elinizin serçe parmağını yıkayın!

Cumartesi: Sol ayağınızın orta parmağını yıkayın!

Pazar: Çok yıkandınız... Kurulanın artık!

PORTEKİZ'DE TANIŞMA (*)

Portekiz'le bir millî maç oynayacaktık. Bu maçı radyoda nakletmekle görevli sunucu da bendim. Lizbon'a varınca ilk işim, Portekiz Radyosu'na koşmak ve naklen yayınla ilgili işlemi tamamlamaktı. Daha önce bir başka ülkede raslaşıp tanıştığım Portekiz Radyosu Program Müdürü kartını vermiş, «Yolunuz düşerse beklerim» demişti. Yolum düştüğüne göre, adam da bekliyor olmalıydı.

Portekiz Radyosu'nun kapısında müracaat memuruna yaklaşırken, elimdeki karta bakıp «Senyor Da Silva'yı göreceğim» dedim. Adam güldü: «Hangisi ama? Portekiz'de her yüz kişiden doksan beşinin adı Da Silva'dır.»

Tekrar elimdeki karta bakıp: «Senyor Pinto Da Silva» dedim Yine güldü müracaat memuru: «Portekiz'de her yüz kişiden seksen beşinin adı, Pinto'dur.»

Bir daha baktım kartvizite :«Senyor Pereira Pinto Da Silva...» Memur da bir kez daha güldü: «Portekiz'de her yüz kişiden yetmiş beşinin adı, Pereira'dır.»

Olacak gibi değildi. Karttaki bütün adları peşpeşe okumaya başladım: «Senyor Afonso Rodrigez Murao Marcio Augustinho Antonino Pereira Pinto Da Silva...» Başını salladı memur: «Hah şöyle söylesenize!.. Bir dakika bekleyin lütfen!..» Ve iç telefonla konuştuktan sonra «Geliyorlar» dedi. Gerçekten çok geçmeden merdivenlerden uzun boylu biri geldi. Elini uzatıp kendisini tanıttı: «Bendeniz Senyor Robertino Jose Resende Alfredo Farinha Esca-

(*) Bu yazı, Mizah dalında Gazeteciler Cemiyeti'nin Başarı Armağanı'nı kazanmıştır.

milla Pedro Da Silva Rosario Pinto Da Almedia Pereira Françisco... Sanırım ki, siz Senyor Afonso Rodrigez Murao Marcio Augustinho Antonino Pereira Pinto Da Silva'yı görmek istiyordunuz... Ama kendisi seyahatte... Sizi yardımcısı Senyor Santos Da Silva Costa Oliveira Pinto Pereira Nobrega Seneca Rosario Jose Festa Gomes kabul edecek.»

Böylece beni karşılamağa gelen Senyor Robertino Jose Resende Alfredo Farinha Escamilla Pedro Da Silva Rosario Pinto Da Almedia Pereira Françisco ile birlikte Senyor Afonso Rodrigez Murao Marcio Augustinho Antonino Pereira Pinto Da Silva'nın yardımcısı Senyor Santos Da Silva Costa Oliveira Pinto Pereira Nobrega Seneca Rosario Jose Festa Gomes'i görmeye gittik. Tabii pek güzel tahmin ettiniz gibi, odaya girdiğimizde... O da ayağa kalktı ve kendisini tanıttı: «Bendeniz Senyor Santos Da Silva Costa Oliveira Pinto Pereira Nobrega Seneca Rosario Jose Festa Gomes... Ne içersiniz? Bir kahve? Ya da soğuk bir şey?»

Bir kahve içebileceğimi söyledim. Hemen zile bastı, gelen odacıya: «Senyor Carlos Jose Da Silva Pinto Gracas Custodio Lucos Vicente Manuel Viritao Dezassios Alberto Robertino... Konuğumuza bir kahve getirin...»

Ve bana döndü: «Bizim eski emektardır Senyor Carlos Jose Da Silva Pinto Gracas Custodio Lucas Vicente Manuel Viritao Dezassios Alberto Robertino... Kahvenizi şimdi getirir... Naklen yayına gelince... Hiç merak etmeyin!.. Radyo açısından her şey tamam... Şimdi stad müdürü Senyor Pedro Da Silva Afonso Pereira Nobrega Hilario Ancuez Manuel Elcamillo Arthuro'ya telefon ederim. O da elinden geleni yapar. Hattâ hemen telefon edeyim... Ah çok affedin... Adınızı... Şeyy... Unutmadım da. Senyor Afonsa Rodrigez Murao Marcio Augustinho Antonino Pereira Pinto Da Silva giderken adınızı söylememiş, sadece «Türk spiker» demişti de... Rica etsem adınızı...»

Onca ad zenginliği içinde, «Halit Kıvanç» diye kestirip atmanın, hem kendim, hem ulusum adına pek fakir düşeceğini hesapladım. Üstelik konuğu olduğum ülkenin kurallarına uymam gerektiğini de düşündüm. Ve ben de soluk almadan adımı söyleyiverdim: «Turkos Radyos Sportos Evde Akmaz Terkos Sabah İşbaşı Geceyarı Paydos Trafik Tıkalı Elektrikler Fos Vergi Taksit Bono Bırakmaz Kazanç Bendeniz de Senyor Bay Halit Kıvanç...»

Adam hararetle elimi sıktı: «Memnun oldum. Fakat hayret, sizin isimler de bizimkiler gibi kısacık... Ama bir İspanya'ya git-

seniz, çok gülersiniz... Öyle uzun ki adları... Çok komik oluyor söylerken...» Ve bir kahkaha daha attı Senyor Santos Da Silva Costa Olivero Pinto Perreira Nobrega Seneca Rosario Jose Festa Gomes...

1969 — 1979

SEÇİMDEN SEÇİME...

Ne zaman SEÇİM sözünü duysam, hep seçimlerde dolaştığım günler gelir gözlerimin önüne... Eeee bizim spikerliğin nerden geldiğini sanırsınız. Biz en sıkı antrenmanları Bölükbaşı'yı izlerken yaptık. Susup onu dinlerdik hep. Bence Bölükbaşı yıllar yılı en büyük gerçeği kanıtladı. Sadece konuşarak hiç bir şey yapılmayacağını...

Gerçekten lâf atardı eskiden politikacılar. Şimdiki gibi kurşun ya da taş değil... Vatandaş da bir politik mitinge gelirken «Acaba sağ dönecek miyim evime?» diye kuşkulanmazdı.

Yok canım, etrafıma fesli, çarşaflı çocukları toplayıp da ekranda masal anlatıyor değilim... Yakın geçmişin gerçekleri bunlar... İyisi, gelin size o yakın geçmişten tatlı anıları sıralıyayım bir bir...

Bir seçim gezisindeydim. Gazeteci olarak nabız yokluyordum. O zamanlar çok önemliydi bu nabız yoklama işi... İl il, ilçe ilçe, köy köy dolaşır, sorar, bakar, gözler, konuşur, hangi tarafın kaç milletvekili çıkaracağını tahmine çalışırdık. Arada maç tahminleri gibi, farklı kazanacağımızı söylediğimiz tarafın, son dakikada beraberliği güç kurtardığı da olurdu ya... Neyse... Aslında seçim öncesi nabız yoklamaları, bizi aldattığından çok, adayları kandırırdı. Hem de nasıl!.. Kazanacağına muhakkak gözüyle bakılan adayın, liste dışı kaldığı çok görülmüştü. İşte bir seçimde... Hiç unutmam... Bir ilçede bir partinin başkanı, seçim gezisine gelen partisinin milletvekili adaylarına «Hiç meraklanmayın» demişti. «Burada en kuvvetli biziz... Dere, tepe, dağ, taş, hep bizim partiden...» Ama gelin görün ki, sandıktan tek milletvekili çıkara-

mamıştı o parti, o ilçenin bağlı olduğu ilden... Ve o ilçeden de o partiye verilen oyların toplamı, ilçe yönetim kurulu üyelerinin sayısından ibaretti. Kaybeden adaylar hışımla koşmuştu yüksekten atan ilçe başkanına: «Hani burada dere, tepe, dağ, taş, hep bizim partidendi?» Başını sallamıştı başkan «Hee yaa... Dere, tepe, dağ, taş, bizim partiden yine. Ama kalleş insanoğulları bizim partiden değilmiş sadece... Onda yanıldım bir tek...»

Nabız yoklaması için dolaşmak pek zevkliydi de... Her gittiğimiz yerde ya çay ya kahve, ya ayran ya limonata ya gazoz içmek zorunluğu olmasa... İçmeseniz!.. Ayıbı bir yana bırakın, tarafsızlığınızdan şüphe ederler. «O partide içti de, bizimkinde içmedi» diye... Günde 50 kahve, 100 çay içmek zorundaydım bazan... Yürürken içimde cambır cumbur diye sesler geliyordu. İşte bir küçük kasabada parti merkezlerinden birine girdiğimde, seslendiler «Len Ehmet» diye pencereden. Ve kahveci geldi. «Az şekerli bir kahve» dedim. Getirdi, içtim. Oradan çıktım, aynı sokaktaki başka partiye girdim. Yine seslendiler. «Len Ehmet» diye... Ahmet geldi ve beni görünce «Biliyorum, az şekerli» dedi gidip getirdi. Oradan çıkıp yandaki öbür partiye... Yine «Len Ehmet» çağrıldı, yine az şekerli... Bir sonraki partiye girdiğimde, Ahmet bu kez elinde askı, askıda bir kahve ile geldi, uzatırken de ekledi: «Az şekerlidir...» O kasabadan ayrılıyordum ki... Kahveci «Len Ehmet» yanıma sokuldu. «Bey, dedi, sen gazetecisin, bilirsin. Feşmekân partisi de açacak mı burada şube?» Hayretle «Yaaa, dedim, demek o partiye gireceksin açılınca...» Güldü: «Yok canım, benim için yeni bir parti demek, günde 100 kahve, 200 çay, 300 ayran, 400 gazoz demektir...»

Hey gibi «Len Ehmet» hey! Kimbilir şimdi nerelerdesin? Bu ülkede bugün de politika yine gazoz gibi bazıları için... O kadar çok yiyorlar ki... Onca gazoz hazmettirebiliyor ancak...

Köylerinde, yeni yeni parti şubelerinin açılması, vatandaşı çok sevindiriyordu. Nedenini de yine onlar açıkladı: «Biz fakir insanlarız. Kitaptı, defterdi, kâğıttı, kalemdi, o masrafın altından kalkıp da çocukları okula gönderemiyoruz. Ama bol bol parti kurulunca, çocuklar parti levhalarına baka baka bütün harfleri ezberliyor, bedavadan öğreniyorlar okumayı...»

Seçim gezisi deyip geçmeyin! Gez gez bitmez... Ama ben her gittiğim yerde, uyarıyordum vatandaşları, «Ben aday değilim»

diyordum. Yine bir köyde «Ben aday değilim» deyince... «Biz zatiden annadık» dediler. «Gıravatından annadık... Çünkim mepus adayları şeherde gıravatlı gezer de bizim köye gelirkine, sözümona bizim gibi geyinir, kasket filan takarlar. Ama sen gıravatını bile çıkarmadan geldiğinden kelli, hee, dedik, dimek aday deel bu bey...»

İnanın, katıksız anlatıyorum. Aradan yıllar geçmiş olmasa, daha ne anılar canlanacak ya... Bakın, biri daha... Kahvedeydi toplantı... Milletvekili adayı pek hızlıydı: «Bennn... Memleketimmmmm...»

Her sözüne böyle başlıyordu: «Bennn memleketimm içinnn... Bennnnn memleketimmmmm uğrunaaaaa... Bennnnnn memleketimmmm aşkınaaaa... Bennn memleketimmmm...»

Köyün ihtiyarlarından biri bastonuna dayanıp öne eğildi: «Bey, dedi, memleketin ne yan? Hele bi yol onu söyle de ilkevvela...»

Bazı adaylar da armağan dağıtır gittiği yerde... Fakat sırf bu hediye yüzünden oy alamamıştı biri... Saat armağan etmişti köye... Gülmüşlerdi ardından: «Ne işe yaramaz hediye!.. Saat bizim neyimize? İnekler böğürdü mü gece, saat üç demektir. Horozlar ötünce, dört... Eşekler anırınca, beş... Mepus onnardan sora gelir.. Böyle yararsız hediye veren adamdan yarar gelmez bize...»

Ya suyu, yolu, okulu, doktoru, ebesi olmayan köyün çocuklarını etrafına toplayan... Sonra da cebindeki bozuk paraları çıkarıp «Hadi bununla kendinize çikolata alın!» diyen aday?

Köy bayram sevincine bürünmüştü o gün... Şöyle açıklıyordu köylüler bu sevinci: «Demek bu adayı seçersek, önce yağmur yağdıracak bizim köye... Yağmur yağdırınca tarlalarımıza bereket gelecek... Ürünümüz bol olucak... Eee ürün bollaşınca, çok para kazanacağız... O parayla çıplak gezen çocuklarımızın ayağına yemeni alacağız. Çocuklarımız, bu adayın mepus olunca köyümüze getireceği suda ayaklarını yıkayacak, o adayın sayesinde kazandığımız parayla aldığımız yemenileri giyecekler. Sonra o çocuklarımız bu adayın mepus olunca yaptıracağı yoldan şehre gidip orada kendilerine mepus adayının şimdi verdiği paraylan bol bol çukulata alıcaklar... Biz sevinmeyelim de kim sevinsin?»

Bizim bahtsız köylerde seçim haberi nasıl duyulur, bilir misiniz? Bir seçim gezisinde öğrenmiştim. Köye toz duman içinde zor

varmıştı otomobilimiz... Sonradan o «toz»un ne işe yaradığını anlamıştım. «Seçim olacağını bu tozdan haber alırız» demişti köylüler. «Bizde makina yoktur. Yakın köylerimizde de yok... Kağnılarımız öyle ağır gider ki, tozu bile kıpırdatamaz yerinden... İşte köyün uzağında toz bulutu havalandı mıydı, anlarız ki makina geliyor... Çünkü bizim milletvekilleri seçimden seçime uğrarlar bizim köye... Onun için ne zaman toz görsek, hatırımıza mepuslarımız gelir...»

Aday profesördü. Uzun, sıkıcı, bilimsel bir konuşmayla «özel teşebbüs»ün yararlarını, devletçiliğin zararlarını anlattı. Kimse bir şey anlamamıştı. Profesör aday inince, yörenin çocuğu bir aday çıktı kürsüye: «Heey hemşehriler, dedi, hocayı dinlediniz. Annadınız ne didiğini... Yani ya ki dimek istedi ki... Şincik bakın kafanızdan sayıverin gayrı... Kaç çocuk vardı sizin köyde eskiden? Şimdiyse kaç çocuk var? Hah hep artıyor deel mi? Hah işte, purüfüsürün bi saattir özel teşebbüs, özel teşebbüs didiği oydu işte... Annadınız mı gayri?»

Bir mitingde de aday bağırıyordu, damarlarını şişire şişire: «Ey aziz seçmenlerim... Ben seçilsem de, seçilmesem de... Bu memleket için çalışıyorum... Bu memleket...» Giderek bağırmasını artırdı: «... Memleket... Vatan... Hürriyet... Cumhuriyet... Milliyet...» Uzaktan bunu duyan kahve ocakçısı, çırağa seslendi: «Koş lan Ali, koş... İstanbul kasteleri gelmiş bak! Bitmeden alıver!»

Bir başka ateşli aday da coşmuş, tarihe sesleniyordu... «Eyy büyük adamlar... Ey tarihin ölmezleri... Kalkın... Kalkın da partimizin memlekete yaptığı hizmetleri görün! Kalkın Fatihler, Yavuzlar, Kanuniler, Mustafalar, Kemaller, Namıklar, Mithatlar, Ziyalar, Şinasiler, Barbaroslar, kalkın... Kalkın kalkın da...»

... Deyince, adayın yanındaki köy ağası doğruldu yerinden «Gaksanıza len!.. Ne bakıyon bön bön yüzüme? Bey gimlerin adını sayıyorsa, gaksın onlar ayağa...»

ASSOLİST ALTI

Şu anda ülkenin en büyük sorunu, «ASSOLİST ALTI» dır. «Assolist altı», çok önemlidir günlük yaşantımızda... Çünkü her gün 24 saatimizden en az 14'ü şarkılarla, türkülerle geçer. Şarkıyla, türküyle en ilgisiz kişi bile, 24 saatte en az 244 kez «off» çektiğine göre, bal gibi şarkı ya da türkü söylüyor demektir. Yani bir anlamda solisttir o da... Radyoda, TV'de, kürsüde, Mecliste mitingde, basın toplantısında da politikacılar, devlet adamları, büyükler, ünlüler, solo yaptıklarına göre, mükemmel birer solist sayılır her biri... Maçlarda hakemin başına inen tribün temposu da bir koro olmak bakımından müzik alanına girer. Eğer etrafımızda 24 saatte 24 saniye bile şarkı ya da türkü söylemeyenler varsa, bahse girerim ki, kendilerine «solist» denmesinden korktukları içindir. «SOLİST» yerine SAĞİST» deyin, hemen başlayacaklardır şarkıya da, Türküye de... Hatta gazele de, kantoya da... Bazıları ise ille de marş söylemeye meraklıdır. İsterler ki sık sık marş söylensin. Uzun sözün kısası, bugünün yaşamında hepimiz birer solist olmaktan kurtulamayız, bazan da korolarda yer alırız.

Ancak solistlerin bazısına «ASSOLİST» derler ve bunlar çok önemli kişi sayılır. İster sahnede, ister stadda, ister Mecliste olsun, adı en üste yazılır assolistin... Ortaya en son o çıkar. Gazetelerde en çok onun resmi basılır. Aslında «ASSOLİST»lerin bazısı, «AZ-SOLİST»tir ama, piyasaları yüksek olduğundan halka verdiklerinin azlığı değil, patrondan aldıklarının çokluğu konuşulur.

«ASSOLİST» önemli kişidir ve önemli dertlerin de kaynağıdır. Gazinolarda olsun, hükümette olsun, assolist bulmak kolaydır, fakat assolist altı düzenlemek zordur. Çünkü assolistin altına girebilmek için bazı koşullar gereklidir. Assolistlerin sert yasasına

uymak zorundadır assolistin altında yer alacaklar... Bir kez, assolistin altında şarkı ve türkü söylenmez. Daha doğrusu Türk Müziği söylenmez. Assolist söyler onu... Batı Müziği derseniz, o zaten dünya kuruldu kurulalı söylenmez ve dünya batanadek de söylenmeyecektir. Çünkü Batı Müziği söyleyen assolist olursa, o zaman assolistin altına Batı Müziği enstrumanlarını yerleştirme zorluğu çıkar. Ya da halk, assolistin altını çok beğenir, müziğe doyar ve assolist geldiğinde «Aaaa biz bu şarkıları çok dinledik» deyip kalkar. İşte gazinolarda da, politikada da bu gerçeği gören büyük assolistler, altlarını iyi düzenlemeye çalışırlar. Assolistler bilir ki, kendilerini harcayabilecek olan kendileri değil, altlarıdır. Gazinocular, politikacılardan da kurnaz olduğu için, assolistin altına güldürücü, neşelendirici bir şey koymayı uygun görürler. Tek ya da çift güldürücüler çıkar, halkın dikkatini başka yöne çeker, böylece assolist ortaya geldiğinde seyirci ya da vatandaşı istediği gibi etkiler. Ancak politikada gazinodaki kadar başarılı olmaz bu uygulama... Bazı assolistler, iktidar oluştururken, altlarına komik şeylerin yanında acılı program da yerleştirirler. Bu yüzden altlarını düzeltemediklerinden üstleri ağrır, başlarına binbir dert gelir.

Kısaca değerli okuyucularım, gazinolarda ve politikada şu anda çektiğimiz sıkıntı, doğrudan doğruya assolistlerin altlarının iyi düzenlenemeyişinden doğmaktadır. Assolistlerimiz elele verip çalışmazlar asla... İlle de rakip gazinolarda, birbirinden daha yüksek ses araçlarıyla, ışık gereçleriyle birbirinin sesini bastırmaya çaba harcarlar. Assolist altları ise çeşitlidir. Hele bazıları, ya şarkıyı garip okur, ya espriyi kaba yapar ya da bir müşteriye göz kırparken ötekine tükürür, kısaca gazinoda sürekli olay çıkmasına neden olur. Bu gibiler yüzünden kan gövdeyi götürür... Gazinolarda da, sokaklarda da, ülkenin her yanında... Bu tür assolist altlarının bulunduğu gazinolardan uzak durmalısınız can güvenliğiniz için...

Şu anda milletçe assolistlerimizin, altlarını iyi düzenlemelerini dileyelim. Aksi halde assolistlere de, altlarına da bir şey olmaz, yine ne olursa biçare halkın altına, üstüne, içine, dışına, her yanına olur.

SENYOR DON BAVUL

Eeee seyahat görününce gene... Kalkmış, emektar bavulumu açmıştım. Tozunu almama gerek yoktu. Benimle birlikte dolaşmaktan, oradan oraya koşmaktan tozlanmaya fırsat bulamıyordu biçare... Fakat o gün bavulumun açık ağzı, yakın bir arkadaşımın hafiften sitemli sözler söylemek için açılan ağzı gibi görünmüştü bana... Sanki konuşmaya başlayacak, «Yeter be kardeşim,» diyecekti. Yeter. Sen yorulmadın ama ben yoruldum». Demedi... Belki de yorgunluktan diyemedi.

Aslında dostluğumuz eskilere dayanır. Hiç unutmam, bir tarihte...

Evet, bir tarihte... Madrid'de uçaktan indiğimde, bütün yolcular gibi ben de kuyruğa girdim. Beklemeğe başladım. Bekledim bekledim. Bütün valizler, çantalar bölüşüldü. Bana bir şey kalmadı. Elimdeki bagaj kartını uzattım. Baktılar:

— Affedersiniz, dediler, yok... Gelmemiş...

— Nasıl olur? İstanbul'dan uçağa beraber binmiştik.

— Yolda uçak değiştirmiş olacak...

— İmkânsız... Bana sormadan bir yere gitmez biçare. Yıllardır hep birlikte gezeriz.

— Acaba çok ağır mıydı da indirdiler?

— Sanmam... Dolar pahalılaştığındanberi çok zayıfladı zavallı. Midesi boş geziyor.

— Hayır, onu demek istemedim. Belki bir yerde aktarma etmişlerdir. Merak etmeyin! Başka uçakla gelir.

— İyi ama, nasıl beklerim ben? Buradan da Lizbon'a gidiyorum.

— Aaaa çok kolay. Gelir-gelmez oraya yollarız.

Çaresiz boynumu büktüm. Lizbon'a vardım. Meğer bavulsuz seyahat ne zevkli, ne hafif oluyormuş. Uçak bile -belki de bu yüzden- normal tarifesinden 15 dakika önce vardı Lizbon'a... Bavulsuzluk pek önemli değildi de, sadece otelde oda vermeden önce bir tuhaf baktılar yüzüme, «Bavulsuz turist olur mu?» gibilerden... Demediler bunu ya. Deselerdi de cevabım hazırdı: «Siz gelin de, İstanbul'a yayılan bavulsuz ne kelime, çorapsız, ayakkabısız, mendilsiz, gömleksiz, pantolonsuz, donsuz turistleri görün!»

Neyse, Lizbon'daki bavulsuz bir kaç günden sonra, Madrid'e döner dönmez ilk işim, bizim emektarı aramak oldu:

— Aaaa, dediler, Lizbon'a gönderdik.

Gerekli işlemi yaptırdım ve bavulun tekrar Madrid'e dönmesi için tedbir aldırdım. İlle ve lâkin millî maç var Bilbao'da... Yola çıkarken gene gittim, bavulun Lizbon'dan gelince Bilbao'ya gönderilmesini rica ettim. Aynı nezaketle kabul ettiler. Vardım Bilbao'ya, bavul gene yok. Maç oynandı, bavul gene yok. Hakem penaltımızı vermedi, bavul gene yok. Gol attık, saymadılar, bavul gene yok. İspanyollar galip geldi, bavul gene yok. Yolum bir kere daha Madrid'den geçiyor. Gittim:

— Aaaa, dediler, almadınız mı? Bilbao'ya göndermiştik bavulunuzu...

Tekrar Madrid'e getirilmesini rica edip ayrıldıktan iki gün sonra, bu defa Roma'ya gitmem gerekti. Bavulun Roma'ya gönderilmesini rica için gerekli yere başvurdum. Ve Roma'ya iner inmez de, aradım: Gelmemişti... Roma'da iki gün... Gene rica: «İstanbul'a gönderin bari...» Gene nezaketle «Peki»... Ve döndüm. Evde şaşırdılar:

— Hayrola, bavulun?

— Gelmedi mi?

— Yoooo...

Derhal ilgili yerlere koştum:

— Affedin, dedim, ben Madrid'deyken bavulum Atina'daymış, ben Lizbon'dayken bavulum Madrid'de, ben Madrid'deyken bavulum Lizbon'da, ben Bilbao'dayken bavulum Madrid'de, ben Madrid'deyken bavulum Bilbao'da, ben Roma'dayken bavulum Madrid'de, ben İstanbul'dayken? Yaa, ben İstanbul'dayım şimdi. Acaba bavulum nerde?

— Amaan, dedi görevli, siz de böyle merak ederseniz... Nasıl-

sa sık sehayate gidiyorsunuz. Bırakın kalsın Avrupa'da... İlk gidişinizde buluşursunuz yir yerde...

Şimdi anladınız mı, sevgili okuyucular, neden tekrar Avrupa yollarına düştüğümü?

Ama bu kez yolculuk vapurla idi. Ve biribirimizi kaybetmek tehlikesi yoktu.

Gemi gerçekten bir harikaydı. Yüzme havuzundan çık, saunasına gir. Saunasından çık spor salonuna koş. Cimnastiğini bitirdin mi, git masa tenisine... Oradan koş, külde Türk kahvesi iç. İçerde çeşitli langırtlar bekliyor. Işıklar şıkır şıkır... Sular gürül gürül... Sıcağıyla, soğuğuyla... Hele İstanbullu olan yolcular pek mutluydu. 24 saat sönmeden yanan ışık, kesilmeden akan su bulmanın sevinci içinde, kamaralarında ne kadar ampul varsa yakıyor, ne kadar musluk varsa açıyorduk. Üstelik tertemizdi de, «Kazakistan» vapuru... Sonra sonra keşfettim gemideki kesilmeyen suyun, elektriğin ve temizliğin sırrını: Belediyesi yoktu geminin.

Gemi bir limana yanaştı mıydı, hanımların her biri bir «Hora» kesiliyor, petrol değilse de petrol rengi bluz bulmak için çarşının altını üstüne getiriyorlardı. Açık denizde ise, erkekler yemeklerini âdeta lokma lokma yiyerek, ağır azır çiğneyerek, belki üç saatte zor bitiriyorlardı. Haaa, sahi söylemeyi unuttum, gemide erkek kamarot olmadığını... Ve yemek servislerini mini etekli genç kızların yaptığını.

Bakın bavul derken, nereye geldik. Oysa bavul deyince... İspanya'dayken... Evet Akdeniz'i şöyle bir dolanıp İtalya'ya, Fransa'ya, İspanya'ya uğradık. İşte İspanya'ya Barcelona'dan girdiğimizde... Gene mağazalara koşmuştuk vapurcak... Bir ara gözüme ilişti: Mağazalardan birinde bizden bir bayan, tezgâhtarlarla tartışıyor... Yardımcı olmak amacıyla sokuldum: «Hayrola, efendim? Bir şey mi var?»

«— Ah Halit Beyciğim, ne kaz kafalı bunlar! Davul istiyorum. Anlamıyorlar.»

Ve döndü tezgâhtara: «Don. Ba. Vul... Don... Ba... Vul...»

«— Affedersiniz, dedim, bavulu anladım da... Don'u ne oluyor?»

«— İspanyol isimleri Don'la başlarmış ya...»

Sakinleştirmeye çalıştım: «Rica ederim hamfendi» dedim. «Biz

memlekette aynı dilden konuştuğumuz halde, birbirimize, hele büyüklere anlatabiliyor muyuz meramımızı? Hem kelimelerin başını bırakın, milletin ayağına don giydirebiliyor muyuz doğru dürüst kendi ülkemizde? Boş verin, sinirlenmeyin!..»

Fakat bu seyahatte bir kez daha acıdım şu Avrupalılara... Bizden o kadar geri yaşıyorlar ki... Bazısı bir, bazısı iki saat geri. Her gittiğim yerde saatimi geri aldırdılar. «Peki, dedim, her kentte saatimizi geri ala ala sonunda nereye ulaşırız?»

Güldüler: «Sizi zaman zaman yöneten bazı büyüklere ve onlara uyan kafalara ulaşırsınız böyle saat saat, geri giderseniz...»

Bu kez gülme sırası bendeydi. Bizi saat saat geri gidiyor sandıkları için... Bizim bir saatte bir yıl geri gittiğimizden haberleri yoktu biçarelerin.

Avrupa'dayken... Bir yola saptım, Roma'ya çıktım. Meğer her yolun Roma'ya çıktığı doğruymuş. Roma'da bir dükkânda, İstanbullu olduğumu söyleyince, sahibi «Oooo, dedi çok severim ben İstanbul'u... Yedi tepe üstünde kuruludur. Roma gibi...»

Kaşlarımı kaldırarak «Hayır» işareti yaptım, sonra da açıkladım: «İstanbul'un hangi yanına gidersek gidelim, altımıza mutlak bir şey battığına göre. Yedi tepe değil ama yetmiş yedi kazık üstünde kurulduğunu sanıyorum İstanbul'un...»

Avrupa, Avrupa... Anlatacak da fazla bir şey de yok işte... Taksiye biniyorsunuz. Şoför saati açıyor. Gideceğiniz yere varınca, saatin yazdığını ödüyorsunuz. Şöyle, ağız tadıyla bir tartışma bile yapmadan iniyorsunuz arabadan. Asfaltlar yağmurda göl olmadığı için ayakkabı boyacıları aç yatıp aç kalkıyor. Toz yok, toprak yok. Belediyenin açıp da kapamadığı çukurlar yok. Voltaj düşüklüğü yok. Su derdi yok. O yok, bu yok. Bu kadar yokluk içinde sadece hırsızlık var ama... İnanın yol arkadaşlarımızdan tam beş bayanın elinden çantayı kapıp kaçtı bisikletli hırsızlar... Oysa bizim İstanbul... Hey gözünü sevdiğimin İstanbul'u. Nasıl sevmezsin... Sokağa bırak, kimse dokunmuyor malına. On beş gün önce giderken kapıya bıraktığım çöp tenekesi aynen duruyordu döndüğümde... Yaşşa be İstanbul!

HALKIN
40 BİN LİRASI

Oturduğu koltuğa yaklaşırken üç kez eğildim. Yedi kez de başımla selâm verdim. Eece karşımda koca, koskoca kazık... Şey, pardon koca, koskoca milletvekili duruyordu.

— Gel, dedi.

— Geldim, dedim.

— Zam, dedi.

— Al, dedim.

— Aldım, dedi.

— Neden, dedim.

Ve bu soruyu sormamla o koca, koskoca milletvekili ufaldı ufaldı ufaldı da... Koltuğun kıvrımlarına giriverdi.

— Rica ederim, dedim.

— Yok yok, dedi... Bilseniz ne müşkül durumdayız, dedi... Anlatsam ağlarsınız, dedi.

— Yaaa vah vah, dedim... Oysa ben maaşlarınıza yaptığınız zam...

— Ben de onu söyleyecektim, dedi... Ah hiç sormayın, hiç!

— Ama sormuş bulundum, dedim.

— Öyle demedim, dedi. Sormasanız da anlatacağım. Çünkü hakkımızda yalan yanlış iftira tezvir... Herkes konuşuyor... Biz ise kuzu gibi masumuz... Dinleyin bakın!.. Biz toplumun en üst tabakası değil miyiz? Toplumu biz yönetmiyor muyuz? Çocuklarımıza ne öğütlüyoruz okullarda, ne okutuyoruz liselerde? Ne diyor ahlâk kitaplarımız: «Toplumda yeri yüksekte olanlar öbürlerinden

daha şerefli sayılırlar.» Eeee yeri yüksekte ne demek? Cebi şişkin demek... Bizim cebimiz ise hiç de şişkin değil... Bizim bir kâğıda imza atıp kanun mu, kararname mi, her neyse bir şey çıkarmamızla, kaç üçkâtçının cebi şişiveriyor. Hakları yok buna... Millet böyle pahalılık, sıkıntı içinde kıvranırken...

— Neler duyuyorum sizden, dedim... Pahalılığı kabul ediyorsunuz demek ki?

— Tabii ya, dedi. Biz memleketi karış karış geziyoruz. Bütün partili arkadaşlarım adım adım dolaşıyorlar anayurdu... Milletin çektiğini görüyoruz. Mitinglerde filan dediklerimize baymayın siz! 500 lirayla çarşıya çıkan 5 lirayla dönüyor evine. Filesinde de iki ekmek, üç kilo patates, dört tane çürük elma... Yüz gram kıymaya hasret vatandaş... Bu durumda elimiz kolumuz bağlı, oturacak mıyız biz? Hemen toplandık. Hem de parti farkı gözetmeksizin, tam bir görüş birliği içinde karara vardık: BU DURUMU ÖNLEMEK İÇİN ZAM YAPMALIYIZ... İyi hoş ama kime? İşçiye zam yapsak memur mağdur olacak. Memura zam yapsak köylü ezilecek. Köylüye zam yapsak esnaf müşkül duruma düşecek. Askere zam yapsak siviller kızacak, sivillere zam yapsak emekliler alınacak... Erkeklere zam yapsak kadınlar, kadınlara zam yapsak erkekler... En iyisi mi, dedik. Kime zam yapmak istiyoruz biz? Millete değil mi? Eeee biz neyiz? Milletin vekili... O halde bu zammı kendimize yaparsak, millete yapmış oluruz. Ve sevinçle uygulamaya koyulduk.

— Yani siz?

— Evet biz, millete zam yaptık. Ama vekil olarak kendimiz alıyoruz parayı...

— Yalnız millet kaç nüfus geçindiriyor, biliyor musunuz?

— Ya biz? Ya biz? Ben, karım, karımın kuvaförü, karımın manikürcüsü. Amerikan Pazarında parfüm aldığımız tezgâhtar, hizmetçim, kapıcım, kapıcımın beş çocuğu, karımın altı konken arkadaşı, benim kulüpteki briç ekibim, şoförüm, karımın şoförü, şoförümün karısı, üç çocukları... Sayayım mı daha? Kaç nüfus bakıyorum ben...

— Haklısınız...

— Tabii haklıyız... Ne yani, yoksa millete yapılan zamma karşı mı çıkıyorsunuz? Yoksa siz de mi vatan hainisiniz?.. Tabii ya, bizim zamlarımıza karşı çıkan vatan hainidir. Biz milletin vekili olduğumuza göre... Millete zam...

— Bir dakika... Bir dakika, dedim. Tek sorum var sadece: Neden yuvarlak 40 bin lira değil de, 39 bin 960 lira?

— İndirimli satış yapan mağazalarda da öyle değil mi? Biz de mevsim sonu satışındayız... Allah bilir, ilk seçimde çoğumuz «Defolu mallar» dairesinde bile yer bulamayacağız kendimize... Onun için göz korkutmayalım, diye 39 bin 960 dedik... 40 bin mi? Biz miletin 40 lirasını düşünürüz, beyim... 40 bin olmasına 40 lira ister... O, 40 liralarla neler yapılmaz bu millete. Biz milleti düşünüyoruz sadece...

MUHAMMED ALİ DEDİ Kİ

Uçaktan Teksas'ta indim. Etrafımı saran inekler arasında güçlükle aklı başında bir Amerikalı kovboy bulup meramımı anlatabildim, sorduğum adresi tarif etti. Gerçekten elimle koymuş gibi... Buldum kocaoğlanı...

— Merhaba, dedim.

— Hellooo... Kimsin sen?

— Türkiye... Türkiye... (Tabii böyle demedim. Bomba gibi İngilizce söyledim bunu. «Turkey» diye bağırdım, «Turkey»... Ama o yol yorgunluğu içinde, «Turkey»in aynı zamanda «Hindi» anlamına geldiğini düşünemedim İngilizcede...)

— Hindi istemem, dedi, piliç... Piliç... Piliç...

— Farkındayım... Karını bırakıp da önüne gelen pilice koşmandan belli...

— Ne münasebet... Karımı bırakmadım ki ben... Dinimin emrini yerine getiriyorum sadece... Yeni dinim dört karı almamı emrediyor. Ben de bu gerçeğe uyuyorum.

— Sen bilirsin.

— Elbette ben bilirim... Çünkü en büyük benim... En büyük...

— Diini düzelt önce... «Büyük» değil, «Böyyük»tür o... Böyyük... Böyyük...

— Sen benden ne istiyorsun be? Tam maça hazırlanırken moralimi bozmaya mı geldin? Yoksa o koca ağızlı Foreman'ın adamı mısın?

— Hayır, ben senin koca ağzından çıkanların hesabını sormaya gelen adamım... Türkiye'yi anımsadın mı?

— Türkiye??? Türkiye??? Haaa cami... Cami...

— Tamam orası işte... Seni sayın Erbakan karşılamıştı ya... Millî Selâmet'ten.

— Haaa Mister Salamet, Mister Salamet...

— Salamı karıştırma, domuzdur diye selamı keser seninle... İşte o gelişinde boksu bıraktığını söylemedin mi sen?

— Ne münasebet... Türkler uydurmuş onu...

— Ayıp ayıp! Bak, Muhammed Ali, kendine gel!.. Onca insan önünde sen o lafları söylerken... Ben de oradaydım. Nah şu kulaklarımla duydum.

— Yaaa, sahiden söyledim demek?

— Söyledin ya...

— Dur bakayım... Söyledim ya... Tabii söyledim... Söyledim, söyledim ama... Ben Türkiye'de boksu bıraktığımı söyledim. Baktım ki, Türkler kendileri de güreş yapmayı bırakmışlar. Ben de Türkiye'de boks yapmayacağımı söyledim. Türkiye dışında boks yapmayı bıraktığımı söylemedim ki...

— Kendine gel!.. Sen en büyüksün... Senin gibi bir dev sporcuya yalan söylemek yakışır mı? Hadi hadi, kardeş sayılırız seninle... Gel de, yaklaş da kulağıma, doğruyu söyle!.. Hadi Alicim...

Bir an durdu Muhammed Ali...Sonra gerçekten yaklaştı kulağıma:

— Bak abicim, dedi, aslında ben de kendi halimde bir sporcuyum. Sen etrafta patlattığım balonlara boş ver! Biraz çene, biraz yumruk, bir iki ayak oyunu, idare edip gidiyorum. Arada da din davası ayağına yatıyorum. Sağolsunlar, her yandan davet ediyorlar. Ben de avantadan yolumu buluyorum böylece... Senin anlayacağın, kutsal konsomasyon yapıyorum, abicim... İşte sizin oraya geldiğimde de koluma yapıştılar, «İlle de bir şey söyle!» dediler. Ne söyleyecektim? Ben «Türkiye» diye bir tek «Atatürk»ü duymuştum... Onu söylemeye kalktım. «Olmaz» diye ağzımı kapattılar. O zaman, «Geldiğim yer Türkiye değil mi?» diye kuşkuya düştüm. Neyse geçelim... Onlar da geçtiler zaten... «At» dediler. «Ne atayım?» dedim. «Canım, biz, bizim olmayan arazide fabrika olmayacak fabrikaların temelini atıyoruz. Meydanlarda tutmayacağımız sözlerle dolu nutuklar atıyoruz. Millet malıdır, aman kaybolmasın, diye ortalarda ne bulursak cebe atıyoruz. Sen de at işte!» dediler. Ben de attım. «Boksu bıraktım» dedim.

— Peki, niye çabucak kaçtın bizim oradan?

— Nasıl kaçmam? Oraya gelenedek «En büyük benim» diye övünüyordum. Ama baktım, sizde kürsüye kim çıksa «En büyük

benim» diyor. Bir yeriniz Büyükdere, öteniz Büyükada, bir başka tarafınız Büyükçekmece... Mağazalarınızda «büyük indirim»... Gazinolarınızda «büyük solist»... Stadınızda «büyük maç». Maçınızda «Büyük Mehmet»... Caddenizde «Büyük Sinema»... Salonunuzda «büyük konser»... Futbolunuzda «Dört büyükler»... Her partinizde boy boy «büyük adam» lar... Yeter, dedim kendi kendime... Ve atladığım gibi uçağa... Soluğu, bizim Küçük Joe'nun Küçük Ev'inde aldım. Aslında abicim, sana bir şey diyeyim mi? Bizim Büyük Amerika'da o kadar çok küçük var ki... O küçük insanların arasında ben en büyük kalıyorum. Şimdi anladın mı, işin aslını...

KÜLTÜRMÜZİK

Ve karşımda???... Hiii!!! Evet, «O» vardı. Demek ki ben de «O'NUN HİKÂYESİ»ni yazabilecektim. Heyecandan kekeledim:

— Ah... Ay. Şey... Af... Affedin, sizi... Sizinle... Sizinle röportaj...

— Aaaa, dedi, bayılırım löpörtaca... Hep yaparlar benimle...

— Bir kaç sorum vardı da...

— Sorun kardişim, sorun!.. N'oolucak...

— Sizi sanat hayatına kim itti?

— Arkamda duran biri itmiş olucak ama göremedim kimdi.

— Böyle birdenbire parlamanızı kime borçlusunuz?

— Aaa hiç kimseye... Beş kuruş borcum yok namussuzum... Ekmek Kuran çarpsın ki bu katı bilem peşin paraylan aldım.

— Hayır, yanlış anlaşıldı galiba... Birden parladınız sinema dünyasında... Bu parlayışınızın nedeni?

— Ne bileyim... Çağırdı. Gittiğimde karanlık odada filim yıkıyormuş recisör bey... Ben de içeri girdim. Oda karanlık olduğu için birdenbire parlayıverdim işte...

— Bugünkü sosyal koşullar ve ekonomik engeller içinde amaçlı bir sinema yapıtı yaratmak güç değil mi?

— Hımmm... Ben de onu diyecektim zatiden... İnanır vallayi bir sanat eseri yapıtımını yapıncaya kadar göbeğim çatlıyor.

— Daha önce çatladı sanıyorduk.

— Hiç tahmin edemezsiniz çektiklerimi... Bir kerem insan bi soyunup bi giyinmekten üşütüp hastalanıyo. Nezleden, gripten kurtulduğum yok.

— Soyunmasanız sık sık?

— O zaman naparım ben sinemada? Hem ben filim için değil sanat için soyunuyorum. İnanın, bakın, bunu önemle not edin kardeşim... Muhterem ve sanatsever saayın halkımız beni beyaz perde

ekranında çıplakken seyrederken bilem sanat gözüyle görüyo yani çıplak görmüyo. Onlara o kadar çok sanat veriyorum ki. Ben herkese sanat veriyorum ki. Ben herkese sanat veririm zatiden...

— Müzik sever misiniz?

— Hem de nasıl!.. Üstelik hiç ayırmam da... Ama tabii kilasik müziğin yeri başka...

— Yaaa... Şopen'le, Bethofen'le, Brahms'la aranız?

— Aaa siz gastelerin yazdığına bakmayın... Dedikodu vallayı... Ben hepsiylen arkadaşım sadece...

— Ya sporla ilginiz?

— Kulüp tutmam, oyuncu tutarım... Kim formundaysa tabii...

— Seyreder misiniz maçları?

— Ti-Vi televizyonunda verildiği zaman hep seyre... şey . izlerim efendim.

— Kendiniz spor yapar mısınız?

— Aaaa tabiii... Sabahları kalkar kalkmaz yani öğleden sonra üçe doğru mutlak iki saat kültürmüzik yaparız. Kültürmüziksiz yaşayamam...

— Güzel... Vücut ölçülerinizi rica etsem.

— Unutuyorum hep... Halbukim o kadar çok kişi aldı ki ölçümü... Sizin de yanınızdaysa metronuz. Siz de alın... Hadi üşenmeyin canım... Hadi ama...

— Rejim yapıyor musunuz?

— Yapmasına yapıyorum da... Telaştan bazen aceleyle ne yediğimi farketmediğim oluyor.

— Evlenmeyi düşünüyor musunuz? Kalbinizi çalan bir erkek var mı?

— Aaaaah ah!.. Nasıl söylesem, bilmem ki... Var tabii var ama, bu zamanda erkekler çok kötü... Hani siz alınmayın, dertleşiyoruz arkadaşça... Kimseye güven olmuyo. Arkadaşlık diye başlıyor da, neler yapmıyorlar insana... Onun için çok korkuyorum. Zaten annem çok mutaasıptır. Filim setinde soyunurken bilem odama kimse girmesin diye kapıda bekler kadıncağız. Filimlerde çıplak göründüğüme bakmayın siz... Onlar filim hilesi... Biz çıplak giriyoruz yatağa ama... Filimde hileyle sevişiyormuşuz gibi yaptırıyoruz. Filim hilesi dedim ya... Sanat uğruna tabii...

— Çok teşekkürler, izninizi alsam?

— Aaaa ayol, izine ne hacet!.. İstiyorsan al...

Kalktım, veda ettim, uğurladı:

— Allasen yemeye de beklerim. Size bi mantı açarım, bayılırsınız. Annem de açar ama, benim gibi açamaz...

MUTSUZLAR

Gelin de üzülmeyin şu mutsuz kadınlara!..

Konserveden çıkıp turfanda yemeyi öngören Richard Burton, Elizabeth Taylor'u yüzüstü bırakınca... Zavallı Liz 44'üncü (yazıyla kırkdördüncü) yaşını anasının dizi dibinde kutlamış. (NOT: Gelir vergisi, mali denge, sigorta primi, işletme vergisi, Bağ-Kur kesintisi, Meyak hissesi, TV vergisi, ev taksidi, emeklilik yüzdesi, kooperatif payı, emlâk vergisi, tasarruf bonosu, sendika aidatı, taşıt vergisi, damga resmi kesildikten sonraki net yaşıdır bu 44... Brütünü siz hesaplayın!)

Ya Prenses Margareth'in başına gelenler? Yıllarca saray baskısı ile ve o elbise askısı kocasıyla oturdu, gık demeden... Sonra da Foto-Lord kalkmış, saray arabasıyla Kazanova filmi çevirmiş... Ayıp ayıp!..

Bir talihsiz de Kim Novak... Bakmış ki Amerika'da rüşvetsiz koca bile bulunamıyor. Körpecik bir veterinerle nikâh masasına oturuvermiş. «Parası olmasın da harası olsun» demiş... Veterinere «İyi ama Kim Novak senden yedi yaş büyük» uyarısında bulunmuşlar ama tınmamış damat... Belki de «yıkanınca çeker» diye düşünmüştür.

Gina Lolobrigida'cık ise oğlunun arkadaşlarına «uygulamalı seksoloji ve jinekoloji» dersleri veriyormuş. Naapsın, geçim dünyası!..

Fakat hiçbiri Jacqueline kadar talihsiz değil... Hele anası ne ağlıyormuş, bilseniz... (Sağken de Kennedy'nin anasını ağlatırdı ya...) İşte Jackie'nin gözyaşlarından çok etkilendim. Ozan yanım tuttu. Oturdum ve sanki «Jackie'nin anası» benmişim gibi duygulanarak başladım yazmaya:

Aaaah ah, kızım koca mı gördü?
Şöööle keyfince sefa mı sürdü?
Pek kaknem kızdı
Neyse kurnazdı
Üstelik erken azdı...

Göz yumdum «Alırlar» diye
Peşkeş çektim mahalleliye
Bilmem kaç kişi denedi,
Sonunda masum Kennedy
Vurgunu yedi
«Evet» dedi...
Ama onun da ömrü vefa etmedi...
Koca mı gördü kızım?
«Kennedy'nin çocukları mı?»
Amaaaan, nenize lazım?
Belki ozan Darjanton,
Belki Şoför Kâzım???
Evladım sararken kalbindeki yarayı
Onosis aldı sırayı
Onun da turşusu kalmıştı yavruma
Parası olmasa verir miydim salyalı Ruma?
Uyurken moruk odasında
Güneşlenirdi kızım Akrep adasında...
Ne bilsin ki karşıya foto makine kurmuşlar
Yavrumun sekiz, on erkek
Arkadaşıyla
«Hasan almaz, basan alır»
Oynarken resmini çekip durmuşlar...
Sanmayın ki yavrum tek gün güldü...
Bunlar yetmezmiş gibi
Onasis olacak pinti,
Mirasın tamamını kızıma bırakmadan
Kalktı bir de utanmadan öldü...
Kaldı mı yavrum gene dımdızlak?
Nerden bulmalı cebi dolgun bir dazlak?
Ama bütün dünya haksız dedikodu ediyor
Matemli kızım üzüntüden
Kalkamıyor da yerinden
Onun için başsağlığı ziyaretlerini
Yatak odasında buyur ediyor...
Aman napıyim,
Mirası Onasis'in piçleri
Aldıysa aldı...
Şükrediyorum ben yine
Bu badirede kızım Jackie
Namusunnan bakire kaldı...

TEMİZLİK KAMPANYASI

Sevimli, cana yakın, iyi bir dosttur. Son derece titizdir de. Hani elini yıkamadan sabunu yıkayanlardan. Ve iyi vatandaştır, iyi hemşehridir. Memlekete sahip çıkan insanlardandır. Bu nedenlerle yeni aldığı evin karşısındaki arsanın gönüllü genel helaya çevrildiğini görünce, çılgına dönmüş ve doğru yetkili makamlara koşmuştu. İlk başvurduğu memur sordu:

— Bir şey mi diyeceksiniz?

— Evet, bir ev aldım da Bakırköy'de...

— Allah akıl versin!

— Hayır... Yani Bakırköy dedimse... Ataköy tarafında...

— N'apalım yani? Bizim damat da Kadıköy'de aldı.

— İyi ama benim aldığım evin karşısındaki arsa...

— Haaaaa. Arsa? Arsa için bitişik odaya!..

Bitişik odada epey bekledikten sonra, sabrı taşmıştı:

— Affedersiniz, dedi, benim evin karşı...

— Karşı masaya!..

O memura yöneldi:

— Benim evim var, beyfendi.

— Güle güle oturun!..

— Oturmak ne mümkün!.. Daha evi alır almaz...

— Haaa yeni aldınız demek? Bir kat yukarı çıkın. İkinci kapı soldan.

Çıktı. Oradaki memura:

— Ben bir ev aldım, dedi, fakat...

— Fakatı makatı yok. Ev aldınız, değeri az gösterdiniz. Şimdi cezalı vergi geldi. Sıkıştınız. Bir kitabına uyduralım diye bize... Hadi hadi gidin tapu suretiyle gelin!..

— Efendim, dediklerinizle ilgim yok. Ben şikâyetçiyim.

— Vayyy. Bizden şikâyet ha! Beni mi korkutacaksın be adam? Sen kimsin be? Bunca vatandaş sıra beklerken, onların işini bırakıp da seninkini... Hadi git, istediğine şikâyet et! İstersen bakana, başbakana çık!.. Koş hadi durma!..

Sabırla terketti odayı. Yandaki odayı denedi. Bu kez memurun kulağına eğilip anlatmayı düşündü. Ama o memur da yerinden fırlayıp bağırmaya başladı:

— Efendi efendi, geçti o devir. Kulağıma söyleyerek, rica minnet. Yani rüşvet? Bugüne bugün yirmi bir yıllık memurum ben. Namusumlan çalıştım. Senin kulağıma fısıldayacağın üç kuruşa kalmadım ben. Hadi çek git arabanı! Hapislerde çürütmeyeyim seni!..

Oradan da çıktı. Tam inecekti. Köşede munis bakışlı bir memur gördü. Son olarak ona yaklaştı:

— Sizden bir ricada bulunacağım. Benim aldığım evin karşısındaki arsayı hela gibi kullanıyorlar. Pislik, hastalık, çoluk çocuk var. Vatandaş sağlığı için tehlikeli. Bunun bir çaresine baksanız diye gelmiştim de...

— Hımmm. Kimin bu arsa? Devletin mi?

— Hayır, birisinin...

— Olmadı... Şahıs arsasına biz karışmayız.

— İyi ama turistler geçiyor hep bizim ordan. O pisliğin fotoğrafını, filmini filan çekiyorlar. Memleket rezil oluyor. Turistler...

— Turistler mi? O zaman siz bizim dairenin turistik hizmetler bölümüne başvuracaksınız. Ama böyle lafla olmaaaaz. Bir dilekçe düzenleyin. İnce ince yazın hepsini... Anlatın!.. Bizim bir kat aşağımızdaki evraka kaydettirin dilekçenizi...

Teşekkür edip ayrılmaktan başka çare görememişti. İyi niyetli memur ise sesleniyordu arkasından:

— Yalnız dilekçene o arsaya şey edenlerden en az beşinin adını, soyadını, adresini yazmayı unutma!.. Haaa hangi saatte işediklerini de not düşeceksin yanlarına!.. Dur dinle dinle! Gece işeyenleri yazma sakın! Hep gündüzküleri bildir ki, mesai saati içinde işiyorlar diye evrak işleme çabuk konsun...

KİM YAPTI?

Bütün dünya «AAAAA!» dedi, «A» Milli Takımımızın Doğu Almanya ile 1-1 berabere kalışına...

Böylesine önemli olaydı bu... Ama olayın bir de görünmez gerisi vardı: Kim yapmıştı bunu? Kim yapmıştı bu muhteşem Dresden zaferimizi? Kim yapmıştı bu görkemli Doğu Almanya mucizemizi? Kim yapmıştı bu unutulmaz Dünya Kupası çıkarmamızı?

«Doğrusu, herkese sormaktır» diye düşündüm ve irili, ufaklı rasladıklarıma sormaya başladım. İşte söyledikleri:

SAYIN ÜNLÜ BİR SPOR OTORİTEMİZ: «Kim mi yaptı? Elbette ki bennn... Günlerce ZÜMKÜFÜL GAZETESİ'nde yayınlanan yazılarımı okumadınız mı siz? Tabii o yazıları okumazsanız, gerçeği öğrenemez, şimdi de benden duyunca böyle şaşırırsınız. Bakın, ben günlerce ZÜMKÜFÜL GAZETESİ'nin spor sayfasında sürekli yazılar yazdım. Milli Takımımızı da, futbolumuzu da elimden geldiğince hırpaladım. Bu takımın Dresden'de hiç bir şey yapamayacağını yazdım. Futbol tarihimizin en büyük bozgununa uyrayacağımızı açıkladım. Takımımızın Doğu Almanya'da bir ton gol yiyeceğini ilan ettim. Hah işte, hepsi taktikti bunların... Eğer ben öyle yazmasaydım, takımımız da böyle oynayamaz ve bu büyük zafere ulaşamazdı. Onları kamçıladım, korkuttum, ürküttüm, coşturdum. Onlar da çıkıp oynadılar. Yani pek güzel anladığınız gibi, bu zafer doğrudan doğruya benim yazılarım, kısaca benim eserimdir. Ben yaptım, derken yüzde yüz benim demek istemem. Arada yüzde bir, yüzde iki payı olanlar da yok değildir. Bunlar da, benim gibi, takımımızın bozguna uğrayacağını günlerce öne

süren diğer bazı spor otoritesi arkadaşlarımdır. Teşekkür ederim çocuklara, beni mahcup etmedikleri için...»

SAYIN DEMİREL : «Buuuu Böyyük Türkiye'nin şahlanışı yolunda ilk adımdır. Cumhuriyet Halk Partisi başkanı ne diyo? Konuşuyo boyuna... Söyleyin bana, onların iktidarı zamanında bi kerecik bilem, 1-1 yenmiş miydik Doğu Almanya'yı? Ama biz bunu başardık işte... Bu zaferi götüren, şey getiren bizler, daha böyyüklerine doğru koşacağız. Doğu Almanya'dan sonra Batı Almanya'yı da, Şimal Alamanya'yı da, Cenup Alamanya'yı da, daha sonra Orta Fransa'yı da, Yukarı İtalya'yı da, Aşağı İspanya'yı da, hepsini yenicecez işte... Biz böyyük milli ve milliyetçi takımımızın böyyük oyuncularınnan, Şenolunnan, Erolunnnan, Kadirinnen, Cemilinnen, Köçük Mehmedinnen, hayır hayır, böyle böyük takımda Köçük Mehmedin işi ne? Böyük Mehmedinnen... Biz yaptık bunu...»

SAYIN TÜRKEŞ : «İşte Fatih'lerin, Alpaslan'ların neler yapacağını kızıllara gösterdik. Bu zaferi biz yaptık. Gomonisler geliyor, dediler. Biz gomonislere gittik, yuvalarında sindirdik. Alamanya'daki teşkilatlarımız sıtatlarda tribönlcere ülküdaşlarımızı yerleştirdi. Onların tezahüratıyla takımımıza dokuz ışık tutup kazandık. Takımımız iyidir. Tabii enstitü sınavları işinde yan çizen üç genel müdürü değiştirdiğimizde daha da iyi olacaktır milli takımımız... Federasyonlara antrenör, masör, menecer, suflör ve diğer bütün görevlere tayin edilen komandoların adları yakında açıklanacak, ondan sonra milli takımımız herkesi yenecektir. Böyle açıkça izah eylediğim gibi, zaferi biz yaptık.»

SAYIN ERBAKAN : «Din kuvvetiyle halas olan terbiye-i bedeniyyemizin takımı milliye-i futboliyyenin küffardaki bu cenginden muzaffer çıkmış olmamız doğrudan doğruya Milli Selametin bir zaferi ve bir sevabı azimidir. Bunu partimiz bir millî vazife takabbul eyleyerek başarmıştır. Yani biz yaptık bunu... Takımımızda her türlü hidemat-ı isporda bulunan bilcümle topçu kardeşlerimize yegan yegan tebrikatta bulunmak isterim. Şurasını da ehemmiyetle tebarüz ettirmek isterim ki, eğer particilik yapılmayıp da sırf koalisyon ortaklarından biri memnun olsun diye daima aksayan, yanlış paslar veren Fenerbahçe'li Alpaslan efendinin yerine Trabzonisporlu Necmeddin bey biraderimiz merkez muhacim oynatılsaydı, daha fazla gol kaydına muvaffak olmamız işten bile

değildi. Bir de takımımızda İsa gibi firenk isimli bir oyuncuya yer vermekteki hata meydandadır. Biz Fenerbahçe'li Cem'e de, Beşiktaş'lı Şaban'a da muhalif bulunmakla TRT'nin milliyetçiliğini muhafaza eylemek gayesindeyiz. Keza kaleci Yavuz efendinin satışa çıkarılmasını da günah diye tavsif ediyoruz. Bu hatalar düzeltilmezse ve diğer şeriati selametin kabulü cihetine tevessül edilmezse, hükümetten çekileceğimizi beyan ve arz eyleriz. Hatta eski Millilerden Bülent beyle birlikte, bizim geride, onun ileride bir takım teşkilimizin dahi mutasavver bulunduğunu efkarı umumiyeye bildirmek isterim, efendim. Ahlak ve vicdan sahiplerinin bildiği gibi, Alamanistanı Şarkıyye ile olan maçımızın netice-i muzafferesini tekrar tebrik eylerken, bu netayicin sadece ve sadece partimizin eseri olduğunun bilinmesini, bizim dualarımız ve okumalarımız, üflemelerimiz sayesinde gavurlara karşı galebe aldığımızın artık ilanında mahzur olmadığını dosta düşmana arzederim efendim.»

SAYIN BİR MİLLİ TAKIM FUTBOLCUSU : «Valla abicim, federasyon istifa etti. Teknik direktör istifa etti. Biz kendi başımıza kaldık. İzmir'den Adnan abi'yi, Ankara'dan Doğan abi'yi, İstanbul'dan Çetin abi'yi çağırdılar. Birbirimizle tanışıncaya kadar maç başladı zaten... Sahada birbirimize baktık, öyle oynadık. Galiba da iyi oynadık. Ve valla galiba da bu işi biz yaptık gibime geliyor, ne dersin abicim? Haaa bak, federasyon filan yoktu, berabere kaldık. Demek Beden Terbiyesiyle Spor Bakanlığı da olmazsa, belki galip bile geliriz. Di mi ama abicim?»

BUNU ÇIKARANIN...

Sanık yerindeki zayıf adam:

— Haklısınız sayın yargıcım, dedi, haklısınız... İnsan beş gece üst üste aynı dükkâna girer de nasıl olup sadece bir çift ayakkabı çalar, değil mi? Bunun içinde başka bir iş var diye düşünüyorsunuz. Ama inanın ki yok... Bakın bir bir anlatacağım hepsini... Tabii başınızı ağrıtmazsam... Efendim, ben bu yaşa kadar namusuyla yaşayan bir vatandaştım. Hırsızlık etmek şöyle dursun, sokakta bulduğum iki buçuk liralığı karakola götüren bir insandım. Ama hakim bey, evliyseniz bilirsiniz kadın denen yaratığı, «İsterim» diye başladı mı neler yaptığını da bilirsiniz kadının. Bizimki de yılbaşı hediyesi olarak bir çift yeni ayakkabı istedi... Tabii istemedi de tutturdu. Cebimdeyse yüz liradan başka param yok .Çalıştığım yerin patronu iflas etmiş. İşsiz kalmışım. Evin nafakasını düşünürken, karı yılbaşı hediyesi diye direniyor. Yalvardım yakardım, dinlemedi. «Annemin evine gidiyorum» diye eşyasını toplamaya başladı. Bir yandan da bağırıyor. Rezil olacağız koru komşuya... O hışımla fırladım sokağa... Ne yapsam? Ne etsem?.. derken bir kunduracı dükkânı çıkmaz mı? Şeytana uyma, diyorum kendi kendime ama... Kulaklarımda da karımın feryadı... Bir an cinnet geçiriyorum sandım. Sokuldum dükkânın kapısına... Entipüften bir kilit. Elimi cebime attım. Bir çakı vardı. Onunla şöyle bir karıştırdım. Aaa. Açılıyor kilit... Etrafta da kimse yok... Olsa da umurumda değil. Karının feryadı öylesine kulaklarımda ki... Kilidin açılmasıyla kendimi dükkânda buluverdim. Doğrusu koca asma kilidi nasıl açtığıma ben de hayret ettim ya... Neyse girdim, bir ayakkabı aldım, çıktım eve geldim. Yolda koşarken kalbim korkudan, heyecandan duracak gibiydi, inanın. Kimsenin

başına gelmesin böylesi. Namusunla kaç yıl yaşa, sonra da karı uğruna hırsızlık et... Ama eve girer girmez, çaldığım ayakkabıları kafamda bulmaz mıyım? Hem atıyor, hem bağırıyordu. «Zevksiz herif... Yılbaşı hediyesi diye bula bula bu partalları mı buldun?» Sineye çektim. Bekledim ertesi geceyi... Ve artık öğrenmiştim ya... Gene oraya... Bu kez yanıma daha, başka çakılar, bıçaklar almıştım... Kerpeten filan da... Çok kolay oldu ikinci hırsızlık... Elimde tabii bir gece önce çaldığım ayakkabılar var. İçeri girince elimdekileri bıraktım. Yenilerini aldım. Ve tabii tahmin ediyorsunuz sayın yargıcım, onları da beğenmedi: «Sana kahverengi pabuç mu al dedim?» diye bağırdı. Üçüncü gece, elimde ikinci gece çaldıklarım, gene dükkâna gittim. Şansım bir yaver gidiyordu ki sormayın... Sokaklarda kimse yoktu. Bir yandan da elektrik kısıtlaması. Her yer karanlık. Kibrit ışığında çalışıyorum ben. Girdim içeri, bir gece önce çaldığımı bırakıp başkalarını aldım. Geldiğimde gene kafamdaydı ayakkabılar: «Bu sivri topukları götür de mezardaki büyükannen giysin... Kaldı mı bunların modası?» Çare yoktu, dördüncü sefere hazırlanmalıydım. Gerçekten dördüncü gece, elimde üçüncü gece çaldıklarımla gittim ve yeni bir çift ayakkabıyla döndüm. Bu kez talihliydim. Ayakkabıları başıma yemedim. Fakat ne zaman ki ayağına giymeye kalkışınca... Hem atıyor, hem bağırıyordu gene: «Herife bakın, herife . Bunca yıl bir yastığa baş koyduğu karısının kaç numara ayakkabı giydiğini bilmiyor. Gitmiş 36 numara almış gelmiş... Ayol konu komşunun kundaktaki çocukları bilir benim 38 giydiğimi.» Ve işte hakim bey, beşinci gece bu kez aynı modelin 38 numarasını ararken... Bekçi, polis gelip yakaladılar... Hırsızlık denir mi benim yaptığıma? Söyleyin Allahaşkına... Ah bu yılbaşı hikâyesini çıkaranın!..

LONDRA RAPORU

Yazının başlığını kuru mu buldunuz? Pek bilimsel mi geldi? Eee ne yapalım, şu sırada herkes bu yola baş vuruyor. Özellikle önemli koltuklara çökenler, yaptıkları işleri de önemli göstermek için hafiften bilimsel hava veriyorlar kendilerine. Konuştukları söz değil, mesaj oluyor. Yazdıkları mektup değil, rapor... Sundukları plan, topladıkları oturum, tartıştıkları komisyon; ne bileyim, herkes bir yol tutturmuş gidiyor işte. Ama doğrusu Londra'ya ayak bastığımda, kaçıncı gidişim olduğu halde, gene de yadırgadım. Baktım: Herkes, her şey yolun solunu tuşmuş gidiyordu. Oysa sayın bir çok büyüğümüz «Aman soldan gitmeyin, aman sola sapmayın!» diye bağırmıyorlar mı, bütün işlerini güçlerini bırakıp da... Fakat İngilizler «Iıh» demiş, ille de soldan gitmekte ısrar ediyorlar... Haydi biz neyse, ya başlarındaki Kraliçe? Bir kez gördüm. Onun arabası da soldan gidiyordu. Tüm şaşırmışlar, dedim kendi kendime... Üstelik polislerin tutumu, hepsinden şaşırtıcıydı. Yanılıp da yolda bir sağdan gitmeye kalktınız mı, hemen uyarıyor polisler: «Çabuk sola!.. Lütfen soldan yürüyün! Yasalar sol yolu tutmanızı emrediyor» diye. Neyse canım, herkesin işinden bize ne? Biz evelallah ya da evelhükümet (Ne demekse bu!) sağımızla solumuzu değil, kendimizi bulamıyoruz.

Londra'ya indiğimde ilk iş olarak nereye mi gittim? «Madame Tussaud's» diye bilinen, ama «Mumyalar Müzesi» diye anılan yere. Belki yüzüncü gidişim. Her Londra'ya gelişimde giderim. BBC'de çalıştığım yıl, her hafta uğrardım. Hep aynı şeyleri görmekten bıkmıyor muyum? Aksine, her ziyaretimde biraz daha ferahlıyorum. Düşünün: Dünyayı bugünkü sıkıntılı, bugünkü perişan durumuna getiren ne kadar büyük adam varsa, hepsi karşınızda. Ve

siz ağzınıza geleni, yüzlerine söyleyebildiğiniz halde, biri çıkıp da çıt diyemiyor. Bir söz vardır, pek severim. Aşağı yukarı şöyle: «Savaş, birbirini tanıyan insanların çıkarlarını sağlamak için, birbirini tanımayan insanların birbirini öldürmesidir...» Hah işte, Mumyalar Müzesi'nde insanları birbirine kırdıranları, mumyalaşmış ve de sahte tebessümle donmuş görmenin mutluluğuna erişiyorsunuz. Konuşamıyor hiç biri. Kralı, Cumhurbaşkanı, İmparatoru, Diktatörü, Başbakanı, boş bakanı, paşası, maşası, hiç biri hiç biri, ağzını açıp da bir şey diyemiyor. Gözlerinizin içine bakıyorlar da... Gözlerinizin içine baka baka yalan söyleyemiyorlar. Her şey kapkara iken «Aaah ne beyaz!» diyemiyorlar. Hiç bir şey yokken «Aaah ne çok!» diyemiyorlar. Kendilerinden başka kimseyi sevmezken, «Aaaah sizi ne seviyorum» diyemiyorlar. Politikacıların en içten görünüşü, mumyalaştıkları bu an işte. Onun içindir ki her gidişimde olduğu gibi, gene «Ah» çektim içimden. «Ah, şunların gerçek canlıları yerine, bu masum mumyaları yönetseydi ya insanoğullarını...»

Ve tabii bir de dışımdan «Ah» çektim. Aaaah ah, bizde de kurabilsek böyle bir mumyalar müzesi... «Ne gerek var» dedim kendi kendime. Bizde müzesi yoksa da... Her yana, her kuruluşa, adım başına serpilmiş mumyalar ne güne duruyor!.. Büyüklerinin önünde el pençe divan mumyalar olmasa, bu hale düşer miydi memleket?

O hızla, o hırsla çıktım müzeden... Baktım: İngilizler gene hiç bir şeye aldırmıyor, otomobilleriyle, otobüsleriyle, bisikletleriyle, solu tutmuş, gidiyorlardı. Bizim büyüklerden biri görürse, ne kızardı kimbilir!..

ROBOT GİBİ ROBOTLAR

Kimse kendine alınmasın, özellikle bazı partilerdeki bazı dostlar, bazı makamlardaki bazı kişiler kendine çekmesin diye bu başlığı koydum yazıya... Ben gerçekten robot gibi robotları konu edindim. Hem de kaç gündür uğraşıyorum robotla... Daha doğrusu kendi kendime konuşarak robot dünyasında dolaşıyorum:

— Nasıl çalışır robotlar?

— Robot gibi çalışır...

— Ya nasıl ölür robot?

— Trafik kazasına uğramayacağı için ,eceliyle ölür.

— İntihar eder mi robotlar da?

— Evet... Üstüne su döküp paslanarak intihar eder robotlar...

— Peki, zengini fakiri var mıdır robotların da?

— Olmaz olur mu? Zengin robot vidalıdır. Fakir robotun organları ise, keçe çivisi, hatta raptiye ile tutturulur.

— Robotlar da içki içer mi?

— Tabii ya... Çok robot gres yağı içe içe alkolik olur.

— Ya robotlar maçları nerede seyreder?

— Şeref tribününde...

— Londra'dan dönen bir robot, kişisel olarak gümrükten nasıl geçirebilir?

— İngiliz anahtarı...

— Müzisyen bir robot ne çalar?

— Teneke...

— Hangi şarkıları söyler?

— Denetimden geçebilenleri...

— TV'ye de çıkar mı robotlar?

— Açık oturumlarda, politik demeçlerde ülkede bolluk ve huzur olduğunu bildiren açıklamalarda, temel atma törenlerinde...

— Nüfuzlu robotun etrafında kimler bulunur?

— Yağcıları...

— Elektrik kesilince durur mu robotlar?

— Hayır! Pille de çalışır... Aslında pille çalışmaları daha sağlıklıdır. Çünkü elektrikli olduklarında voltaj inip çıkmaları, tansiyon düşüklüğü veya tansiyon yüksekliği yapar. Hastalanırlar.

— Robotlar da cinayet işler mi?

— Tabii... Karısını başka robotla yakalayan kıskanç robot, demir testeresini çeker... Ya da çekicini...

— Erkek robotla dişi robot arasında ne fark vardır?

— Erkek robotun üç vidası fazladır.

— Eeee, dişi robotu çıplak gören erkek robota ne olur?

— Ne olacak: Vidaları gevşer...

— Sahi nasıl aşk yapar robotlar?

— Oksijen kaynağı ile...

DAZLAKLARA SELAM...

Benim kafamda bol saç var, diye bu yazıyı yazdığımı sanan çıplak başlı dostlar çıkarsa, gücenirim doğrusu. İnanın, tepeden tırnağa iyiniyetle oturdum daktilonun başına. Amacım saçları erken dökülen hemcinslerime moral vermek. Çünkü saçsızlığın (Ya da halk diliyle dazlaklığın) asla kötü bir şey olmadığı inancındayım. Fakat bir çok saçsız dostum ağlamaklı adeta. Çare arıyorlar. Kim ne derse, hemen denemeye koyuluyorlar. Bu yüzden zor durumda kalmıyor da değiller. Avrupalara, Amerikalara koşanlar da caba. Üfürükçülerden medet uman, hocalara okunan, evliyalara adak adayanlar bile tanıyorum. Hiç biri para etmiyor. Üstelik olayın yaşla ilgisi de yok çoğu kez. Başla ilgili sadece.

Şimdi dazlak dostlarıma moral vermek görevini üstlendiğime göre... İlk söyleyeceğim, etraflarına bakmaları. Bakın bakın! Şöyle bir inceleyin etrafı!.. Ya değil mi ya, dazlaklık ne kadar geçer akçe günümüzde? Öyle olmasa, çoğu zaman en önemli koltuklarda dazlaklar oturur muydu? Öyle olmasa, sayılı milyarderler, trilyonerler dazlaklardan oluşur muydu?

Anlıyorum, ufak tefek kusurlarından ötürü şikâyetçisiniz dazlaklıktan. Bir yere gittiniz, birini aradınız, bulamadınız, isim de bırakmadınız mı? Ne derler? «Sizi dazlak kafalı biri aradı.»

Bir çıplak başlı arkadaşım, cüzdanı yüklü olduğu halde, istediği kızla evlenememişti. «Çıplak ete alerjim vardır» diye reddetmişti kız. Üzüldü çocuk. O üzüntüyle kendini hovardalığa vurdu. Evlenemedi bu yüzden. Şimdi görseniz ne mutlu, ne mutlu... Eskimiş flörtlerini paspas bile yapmıyor, atıyor atıyor. Her gün birini yeniliyor. Üstelik kızlar «Hanimiş benim dazlağım» diye çıplak başını okşuyorlarmış hep. Gördünüz mü yararını dazlaklığın?

Dazlakların tek sıkıntısı doğadandır. Güneş kızgın oldu mu, önce onların kafasını yakar. Yağmur başladı mı, ilk onların kafası ıslanır. Tabii politika dazlakları içinde yandığını ya da ıslandığını anlamayanlar da görülmüştür ya... O zaman bir şaplag indirmekle anlatılır kendilerine durum. O da görülmüştür. Neyse, geçelim...

Çok dikkatimi çeker: Bir aile kavgası oldu muydu, kadın, gözyaşları arasında «Saçımı süpürge yaptım» diye bağırır da, bugüne dek kadın saçından yapılmış tek süpürgeye raslanmamıştır. Kadın hep öyle bağırır, ama saçı süpürge bile olmadan dökülen, biçare erkektir daima. Haydi bunu da geçelim.

Dazlakların bazısı aldırmaz. Başaçık gezer. Bir bakıma övünür dazlaklığıyla. Bazısı ise, hiç açık başla gezmez. Başında değilse de elindedir şapkası. Politik dazlaklar içinde bu sınıfa girenler çoktur. Politik dazlakların şapkaya düşkünlüğü doğal karşılanır. Çünkü gerektiğinde şapkalarını alıp gitmeleri zorunluğu doğabilir. Şapkası olmazsa giderken alacağı bir şey de kalmaz. Hepsi bir yana, vatandaşı uzaktan selamla uyutabilmek için de şapka önemli bir araçtır. Ne? Onu da mı geçelim. Hep böyle diyoruz ama geçmiyor bir türlü. Neyse, hatırınız için.

Bir dazlak arkadaşım vardı. Birlikte baloya gidecektik. Gelemedi... O günden beri de kızgındır bana. Baloya kadınların, kavalyelerinin saçlarının renginde tuvalet giymesini önermiştim de. Saçı beyaz erkeğin birlikte gideceği kadın beyaz tuvalet giyecekti, siyah saçlınınki siyah, sarı saçlınınki sarı. Tabii dazlak arkadaşımızı düşünmemiştim o anda. Baloya gelememişti biçare. Cıyak cıyak bağırmıştı bana: «Ne diye mi gelemedim? Sen çıkardın ya o marifeti: Damlar, kavalyelerinin saçlarının renginde tuvalet giyecek diye. Bizim kızı çırılçıplak mı getirecektim baloya?»

Ve saçlılar! Kızınca saçınızı yolmaya kalkmayın! Dazlaklık hiç bir sorunu çözümlemez. Çözümleseydi, bu hale gelir miydi memleket?

TEMELLER... VE DEVELER

Anadolumuzun pek çok köyünde yakıt olarak tezek kullanılır, bilirsiniz. (Ya da bilenler bilir, işine gelmeyenler bilmez.)

Fakat bu tezekler içinde en makbulü, deve tezeği imiş. (Bunu ben de yeni öğrendim.)

Deve, vücutsal ihracatını geometrik şekillere uygun yaparmış. Öylesine mükemmel bir kokar-yakıt'mış ki deve tezeği... Bir kez deve bu işi öyle pek çok yaratık gibi herkesin içinde yapmazmış. Saça döke etrafı da kirletmezmiş. Çok muntazam sı... Şey, pardon, affedersiniz, çok muntazam ettiği için, köylüye büyük yarar sağlarmış. O, işini bitirdi mi, köyün kadınları gelir, devenin tezeğini alır, güneşe koyar, kurutur, sonra da yakarak yemeklerini pişirir, gerektiğinde ısınırlarmış.

İşte günlerden bir gün bir iktidar gelmiş ulusun başına..(Her ulusun başına zaman zaman bir şey gelir ya...) Hükümetin büyükleri her gün birkaç yerde temel atar olmuşlar. Hatta bu yolda birbirleriyle yarışa bile girmişler. Eee her yerde temel atıyorlar ya... Bir gün köylerden birine de haber ulaşmış: «Büyüklerimiz geliyor, burada da temel atacaklar.» Almış köylüleri bir telâş.. «Aman mahcup olmayalım büyüklerimize» diye... Hepsi sandıklardan bayramlık giysilerini çıkarmışlar, hazır etmişler. Kadınlarını da sıkı sıkı tembihlemişler: «Ha görelim sizi!.. Yufkaların en güzelini açın, böreklerin en güzelini kızartın, kebapların en güzelini pişirin!..» Tabii kadınlar da kocalarının bir dediğini iki etmeyip, üstelik büyüklere köycek mahcup olmasınlar diye, doğru develere koşmuşlar. Kendileri yemeyip develere yedirmişler. (Çok zaman öyledir ya...) Develer de bol bol yiyince bol bol etmişler ve kadınlara bol tezek bırakmışlar. Kadınlar, deve tezeklerini güneşe dizip beklemeye koyulmuşlar.

Fakat o da ne? Bir yağmur, bir yağmur! Seller gidiyor... Eyvaaah!.. Islanmamış mı deve tezekleri? Eeee tezekler ıslanınca, neyi yakıp da yemekleri pişirecekler? Felâket!.. Tezek yoksa, yemeği pişirecek bir şey de yok... Pişirecek olmayınca, yemek de yok... Peki, ne ikram edecekler gelen büyüklerine? Kadınlar ağlamaya başlamış. Kocaları duyup gelmiş, onlar da katılmışlar üzüntüye... Köycek bir dövünmüşler, bir ağlamışlar ki, sormayın: «Ah deve tezekleri ıslandı, temel atmaya gelecek büyüklerimize ne yedireceğiz? Eyvah deve tezekleri ıslandı, temel atmaya gelecek büyüklerimize ne yedireceğiz? Eyvah deve tezekleri ıslandı, temel atmaya gelecek büyüklerimize ne yedireceğiz akşama?..» diye...

BİR KADIN... BİR ERKEK...

Hani sonuna erdirdik ama, siz gelin, «Bir de bana sor»un!.. TV'deki BİR KADIN - BİR ERKEK savaşından söz ediyorum. Nereden geldi aklımıza böyle bir iş yapmak?? Gelmez olsaydı!.. Bir ara bu programın sonunda sağ çıkacağımdan umudumu kesmiştim. Beyaz camda başlattığımız kavga, sonsuz yaşamda da sürece ceğe benziyordu.

En büyük kuşkum, seyircilerdendi. Olayın seyircileri, taraflarıydı aynı zamanda... «A vallahi ben tarafsızım» diyen bir kaç... erkeği kenara bırakırsak, yarışmayı izleyen kaç kişi varsa, ikiye bölünmüş, savaşa tutuşmuşlardı. Üstelik bana da saldırıyorlardı arada:

— Erkek olacaksın... Ne diye tutuyorsun kadınları? Kadınların tutulacak tarafı var mı ki?

— Haklısınız... Tutulacak taraf, sadece erkeklerde...

— Aşkolsun beyfendi. Kadının mı, yoksa erkeğin mi üstün olduğu, üzümü boks eldiveniyle yemekle mi anlaşılır yani?

— Haklısınız hamfendi... Eldivensiz yemekle anlaşılır.

Nefesim tükeniyor ama anlayan beri gelsin... Bağırıyor, çağırıyor, ağlıyor, kızıyorum. Yararsız! «Bu, bir yarışma deiğl, bir eğlence... Bir eğlenceeee... Kadınla erkeğin tam eşitliğine inananların en ön sırasındayım ben... Ama bir TV şakası olarak ekrana getirdik bu programı» diyorsam da anlayan yok!

Gerçekten dert yandıklarımın hiç biri anlamadı... Yok yok, bir teki anladı... Sonra farkettim: O da yanlış anladı...

Biri de çıktı, «Canım» dedi, «Ne yani? Tangocuya türkü söy-

letiyorsun. Hafif müzikçisine Türk sanat müziği okutuyorsun. Şarkıcıya tiyatro oynatıyorsun, tiyatro oyuncusuna şarkı söyletiyorsun. Nereden icadettin bunu? Niye herkesi, bilmediği, yapmadığı işlerle karşımıza çıkarıyorsun?»

Güldüm: «Devleti yöneten büyüklerimizden gördüğümü yapıyorum» dedim. «Nasıl onlar da ulusun her işini, o işten anlamayan bir yetkiliye havale ediyorlarsa!.. Üstelik benim uğraşım bir şaka ve ters yüz ettiğim sanatçılar, onu da yüzakıyla başardılar...»

Kadın-erkek eşitliği mi? Bana ne soruyorsunuz, gidin bir taksi şoförüne sorun:

— Kardeş, Kartal'a kaça gidersin?

— Yüzelli lira, abicim...

— Peki, karımla birlikte gidersek?

— Hiç farketmez abi, yine aynı para...

Gördünüz mü bayanlar, şoför sizi hesaba katmıyor...

Şaka şaka... Niyetim bayanları kızdırmak değil... TV'de erkekler yendi ama, aslında yine kadının fendi önde gelir. Ben bir erkek olarak, kadınlarla eşit olabilmenin savaşındayım sadece . Adıyla, tadıyla, ağzıyla, gözüyle, sözüyle, kaşıyla, başıyla, yaşıyla gözyaşıyla, jarsesiyle, korsesiyle, her şeyiyle erkeklerden o kadar üstün ki kadınlar... Onlara erişmek için çalışıyoruz biz erkekler... TV'de yetiştiğimize bakmayın... Evde ne durumdayız? Ona bakın siz!

— Senin baban ne yapıyor?

— Benim babam doktorluk yapıyor. Ya senin baban ne yapıyor?

— Benim babam, annem ne derse onu yapıyor.

AVRUPA'NIN ONURU

Dünyayı temelinden sarsacak önem taşıyordu bu haber.. Koskoca Avrupa Konseyi'ne gidiyor, görüşmelere katılıyor, öneriler veriyor, istekleri kabul ediliyor, iki büyük oto firması savaşa tutuşuyor, ikisi de onu kendi malına bindirmek için çırpınıyor, falan filan işte... Okudunuz gazetelerde... Atladığım gibi...

Önce B.B.'nin odasının girişine aldılar beni... Hayli genişti B.B.'nin girişi... Ee bunca yıl onca konuk kabul eden bir ünlü için bu genişlik doğal karşılanmak gerekirdi. Elimi içtenlikle sıktı. Ne de olsa aynı kuşaktan sayılırdık.

— Ben, dedim, Türkiye'den sizin için geldim...

— Aaa, diye cilveli cilveli güldü, ne zahmet!.. Söyleseydiniz ben gelirdim.

— Ben bir FIRT...

— Seni seni... Öyle bir Fırt'la doyacak göz var mı sende?

— Hayır, dedim, yanlış anlaşıldı galiba... Ben FIRT dergisi adına sizinle röportaj yapmak...

— Amaaan, ne kadar modası geçmiş metod bu... Oğlum, ben Yeşilçam'da star adayı değilim. Ne diye geveliyorsun, röportaj möportaj... Madem gelmişsin o kadar yoldan, boş çevirecek değiliz ya...

— Sağolun da... Şey... Size ne desem acaba? Fransızca Be-Be mi? Yoksa İngilizceye sarılıp Ti-Vi dediğimiz gibi, Bi-Bi mi? Bayan Bardot mu yahut? Yoksa Matmazel...

— Hay çok yaşa! Hiç güleceğim yoktu. Benim matmazelliğim Napoleon'un teğmenlik döneminde kaldı ayol... Brigitte deyiver sadece... Peki, senin adın?

— Halit...

— Ih! At önündekini.

— Anlamadım.

— Bizim Fransızcada öndeki «H» okunmaz da... Onun için ben de kaldırıyorum önündeki «H» yı... Sonundaki «T» yi de okumayız biz... Halit... Ali... Ali... Aaaa buldum, senin adın Ali... Ali... Ali Baba... Ali Baba... Kırk Haramiler'in de var mı bari?

— Vardı ama işleri ters bitti. Başaşağı düştüler bir süre önce... Ben sizden şeyi soracaktım. Avrupa Konseyi'ne geliş nedeniniz?

— Fok avcılığını yasaklatmak için...

— Foklar da sizin alanınıza giriyor demek?

— İlahi Ali! Benim alanıma girmeyen var mı ki!

— Anladım, artık tüm dünya sorunlarına eğiliyorsunuz.

— Eee hep dünya bana eğilecek değil ya...

— Bari bizim sorunlarımıza da eğilseniz... Ne bileyim, metro sorunumuz var örneğin...

— Benim için sorun mu metro dediğin...

— Yani örnek diye söyledim. Sorunlarımız büyük, Brigitte.

— Benim için farketmez.

— İstanbul'a düşerse yolunuz, FIRT'a uğramayı unutmayın. Sizi iyi bir çizer bizim çocuklar. Hepsinin fırçası kuvvetlidir. Neyse... çok çok teşekkür... Ben artık izninizi istesem... Müsaadenizle...

— Aaa Ali'cim, aramızda teklif mi var ayol? Müsaadeye izine ne gerek?.. derken uyanmışım. Yüzümü yıkadım. Gazeteleri aldım. «BB Avrupa Konseyi'ne onur üyesi oldu...» Hey gidi hey. Demek ki kendilerine fazla geliyor da, Fransızlar'ın Uluslararası anasına dağıtıyorlardı onuru...

ŞEKER KARDEŞİM HAKEMLER!

Allo... Kim mi? Benim şeker kardeşim... Kimi mi? Sizi arıyorum şeker kardeşim... Her zaman işleyen bir telefon kulübesi bulmak kolay değil şeker kardeşim. Bu zamanda bu ülkede işleyen bir elektrik tesisatı, işleyen bir su kanalı, işleyen bir trafik akımı, ne bileyim şeker kardeşim, biçare vatandaştan başka işleyen yok şu sırada. Üstelik işletenlerin başında da saygıdeğer yöneticilerimiz geliyor. Neyse, geçelim şeker kardeşim... Geçen haftaki maçı gördünüz değil mi? Haaa sahi, öyle ya sizdiniz o maçın hakemi. Hah işte ben de size sizi anlatacaktım şeker kardeşim. Siz o maçın hakemi miydiniz gerçekten? Yapmayın şeker kardeşim, olmaz valla... Siz hakem değilsiniz ki, o maçın hakemi olasınız. Hatta yanınızdaki şeker kardeşlerim de yan hakem değil ki, de neden çıktınız oraya? Siz bakmayın, federasyondaki komitelere şeker kardeşim. Onlar sizi oraya çıkarabilir ama siz çıkmayacaktınız. «Ben bu işten anlamam» diyecektiniz. Hem siz, daha önce seyirci olarak da bir futbol maçı görmemiş olacaksınız şeker kardeşim. Öyle olsa, hiç değilse, golle ofsaytı, penaltıyla ayvayı ayırabilirsiniz. O sizin gol dediğiniz gol vardı ya şeker kardeşim, hah işte o gol değildi şeker kardeşim. O ofsayttı, ofsayt. Ama sizin ofsayt dediğiniz ofsayt vardı ya o da ofsayt değildi bal gibi goldü, şeker kardeşim. Üstelik iyi görememişsinizdir diye biçare futbolcu, ikinci kez tekrarladı golü ama siz yine gole ofsayt demekte direndiniz şeker kardeşim, o da goldü ne yazık ki. Yaa şeker kardeşim, ben demiyorum futbolu bulan İngilizler öyle koymuş kurallarını. Sizin, bir gün gelip hakem diye oralara çıkacağınızı bilseler, başka türlü koyarlardı, şeker kardeşim. Topa elle tokat atmaya da penaltı de-

mişler şeker kardeşim, penaltı... Bunu bilmeyene nasıl hakem demişler şeker kardeşim. Sizin yanınızdaki şeker kardeşlerim yan hakemler ellerindeki sopayı, savunma silahı sandıkları, sizi oraya çıkaranlar sizi hakem sandıkları için millet tribünden attı sandıkları...

Yoo, onbinlerce insanın, size tempo ile falanca filanca diye bağırmalarına boş verin. Ama bakın ne yalan söyleyeyim, seyirci öyle bağırırken hep doktora giden hakem geldi aklıma şeker kardeşim .Hani doktora gidip, «Beni muayene et »demiş de, muayeneden sonra doktor, «Bir şeyiniz yok» deyince, hakem de «İyi ama doktor, statta o kadar kişi öyle bağırdığına göre onların da bir bildiği olmalı» demiş ya... İşte onu anımsadım şeker kardeşim. Fakat size daha doğrusu üçünüze bir de müjdem var. Hemen harekete geçtim, siz unutulmaz hakem üçlüsünü derhal yurt dışına yollatıyorum. Hem de bir daha geri dönmemek üzere. Yooo, kötü niyetle değil şeker kardeşim. Çok büyük görevle... Oralarda hep maç yönetecekseniz. Tabii programınız önceden belli olmayacak. Bakacağız, hangi ülke bize kazık atıyor. Siz hemen oraya. Petrol mü yollamıyor bir devlet bize? Sizi yollayacağız biz de onlara. Orada maç yönetecekseniz. Bir ülke, silah ambargosu mu koydu bize, siz doğru oradaki maçın hakemliğine... Yani siz «Görevimiz Tehlike» ekibimiz olacaksınız bizim... Oralarda bir maç yönettiğinizde öyle bir karışacak ki o ülkeler. CIA'nın en kurt ajanları bile pes edecek sizin başarınız karşısında. Anlaştık mı, şeker kardeşim? Tamam mı? Öyleyse hadi güle güle, şeker kardeşim... Siz hep oralarda maç yönetip karıştırın, kavgalar, hatta savaşlar çıkarttırın. Burayı bize bırakın. Hadi bakalım, güle güle şeker kardeşlerim. Güle güle, güle güle... Hadi be, güle güle be!..

OFFF DİŞİM!.

Dişimi çektirdim. Ve bir rahatladım ki, sormayın... Dünya varmış...

Zaman zaman çok acı veriyordu... Bense ağrısı geçince unutuyordum. Aslında, gerideki dişlerden biri olduğu için pek önemsemiyordum. Hemen yakın arkadaşım diş doktoru Vural Cankat'a koştum. Baktı:

— Geridekiler daha teklikelidir.

— Haklısın, dedim, geridekiler her zaman tehlikelidir. Çaresi?

— Düzeltmeye, yola getirmeye bakacağız...

İnceledi inceledi:

— Düzelmez, dedi.

— Eeee?

— Çekecceğiz...

— Çekeceğiz mi? MC mi kuruldu yine?

— Sen koltuğa kurul da rahatça... Çekelim şu dişi...

— Ne kolay söylüyorsun... Diş senin değil, benim.

— İş de senin değil benim...

Boynumu büktüm:

— Çok acımaz değil mi?

— Merak etme!.. Öyle bir ilaç şırınga edeceğim ki...

Gerçekten daha ilaç iğneden diş etlerime girdiği anda, yüzüm gitti. Hiç bir şey duymaz oldu. Bu arada son bir umutla sordum.

— Muhakkak çekmek gerektiğine nereden hükmettin?

— Sallanıyordu...

— Hımm... Sallanıyordu demek... Ece, salanırsa ne olur?

— Diş hekimliğinde sallanandan yarar gelmez.

Doğru söylüyordu Vural dostum... Üstelik söylediği, sadece

diş doktorluğu için değil, bence politika hastalığı için de geçerliydi... Sallanan devlet adamından da, sallanan koltuktan da, sallanan hükümetten de yarar gelmezdi. Bu inançla kendimi Vural'ın usta ellerine terk ettim. Uzandı, ağzıma çeşitli gereçler yerleştirdi ve bazı hareketlere başladı. Asistanları da yardım ediyordu. Ağzımın içinde kesici, biçici, vurucu, koparıcı bir takım aletlerle bir takım kanlı olaylar geçiyordu... Ama ben hiç bir şey duymuyordum. Böylece gençlik sokaklarda vuruşurken, «Ortalık güllük gülistanlık... Şamata koparacak ne var?» diyen bazı büyüklerimizi anımsadım. Ben, ağzımın içinde olanları duymadığıma göre... Onların da burunlarının dibinde, gözlerinin önünde olup bitenleri duymayışına hak vermek gerekiyordu. Onlar da hep diş çektiriyorlardı demek...

Diş çıktı. Altında bir şeyler sallanıyordu. Küçük yaştanberi abonesi olduğum diş muayenehanelerinde, gezdiğim sağlık müzelerinde, okuduğum biyoloji kitaplarında, yarışmalar için karıştırdığım ansiklopedilerde çok diş resmi ya da krokisi görmüştüm, fakat böylesini görmemiştim. Heyecanla fırladım koltuktan:

— Nedir o altında sarkanlar?

— Ağrı, acı kaynakları... Dişi rahat bırakmayıp sallanmasına neden olanlar...

O zaman dişin altındaki torbacık gibi şeylerin, aslında dişin amca, dayı, yeğen, birader türünden bazı akrabaları olduğu kanısına vardım.

Vural kardeşime teşekkür edip ayrılırken, teselli etti:

—Meraklanma!.. Boş bırakmam orayı... Sapasağlam, eskisinden sağlam bir diş takarız. Hem de yanındakilere çengellemeden, yanındakilerden destek almadan, tek başına dimdik duracak bir diş...

Aaaaaaah, dedim, ah!.. Şu sağlıklı dişi hükümette de yapabilsek!

KIRILAN BİR «G» OLSA

Hay aksi şeytan! Tam yazıya başlarken... ÇAT!.. Daktilomun bir harfi kırıldı. Ne yapacağım şimdi? Dergiden yazı beklerler. Saat de ilerliyor. Üstelik sabah sabah gazeteleri okumuşum: Kalbim kırılmış, umutlarım kırılmış. Bir de daktilonun harfi kırılınca! Takvimde ilkbahar, dışarda sonbahar. Yaz nerede, yaz? Üç kâğıtçı için her gün yaz... Peki, kırık daktilo ile gel de yaz! Elle mi yazayım? Onu seçimde yapıyoruz. Fakat benim için bugün yazmam önemli... Acele... Kırık harf gelince atlasam mı? Hükümet ağzından gençlik olaylarına ya da Ecevit'in gezisine ait demeç vermiyorum ki, kırılanları atlıyalım... Olmaz! Ne ne ne? Tükenmez kalemle mi yazsam? Saye-i MC'de tükenmez kalemler bile tükendi artık... Şu daktilo da kırılacak zamanı buldu. Belki daktilonun hiç kabahati yok. Bütün suç, o kırılan harfte... Büyüklerimiz gibi düşünebilsem, diyeceğim kolay: Kırılmasaydı!!! Ne diye kurşunlanacak durakta otobüs bekliyor. O da bizim gibi koltukta oturup bekleseydi!.. Ama kırıldı işte... Peki, niçin öteki harfler değil de, «G» harfi kırıldı? Hımm... İş var bunun içinde... TV'deki CIA dizisini, «Görevimiz Tehlike» casusluk filmini hep seyrettim ama, yine de çıkamıyorum içinden... Ne diyor sözcükler: «G» — Alfabenin sekizinci harfi... Sessizlerin altıncı harfi... Müzikte nota işaretlerinin harflerle gösterildiği usulde SOL sesini belirtir...» Şimdi anlaşıldı neden kırıldığı bizim «G» harfinin de... Belki de??? Kökü dışarda bu «G» harfinin... Tamam... Yabancı ülkede yapılmış daktilo bu!.. «G»... «G»... Ne? Ne? Neler yazılır «G» harfiyle? G... G... GENÇLİK yazılır, GİDİYOR yazılır, GEZ-GÖZ-ARPACIK yazılır, GÖMLEKLERİ-kanla yazılır, GELİNLİK kızlar yazı-

lır, GÖMÜLÜYOR yazılır, GÖMÜLEMİYOR yazılır, GÖZYAŞI yazılır, GÜNAH yazılır, GECEKONDU yazılır, GARİPLER yazılır, GAZSIZ yazılır, GIDASIZ yazılır, GİYİMSİZ yazılır. GENEL-BAŞKAN yazılır, GELİN yazılır, GÖRÜMCE yazılır, GELİN-GÖRÜMCE-DAYI-AMCA-YEĞEN yazılır, GÖTÜREN GÖTÜRENE yazılır, GOYGOYCULAR yazılır, GILLIGIŞ yazılır, GÜMRÜK yazılır, GAYRIMENKUL yazılır, GLADYATÖR yazılır, GESTAPO yazılır, GEVİŞ yazılır, GİYOTİN yazılır, GADDAR yazılır, GAFİL yazılır, GASP yazılır, GANİMET yazılır, GALEYAN yazılır, GAM yazılır. GAF yazılır, GEÇİM yazılır, GİDİŞAT yazılır, GİRDAP yazılır, GENÇLER yazılır. GIRTLAK GIRTLAĞA yazılır, GÖREVLİLER yazılır, GÖRMÜYORMU yazılır, GÖLGE-ETME yazılır. GINA-GELDİ yazılır, GAZİNO yazılır, GARSON yazılır, GÜCENMEK yazılır, GAZETE yazılır, GERÇEKLER yazılır, GÖZLEMLER yazılır, GREV yazılır, GÜDÜMLÜYE-YUH yazılır, GÜVEN yazılır, GÜVENCE yazılır, GÜLÜNÇ yazılır, GÜNEŞ yazılır, GÜNEŞİ-BALÇIKLA-SIVAYANLAR yazılır, GÜLLÜK-GÜLİSTANLIK-GÖSTERENLER yazılır, GÖRMEMİŞ yazılır, GUDUBET yazılır, GÖZÜAÇ yazılır, GÜLLABİCİ yazılır. GERGEDAN yazılır, GÜVE-GİBİ KEMİREN yazılır. GRAM yazılır, (kiloyla cebe indirirken), GRİP yazılır, GÖZBOYAYICI yazılır, GRUPÇA-YÜRÜTENLER yazılır, GÖTÜRÜ-GÖTÜRENLER yazılır, (daha ayıp sözcük kenara konup) GÜBRE yazılır, (içerde sıkışınca dikkati çekmek için) GREK yazılır, GECE yazılır. (Geceleri elektrik yanmadığından) GÜNDÜZ yazılır, böyle «G» harfi kırık olunca GÜÇ yazılır... Ama şu daktilo bir tamir edilsin!.. Göreceksiniz bu makineyi... İster misiniz, «G» harfi yapılınca, oturup kendi kendine yazmağa başlasın: GÖBEK... GERDAN... GESTAPO... GAMALIHAÇ... GAMSIZLAR... GERİCİLER... GAFİLLER... GÖTÜRÜCÜLER... GÜVENSİZLER... GUSULSÜZLER... «GÜÇÇÜK»...LER... GÜMBÜR GÜMBÜR... GACIR GUCUR... GİTTİLER... GÖÇTÜLER... GÜMLEDİLER... GERÇEKLER... GÜÇLER... GERÇEK GÜÇLER GELDİLER... GELDİLER... GİRDILER-kaleye... GÜZEL-şutla GOL... GOOL... GOOOL... GOOOL...

Yazacak mı? Bilmem, hele bir «G» harfini yaptıralım da...

MUTFAKTAKİ FESTİVAL

Şaşırdım yolda rastlayınca... O dipdiri adam, iki büklüm olmuştu.

— Hayrola, dedim, geçmiş olsun.

— Festival, festival...

— Haklısın... Hepimizin hali festival... Aslında memleketin hali festival...

— Öylesi değil. Benimki gerçekten festivalden... Hani U.M.F. vardı ya...

— Ucuz Müzik Festivali... Yok yok... U.M.F.?.. U.M.F.?.. Hah buldum: Uluslararası Mutfak Festivali...

— Onun yüzünden işte...

— İyi ama, müzik festivaliyle senin, kamburlaşman arasında bir ilgi kuramadım ben...

— Haklısın, o festival benden çok, kaç bakanlığın sırtını kambur etti.

— Nasıl oldu, anlatsana...

— Gazetelerde okudum: Deprem yararına diye... Eh, dedim, bizim de katkımız olur. Üstelik enternasyonal bir yarışma... Müzik de dinlerim. Bilet ve yer bulabilmek için erkenden kalktım, gittim... Ama baktım bilet satılan yerin önü boş. İki kişi var sadece sırada... Beklemeden aldım biletimi. Girdim içeri. Meğer topu topu bu üç kişiymişiz biletle giren... Sonradan öğrendim onu da...

— Girdin, yerine oturdun.

— Hangi yerime? Yer nerde ki? Şöyle bir yere ilişeyim, dedim. Amanın, bir hücumdur başladı. Maçta hakem penaltı vermiş de dövmeye koşuyorlar sanki... Her yanım doldu. Önüm, arkam,

sağım solum... Derken üstüme de çıkmazlar mı? Birini ittim, ikinciyi de, fakat üçüncüde nakavt oldum. Smokinli biri üstüme öylesine çöktü ki. Kolumu kıpırdatamıyorum.

— Bağır...

— Ne diye bağırayım? Herkes aynı durumda. Üstümdeki adama kızmaya hakkım yok ki. Onun üstünde biri oturuyor. Yüz kişilik salonda yüz bin milyon kişiyiz sanki.

— Sen de çıkıp geldin...

— Yok canım, çıkar mıyım?

— Eee, ne bekliyorsun?

— Ödül törenini...

— Seyrettin mi bari?

— Seyreden kim? Salonda herkes önündekinin ensesini, ayağa kalkarsa da poposunu seyrediyordu.

— Seyredemiyorsan çık, gel...

— Gelemem, çünkü çıkamam. Çıkamam, çünkü üstümdeki adam kalkmadı. O da kalkamaz, çünkü onun üstünde oturan da kalkmadı.

— Ne bekliyorlar?

— Ödül... Baktılar ki, herkese bir ödül veriliyor... Ben bile, festivale biletle giren üç kişiden biri olduğuma göre, Ulusal Enayilik Ödülünü bana verirler diye umutlandım. Ama bu festivali ciddiye alan yetkililere dağıtmışlar onu da...

— Ödüller yerinde miydi?

— Herkese verecek kadar bol olduğundan kimse yürütmedi, bu yüzden yerindeydi hepsi...

— Onu demiyorum be kardeşim. Haklı mıydı?

— Yoo, haksızlık çoktu. Büyük ödül verdiler, küçük ödül vermediler, Malta'ya ödül verdiler. Fatih'e Aksaray'a, Atikali'ye, Karagümrük'e vermediler... En iyi erkek ve kadın şarkıcılara verdiler de, en iyi şey... Şarkıcıya vermediler. Macara da haksızlık yapıldı. O güzel göğüslerine bakıp İstanbul Sütçüler Özel Ödülü verilebilirdi pekâlâ.

— Tanju Okan kulaklarını niye tıkamıştı?

— Bazı besteleri dinleyip de müzik zevki körlenmesin diye kulaklarını sağır etti galiba.

— İranlı en güzelmiş, değil mi?

— Evet, kimse dinlemediği halde ödül aldığına göre öyle olacak...

— Peki, dekordaki «S» harfi ne anlama geliyordu?

— Festivalin iç yüzünü gören bir yabancı enternasyonal dilde «İmdat» anlamına gelen «S.O.S.» işaretini vermek istemiş ama... Ancak bir «S» yazacak kadar dayanabilmiş olacak...

— Festivaldeki görevlilerin çoğu mutfaktaymış, doğru mu?

— Gayet tabii, yenecek şeylerin hepsi mutfaktaydı.

— İyi ama sanatçıları da mutfaktan çıkardılar. Olur mu?

— Ya nerden çıkaracaklardı. Sayın Bakan bile söyledi. «Müzik ruhun gıdasıdır» diye... Eee gıda olduklarına göre, nereden geleceklerdi salona? Elbette mutfaktan.

FOLİTİSPOR

Top ilerde, cop geride... Altay kalesinde Tanzer, okul kapısında panzer... Engin uslanıyor, zengin yaslanıyor, gene fakir ıslanıyor. Avrupa'dan gelen Anderlecht, Fener'den üç gol yedi. Peki, Amerika'dan gelen onüç milyona kim «eyvallah» dedi? Maçın kırkıncı dakkası... Bakanlar bile bilmez, kaça ekmeğin okkası? Mehmet Ekşi daldı, puanları Trabzon aldı. Ekşimiş yüzler halkta... Umut, gene bir sonraki seçime mi kaldı? Oğullar «baba» oldu. Babaların oğulları «baba» demeden, fakültelerde kontenjan doldu. Tek puan önde lider... Bu pahalılık nereye kadar gider? Üç direk arasında Rasim'le Yasin... Öteki direkleri politik akrabalar mı yesin? Ali Kemal'in ortası, Gökmeni'n kafası, Ender yerden, Şaban havadan, top yerden, rüşvet havadan, parlamenter maaşına zamlar cabadan... Sağdan akın var. Buyur, geç... Soldan mı aktın. Durma biç! Düşmemek için Ankaragücü'ne 26, tutunmak için Ankara'daki güce 226... İster puan, ister oy... Oy anam oy... Yüz liraya kilosu zeytinle doyabilirsen doy... Öner yandan kaçtı, İvançeviç uçtu, kimbilir kaç yörede halk gene açtı. Pekii, o ateşi kim açtı? Fatih, Önder'in başında... Şirketin öbür ortağı yurt dışında... Hüseyin hızlı, kale önü buzlu, Lockheed'in armağanı tuzlu... Derken... Gol gol gol... Köylere de birer yol... Gol gol gol... Üniversitede kafa kol... Gol gol gol... Sağcıyı okşa, tekmelense de sol... Gol gol gol... Kuru fasulye bile yok ama, kuru laf bol... Gol gol gol... Koltukta oturmak için hem sağ, hem selamet ol... Gol gol gol... Yeğen de, yiyen de bol... Gol gol gol... Partin geçti mi başa, tüm koltuklara dol... Gol gol gol... Gizli iç viskiyi, şerbet sanılsın alkol... Gol gol gol... Ben büyüğüm... Ben falanım... Ben filanım... Benn... Yakarım... Var mı bana yan bakan? Haaayt!.. Ne golü ahbap, ne golü? Bal gibi ofsayt...

BİZ EŞŞEĞİZ AMA..

Telefon... Karşımdaki ses:

— Ben bir eşeğim...

Artık alıştığım için:

— Buyurun... Arzunuz?

— Bir politikacı kendi savundukları görüşün karşısında yazı yazanlar için «eşek» demiş ya...

— Sadece eşek değil, şey affedersiniz, eşşoğlu...

— Niye affedecek mişim? Onur duyarım...

— Tabii... Pardon... Siz benim dediğimi affedin öyleyse... Emrinizi dinliyorum?

— Rica ederim... Emir olur mu? Sizi kendimize pek yakın bulduğumuz için...

— Bazı dostlardan gördüğümüz davranışlara bakarak doğru söylüyorsunuz. Hele son parlamenterin sövmesiyle...

— Bakın ben sizin de biz eşekler kadar namuslu olduğunuza inanıyorum. Çünkü sizin dünyanızda namuslu kalmayı bilenlere «eşek» diyor sizinkiler...

— Sağolun varolun... Şahsım adına teşekkür...

— Ben sadece şahsım değil, tüm eşekler adına sizi rahatsız ediyorum. Bizim ricamız, eşekler lehinde daha çok yayın yapmanızdır. Daha doğrusu insanoğlu karanlık işlerinde bizi silah olarak. araç olarak kullanmaktan vazgeçsin. Önleyin bunu lütfen!.. Nerde bir insan kavgası varsa, orada hemen bizi silah olarak atıyorlar birbirlerine: «Eşek!» — «Hayır, sen eşeksin!..» Biz eşeğiz, eşekliğimizle de övünürüz. Ama siz bizim için neler uyduruyorsunuz? Yok efendim, «eşek hoşaftan ne anlar'mış da, suyunu içer, tanesini bırakır»mış... Elbette... Biz suyunu içer, tanesini bırakırız.

Belki aç bir eşek gelir de, o taneleri yiyip doyar diye... Ama insanoğulları hoşafı geçirdi mi eline, suyunu da içer, tanesini de yer, hoşafın kâsesini de yürütür, gider. Yalan mı? Bir tek eşek gördünüz mü siz, sırf kendi çıkarı için dünyayı altüst etsin, yeryüzünün öbür ucundaki ülkeleri karıştırıp dağıtsın, rüşvetle, casusla masum halkı kana bulasın? Vatandaş açlıktan, sefaletten kırılırken, köpeğine Avrupa'dan mama, Amerika'dan hırka getiren bir eşek çıkar mı sanırsınız? Sokaklarda her gün körpecik gençler can verirken akrabalarına kredi, dostlarına koltuk, havanda su fabrikası temeli atıp, kokteyl partide nutuk verenler de eşekler mi? Suçsuzu yakalayıp suçluyu okşayan bir eşeğe rasladınız mı hiç? Stadlarda toptan homoseksüellik ithamında bulunanlar da eşekler mi? Kentin göbeğinde çukur açıp kapatmayan, elektriği kesip açmayı unutan, suyu akıtmayan, benzini saklayan, ilacı karaborsaya süren, besini karıştıran, eti pahalılaştıran, trafik cinayeti işleyen, işçiyi dişleyen, halk geçim derdinde kıvranırken, kendi maaşına zam yapanlar da eşekler mi hep? Sonra da kızdılar mı birbirlerine, bizi kullanıyorlar küfür diye... Sövgü mü kalmadı sözlüklerde? Ama doğru... İnsanoğlu artık yazamaz, okuyamaz da oldu. Okul kitaplarının bir ara büründüğü manzara karşısında, okuyacağınıza bu kitapları okumayın, demek geldi bizim bile içimizden... Toplumda ikilik, üçlük çıkaracak, onur dağıtımını keseye, kasaya oranlayacak kitapları da biz eşekler mi yazdık?

Neyse Halit ağabeyimiz, sizi fazla yormayalım... Ama lütfen rasladığınıza söyleyin!.. Kendi işlerine bizi karıştırmasınlar... «Eşşoğlu» lafını da silsinler dillerinden... Silmedikleri takdirde, kendilerinde kalacağını bilsinler. Hadi hoşça kalın... Eşek olmaya özenip de olamayan insansal eşeklere son uyarımızdır bu.. Yoksaaa... Karışmayız.

SPOR'LU BİİİR...

Spordan başka şey konuşmayacağız bir süre... Konuşmakla kalsak, yine iyi... Sabahtan akşama, akşamdan sabaha spor yiyeceğiz. Spor içeceğiz, spor yutacağız, spor öğüteceğiz, spor soluyacağız, spor öksüreceğiz, spor aksıracağız, spor şey... Spor spor spor işte... Hem yalnız biz değil... Dünyanın neresinde olursa olsun Konya'da, ister Kenya'da, ister Roma'da, ister Soma'da (İsterse tam TV seyrederken cereyan kesildiği için komada) herkes sporla yaşayacak. Emektar dünyamız bile güneşin etrafında döndüğünü unutacak, olimpiyat halkalarından biri olacak...

Ben olimpiyatlarda sporun spor için yapılmasına bayılırım hep... Bilirsiniz. Olimpiyatlara sadece amatör sporcular katılabilir. Sporu para için yapmayanlar yani... Daha açıkçası, koşacak, zıplayacak, sıçrayacak, takla atacak, tavana tırmanacak, duvardan atlayacak, yüzecek, dövüşecek, kalkacak, yarışacaksınız. Ama bütün bunları yaptıktan sonra cebinizde beş para bile olmayacak. Galiba amatör dedikleri, bizim dar gelirli vatandaşın ta kendisi... Bakkaldan, kasaptan, manavdan veresiye almak için her gün bin bir takla atan, gırtlağa kadar borçta yüzen, sabah işe giderken akşam eve dönerken taşıt kuyruğunda güreşen, kısaca günün her saatini ayrı bir sporla geçiren, cebinde de ayın ilk günü akşamı bile beş para bulunmayan dar gelirli vatandaşımızdan daha uygunu var mı amatör tanımlaması için?.. Hem canım, atletlerimiz katılıyor da öteki yarışmalara, n'oluyor sanki? Balkan şampiyonası'nda görmedik mi? Görmedik tabii. Ağır çekimde bile yetişip de ekrana giremedikleri için, sonuncu gelişlerini dahi göremedik.

Bu meseleye 1960 Roma Olimpiyatlarında fena bozulduğumu anımsarım. İtalyan gazetecileriyle ahbap olmuştuk. Yarışlarda iyi

seçemediğimiz bir sporcu olunca, birbirimize soruyorduk. Bir yarıştan sonra, İtalyanlardan biri yanıma sokuldu. Elinde defteri, kalemi, not etmeye hazırdı. «Sizin atletin adını söyler misiniz?» dedi. Adam pisti işaret etti. «Şimdi biten yarışta, sonuncu gelen atletinizin?» Kaşlarımı kaldırdım. «Bu yarışta bizden kimse koşmadı ki.» İtalyan elinde defteri, kalemi boynunu büktü: «Peki ama sizden değilse, hangi ulustan olabilir o sonuncu gelen?..»

Biz atletizm adına tarih boyunca bir tek madalya kazanmışızdır!

Ruhi Sarıalp'ın 1948 Londra Olimpiyatları'ndaki bronz madalyası...

O günlerde sıcağı sıcağına dinlemiştim... Olimpiyat dönüşü devlet büyüklerinden biri tarafından kabul edilmişti sporcularımız... Güreşte şampiyonduk ya... Büyük adam herkese Olimpiyatlarda ne yaptığını ve ne derece aldığını sorarken, sıra Ruhi'ye gelmişti: «Sen ne yaptın bakalım?» Sarıalp, mahçup, mütevazi: «Üç adım atladım... Üçüncü oldum, efendim» deyince büyük adam gürlemişti: «E be oğlum, sıksaydın kendini de... İki adım daha atlasaydın... Birinci gelsen olmaz mıydı?..»

Münih Olimpiyatları'nda her işi elektronik beyin görüyordu ya... İşte bu beyne biz de bir şey soralım dedik. Bir arkadaşla gittik. Geçtik karşısına ve sorumuzu sunduk: «Türk güreşini nasıl buldunuz?»

Elektronik beyin önce kızardı, sonra sarardı, ardından morardı. Koca makine sarsıldı, sallandı. Garip garip sesler çıkardıktan sonra kendine geldi ve sorumuzu yanıtladı: «Türk güreşini ben mi kaybettim ki ben bulacağım?»

Bir Olimpiyatta da yüzücümüz vardı havuzda... Merakla izliyorduk. Fakat daha seçmede sonuncu olup elenmişti. Havuzdan çıkarken «Yahu» diye çıkıştık çocuğa, «İnsan biraz çaba harcar be... Hep sonuncu, hep sonuncu...»

Genç yüzücümüz, boynunu bükmüştü sularını silerken:

«Siz ne diyorsunuz, ağabey? Etrafımdaki o müthiş yüzücülerin kulaçlarıyla yarattıkları dalgalar arasında havuzdan boğulmadan çıktığıma şükredin siz...»

Anlattıklarım eskilerde kaldı. Şimdi Olimpiyatların yenisinde, Montreal'deyiz. İşte bakın Montreal notlarını sıralıyorum size...

Olimpiyatları İngilizlerin Kraliçesi açtı, Kızılderililerin Şefi

kapadı. Arada da Sovyetler, Doğu'suyla Batı'sıyla Almanlar, Amerikalılar, Japonlar, Bulgarlar, Polonyalılar, Kübalılar, Romenler, Macarlar, Finler filan madalyaları kazandılar. Ya Kanadalılar? Hediyelik eşya satışından kazandı onlar da... Biz mi? Ayıp ayıp! Olimpiyatta sorulur mu bu? Ne demiş bu işi kuran Fransız Baronu, «Olimpiyatlarda önemil olan kazanmak değil, katılmaktır.» Eee biz de katılıp adamın sözünü tutuyoruz işte. Üstelik güreşimize bakıp gülmekten katılanları da hesaplarsanız...

Olimpiyatların ev sahibi Kanada bir garip ülke... Belki ülkenin pek garipliği yok da... Kanadalılar bir garip ulus... Soruyorsunuz: «Kanadalı mısınız?» Cevap veriyorlar: «Hıı... Ama şey... Aslen İtalyanım...» «Hıı... Ama şey. Aslen Fransızım...» «Hıı... Ama şey. Aslen İngilizim...» «Hıı... Ama şey... Aslen Almanım...» Peki be kardeşim, «Hı»sına hı da... Ama şey... «Aslen Kanadalı»sı yok mu Kanada'nın? Var olmasına elbette var da... «Kanadalı» demiyorlar ona. «Kızılderili» ya da «Eskimo» diyorlar çok sıkışınca... Amaan canım, bize ne herkesin geçmişinden! Sanki daha aşağılara inip de New York'larda, Chicago'larda sorsak, başka türlü cevap mı alırız?

Gelelim benim gidişime... Öyle İstanbul'dan çıkıp da «Ben Kanada'ya gidiyorum» demek yok. Uçak havalansın da sizi Montreal'e indirsin. Nerdeee? Önce Avrupa'da bir mecburi durak. Sonra saatlerce görebilirsen gör bir uğrak... Ben de İstanbul'dan yola yani havaya çıkınca, üç saat kadar uçtum. Sonra uçak değiştirdim. Ve ver elini Kanada... Nereye veriyorsun? Yedi saat uçacaksın arkadaş. Amerika'nın yolu bitmez böyle arkadaş. Altımda Atlantik, üstümde gökkubbe, yedi saat duraksız uçarken hep memleketteki uçak ürkeği dostları anımsıyorum. Hani kutuplarda gecenin altı ay sürdüğünü duyan akşamcı atılmış ya: «Öfff be!.. O geceye rakı mı dayanır?..»

Ben de yedi saat non-stop uçarken, 35 dakikalık İstanbul-Ankara uçuşuna üç viski içerek katlanan bazı sanatçı dostları düşünüyorum. «Yedi saat hiç durmadan» dediğimde alacağım yanıtı biliyorum: «O uçuşa şişe mi dayanır?»

Neyse, Montreal'e geldim. Fakat ağzımı açıp da konuşamıyorum. Önüme çıkan iki kişiden biri «Monreal» diyor, öteki «Montreal»... Böyle karışık kent görmedim. En iyisi, dedim hiç adını söylemem ben de... O anlasın...

Montreal'de ilk işim, kart çıkarmaktı. Olimpiyatta görevli herkesin göğsünde sallanan karttan ben de takmalıydım. Yoksa hiç bir yere giremezdim. İyi ama, kartım hazır değildi. Oysa bir adımı. bir de soyadımı yazıp fotoğraf yapıştıracaklardı. Neyse, üç gün gittim, geldim, hazırlanmadı. «Açılışı anlatacağım» dedim. «Üzülmeyin,» dedi memur, «Kapanışı anlatırsınız. Kart o zamana kadar yetişir nasılsa.» Baktım, olacak gibi değil: «Dosyada bana verilecek kartın numarası belli değil mi? Belli. Tamam kardeşim, yaz alnıma o numarayı. Ben zaten kartım... Girerim...» Denedik. Alnımda numarayla kapıya sokuldum. Fakat üniformalı iki güzel kız önledi... Hiç kızmadım. Mutluluk içinde geri döndüm. Ya gerçekten, «Tamam kart» deyip bıraksalardı...

Montreal'e gittik, döndük. Olimpiyatları gördük, geldik. Tabii kime rasladımsa orayı sordu. Küçük çapta bir soru kuyruğu uzadı karşımda:

— Niye hep 13-14 yaşında kız çocukları kazandı madalyaları?

— Niye olacak? Kanada Başbakanı Trudeau'nun çapkınlığını bildiği için, pekçok ülke daha büyük kızlarını yollamamıştı Montreal'e.

— Comaneci çok şeker ama...

— Gerçekten çok tatlı... Cici bir kız... Çocuk aslında... «Kimi beğeniyorsun?» dedik. Erkek diye Alain Delon'u söyledi. Çocuk işte!..

— Bebeğinin kafası koptu diye de hüngür hüngür ağlamış.

— Çocuk demedim mi? Koca Türk güreşinin sadece kafası değil, eli, ayağı, kolu, bacağı koptu da ağlıyor muyuz biz?

— Gene minder kenarında bağıranlarımız çok muydu güreşlerde?

— Oooo, tonla... «Bastır!.. Çalış!.. Sağdan!.. Soldan!.. Kolunu tut... Bacağını bırak!.. Bacağını tut!.. Kolunu bırak!.. Hiç tutma!.. Hiç bırakma!.. İleri çık.. Geri dur!.. Geri dur!..» diye bağırırken... Eloğlu çıktı ortaya, «Siz toptan geri durun da!.. Bırakın, bizler doğru dürüst güreşelim» dedi.

— İyi ama sakatmış çocuklar?

— Yok canım, demir gibiydiler. Sakatlananlar da «Merak etme ağabey, iki güne kalmaz, geçer» diyordu. Gerçekten iki güne kadar eleniyorduk, sıramız geçiyordu.

— Bir de kafa kazıtma modası çıkmış Montreal'de. Ama o kabaklar altın topladı hep...

— Eee bizde de altın toplayan kabaklar çok ama, Olimpiyatta yüzmüyor onlar. Burada kalıp vatandaşın derisini yüzüyorlar.

«— Amerika'dan ne hayır gördük ki» demiş bir Amerikalı diskçi.

— Türkiye'deki DİSK'çiler de bir hayır beklemiyor ki Amerika'dan...

— Kapanış çok güzel olmuş ama.

— Evet... Ama ışıklarla «Moskova'da buluşalım» yazdılar, polis filan gelmedi. Tribünlerde binlerce Amerikalı «Moskova'ya Moskova'ya» diye bağırırken de, bizde niye böyle bağırdıklarını anladım, 1980 Olimpiyatları'nı kastediyorlarmış meğer.

Tam sorular bitti diye gitmeye kalkarken, tatlı bir dul hanım çevirdi:

— Ah Kıvanç bey, dedi, yediğiniz içtiğiniz sizin olsun. Gördüğünüzü anlatın!.. Kapanışta ortaya fırlayan çıplak adamı yakından gördünüz değil mi? Hadi öyleyse, anlatın bakalım... Ama televizyonda yüzmeleri anlattığınız gibi... Metresiyle, santimiyle, saniyesiyle...

OLİMPİYAT DEYİP GEÇMEYİN (*)

Olimpiyat geçti ama, siz olimpiyat deyip geçmeyin!.. Olimpiyattan almamız gereken çok dersler var. Hepimizin, hepimizin .. Tam dumanı üstündeyken kaçırmayın fırsatı!.. Her şeyden önce olimpiyatların yıllardır sürüp gelen ilkelerine iyi kulak verin! Onları günlük yaşantımızda uygulamaya bakın!..

Ne demiş olimpiyadı kuranlar: «Olimpiyatlarda önemli olan, kazanmak değil, katılmaktır». Haa, şimdi anladınız mı neden tüccarlarla politikacıların olimpiyatlara katılmadığını... Kazanç kokusu duyulmayan yerde ne işleri var!..

Siz beni dinleyin ve olimpiyat ilkelerini iliklerinize kadar işleyin!.. Diyor ki olimpiyat babaları: «Citius... Altius... Fortius...» Durun canım, elbette söyleyeceğim Türkçesini de... «Citius; Daha hızlı» demek... «Altius: Daha yükseğe». «Fortius: Daha kuvvetli...»

Şimdi bu üçlü formülü hayatımızın her bölümüne uygulayalım... İşe, uğraşa, huya ,suya, bayana, baya, herkese...

Bir kadınsınız... Nasıl kadın olursanız olun, kadınsınız ya. Formül size mükemmel uyar: Daha hızlı (Alışveriş edin ki, çok şey alabilesiniz)... Daha yükseğe (Aldığınızı söyleyin ki kocanıza, daha çok para koparabilesiniz)... Daha kuvvetli (Bağırın ki pencereden komşuyla konuşurken, dedikoduyu öteki kattakiler de duyabilsin.)

Yahut erkeksiniz... Zengin bir erkek. Hani şöyle otobüs boz-

(*) Bu yazı Mizah dalında 1977'de Gazeteciler Cemiyeti Başarı Armağanı'nı kazanmıştır.

ması, ağır siklet güreşçisi tipli Amerikan otomobillerinden birine kurulmuşsunuz. Formül size de uyar: Daha hızlı. (Kaçın trafikten)... Daha yükseğe (Sıçratın çamuru yayalara)... Daha kuvvetli (Basın gaza ki, herkes yarım milyon ödediğiniz arabanın süksesine bayılsın)...

Futbolcusunuz... O halde daha yükseğe (Fırlatın topu)... Daha kuvvetli (Ve paralı yöneticilere yanaşın)... Daha hızlı (Vurun ki tekmeyi, karşıkı takım 10 kişi kalsın)...

Sinema yıldızı iseniz, daha hızlı (Film çevirin, yılda 155 kadar)... Daha yükseğe (Yazdırın adınızı, ötekilerin üstüne)... Daha kuvvetli (Aşk sahnesi oynayın)...

Sadece bir genç kız mısınız? O zaman siz daha hızlı (Yürümeyin ki, arkadan gelen delikanlı yetişebilsin)... Daha yükseğe (Kaldırmayın ki, eteğinizi, işler karışmasın)... Daha kuvvetli (Sarılın ki çocuğa, aşkınızdan şüphelenmesin)...

Sesiniz olmadığı halde sahneye çıkan yıldızlardan biri misiniz? O halde daha hızlı (Okuyun ki şarkıyı, sözlerini bilmediğiniz çakılmasın)... Daha yükseğe (Açtırın mikrofonu ki, sesiniz olmadığı anlaşılmasın)... Daha kuvvetli (Patron bulunca, hemen o gazinoya transfer olun ki, fiyatınız artsın).

Politikada şans denemeye niyetiniz var mı? Daha hızlı (Dolaşın seçim bölgesinde)... Daha yükseğe (Atın palavranızı)... Daha kuvvetli (Adamlarla dostluk kurun teşkilâttan...)

Yaa, demek devlette bir işiniz takıldı, çıkmıyor. Hemen daha hızlı (Gidin Ankara'ya)... Daha yükseğe (Baş vurun)... Daha kuvvetli (Torpil bulun)...

Çapkın erkekseniz... Daha kızlı (Harekete geçin, vakit kaybolmasın)... Daha yükseğe (Bakarken bol poz yapın)... Daha kuvvetli (İçki verin tavlayacağınız dişiye).

Sosyete dilberi iseniz, formülümüz size de uyar: Daha hızlı (Yaşamaya devam edin geceleri). Daha yükseğe (Tezgâh kurun ki, gazetelerde resminiz bol bol çıksın). Daha kuvvetli (Makyaj yapın da, çizgiler örtülsün, yaşınız kapansın).

Nihayet, büyük iş adamıysanız. Daha hızlı (İstifleyin malı)... Daha yükseğe (Dayayın sırtınızı)... Daha kuvvetli (Atın kazığınızı, ki yiyen yerinde doğrulamasın)...

Ama unutmayın ki, olimpiyat formülü bazan da ters döner. Şöyle ki Daha yükseğe (Çıkarsanız tesadüf cilvesiyle), Daha kuvvetli (Sanıp da kendinizi herkese posta koymaya kalkarsanız). Daha Hızlı (Düşersiniz), Daha kuvvetli (Zannettikleriniz bile kurtaramaz sizi.)

SAVURGANLIĞA PAYDOS!

Başkan Carter, petrolden tasarruf amaciyle Beyaz Saray'ın güneş enerjisiyle ısıtılmasını istemiş. Yarın aydınlatılmasını da istiyecektir muhakkak... Çünkü çok olumlu bir istek bu... Yıllar önce de ortaya atılmıştı. "Yaz saati" ile yeni tanıştığımız günlerde, "Güneş enerjisinden yararlanma" sözünü duymuştuk. Deniyordu ki: "Saatler 1 saat ileri alınırsa, 1 yılda tam 100 milyon kilovat elektrik tasarrufu sağlanmış olur."

Hiç unutmam, hemen oturmuş, upuzun bir hesap yapmıştım: Saatleri bir saat ileri alınca, yılda 100 milyon kilovat elektrik tasarrufu sağlandığına göre, saatleri 1 saat değil de, 1 gün yani 24 saat ileri almakla 2 milyar 400 milyon kilovat elektrik sağlanmış olurdu. Bu bir günlük tasarrufu. Ya 1 gün değil de, 1 yıl ileri alacak olursak saatleri... 365 günde tam 876 milyar kilovat elektrik birikecekti. Hesaplarken sevinçten nasıl uçtuğumu bugün gibi anımsıyorum.

Daha o zamanlar ülke ekonomisi, "Sol tehlikesi" deyip sağdaki sıfırları akrabalarının cebine atan, hesapsız hesap adamları yüzünden başaşağı olmuş değildi. Bu nedenle biz saf vatandaşlar oturup umutla hesap üstüne hesap yapıyorduk. Niçin olmasın? Saatleri öylesine ileri almalıydık ki, tasarruf ettiğimiz elektrik toplamı, yaktığımız elektrik toplamını aşmalıydı. Yani her ay vatandaş Elektrik İdaresi'ne para ödeyeceği yerde, Elektrik İdaresi vatandaşa para ödeyecek duruma gelmeliydi. Saatleri ileri aldıkça almalı, almalı, almalı, hatta hiç üretmeden ülkenin tüm elektrik tüketimini sağlayacak birikime erişmeliydik. Hatta hatta daha da fazlasını yabancı memleketlere satacak duruma yükselmeliydik.

Güneş enerjisinden yararlanma yönteminin uygulanması sırasında saatleri ileri almakla, ulusun tüm yaşamı da değişebilirdi. Üstelik savurganlık her yönden yok olurdu. Örneğin bir insan günde üç öğün yemek için 100 lira harcıyorsa, saatini 6 saat ileri almakla, her gün bu 100 lirayı tasarruf edebilirdi. Nasıl mı? İşte: Bu vatandaş her sabah saat 6'da uyanıyorsa, saatini 6 saat ileri alınca her sabah gecenin 24'ünde uyanacak demekti. Eeee gece yarısı kahvaltı edilemeyeecğine göre de, kahvaltı parası cebine kalacaktı. Sonra? Eskiden öğle yemeğini saat 13'de yiyorsa saatini 6 saat ileri alınca, eski saat 13 şimdi 19 olacaktı. İnsaf edin, akşam üstü saat 19'da öğle yemeği yenemezdi ya. Demek ki öğle yemeği parası da tasarrufa girecekti. Gelelim akşam yemeğine... Kaçta yerdi eskiden akşam yemeğini? Saat 20'de, saatini 6 saat ileri alınca olacaktı gecenin 2'si... Gecenin 2'sinde uyanıp da akşam yemeği yenir miydi? Böylece üç öğün yemek parasını da tasarruf edecekti saatleri ileri almakla...

Tabii bu bir tek vatandaş için yapılan hesaptı. 40 milyon insan için hesaplarsak... İki aya kalmaz, dünyanın en zengin ülkesi olurduk. Hatta almışken saatleri 6 değil, 12 saat ileri alabilirdik. O zaman herkes sabah yerine akşam uyanır, bütün gece çalışma olanağı elde edilirdi. Buna karşı gündüzleri uyumak âdet olmadığına göre, ulusça 24 saat aralıksız çalışma şansına erişebilirdik. Böylelikle işsizlik sorunu da çözümlenirdi.

Aslında saatleri alırken tam 1 yıl ileri almak, eğitim politikamız açısından daha yararlı olurdu. Evet, 1 yıl... Saatler 1 yıl ileri alındı mıydı, son sınıfa geçenler, geçmeleriyle birlikte mezun olurlar, bu şekilde ilk sınıflar boşalır, dışarda kalan öğrencilere de yer açılırdı.

Saatleri 1 yıl ileri almak yeter görülmezse, saatleri 4 yıl ileri almak ve bir seçim biterken yenisini yapmak mümkün olurdu. Böylece memlekette sürekli seçim havası sürer, politikacılar sürekli nutuk atmakla vakit geçirir, Meclis hiç toplanmaz, vatandaş da sürekli "Yeni seçimdeyiz" diye umut beslerdi.

İleri ülkelerle aramızdaki farkı kapatmak için saatleri 4 değil, 14 yıl, 24 yıl, 34 yıl, 44 yıl, ne bileyim alabildiğimiz kadar ileri almak da düşünülürdü ama... Bu önemli saat ayarı için bazılarının beyninin içine girmek sorunu nasıl çözümlenecekti? Saatleri değil, kafaları almalıydık ileri, kafaları...

YARIN MI? ÖBÜR GÜN MÜ?

Baba sağır, ana sağır, büyükbaba sağır, büyükanne sağır, kız sağır, oğul sağır, tüm sağırlardan oluşan bir aile...

Bir gün sağır baba, pencere önünde otururken, ev sahibi de apartmanın kapısından çıkmış. Penceredeki sağır babayı görünce, güleryüzle, nezaketle selam vermiş, «Merhaba efendim, iyi günler» deyip seslenmiş. Sağır baba da eliyle bir şeyler işaret ederek karşılık vermiş evsahibine... İçerdeki sağır ana, bu işaretleri anlamayınca sağır babaya sormuş:

— Kim o? Bir şey mi isteyen var?

— Bizim evsahibi canım. Kira istedi ama, bir aylık mı dedi, iki aylık mı dedi, iyi anlıyamadım.

O sırada odaya giren sağır kız, sağır anasına dönmüş:

— Hayrola? N'oluyor kuzum?

— Baban bana elbise yaptıracağını söylüyordu. Ama hazır mı dedi, ısmarlama mı dedi, iyi anlıyamadım.

Sağır kız sağır ağabeyine koşmuş heyecanla:

— Müjde müjde!.. Bana kısmet çıkmış... Annem söyledi şimdi. Ama memur mu dedi, tüccar mı dedi, iyi anlıyamadım.

Sağır büyükbaba belirmiş o sırada kapı önünde... Ve sağır oğula sormuş:

— Gene neler oluyor bu evde benden gizli?

— Bir şey yok, dedeciğim... Bizim okul açılıyormuş da... Kızkardeşim söyledi şimdi... Ama yarın mı dedi, öbür gün mü dedi, iyi anlıyamadım.

Sağır büyükbaba gülerek yürürken büyükanne görünmüş birden:

— Çocuklarla ne uğraşıyorsun ayol? Bıraksana masumları!..

— Şey canım... Akşama tatlı pişiyormuş da kız... Oğlan söyledi şimdi... Ama kadayıf mı dedi, baklava mı dedi, iyi anlıyamadım.

Sağır büyükanne o hızla ve hırsla koşmuş sağır babaya:

— Bak oğlum, eline üç beş kuruş geçerse n'olur çıkalım şu evden... Bıktım bu suratsız evsahibinden... Sabahları başını kaldırıp da penceremize, bir selam bile vermiyormuş ha? Bir merraba dese ağzı mı aşınır? Çıkalım şu menhus evden de, kurtulalım şu selamsız sabahsız heriften...

Bir süredir tam bu sağır aileye döndük ulusça ve ülkece.. Bir merhaba'dan bir merhabasızlığa nasıl gidildiğini, tıpkısı tıpkısına bizler de böyle yaşıyoruz. Alan satanı, satan giyeni, giyen yiyeni, yiyen vuranı, vuran döveni, döven söveni, söven seveni, seven sayanı, sayan soyanı, soyan doyanı, doyan doymayanı, doymayan yemeyeni, yemeyen içmeyeni, içmeyen kaçmayanı, kaçmayan göçmeyeni, göçmeyen seçmeyeni, seçmeyen seçileni, seçen kaçanı, kaçan kapanı, kapan alanı, alan satanı... Ve böylesine dönüp duruyoruz işte...

— Ne ne ne? Ne mi olmuş? Şey canım... Bir şey değil... «Sıkın dişinizi, biraz daha sabredin... Huzur da gelecek, ucuzluk da, aydınlık da.» dediler ama. Yarın mı dediler, öbür gün mü dediler, iyi anlıyamadım.

YAŞŞA BE ABİ!..

Beni dolmuşunda görünce adeta küçük dilini yutacaktı. Bir şaşırdı, bir şaşırdı, sormayın!.. Hani üzülmedim dersem yalan olur. Beni dolmuşta gördüğüne bunca şaşmasına üzülmüştüm gerçekten... Ya kalemimizle ya nefesimizle kazandığımız üç beş kuruş bize bir yerli araba aldırabilirdi. Ama gene de bu toprağın insanı, bu halkın çocuğu olarak halkın taşıtına, dolmuşa, otobüse minibüse binerdik gerektiğinde... Kendimi şöyle bir toparladım ve şoför arkadaşa, bu düşündüklerimi, içimden gelen duyguları gizli kalan gerçekleri anlatmak için ağzımı açarken... O benden önce girdi söze:

«Vay vay vay... Kimler de varmış burada? Kimler de binermiş bizim külüstüre? Vay vay vay... Nasılsın be Halit abicim? Afiyettesin inşallah... Çoluk çocuk da iyidirler... Hamdolsun biz de fena değiliz. Yuvarlanıp gidiyoruz işte... N'olucak be abi, şunun şurasında ölümlü dünya... Her zaman derim ama kendi kendime... Şu Halit abime bi raslasam da... Bak demek kısmet bugüneymiş... Haaa bak, evde bizim çocuklar da her gece oturur televizyon başına... Halit amcalarını beklerler... Nerden buluyosun o soruları be abi? Neler de soruyosun yarışmalarda... Feşmekanistanın merkezi... Falanca çalgıyı çalanın göbek adı... Maşallah maşallah, hepsini de biliyosun valla... Tabii kitaplardan okuyosundur sen de... Şimdi de başka tatlı dalgalar yakaladın... Eskiden filancaymış da bugün bak nasıl gibilerden... Akşama çocuklara diycem ki, bugün Halit abimiz şeref verdi bizim emektar Şevroleye... Oturduk konuştuk. Ben sordum, o anlattı, diycem.. Zaten «A'dan Z'ye» dediler mi o gece bizde toplanırdık ailecek.. Şimdi de «Zaman zaman» di mi abi, yoo, şey, «Zaman içinde

zaman», diyil be acibim, «Zaman Zaman İçinde», hah işte... Ama ayda bir, az be abi... Özlüyoruz valla... Bak ne zaman senin polgıram var televizyonda, benim teyzezadeler filan hepsi gelir. Çaylar demlenir. Başlarız imtihana... Yoo, yalnız A'dan Z'ye diyil... Senin her polgıramında... Şimdi bakalım ne çıkacak, kim çıkacak diye... Bazan ben civciv çıkacak kuş çıkacak derim, bir güleriz, bir güleriz sorma yani... Senin yarışmalarda ben çok çuvvalıyodum ama... Bizden geçmiş be abisi... Nerden bilicem o sorduklarını... Ama bak benim büyük oğlan ateş... Ateş... Sahi abi onu çıkarsana bi gün televizyuna. Sahi bitti diyil mi A'dan Z'ler... Olmazsa, çok sever gazoz içmeyi, hani o Amerikan işi gazozları filan... Onları içiyo ya delikanlılar kızlar filan... Onlara çıkar... O da içsin. Görünmüş olur televizyonda... Ama abi, bıravo yani... Senin işin de zor... Fakat Allah vergisi seninki... Nasıl tanıyosun o bütün fıtbolcuları? Hadi oyuncuları tanıdın diyelim... O da zor ya... Neyse. tanıdın diyelim. İyi ama durmadan konuşmak? Ne zor be abi... Her zaman düşünürüm de... Derim ki kendi kendime... Lan Apo, derim, şofor olmasaydın da sipiker olsaydın... Valla düşününce bilem sırtımdan kaynar sular boşalır... Zor çünkim Halit abicim, zor senin yaptığın iş... Kolay mı? Hem dakkası dakkasına ne olup bittiğini anlatıcaksın, hem de hiç durmıyacaksın, hiç susmıyacaksın... Dedim ya, Allah vergisi... Bak ben öyle hiç durmadan konuşmayı denesem bilem, denemedim ama... Ih abi... Beceremem... Yapamam ...Haa konuşmayı severim sevmesine... İlle velakin öyle durmadan konuşmak... Her babayiğidin harcı diyil... Bazan açılır çenem... Bir görsen beni o zaman... Bülbül gibi şakırım... Fakat bak şimdi, mesela örneğin senin yanında... Biz kim, konuşmak kim? Haddimiz mi abi? Ne demişler, çık çık ama, çizmeden yukarı çıkma demişler, di mi mühterem acibim? Sen bu işin ustasısın. Biz çömezin bile olamayız. Hem sen nası da lugat paralıyosun. Bizde nerde o lugatlar? Fakat şaşıyorum be abi, bazan televizyuna hani bazı meşhurlar çıkıyo da, hatta abi, içlerinde büyük pulitikacılar bilem var. İki kelimeyi yanyana getirip de konuşamıyolar doğru dürüs... İlle velakin ben senin maçlarda hiç durmadan konuştuğunu görünce şaşıyorum. Sahi be abi nası konuşuyosun durmadan? Yorulmuyo musun? Çenen yorulmuyo mu sahi? Soracıma usturuplu laflar da etmen şart. Öyle bizim rasgele, diline düşeni ağzından çıkaramazsın ki... Di mi ama, bi de şimdi seyyar ratyo var herkesin elinde... Bi yanlış yaptın mı maçta, ho ho ho, hemen oracıkta sitatyumda ti geçerler adamla... Ama dedim ya, maşallahın var doğrusu... Bi başlıyosun radyoda olsun, tele-

vizyonda olsun. Hiç durmadan konuşuyosun. Ben de buna şaşıyorum zaten. Nokta koymadan konuşmana... İnan bana, şu anda seninle iki laf ediyoruz ya hani, arkasını nası getiricem lafın diye içimden bayağı telaşlanıyorum. Sora abicim, biz hergün direksiyon üstündeyiz. Sağa sola kaymıya gelmez bizim işte... Dikkatin yolda, arabada olucak... Zeki Müren bilem ne diyo, şeyiniz bende, şey kulağınız bende, gözünüz yolda, demiyo mu? Neyin nerde olucanı onun kadar bilir miyiz? Doğru diyo tabii... Konuştun mu, kaçırırsın idareyi... Pulitikacılar gibi... Sona oturursun şapa... Hah hah hah... Onun için ben az konuşurum abi araba sürerken... Hani mecbur kalmazsam konuşmam bilem... Farkediyosun zaten, di mi sayın abicim? Araba kendimin olduğu için ona evladım gibi bakarım ben... Ama arasıra böyle senin gibi, sevdiğimiz abilerimiz binince, iki laf da etmeden olmuyo yani... Bugün benim için bayram valla... Koskoca Halit abim bindi benim Şevroleme... Hadi be abi, bi konuşsana ratyodaki gibi, televizyundaki gibi... Zor iş seninki, zor iş... Bana öyle geliyo ki, ne kadar sıksam kendimi. Konuşamam öyle ekispires gibi... Ekispires Halit abim, aslanım benim... Yaşşa be abi... Yaşşa...»

PLAY-BACK

Geçen gün dayanamadım:

— Size Play-Back hilesini öğretsem, dedim. Biliyor musunuz?

— Hayır, dedi ikisi de...

Bu hileyi bilmiyorlarmış. Aslında hile de değil, dünyanın her televizyonunda uygulanan namuslu, dürüst, teknik bir yöntem... Play-Back... Adı üstünde... Geriden oynamak gibilerden bir şey... Geriden çalmak falan demek işte... Biliyorsunuz canım... Hani bir şarkıyı söylüyorsunuz, banda kaydediyorlar. Sonra o bandı çalıyorsunuz ve siz sadece ağzınızı oynatıyorsunuz. Bakanlar da sizi şarkıyı gerçekten söylüyorsunuz sanıyorlar. Sizin ekranda izlediğiniz programların, belki yüzde doksanı, belki doksan sekizi böyle söylenen şarkılarla süsleniyor. Hatta orkestra elemanları, saz heyeti mensupları, hep çalar gibi yapıyorlar. İçerden, daha önceden doldurulmuş band çalıyor.

Bunu benim televizyondaki yeni meslekdaşlarıma uzun uzun anlattım. Yolun kısasının bu olduğunu söyledim. Sözlerimi çeşitli örneklerle de süsledim:

— Bakın, dedim, bizde milet Play-Back'le yaşıyor zaten. Yetmeyince ekmeği, yemeği, ağzını oynatıyor, yermiş gibi yapıyor. Sanki ağzı doluymuşcasına. Play-Back'le doyuyor sözün kısası. Maaşını alan memur, haftalığını alan işçi, bakkala, kasaba, manava, uğradıktan sonra eve döndüğünde, cüzdanının Play-Back yaptığını görüyor. Sadece ağzı oynuyor cüzdanın. Ama içi boş, ses çıkmıyor... Durakta bir saat bekleyip de taşıt bulamayan vatandaş, yürümeye başlıyor. Oysa bu da Play-Back... Taşıta binmiş de biletçinin «İlerleyelim baylar» dileğiyle ileriye yürüyormuş gibi sayıyor kendini... Okullarda da Play-Back yönetiyor eğitimimizi... Ya işgalde okullar ya boykotta ya da olayda... Devlet büyükleri yeni üniversiteler açtıklarını müjdelerken, eski üniversiteler de her gün peşpeşe kapanıp açılıyor, açılıp kapanıyor. Açık oldukları günler niyetine, öğrenciler evde, sokakta okuyormuş gibi yapıyorlar. Eğitsel Play-Back'ın yanında sportif Play-Back var.

İşte Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş... Eski oynadıkları futbolun bandını koymuşlar, şimdi oynuyormuş gibi yapıyorlar. Sadece ayak, bacak oynatıyorlar. Canlı yayına giren Trabzonspor'un gerisinde kalmalarının nedenini başka yerde aramayalım... Gazinolarımızda Play-Back son haddinde... Yediğimiz yemeğin, içtiğimiz içkinin, dinlediğiniz şarkının hepsi gerçek de, hesaplar Play-Back... Evde düğmeyi çeviriyorsunuz, elektrik yanmıyor. Play-Back olarak gaz lambasını yahut mumu yakıyorsunuz. Musluğu açıyorsunuz, su akmıyor. Play-Back hazır: Yandaki su bidonu... Kalorifer çalışmıyor, mazot depoları harıl harıl çalışıyor. Aslında çalıştığı falan yok onların da, Play-Back yapıyorlar. Memlekette ucuzluk da Play-Back, huzur da...

Yıllar önce banda kaydedilmiş huzurlu günleri, huzurlu geceleri, huzurlu fiyatları düşünüyor vatandaş... Ve bu hayal gücüyle mutlu olabiliyor. Yani Blay-Back'le gene...

İşte bütün bunları anlattım ikisine de...

«Madem TV'ye çıkıyorsunuz. O halde TV'ciliğin kurallarını da öğrenmelisiniz» dedim. Ve devam ettim:

— Örneğin TV'cilikte ilk temel...

— Temel mi? Aman onu bizden iyi nasıl bilirsin?

— Temel ilkeler, diyorum ben...

— İlke milke, hangi temelse biz atarız muhterem dostum...

— Hocam, dedim, haklısınız. Ama karşınızdaki kameralardan hangisine bakmanız gerektiğini iyi bilmiyorsunuz. Hangi kameranın üstünde kırmızı ışık yanarsa ona bakacaksınız. Daima kırmızıya vereceksiniz yüzünüzü...

Öteki atıldı:

— Neee? Kırmızı mı? Ben kızıllara yüz vermem. Bir gören olur da...

Hoca güldü:

— Yapma biraderim, yapma!.. Renklerle dost geçin!.. Gün olur yeşile bakarsın, gün olur kırmızıya... Renksiz olduğunuzu söyleyince kızıyorsunuz sonra...

— Bir de, dedim, kamera karşısında oturmak önemlidir. Oturduğunuz koltukta rahat görünmelisiniz.

— Bırakıyorlar mı, diye gürledi biri. Herkesin koltukta gözü var. Üstelik biz üç kişi dört kişi bir koltuğa sığmağa çalıştık hep...

— Peki, dedim, nesini seviyorsunuz TV'nin?

İkisi birden atıldı:

— Karşında kimse olmadan konuşmayı... TV'de ne rahat! Karşında kimse yokken istediğini at... Şey, söylüyorsun... İki bin yılında bizzzz.....

İSKOÇYA'YA BİR İKİ...

İnanmıyor musunuz sahi İskoçya'ya dolmuşla gittiğime? Vallahi de dolmuşla gittim, billahi de... Nasıl dolmuş mu? Basbayağı dolmuş... Yani uçak dolmuşu ya da dolmuş uçağı...

Yolcular bir salonda kuyruğa girdik. Kapıdaki üniformalı kahya uçak memuru tıpkı «Aksaray Beyazıt bir iki» gibi bağırdı: «Londra Glasgow yüz bir, yüz iki... Londra Glasgow yüz bir, yüz iki...» Bizimkilerden farkı, buradaki kahyanın üç değişik dilde bağırışıydı.

Kuyrukta ağır ağır ilerledik. Dolmuş ama, bayağı bildiğimiz uçaklardan... Hostesi var, kemerleri var, koltukları var, anonsları var. Havalandık. Derken tekerlekli ikram masası yanaştı. Neler var, diye söyle eğildim. Masada yiyecek namına bir şey yok. Bol, bol defter, makbuz, bilet gibi bir takım kâğıtlar... Aynı anda İngilizce bir anons. Tam çevirisi değil ama, tam Türkçesi şöyle bu anonsun: «Haydi bakalım dolmuş paralarını...»

Herkes elini cebine attı. Paraları verdik. Kimi para üstü bekledi. Kimi tekrar tekrar saydı. Bizim dolmuşlarla bu uçan dolmuşun bir farkı da, parayı şoföre değil, muavine şey, hostese vermekti. Ancak ben dolmuş uçağına raslamanın şaşkınlığından bu farkın da pek farkında olmadım önce... Kendimi öyle kaptırmıştım uçan dolmuşun havasına... Glasgow üstüne geldiğimizi, hele aşağıda stadı görünce dayanamayıp fırladım. Pilot kabinine yollanıyordum ki... Hostes «Bir arzunuz mu var?» deyince, uçakta olduğumu anımsadım. Pilota «Ben şurada insem?» demem işten bile değildi.

Doğrusu İskoçya'ya, İskoçların cimriliğine dair çok şey dinle-

miştim ama... Uçakla dolmuş yapmaları, bana hepsini unutturmuştu. Ne zaman ki döneceğim gün belli olup da, hareketimi ve İstanbul'a varışımı bildiren bir telgraf çekmem gerekince... Nazik telgraf memuru, üç sözcükten oluşan telgrafa baktı baktı «Günah» dedi. «Bu kadarcık sözcüğe bunca para...» İstediği rakam hani üç sözcük için neredeyse bin liraya yaklaşıyordu. Yüzümü buruşturduğumu gören memur: «Haklısınız» dedi, «Bizde telgraf çok pahalı... Sadece tebrik telgrafları ucuzdur. Yüz kelimesi yüz lira bile tutmaz...»

Tebrik telgrafı mı? Hemen kafamda bir şimşek çaktı... Ve «Verin o kâğıdı geri» dedim. Aldım. Geçtim masanın başına... Bir tebrik telgrafı yazmaya başladım. Nasılsa yüz kelimesi yüz liraya değil mi? Adresi bile uzun uzun yazarak başladım telgrafa... Şöyle devam ettim:

«Benim cuma akşamı İstanbul'a döneceğimi öğrendiğiniz için hepinizi gönülden tebrik ederim. Stop bu haberi benim işyerlerime de ulaştıracağınız için sizi ayrıca kutlarım Stop Bu tebrikime karşımdaki İskoç memur beyin de katıldığını ayrıca bildirmek isterim Stop Bineceğim Türk Hava Yolları uçağının özellikle ve güzellikle Boeing yedi yüz yirmi yedi olduğunu öğrenerek mili hava yolumuzu da içtenlikle tebrik ederim Stop Kimbilir bu akşam yemeğinde yine ne güzel şeyler pişirdiğiniz için sizi kutlarım Stop Ama çoban salatasının soğanını çok koymayın gece rahatsız eder bu öğüdümü dinleyeceğiniz için de sizi tebrik ederim Stop Buradan başkaca haber soracak olursanız, taksilerde saat bulunduğunu, şoförlerin de saati açıp ancak saatin yazdığı parayı aldıklarını, bu nedenle kendilerini tebrik ettiğimi size iletmek isterim Stop Yine buralarda elektriklerin yandığını, suların aktığını söyleyerek yerel yönetimleri kutladığımı açıklamak isterim Stop Yeter diye bağırdığınızın farkındayım ama bir de büyükler farketse bunu o zaman onları da tebrik edeceğim Stop Yazacak bir şey kalmadı ama yüz kelimeyi doldurmak için yazdığımı anladığınız için hepinizi gönülden kutlar hararetle tebrik ederim Stop Nee yüz kelimeyi geçtik mi, öyleyse bana bunu hatırlattığınız için de sizi ayrıca tebrik ederim Stop Tebrik ederim Halit Kıvanç...

SAYIM SUYUM YOK (*)

Konken masasındaki sosyete dilberinin çocuğuna «Okula gidiyor musun?» dedim. «Günde iki seans» cevabını verdi. «Hadi öyleyse, say bakalım sayıları!» komutumla saymaya başladı: «Bir iki üç dört beş altı yedi sekiz dokuz on vale dam papaz as coker...»

Roket bilgininin çocuğuna sordum: «Okula gidiyor musun?» Garip yanıtladı sorumu: «Ya yes yavoool...» Ve «say» dememle boşaldı: «On dokuz sekiz yedi altı beş dört üç iki bir sıfır ateş!..»

Büyük ve sayın bir tüccarın oğluydu bu kez karşımdaki... Vergi iadesi almaya gitmiş babasını beklerken sordum: «Okula gidiyor musun?» Güldü: «Hem de dersleri istif ede ede...» Saymasını istedim. Saydı: «Bir iki üçbin onbin ellibin yüzbin birmilyon onbirmilyon yüzbirmilyon onyüzmilyar beşyüzmilyartrilyon... Kusura bakmayın, trilyondan ötesini bilmiyorum... Babam o kadar zengin değil daha...»

Çalgılı gazino garsonunun çocuğuna «Okula gidiyor musun?» dedim. «Matine-Suare» dedi. «Saymayı öğrendin mi?» dedim. «Fiks menü'yü geç, ötesini bilirim» dedi. «Say» dedim, «Sayayım» dedi: «Bir iki üç dört ondört otuzdört yüzotuz dört binyüzotuzdört.. Hesabınız dörtbindörtyüzotuzdört lira muhterem abicim...»

Dolmuş yapan babasına yardım ediyordu. «Okula gidiyor musun?» diye sordum ona da... Kaşlarını kaldırdı: «Ih... O yana müşteri çıkmıyor. Biz de Taksim - Beyazıt yapıyoruz.» Okula gitmi-

---

(*) Bu yazı 1978'de Mizah dalında Gazeteciler Cemiyeti Başarı Armağanı kazanmıştır.

yordu, gidemiyordu ama saymayı biliyordu: «Bir ki... Bir ki... Aksaray-Beyazıt bir ki... Aksaray-Beyazıt bir ki...»

Politikacının çocuğuydu şimdi sayan... «Say» dememi beklemeden başlamıştı: «Bir oy, iki oy, üç oy, dört oy, beş oy, altı oy, onaltı oy, yüzonaltı oy, yüzyirmialtı oy, ikiyüzyirmialtı o... Tamam... Bitti...»

Memur çocuğu olduğunu söylemişti. Saymasını istedim: «Bir katsayı, iki katsayı, üç katsayı...»

Kahvenin önünden geçerken kahvecinin çocuğuna «Sen say bakıyim» dedim. Saydı çabuk çabuk: «Yek dü se cıhar penç şeş... Hepyek dübara düzse dörtcıhar dübeş düşeş mars... Ne habeeer?»

Şimdi sayan, başı örtülü küçücük bir kızdı:

«Evvelâ saniyen salisen rabian...» Zorla sustururken, elinden anahtarını düşürdü. Sonra da yerden alıp takunyelerini takırdata takırdata koştu.

Son olarak fabrika kapısında annesini bekleyen işçinin çocuğuna saydırdım: «Bir ben, bir babam, bir annem, bir abim, bi. ablam, bir kızkardeşim, bir erkek kardeşim, bir ninem, bir dedem... Yeter mi be amca? Yeter mi bu kadar kişi kasaptan alıcaam et? Şey yani, şu elimdeki para yeter mi bunca kişiye?»

Açtım elini: Avucunda bükülmüş ve de sararmış bir yirmi liralık vardı.

Tam o anda karşıdan bir büyük politikacımız göründü. «Hadi» dedi, «söylesene... Çocuk beni de saysın...»

Cevabı bana bırakmadı yavru: «Hadi be işine!» dedi. «Biz kimi sayacağımızı biliriz...»

TERCİHLİ YOL (*)

— Ne düşünüyorsunuz tercihli yol konusunda?

— Tercih mercih bilmem abicim... Belediye yapsın bi şeyler de yolumuzu bulalım biz de...

— Tercihli yolu tercih eder misiniz?

— Teveccühünüz... Otoma kendi süratimi verecek kadar...

— Hangi yolu tercih ediyorsunuz?

— Aman dostum, bize de sorulur mu? Evelallah biz her devirde bir kolayını bulur geçeriz... Sen kendine bak!..

— Kamu taşıtlarına tercihli yol ayrılmasına ne diyorsunuz?

— Bırak bu solcu ağızlarını... İnsanların yolu ayrılır mı? Yol yoldur. Gelen geçer... Ne? Hepsi birden geçmek isterse mi? Olur mu öyle şey? Tabii önden benimki gibi Mercedes'ler, BMW'ler, büyük Amerikan arabaları geçer. Sonunda vakit ve yol kalırsa, oradan da vatandaş geçer.

— Tercihli yola taraftar mısınız?

— Tercihinden vazgeçtim kardeşim. Şu kaldırımlara park etmiş koca arabaları kaldırsınlar da, yürüyecek bir adımlık yol olsun, yeter.

— Tercihli yol ayırımını nasıl buluyorsunuz?

— İsraf... Hiç lüzum yok... Bizim zamanımızdaki sistemi yap-

(*) Bu yazı 1979'da Mizah dalında Gazeteciler Cemiyeti Başarı Armağanı'nı kazanmıştır.

sınlar yol işinde de... Biz nasıl hayalen temel atıyor idiysek, nasıl hayalen dışarıya mal satmış gibi yapıp vergi iadesi alıyor idiysek, trafiği de hayalen ayrılmış gibi yapsınlar. Var mı bunun başka tercihi?

— Tercihli yol için fikriniz?

— Efendim, bu bapta bir tercihli yol ağır sanayi fabrikası kurmak iktiza ederdi. Bol bol tercihli yol yapardı o fabrika... Ama bizi iktidardan uzaklaştırdıkları için, gördüğünüz gibi, tercihli yol sıkıntısı da başlamış bulunmaktadır...

— Ya sizce tercihli yol?

— Tekrar koltuğa giden yoldur. Başkasını göremiyorum...

— Tercihli yolu doğru buluyor musunuz?

— Ne münasebet!.. Milleti ikiye bölmektir bu... Tercihlisi, tercihsizi olur mu yolun? Hem canım halkın, vatandaşın bizim gibi araba derdi yok ki... Halk nereyi boş bulursa, ordan yürür...

— Tercihli yol için ne diyorsunuz?

— Valla abicim, bendeniz bilakis bu minibüsün şoförüyüm abi... Bu sebepten bilhassa ve münasebetiyle bütün yollar zaten tercihlidir bey abicim. Ben bu minibüsle bi yoldan geçiyorsam, o yoldan başkası geçemez ki abicim... Demek ki o yol benim tercih yolumdur, mühterem abim... Bence belediye boşuna kürek sallıyo gibime gelir. Basarsın gaza, dütlersin klaksiyonu, çeker gidersin Sıkıysa açmasınlar sana yol... Tamam mı? Yani abicim, kendi tercihini kendin yap... Tamam mı?

— Ya sizin tercihiniz, beyefendi?

— Ayy, bana beyfendi deme!.. Canım de!.. Benim tercihim mi? Sorulur mu hayatım? Elbette iri yarı, güçlü kuvvetli, vurdu mu ses getiren, yumuldu mu gözden yaş getiren karayağız birini tercih ederim ben... Ayyy, düşünmesi bile içimi bi hoş etti valla..

— Sizin tercih ettiğiniz yol?

— Benim tercihim, eve giden yol, oğlum... Şu çamur, toz, toprak arasında binbir insanın ağız kokusunu çekmeden, kurşun yemeden, saldırıya uğramadan, istediğim gazeteyi okuya okuya evime giden yol, benim tercih ettiğim. Ekmek parasına giden, huzura giden yol, benim tercihim...

RÜŞ-KUR

Rüşvet yemeyen yokmuş. Ben demiyorum, koskoca bakan diyor. Madem o diyor ve herkes yiyor. O halde yasalaşmalı bu iş... Hiç değilse, yasalara uygun bir iş yapıldığını görürüz... Özellikle ve güzellikle hemen bir RÜŞVET KURUMU kurulmalı... Kısaca RÜŞ-KUR diye adlandırılmalı bu kurum... RÜŞ-KUR'un hazırlayacağı RÜŞVET ALIM-VERİM TARİFESİ'ni ülkenin her yanına asmalı. Herkes ne verip ne alacağını önceden bilmeli... Ancak fakir fıkarayı düşünerek FİKS-MENÜ RÜŞVET yenmesi de kabul edilmeli...

Bu konuda vatandaşa her kolaylık gösterilmeli. Rüşvet sadece para ile değil, dövizle, çekle, cevizle, kekle, banka kartıyla, otomatik tartıyla, ne bileyim, her şeyle, hatta gözle, sözle verilebilmeli... Aslında rüşvet, bir kutsal ve ulusal kalkınma kaynağı olarak ele alınmalı, bizi, rüşvetçilikte kendisinden beşyüz yıl geri olduğumuz Büyük Amerika'nın düzeyine çıkaracak hamlelere hemen başlanmalı... İşi çekirdekten öğrenebilmemiz için de RÜŞVET MESLEK KURSLARI açılmalı, AKŞAM RÜŞVET SEMİNERLERİ düzenlenmeli... Yurdun her yerinde, RÜŞVET OCAKLARI kurulmalı...

Rüşvetçilik devletçe de teşvik edilmeli. Vergi mükellefleri, verdikleri rüşveti «gider» olarak defterine geçebilmeli, yabancılara verilen rüşvetler ise «vergi iadesi» olarak geri alınabilmeli. Milyonun üstünde rüşvet alanların renkli dev posterleri dergilerce yayınlanmalı...

Şike yapan takımlar arasında en iyi dereceyi alanların katılacağı bir RÜŞVET KUPASI organize edilmeli, BAŞBAKANLIK KUPASI'nın yanısıra BAŞBAKAN YİYENİ KUPASI da düzen-

lenmelidir. Bu maçlardan sağlanacak gelir, RÜŞVETİ YERİNİ BULMAMIŞ, İŞİ OLMAMIŞ GARİBANLAR GÖZYAŞI VAKFI'na bırakılmalı... Bu arada, verileni az bulan rüşvet alıcıları (TV'de maçlarda tekrar sahnelerindeki «R» harfi gibi) yakalarına TEKRAR anlamında «R» harfli rozet takmalı.

Halkımızı bu yolda aydınlatmak amacıyla radyo ve televizyonda çeşitli yayınlara yer verilmeli, örneğin TELERÜŞVET, RÜŞVET AVCISI, SİZİN VERDİKLERİNİZ, BİZDEN SİZE RÜŞVET, GENÇLER İÇİN RÜŞVET, ÇOCUK VE RÜŞVET, RÜŞVET KAHRAMANLARI, RÜŞVETTE UNUTULMAYANLAR, BÜYÜK RÜŞVET USTALARIMIZ, KONULARLA RÜŞVET, ŞİİRLERLE RÜŞVET, KAPALI KAPILAR ARDINDA RÜŞVET, RÜŞVET DÜNYASI, RÜŞVET STÜDYOSU, GÖREVİMİZ RÜŞVET, RÜŞVET DOSYASI, KADIN RÜŞVETÇİ, RÜŞVET ALMADA SIRA SİZDE, TÜRK RÜŞVET MÜZİĞİ, A'DAN Z'YE RÜŞVET, RÜŞVETLERDEN SEÇMELER, GENÇ RÜŞVETÇİLER, ALO RÜŞVET, RÜŞVET İÇİNDE RÜŞVET, RÜŞVET YAĞMURU, RÜŞVET ŞÖLENİ gibi vatandaşa yararlı, piyasaya kararlı, akrabalara uyarlı, yemek saatinde ayarlı programlar hazırlanmalı, TV yayınları her gece RÜŞVETE BAKIŞ'la kapanmalı. Semt adları da değişmeli, RÜŞVETKENT, RÜŞVETKÖY, RÜŞVETİSTAN olmalı. Analar, babalar çocuklarına RÜŞVETTİN, ERRÜŞVET, RÜŞVETCAN, RÜŞVETİYE, RÜŞVETGİL, RÜŞVETAY, ÖZRÜŞVETGİL, RÜŞVETGÜN, RÜŞVETMAN diye adlar bulmalı; sosyetede RÜŞVO, RÜŞVİK takmaları koymalı, böylece halk rüşvete ismen de, cismen de doymalı.

Haydi bakalım, iyi rüşvetler hepinize, hepimize...

DİKKAT
SÜT ARANIYOR...

.....Normonotik özellike, mukoza reliefi ve kurvatürler düzenli, peristaltizm aktif, pilor serbest, bulbus forme, bulbus santralinde arka yüzde çevresi ödemli 10 çap gösteren ulkus krateri...

Bir şey anlamadınız mı? Ben de anlamadım. Ya da tek anladığım, bu karışık laflar yüzünden uzun, upuzun bir süre yataktan çıkamayacağımdı.

Doktor, uzun uzun muayene etti. Devrimci yayın satan kitabeviymişim gibi oramı buramı bastı, her yanıma el atıp bir şeyler aradı. Sonra bulamadığını belirten bir yüz ve bulduğunu belirten bir söz:

— Sinirsel...

— Kim?

— Hastalığınız... Sinirsel... Sadece sinirsel... Niye sinirleniyorsunuz kardeşim? Dünyayı siz düzeltecek değilsiniz ya... Di mi ama? Hoşgörün herşeyi... Trafik mi tıkandı? Nefesiniz tıkanmadı diye sevinin ve şarkı söyleyin!..

— Eğer her trafik tıkanışında şarkı söylesem, en kral gazinoda assolist olurdum şimdiyedek...

— Gençler birbirine mi girdi? Geçin karşılarına, seyrine bakın!..

— İyi ama ben yetkili miyim?

— Hoşgörün efendim, hoşgörün!.. Her şeyi hoşgörün!.. Olur olmaz şeylere sinirlenirseniz, böyle mideniz de karışır işte!..

Doktor muayenesine, her türlü ihracatımın tahlillerine, kanımın son damlasına kadar vatanıma, partime, şey, kanımın damla-

larının sayımına ve röntgen filmlerinin görüntülerine göre, «kanama» geçirmişim.

— Farketmediniz mi kanamayı?

— Herhalde sokaklarda kan gövdeyi götürürken, bizim mide de o arada kim vurduya gitmiş olacak...

Sorma sırası bendeydi şimdi:

— Motorumuz ne yandan tekliyor, doktor?

— Duodenum... Yani... Halk diliyle söylersem... Oniki parmak barsağı...

— Hımmm... Oniki parmak... Oniki parmak...

— Üzülmeyin canım, memleketin bu dekorunda yediği kazıklardan, pekçok vatandaşın içinde oniki değil, yirmi iki, otuz iki, yüzotuz iki parmak var... Siz şükredin yine...

Kansayımı «10» çıktı... Eee katsayımız da 12'ye yeni çıkmıştı galiba! Röntgen çekimim biraz olaylı oldu. Daha doğrusu ben falso verdim biraz... «Hazır... Filmi çekiyoruz» komutunu duyunca, TV'deki gibi üstünde kırmızı ışık yanan kamera aradım ister istemez. Sonra da tıpkı TV'deki gibi, «Olmadı, bir daha alalım bu sahneyi» demelerini bekledim. Dediler de... Ama ayni sahneyi değil, başka sahneleri çektiler. Başaşağı ettiler beni... Baş yukarı tuttular. Sağa yatırdılar, sola yatırdılar, ayaklarımı toplattılar, kollarımı kavuşturttular. Kısaca, denetimsiz, sansürsüz, boykotsuz rahatça filmim çekildi ilk kez...

— Eeee, dedim doktora, ne yiyeceğiz, ne içeceğiz?

— Süt... Muhallebi... Beyaz peynir... Keşkül... Sütlaç... Tavukgöğsü...

— Yani süt... Süt... Süt... Hepsi sütlü bu dediklerinizin...

— Evet... Süt, yine süt, yine süt...

— Nasıl süt?

— Bayağı süt... Şey yani, bayağı süt değil... Saf süt... Saf süt... En safından süt ...Ana sütü kadar saf süt...

— İyi ama doktorcuğum, nasıl bulurum anasütünü? Anam yetmişini aştı.

— Onu bunu bilmem, saf süt içeceksiniz. Taze süt...

— İneklerin altına ağzımı dayamaktan başka çare yok anlaşılan. Ama çoğu da yükseklerde bulunuyor şimdi...

— İnek olması şart değil...

— Anladım doktor, anladım... Bu zamanda bizim ülkede saf

süt aramak, saflıktır sadece... Beklerim suların aktığı zamanı... İneğin altına giremezsem de, musluğun altına girerim. Açarım avucumu... Kana kana içerim Terkos sütünü...

— Doğru... Doğru... Vücudumuzun bol suya ihtiyacı var şimdi... Bu su ihtiyacınızı karşılamak için bol süt vermiştim zaten...

Perhizi soruyor her ziyaretime gelen:

— Sade suya etsiz çorba... Yağsız makarna... Tuzsuz beyaz peynir... Kuru ekmek.

— Zor değil mi? Her gün nasıl dayanacaksın? Nasıl doyacaksın her öğün bununla?

— Memlekette bu kadar gıdanın yarısıyla doyan sağlıklılar nasıl dayanıyorsa...

Sürekli doktorum Profesör Necati Sırmacı, ayni zamanda yeğenim... Evet, yeğenim bakıyor bana... Gerçekten yeğenim...

Eeee hep amcalar, dayılar bakan olunca yeğenlerini görecek değil ya... Bazan da böyle, yeğenler bakıyor dayılarına...

İlk hafta sonunda kendi kendimi yokladım. Hiç de fena bulmadım. Ama o ilk haftanın nasıl geçtiğini bir de bana sorun... Her şey yasaktı. Hiçbir şey yapmak yoktu. Kendini pek çok şey yapıyor gibi gösterdikleri halde, hiç bir şey yapmayan bazı ünlü politikacılarımıza gıpta ettim o sırada... Öğrenseydim sırlarını, ben de öyle yapar, rahat ederdim.

İlk hafta böylesine sıkıntılı geçip de ikincisi başlarken, doktorlardan hoş müjdeler bekleyerek sordum:

— Daktilo yazabilir miyim kalkıp?

— Asla!.. Daktiloyu kucağınıza oturtmanıza izin verelim. O kadar...

— Haklısınız ...Ya perhiz?

— Süte devam... Bir de piliç... Bol bol piliç... Daha ne istiyorsunuz?

— Ne isteyebilirim ki, değil mi? Daktilo kucağımda, piliç, elimde. Darısı hasta, sağlam bütün erkeklerin başına!..

Doktorlardan biri ise «sinirsel» diye tutturdu, «sinirsel» diye gidiyor.

— Sinirlenmek yok! Kızmak yok!.. Üzülmek yok! Hiddetlenmek yok!

— Yani?

— En başta, siyasi partilere ait haberleri, hükümetin temel atma, törenli atma, nişangahsız atma ve benzeri nutuklarını dinlemeyeceksiniz... TV'de politik haber geldi miydi, sesini kısacaksınız... Ekranda bir bakan göründü mü, siz de ona bakacaksınız... Ve ses düğmesini kısıp susturacaksınız onu...

— Bu işi ben tek başıma yapamam ki doktor... Milletçe elbirliğiyle yapılacak iş, bu sizin dediğiniz...

İlâçlar da ayrı dert... Kimi midemi düzeltecek derken, başımı döndürüyor. Kimi yarayı kapatacak derken, gözlerimi bulandırıyor. Kimi güç verecek derken, WC'sel çıkışlarıma ambargo koyuyor. Bir de her gelen dostun, arkadaşın, ahbabın ilâç önerisi var. Eksik olmasınlar, telefonla bile öğütte bulunanlar çok. Herkes kendine iyi gelen ilacı kullanmamı istiyor. İstemesine ben de istiyorum ama... Doktorlarım «Olmaz!» diyorlar. Verdikleri ilâçlardan başkasını almamı kesinlikle yasaklıyorlar.

— Peki, dedim, başım ağrıyınca ne yapacağım?

— Baş ağrısı, kaş ağrısı, diş ağrısı bilmem ben... Başka hiçbir ilâç yok... Hele o aspirin filan yok...

— Optalidon?

— Yoooook yok! Optalidon da yok, Saridon da yok, Piramidon da yok, Neolidon da yok, Nörodon da yok...

— Anladım doktorcuğum, anladım... Tek tek sayıp da yorulmayın boşuna... Anladım: Donsuzlara müsaade ediyorsunuz sadece...

Söz aramızda, uzun süre ne zaman iyileşeceğimi bilemedim. Zaman zaman umutsuzluğa düştüğüm bile oldu. Fakat bir gün pat diye kalkıverdim ayağa... Oysa ondan birkaç gün önce doktorun raporunu okumuştum. «...Oniki parmak barsağımın, tıp kuralları açısından yasalara aykırı olarak içine yerleşmeye çalışan ülserin durdurulması için Danıştay'a yaptığı başvurunun olumlu sonucuna midemin uyacağı zamana kadar sürecek»ti hastalığım...

Ve birden de geçti. İnanın bir üzüldüm, bir üzüldüm... Alışmıştım çünkü... Biri gelip «Ben ülserliyim» dediğinde, ben de göğsümü gere gere atılıyordum: «Eh, biz de ülserli sayılırız...» Bir övünme olanağım gitti, diye hayıflandım, inanın...

İyileşmekle, M.S.K.O.Ü.P.'den de çıkmış oluyordum. «MİDEDEN SAFRA KESESİNDEN ONİKİPARMAKTAN ÜLSERLİ PERHİZLİLER» arasından ayrılıyordum. Yani sevgili Müjdat Gezen'in tatlı fıkrasındaki yolcu olamayacaktım artık... Öyle olsam ne gü-

zeldi. Kompartıman komşum, çıkınını açacak, «Buyur bey» diyecekti, «Buyur bak!.. Sucuk var, pastırma var, turşu var, kızartma var, böbrek var...»

Teşekkür edecektim kendisine: «Bende ülser var.»

«Olsun canım» diyecekti yol komşum. «Onu da sonra yeriz.»

Yaaa böyle işte!.. Sporcu diliyle SARI KART gördük... «Kendine gel! Favlsüz yer içersen, kırmızı kart görmezsin» demek istediler... Ben de stadı kapatılmış takım gibi, bol sütle silinen puanlarımı yeniden toplamaya çalışıyorum... O kadar süt içtim ki... Herhalde bundan sonra bende KANAMA değil ama, SÜTLEME olur ancak...

Süt deyince... Bilirsiniz belki: Tanrı İsviçre'yi yaratmış. Sonra İsviçreli'yi yaratmış. Ve sormuş İsviçreli'ye:

— Bir isteğin var mı benden?

— Ulu Tanrım, bana bol sütlü, semiz bir inek ver.

Hemen besili bir inek inivermiş yeryüzüne... İsviçreli sevinçle sağmış ineği... İlk bardağı doldurmuş, Tanrı'ya uzatmış. Tanrı memnun, içmiş. Dönmüş İsviçreli'ye:

— Başka isteğin?

— İçtiğiniz sütün parası olan beş Frank...

Bilmezsiniz belki... Belki değil, muhakkak. Çünkü şimdi uyduruyorum! Tanrı Türkiye'yi yaratmış. Sonra Türk'ü yaratmış. Ve sormuş Türk'e:

— Bir isteğin var mı benden?

— Ulu Tanrım, İsviçreli'ye verdiğin gibi, bol sütlü, semiz bir inek istiyorum.

Hemen besili bir inek inivermiş yeryüzüne. Türk, sevinçle sağmış ineği... İlk bardağı doldurmuş, Tanrı'ya uzatmış. Tanrı, bardağı ağzına götürmüş. Ve daha ilk yudumu alır almaz, hiddetle bağırmış:

— Ne zaman kattın suyu bunun içine?

GÜREŞİMİZ NİYE FITTIRDI?

Bir tarihte bir kentte bir Olimpiyat vardı. Üstelik bizim güreşçiler «Türk gibi kuvvetli» idi o zaman...

Mindere öteki ulusların güreşçileri çıktığında, ortalığı derin bir sessizlik kaplıyor, minderin etrafında o ülkenin bir teknik adamından başka kimse görülmüyordu. Ama bizim güreşçi çıktı mıydı mindere... O minderin etrafı, piknik çayırına mı dersiniz, miting alanına mı dersiniz, neye derseniz ona dönüyordu, işte... Teknik adamlarımız, taktik büyüklerimiz, antrenörlerimiz, menacerlerimiz, masörlerimiz, yardımcılarımız, komite başkanlarımız, komite asbaşkanlarımız, komite sekreterlerimiz, komite üyelerimiz, yöneticilerimiz, görevlilerimiz, yetkililerimiz, ilgililerimiz, sorumlularımız, hepsi birden bağırıyordu:

— Bekle yavrum Ali, bekle! Hele o seni tartsın bi yol...

— Bekleme be oğlum!.. Bırakma seni tartsın!.. Sen onu tart önce!..

— Sağ ayağından tut, Ali!

— Hayır Ali, sol ayağından yakala!

— Ayaklarına girme be yavrum!.. Kolundan tut, kolundan!..

— Yakala sağ kolunu!

Ali, tam sağ koluna hamle yapacakken rakibinin... Minder yanından feryat:

— N'apıyorsun Ali? Sol kolu boş... Solunu tut!

Ali, rakibinin sol koluna atılırken...

— Kendine gel, Ali! Kaybedeceksin. Beni dinle, beni!.. Bırak kolunu da, belinden yakala adamın!

Ali, bele uzanırken, başka ses:

— Bacağını görmüyor musun be oğlum? Bırak belini şimdi!.. Bacağını tut!

Ali, bacağa doğru eğilirken, bir yenisi:

— Canım girme ayaklarına!.. Böyle mi öğrettik sana? Koluna saldır!

— Olmadı Ali, olmadı... Kim diyor kolunu tut, diye? Belini kap!..

Ben acemisiydim bu işin... İlk kez böylesine bir şampiyonayı izliyordum. Ama baktım: Koca salonda benden başka herkes bağırıyordu. Tek susan, tek oturan, bendim... Evet, minderde ay-yıldızlı güreşçi... Minder etrafında herkes bağırıyor... Ve bir tek ben yerimde oturmuş, susuyordum. Vatanseverliğimden şüphe edecekleri açıktı. Utandım, kızardım. Bakındım etrafıma: Bir tek ben miydim memleket hizmetinden kaçan? Fırladığım gibi... Doğruuu minder yanına... Bana da bir yer açtılar. Ben de ellerimi ağzımın iki yanına tuttum, etrafımdakiler gibi... Ben de başladım bağırmaya, etrafımdakiler gibi:

— Hadiii Ali!.. Yok yok, öyle değil...

İyi ama, öyle değil de nasıl? Göz attım, kulak verdim etrafımdakilere... Yanımdaki:

— Hah şöyle Alicim, tut bacağından!..

...mı dedi? Ben derhal başlıyordum:

— Olmaz Ali, bırak bacağını!..

Yanımdakinin dediğinin tam tersini bağırarak sürdürüyordum vatan görevini... Kazara susarsa bu yanımdaki, öbür yanımdakine dönüyordum bu kez. Kısaca bu işi bilenler nasıl yapıyorsa, ben de onlar gibi yapmalıydım ki, bilmediğim anlaşılmasın.

Bu sırada gözüme minder kenarında film çeken biri ilişmişti «Kim?» diye sordum yanımdakine...

— Gariban bi firenk işte!.. Sözümona filimini çekicek de bizim güreşçilerin... Gidip öğrenicekler bizimkilerin oyunlarını... Lan, sizin bunları öğrenip de pelvanlık yapmanız için daha bin fırın ekmek ister be!.. Bin fırın...

Çok geçmeden yabancı ülkelerde çok sayıda fırın açıldığına inandım. Çünkü o fırınlardan çıkan ekmekleri yemiş olacaklar ki, o gariban firenkler sonraki yıllarda bizimkilerin sırtını mindere yapıştırmaya başladılar.

Hiç unutmam, o film çeken yabancıyı gösteren bir çokbilirimiz:

— Şuraya bak, demişti, film çekiyor. Görüyorsun ya: Dünyaya güreşi biz öğretiyoruz.

Çok övünmüştüm bu sözle... Bugün de övünüyorum... Ama bir şeye dövünüyorum: Sınıfta öğrencilerine bildiklerini öğretip de, kendisi tüm bildiklerini unutan bir öğretmene rastladınız mı siz hiç?

— Ali, kolu tut!

— Ali, ayağı tut!..

— Ali, sağı tut!..

— Ali solu tut!..

— Sağdan korun, Ali!..

— Soldan korun, Ali!,,

«Kolu, ayağı, solu, sağı» derken, güreşçimiz de memleketin durumuna geldi işte!.. Ali gibi, ulusça da ne tarafı tutmak gerektiğini bir bilsek! Bir anlasak ya da anlatabilsek, herkese ne yanı tutmanın doğru olduğunu... Biz de kurtulacağız, güreşimiz de... Hele bir de karnını doyurabilsek Ali'nin... Minderdeki Ali'nin, minderi olmayan Ali'nin, minder bulamayan Ali'nin. Hakça, insanca bir düzende yetiştirip yaşatabilsek Ali'yi... Ve tüm Ali'leri... O zaman etraftan bağırmadan, kendisini şaşırtmadan doğru yolu bulacak Ali... Çıkıp kendi kendine güreşecek... Ve de yenecek Ali...

YATIRA YATIRA

İyi bir vatandaş mısınız?

İyi bir vatandaş, tüm vergilerini, hatta verme zorunda olmadıklarını da zamanında yatıran kişidir. Zamanından önce yatırırsa, daha da iyi vatandaş sayılır.

İyi bir vatandaş, Mart ayı gelir gelmez hemen koşar, geliı vergisini yatırır. Geliri yok mu? Olsuuun... İyi bir vatandaş, geliri yoksa bile «var» demeli ve gelir vergisi yatırmalıdır. Ayni iyi vatandaş sonra gidip emlâk vergisini yatırır. Arsa vergisini, bina vergisini, apartman vergisini, dükkân vergisini... Yok mu hiç biri? Yok demek kolay... Niye almıyor? Bunca indirimli satış var, bunca inşaat var. Bunca ilân var, bunca arsa, ev, apartman her şey var işte... Vatanını sevse, o da gidip bir kaç kat, bir kaç ev alırdı. Herkes onun gibi yapar da, hiç arsa, emlâk filan almazsa, biçare devlet nereden bulur parayı? Ülkenin her yanını, halkın hei gecesini şıkır şıkır aydınlatan şu elektriklerin kaynağı neyle kuruluyor sanırsınız? Para gerek, para... Bu parayı da iyi vatandaşlar vergi vererek sağlarlar devlete...

Evet, ne diyordum? İyi vatandaş sonra gider, kara taşıtları vergisini yatırır. Otomobilinin vergisini... Ya da otomobillerinin vergilerini... Yok mu? Bana ne yoksa? Vatandaş, bir tek otomobil bile almıyorsa, bunun günahını da zavallı devlet mi çeksin? Bunca yerli otomobil üretilirken, hele saygıdeğer hocamızın ağır montaj sanayii sayesinde her evin, her kişinin bir arabası değil, her ailenin bir kaç arabası olması gerekirken, «Arabam yok» diye vergiden kaçmak!.. Düpedüz vatan hainliği olur bu. Sırf bu suçu işleyenleri yargılamak için, DGM'yi bir an önce kurmalı...

Neyse, geçelim... İyi vatandaş, daha sonra gider, radyo ver-

gisini yatırır. Dinlerken iyi de, vergiye gelince kaytarmak mı? Ardından televizyon vergisini tabii... Programları beğenin ya da beğenmeyin, yasalar karışmaz TV'ye... Aslında kimse karışmaz karışamaz. Çünkü orası zaten gerektiği kadar karışıktır. Daha fazla karıştırmayın siz de... Efendi efendi gidip yatırın televizyon vergisini...

Sırada kurumlar vergisi var şimdi... Kurumlar vergisi de ne mi? Valla aslını sorarsanız, ben de pek bilmiyorum. Ama madem böyle bir vergi var. Madem siz de iyi vatandaş olmaya niyetlisiniz, o halde yatırıyorken, kurumlar vergisini de yatırın. İster kurumlar ödesin, ister ödemeyenler kurumlansın, siz kurum tutmayan namuslu vatandaş olarak bu vergiyi de ödeyin, gitsin... Farketmez ki... Vergi vergidir, dergi dergidir, sergi sergidir. Sergi, dedim de... Esnafların pazaryerindeki sergi vergisini de yatırın arada... Sonra da reklâm vergisini... Yok mu böyle bir vergi? Olmasın... Ona ne bakıyorsunuz siz... Bugün değilse, yarın öyle bir vergi de çıkar. Siz erken davranın, herkese örnek olun.

Daha sonra temizlik işleri vergisini yatırın. Kapıya bıraktığınız çöpleri almamış olabilirler, fakat hiç kuşkulanmayın, yapılmayan bu hizmet için ödemek isteyeceğiniz vergiyi hemen, güleryüzle alacaklardır. Madem alacaklardır, size düşen de vermektir. Çöp alınmaz ama çöp vergisi alınır. Sokak lambaları yanmaz ama aydınlatma vergisi alınır. O halde onu da yatırmalısınız.

Bakkala, kasaba manava olan borçlarınız da birer günlük vergidir. Aylık vergi olarak evsahibine kirayı yatırın. Eve aldığınız ufak tefek eşyanın kocaman kocaman taksitleriyle eşten, dosttan aldığınız borçları da yatırdınız mı? Tamam. Bütün bunlar, iyi vatandaşa birer Allah vergisidir. Yatırdınız mı hepsini? Haydi, şimdi çocukları da yatırın. Sabah erken kalkacaklar, okul var. Daha sonra gelip bir koltuğa oturun, bir koltuğu da tam önünüze yatırın. İyice yerleşince, ayaklarınızı o yatırdığınız koltuğa yatırın. Bu da bitti miydi, geçin televizyonun karşısına. Sayın büyüklerimizin milyonlu, trilyonlu, kimyonlu, afyonlu yatırımlarını dinlemeye başlayın. Göreceksiniz ki, çok geçmeden göz kapaklarınız ağırlaşacak, kapaklar gözlerinizin üstüne yatmağa başlayacaktır. O zaman yapacağınız ilk iş, gidip kendinizi de yatırmaktır. Siz yatırmasanız da, böylesine gidiş içinde sizi yatıran çok çıkacaktır. Eeee iyi vatandaş olmak, kolay mı? Tüm iyiler yatacaktır ki, ötekiler ayakta kalabilsin.

KADINLAR VE MEYVALAR (*)

Dünyada en tatlı şey,
Meyva bir, kadın iki...
İkisi birbirine
Hem de öyle benzer ki...

Kadın var caneriği
Kâh tatlı, kâh da buruk...
Kadın var salkım üzüm
Yenir, olsa da koruk...

Kadın var nar tanesi,
Avuç avuç yutulur...
Kadın var portokaldır
Dilim dilim tutulur...

Kadın var çamfıstığı,
İnsan kırmaktan bıkar...
Kadın var karaduttur
Dikkat!.. Boyası çıkar...

Kadın var şeftalidir
Ağızlar sulandırır...

(*) (Şiir, manzume, şarkı, türkü değil... Sayın Güzide Taranoğlu'nun fantezisiydi bu... Ama ben öylesine tornistan ettim, biçtim, kestim, uzattım ki... Sayın Taranoğlu hoşgörüyle güldü geçti. Teşekkürler.)

Kadın var kiraz gibi,
Kurtluysa bulandırır...

Kadın var ekşi vişne
Kaynat, reçel kaç tabak...
Kadın var karpuz gibi,
Yandın çıkarsa kabak...

Kadın var kayısıdır,
Dilde tadı tükenmez...
Kadın var çilek gibi,
Şeker ekmeden yenmez...

Kadın var cins armuttur,
İyisi gelmez bize...
Kadın var muşmuladır,
Afiyet olsun size...

Kadın var mandalina,
Sıkarsın çıkmaz suyu...
Kadın var keçiboynuz,
Kemir, dur ömür boyu...

Kadın var kestanedir,
Kış gecesinde sakla!..
Kadın var kavun gibi,
Alırken çevir kokla!

Kadın var yasak elma,
Cehennemedir vize...
Kadın var greyfurttur,
İyidir nezlenize...

Kadın var sanki incir,
Kuru yenir, yaş yenir...
Kadın var tıpkı bir muz,
Hemen soymak gerekir...

Kısaca, her kadının
Benzeri bir meyvadır...
Ama nikâh masasında «evet» diyen erkeğin
Yediği hep ayvadır...

68 - HK - 978

Evet, 68 - HK - 978... Ya da Bulgaristan, Yugoslavya, Avusturya ülkelerinden geçerek ve Köln, Düsseldorf, Essen, Frankfurt, Münih, Berlin, Hannover ilçelerimizi gezerek 68'inci ilimiz Almanya'ya Halit Kıvanç'ın 1978 seferi... Yooo korkmayın, bunca yer saydımsa da öyle uzun anlatacak değilim. Çünkü bu dediklerimi de, bizim hakemlerin penaltıları, yanhekemlerin ofsaytları göremediği kadar gördüm işte...

Kaç yıl var ki, işlere çabuk yetişmek amacıyla hep uçtuğumdan, uçaktan başka taşıtların varlığını unutur gibi olmuştum. Bu nedenle «Yolculuk otobüsle» dediklerinde tatlı bir heyecanla «Kabul» diye atıldım. Şöyle «geze geze» bir yolculuğun özlemi içinde otobüse koştum. Eeee gene kaç yıl var ki, yaşadığımız beldede evden işe, işten eve âdeta koşar adımla gidip geliyoruz, can korkusundan... Kim demişse iyi demiş: «Başka ülkelerde insanlar kazara ölür. Bizler ise kazara yaşıyoruz.»

Otobüsle, diyordum, yola çıktım. Uzak değil otobüsle Almanya... İki gece üç günde gidiyorsunuz. Bir gün, bir gecede İstanbul'dan çıkıp da Çekmece'ye varabildiniz mi, ötesi kolay...

Edirne'den, daha doğrusu Kapıkule'den çıktık, kuleli kapılardan Bulgaristan'a girdik. İnsan bir garip oluyor bu sınır kapılarında... «Ne gerek var böylesine çizgilere, duvarlara? Herkes her yere elini kolunu sallayıp geçmeli... Çeşitli ülkelerin insanları birbiriyle aynı evin komşularıymış gibi kaynaşmalı» falan filan düşüncelerine kapılıyor. Yakınımdaki bir tartışma, bu düşüncelerimi dağıtıverdi. Görevli memur, karı-koca olduğu hallerinden pek belli bir çifte, daha doğrusu kocaya meramını anlatmaya çalışıyor-

du: «Efendim, benim elimde bir şey yok. Pasaportunuzda kayıtlı değil hanımefendi... İspat edin bu hanımın karınız olduğunu... Çıkış izninizi vereyim.»

Adam, aksi aksi bakan karısını işaret etti: «Memur bey, dedi, siz ispat edin bu kadının karım olmadığını... Ben size üç odalı evimi vereyim.»

Yugoslavya'dan geçerken gördüğümüz manzara hep ayniydi: Yol boyunca mısır ekili tarlalar... Ve yol yapımında, yol onarımında çalışan öğrenciler... Gıpta ile seyrettim kendi ülkesinin yolunu yapan öğrencileri... Bize vaktiyle okulda Brezilya'nın kaç ton kahve çıkardığını ya da Fransa Lui'lerinin gayrımeşru veletlerinin göbek adlarını ezberleteceklerine, arasıra böyle çalıştırsalardı, diye düşündüm... Herhalde bugün üç yolu fazla olurdu memleketin... İyi ama çalışmadan yolunu bulanlar ne yapardı o zaman?

Avusturya'dan geçerken de gözümüzü okşayan güzelliklerin dağ mı, bağ mı olduğunu anlıyamadık. Bakarsan bağ mı olur? Biz de pencereden bol bol baktık dağlara... İyi hoş ama bizdeki dağlar daha güzel değil mi ki, bakmıyoruz böyle... Neyse geçelim. Geçtik de... Geçmedik kaydık aslında. Alman'ın kaymak yollarında. İki karışlık yeri bozuk olsa yolun, iki kilometre öteden işaret koyuyorlar. Taşıt sürenleri dikkate davet için işaretin bile işareti var. Bir işareti yadırgadık sadece. Hani «yola hayvan çıkar» uyarısını belirten işaret vardır ya... Bizde üstünde sığır resmi bulunur. Adamlar geyik resmi koymuşlar oraya... Bizim yol arkadaşlarından biri baktı baktı da bu geyikli işarete: «Bu civarda evli erkeklerin durumu da hiç parlak değil galiba» deyiverdi, «Baksanıza adım başında işaretle ilan ediyorlar hallerini...»

Yürüyen merdivenler, kendi kendine açılan camlı kapılar ve benzeri otomatik araçlar, günlük yaşamın içine öylesine girmiş ki Almanya'da... Helada işinizi bitirip de suyu akıtan kolu çekmediniz mi, kapı açılmıyor. Adamı zorla temizliğe iten bir âlet... Aaaah, dedim, ah, şunlardan bir kaç tane alıp getirsek de... Bizim memleketi de temizleyebilsek bazı pisliklerden... Neyse kapıyı açıp çıkalım da anlatmamıza devam edelim.

Yürüyen merdivenleri ilk görüşümde bir fantezi parlayıvermişti kafamda: Bizden biri Almanya'ya gitmiş. Büyük mağazalardan birine dalmış. Bakmış: Yürüyen merdiven... Anlamamış

ne olduğunu... Şöyle bir incelemeye koyulmuş. O da ne? Bir tarafından kırklık bir adam çıkıyor, öte yandan yirmi yaşında iki genç iniyor. Bir taraftan yetmişlik bir kadın çıkıyor, öte taraftan otuzbeşer yaşında iki kadın iniyor. Bizimki ağzının suyu aka aka setretmiş seyretmiş seyretmiş. Sonunda kafasını yumruklamış: «Ah be, ah!.. Keşke bizim Emine'yi de getirseydim. Şurda bozdurup üç onyedilik yaptırıverirdim...»

Anılar ve gözlemler dışında bir şeyle dönmedim Almanya'dan... 18 kiloluk valizle gittim Almanya'ya, 17 buçuk kiloluk valizle döndüm. Sabahları içim bayılınca yerim diye aldığım bisküi ile, ağzıma atarım diye taşıdığım kuru yemişten doğdu bu yarım kilo eksiklik... Hiç bir şey almadın mı? Ne alıyorsun beyim, ne alıyorsun? Hava bile alsan, Türk parasıyla hesapladın mı, nefesinin yarısını geri vermen gerekiyor. Orada yaşayan dostlardan biri «Yok canım, dedi, o kadar pahalı değil burası... Herhalde siz yanlış yerlere baktınız, bulamadınız ucuz tarafları... Bakın, büyük mağazaların kapılarında seyyar tezgâhlarda çok ucuz gömlekler filan satarlar. Daha dün gördüm... kırk liraya filandı.» Tarifini aldığım gibi, ertesi sabah erkenden koştum dostumuzun dediği yere... Haklıydı. Kalitesi belki pek klas değil ama, pekala günlük giyilecek cinsten gömlekler doluydu kapıdaki tezgâhta... Üstünde de, gene dostumuzun dediği gibi, «40» rakamı yazılıydı. Koskocaman hem de... Yakında «Fırsatı kaçırmayın! Ucuzluk... Şu fiata bakın!..» yazıları... 40 Mark yani... Almanya'da bankalar Türk parasını hafiften 19-20 liraya bir mark diye bozduklarına göre... Şöyle böyle 700 liranın çok üstünde, hatta 800 liraya yakındı gömleğin tanesi... Beni oraya gönderen dosta hiç çıkışmadım. Almanya'da kazanıp Almanya'da harcayan için Alman Markı gerçekten bizim bir lira gibi geliyordu. Tıpkı Einstein hesabı: Bir genç kız nişanlısının kucağına otururşa, bir saat bir dakika gibi gelir. Ama ayni kız kızgın sobanın üstüne otururşa, bir dakika bir saat gibi gelir kendisine... Biz sobaya oturmuştuk anlaşılan...

Onu bunu bilmem ama, Hans Dayı'nın Sam Amca'yı, Mark'ın Dolar'ı geçmesine hiç şaşmıyorum artık. Almanya'yı her gidişte bir öncekinden daha zengin buluyorum. «Yok» yok Almanya'da... Arasıra kulağa kaçan, göze batan parazitlere bakılırsa, Hitler hortlakları bile var. Eeee bu yüzden değil mi ki, başka ülkelerin Hitler bozuntuları da yerleşip gelişebilmek hayaliyle dört nala Almanya'ya koşuyorlar. Ne diyelim, Hitler'e benzemeye çalıştıkları kadar benzesinler. Sonlarının da benzemesi dileğiyle...

Az kalsın unutuyordum: Ugruna kaç geceler göz yaşı döktüğümüz Tom'la şen dullarımızın tatlı rüyası Rudi vardı ya... Cor daşlar hani... Ölmemişler... Tom'da, Rudi de turp gibi... Almanya'ya gelmiş, orada çalışıyorlar. TV'yi açtığımızda karşıma çıkmadı mı ikisi de?.. Almancayı da bi sökmüşler ki, şakır şakır konuşuyorlar. TV başındaki Almanlara Tom'u gösterip «Ölecek» dedim. «Bu da onun karısını Bayern-Münhenliycek» diye Rudi'yi işaret ettim. Oralı olmadılar. Eurovision finalinde Türk parçasını dinliyormuşlar gibi kulak bile asmadılar söylediklerime... Benden günah gitti. Amerika'lı Tom ölsün, bizim gibi onların karıları, bacıları, teyzeleri, anaları da ağlasın, görürüm hepsini...

Almanya'da çok dosta rasladım. Tanıdık tanımadık dostlar Hepsinden selam getirdim hepinize... Biri de asker oğluna selam yolladı. Sordum ayrılırken:

— Nerde yapıyor askerliğini?

— Valla önceden candarma dedilerdi ama... Sorasını pek annamadım. Kiredi Pangası mıymış, neymiş, bi pangada işte... Bizim zamanımızda askerlik dediğin mangada yapılırdı, pangada deel... Ondan kelli pek annamadım ben bu işi... Gine de sen bi yol tüm pangalardaki candarmalara selam götür benden... Birinden biri oğlumdur herhal...

GÖZLERİNDEN ÖPERİM

Bilmem sizde de olur mu? Bazan bir filozoflaşırım ki... Düşün babam düşün... Enine düşün, boyuna düşün, etliyi düşün, sütlüyü düşün, vuranı düşün, vurulanı düşün, ezeni düşün, ezileni düşün, satanı düşün, alanı düşün, çalanı düşün... Dedim ya, düşün düşün... Nedir işin?

Birkaç gündür gene filozofluğum tuttu böylesine... Aslında her şey, bir arkadaşa yazdığım mektubu bitirirken başladı. Tam bağlıyordum ki mektubu... «Gözlerinden öperim» diye yazarken... Sıçradım yerimden. Adeta sarstım kendi kendimi: «Oğlum, dedim, ne biçim laf bu? Sözümona yazar geçiniyorsun. Nasıl yazarsın bunu? Gözlerinden öperim ne demek? Bugüne dek birbirini gözlerinden öpen iki insan gördün mü?»

Kendi sarsmamla kendim uyandım. Hakkım vardı. «Gözlerinden öperim»den daha anlamsız bir sevgi belirtisi olamazdı. Gözden göze aşk köprüsü kurulur, her şey o ilk bakışla başlayabilirdi ama, öpmek? Erkekle kadın birbirini yanaklarından öperdi, dudaklarından öperdi, alnından öperdi. Fakat gözlerinden öpmek? Belki söylerken, yazarken romantik bir görünüş veriyordu. Ama gerçekte hiç de böyle olmazdı, olamazdı. Deneyin dilerseniz... Herhalde iyi temizlenmemiş paça yer gibi olur insan, kirpikler ağıza girdiğinde... Üstelik gözlerinden öpülen için de pek rahat bir durum değildir. Gözlerini açsın mı biçare kapasın mı?

Tabii ben ne dersem diyeyim, bu böyle sürüp gidecek... Mektuplar gene öyle bitecek: «Gözlerinden öperim... Gözlerinden öperim... Gözlerinden öperim...»

Evet: kâğıt üstünde gözlerden öpüşmeye devam edeceğiz. Ve yüzyüze gelince de oymağa çalışacağız, o mektup sonlarında öptüğümüz gözleri...

Başta dedim size, filozofluğumun tuttuğu günlerdeyim, diye .. Gözden öpme işine merak sararken, bir yandan da el sıkma işine daldım. Sabah akşam birbirimizin elini sıkıyoruz. Dostluğumuzu herkese göstermek için... İyi hoş ama, boks maçında az sonra birbirini haşin yumruklarla yıpratmak, perişan etmek, hatta bayıltmak, yerinden kalkamaz hale getirmek isteyen boksörlerin, karşılaşmadan önce el sıkışmalarına ne buyrulur? Demek ki el sıkışmak da savaş ilanının değişik ve yaygın bir türü...

Gözden öpmeden de önemli ve etkili el sıkma olayı... Şöyle derinlemesine düşününce.

- İnsan vardır, sıktığı eli kirletir.
- İnsan vardır, sıktığı eli terletir.
- İnsan vardır, elinizi sıktı mıydı, «Parmaklarım tamam mı?» diye saymak gereğini duyarsınız.
- İnsan vardır, elinizi mi sıkıyor, ateşinize mi bakıyor, anlayamazsınız.
- İnsan vardır, elinizi sıkarken, bir kol güreşi antrenmanını da aradan çıkarıyor sanırsınız.
- İnsan vardır, dostça el sıkarken, düşmanca can acıtır, yanarsınız.
- İnsan vardır, yalnız elinizi değil, canınızı da sıkar.
- İnsan vardır, elinizi ateşle sıkar, kalbinizi fena yakar.
- İnsan vardır, elinizi sıkar ama gönlünüzü ferahlatır.
- İnsan vardır, elinizi bir sıkar, kesenizi daraltır.
- İnsan vardır, sıktığı eli bırakmaz.
- İnsan vardır, bıraktığı eli sıkmaz.
- İnsan vardır, her sıktığı elden bir şey bekler.
- İnsan vardır, her elini sıkanın önünde iki büklüm emekler.
- İnsan vardır... Eeee yeter!.. Elimi içtenlikle sıkmıyorsa, elini yürekten uzatmıyorsa, yoktur ki o insan...

78'E ZAM: 79!

Gidiyor... Gidiyor... Yok canım, sevinmeyin hemen, sıkıntı değil, giden... 1978 gidiyor sadece...

Şışşt şışşt geliyor... Şışşt şışşt geliyor... Sevinmeyin, dedim ya... Huzur değil gelen... 1978 geliyor sadece...

Ne diyor memur arkadaşım:

«Bana ne yılbaşından... Aybaşından haber verin siz...»

Ne diyor işçi kardeşim: «Yılbaşı da ne? Ustabaşı gerek bize... Kaç haftabaşı oldu, paramızı alamadık...»

Uygar insan, elektriklerin yılbaşı gecesi saat 24'den başka zaman söneceğini aklı almayan kişidir.

Madem yılbaşı yılda bir kez geliyor insanın başına... Hiç değilse siz de yılda bir kez birbirinize çamur atmayı bırakın da. birkaç tebrik atın...

Dededen toruna tebrik: «Yeni yılın kutlu olsun, sevgili yavrum... Sağlıklı, başarılı, mutlu bir yıl dilerim...»

Yeni ders kitaplarıyla eğitim gören torundan dedeye yılbaşı tebriği:

«Hitamını idrak eylemek üzere elyevm terkeylediğimiz sene-i sâbık-ı yetmişsekiziyeyi hüsn-ü nefs ve neşve-i celil ile teşyi eylerken, yetmişdokuz nam sene-i cedid ile kesb-i şeref eylemenin çuşu-huruşu içinde istikbal-ü-zeman ve bilcümle mekandan mücerret saadetül meserret ile temaşa-ı nevcivan eyler, selâmünaleykümlerimi cephe-i milliye ve mukaddese fevkıyle ellerinizden hürmet bahş pus eyerim, dede-i kebirim efendim...»

Diyorlar ki:

— 79, bu takvimin altındadır.

— Merhabaaaa cici yetmişdokuzcuğum... Hoş geldin ayol...

— Buyur anam, şööle geç baş köşeye... Buyur yetmişdokuz ağbicim...

— Konuşma lan, yetmişsekiz... Bas git...

— Ben milyonerim. Takvimimin bütün sayfalarını 1977 ile kaplattım.

— Sabah oldu, hâlâ gelmedi Noel Baba... Sokakta kim vurduya gitmiş olmasın...

Giden 1978 diyor ki:

— Çıkış kapısını gösterin bana...

— Ben politikacılar gibi değilim. Gidersem bir daha dönmem.

— Attım kazığı 79'a... Sıkıntıları ona bıraktım...

— İnsanoğlu beni bitirdi ama... Ben de onu bir yaş eskittim ya...

— Farkındayım. Sonum geldi artık!..

Gelen 1979 diyor ki:

— Sandıktan değil, takvimden çıktım ben...

— Çok çekeceğim var bu insanoğlundan: Elinde baltayla çam acağının dibinde bekliyor beni...

— Dedikleri doğruymuş: Tam girerken gene kesildi elektrikler...

— Kaldırın şu çöpleri de geçip gideyim be!..

Yeni yıla nasıl gireceğimizi değil, o yıldan nasıl çıkacağımızı düşünün!..

78 gidiyor, 79 geliyor... Giden ağam, gelen paşam... Önemli olan, insanca yaşam...

TV'DE BİR ŞARKICI KAÇA?

Televizyon vergisini yatırmak için PTT binasına girdiğimde, baktım: Kuyruk bir hayli... Çaresiz ve de «iyi vatandaş» örneği vermek için en arkasına geçtim kuyruğun... O, benim önümdeydi kuyrukta... Ama görür görmez, hemen çekildi, sırasını ikram etti:

— Buyur muhterem sayın abicim... Rica ederim, abicim .. Ne demek, herkes hakkına razı mı olmalı? Olur mu be abicim? Senin bize o kadar hakkın geçiyo ama... Bizim için onca nefes tüketiyorsun be abi... Biz sana lokma kadar yer vericez, çok mu yani? Şöööle gel, abi... Hah... Tamam, geç benim yerime!.. N'olucak be abi? Eeee nasılsın daha başka? İyisin abi... İyisin iyisin.. Aslan gibisin valla, turp gibisin... Bomba gibisin... Çakı gibisin... Aslan aslan... Geçenlerde hangi maçtaydı o?.. Sen «Goooool» diye bağırınca, bi diktim kadehi, «Helaaaal» diye bağırdım ben de .. Yavu be abi, sizin işiniz de zor valla... Sipikerlikte diyorum, radyoda olsa yutturursunuz çaktırmadan... Nasılsa biz görmüyoruz ya... Portatif radyolar mı var? Maça mı getirip dinliyorlar o radyoları? Kaç kişi dinler be abicim statyomda? Tİ-Vİ gibi olur mu, be abicim? Arada çaktın di mi? Tİ-Vİ... Tİ-Vİ... Alıştırdım dilimi... TE-VE olmuyor be abi... Te Ve derken deve gibi geliyo kulağa... Hoooş haklısın, bazı polgıramlara bakınca Te-Ve değil, Deve demek daha münasip düşecek ya... Ben Ti-Vi deyince daha bi kibarlaşıyormuşum gibime geliyo da... Neyse ne, şeyi diyodum, Tİ-Vİ'de kolay diyil... Görüyoruz sizin anlattıklarınızı... Onun için çok zor geliyo bana... Hele o yarışmalarda nası da biliyosun be abi o kadar şeyi? Nası tutuyosun kafanda, şaşıyorum billa... Benim en büyük eğlencem, Ti-Vi'dir abicim, Ti-Vi... Akşamları televizyon

olmasa, oynatırım Alimallah... Yok efendim, bi şeycikler yokmuş Ti-Vi'de de... Yok efendim, hep aynı zanatçılar çıkıyomuş da... Yok efendim, içerde pilağını çalıyolarmış da. Artiz şarkıcı da ağzını oynatıyomuş da... N'olucak be abicim? Ben görüyorum ya şarkıcıyı... Şarkıyı da dinliyorum cabasından... İsterse ağzını oynatsın, isterse Tatlı Cadı ablamız gibi burnunu... Televizyon gibisi yok dinim hakkıyçin... Rakını yudumluyorsun, ayağını uzatıyosun, cigaranı içiyosun, ne bileyim, istediğini yapıyosun, bi yandan da filim seyrediyosun... Sinemaya gitsen, iki saat sandalyede dikil otur... Soracıma para pul isteyen de yok... Bedava eğlence valla... Bedava... Yılda bi kerecik gelip şu vergiyi yatırıyosun, o kadar... Bitti gitti... Sorasında bütün sene bedavadan eğlence sana... Lâf ola demiyorum abicim, bedava diye... Hesap meydanda... Bak şimdi, kaç kaat yatıracaaz? 250 papel mi?.. Tamam... Yapalım hesabını... Bizim kahveci Aklıevvel Hüsnü hesaplamış... Abicim 250 kaat bunun şurasında... Saz desen var, caz desen var, maç desen var. Hele pulitikacı abilerimizin maçı hepsinden baskın... Particiler birbirini nasıl yiyo, görüyorsun Ti-Vi akranında. Hem de canlı canlı, kanlı kanlı... Bizimkiler birbirini yerkene, yamyamların nası adam olup medeniyetlik yaptıklarını da gösteriyo televizyon... Ama abi bazan da o Ti-Vi yiyo insanı... Bazı pulitikacı büyüklerimiz çok madara oluyolar orda... Tutturamıyolar raconu... Bazısı fulu görünüyo milletin gözüne... Bazısı ne diyeceğini çuvalliyo... Hele abicim, o kastecilerle konuşmaları yok mu!.. Öldürüyo beni... Kırılıyorum abi kahkahadan... Bazan da bozuluyorum haaaa... Millet susuzluktan, alektriksizlikten ne bileyim bilmem nesizlikten kırılırken, «Her şey o biçim güzel» demiyolar mı Ti-Vi'de? O vakit yedek parçalarım bilem sarsılıyo abi... Niyse pulitikaya paydos diyelim, muhterem ve sayın abicim... Ne diyorum?.. Haaa bunun vergisi 250 kayime... Şimdi diyelim ki, seninle gittik bu akşam... Nereye mi? Dur abicim, hepsi senin ahbabın, arkadaşındır. İsim söylersem ben, sana bozulur onlar. Küserler bilem... İyisi mi, şey diyelim, mesela örneğin diyelim. Diyelim ki, gittik meselâ örneğin Çağanoz gazinosuna... Solis şarkıcı Nafile'yi dinlemiye... Şimdi, diyelim, çöktük bi masaya... Soracıma da bi küçük rakıyı devirdik. Ne gelir abicim? Üstümüze bi hoşluk gelir, di mi abicim... Sora da hesap gelir... Hah işte o hiç hoş diyildir. Eğer ki bin kaat gelirse hesap, anlarım ki seni tanıdılar, şööle okkalı bir indirim tenzilâtı gördük demektir. Yoksam ben yalnız gitsem, iki, iki ne laf be, üç binden aşağı çıkamam... Eee gel şimdi otur bakalım hesaba... Kaç kaat bu televizyonun vergisi?

250 dimi? Hah ağızını öpeyim... Yani ne kadarlık? Tamam... Yaşşa... 12 aylık... Böl abicim bu 250'yi 12 aya!.. Ne çıktı? Tamaaaam... Haa bi ayda kaç gün var, abicim? 30 mu? Yaşşa... Bölelim şu 20 lira 83 kuruşu 30'a!. Ne çıktı abicim? 69 kuruş di mi? Tamam... Biz de ööle bulmuştuk Hüsnüylen... Yuvarlaktan 70 kuruş diyelim... Yani neymiş abicim? 70 kuruşa geliyomuş bi günlük televizyon... Günde kaç saat var, abi? Şey... Günde kaç saat televizyon seyrediyorum demek istiyorum... Şööle bööle 7 saat mi? Eeee kaça gelir bunun saati? Böldük mü 70 kuruşu 7 saate? Ne çıkar: 10 kuruş... Tamaaam... 10 kuruş... 10 kuruş...

Şimdi de bi artiz şarkıcı solisin hesabını yapalım... Bööle bi kıralından assolis, hani en feriştahı diyelim, televizyona çıktı mı, ne kadar kalır akranda? Olsun olsun da, 20 dakka, tut ki yarım saat... Fazlası nanay... Ti-Vi, feşmekân gazinosu diyil ki, iki saat otursun sahnede assolis... Evet, Ti-Vi'de assolisin polgıramının yarım saat sürdüğünü hesaplarsak... Eeee hesap meydanda be abicim... Ti-Vi'de bir saat 10 kuruş ediyosa, yarım saat 5 kuruş demektir... Demek ki bi assolis şarkıcı, en kıralından, en kıraliçesinden assolis Ti-Vi'de 5 kuruşa geliyo... Bastırırsın 250 kaadı... Bi yıl boyunca en şahanesinden şarkıcıları beşer kuruşa dinlersin... Sora bak abicim, ben daaa ilk gününden koştum geldim 250'yi yatırmıya... Neme lazım, abicim? Hükümet işi bu... Bi bakarsın, geç kaldın, derler, alektirik gibi, su gibi, havagazı gibi televizyonu da keserler... Neme lâzım, abicim... İlk günden yatırırım 250 kayimeyi... Sooora da bey gibi, paşa gibi, oturur, en feriştahından assolis şarkıcıyı 5 kuruşa dinlerim, abi... Niyse, seni de lafa tutmıyayım... Bak sıram geldi... Al hanımefendi arkadaşım, al şu 250'yi... Bastır makbuzu bakalım...

ZÜHDÜ DE ZÜHDÜ

Amaaaan be... Zühdü de Zühdü... Zühdü... Ne tanırım bu Zühdü'yü, ne bilirim. Fakat adım başında karşımda... Hele hele sunuculuk yaparken, sanki yapışık kardeş gibiyiz bu Zühdü dedikleriyle... Tam sahneye mahneye (mahne, artık sahneleşen spor salonları olacak herhalde) çıkarken, sanatçı yanıma yaklaşıyor, kulağıma eğiliyor, tatlı tatlı fısıldıyor: «Repertuarımda Zühdü de var... Onu da laf arasına sıkıştırıverirsiniz di mi, beni sunarken?»

Sahneye adımı atarken... Selam, el sallama derken... Tribünerden tempo: «Zühdü de Zühdü...»

Hatta daha salona gelmeden otele kadar yorulan seyirciler var, «Ne olur, bu gece konserde Zühdü'yü söylemeleri için aracı olur musunuz?» diye...

Dolmuşa biniyorum. Dönen plakta: «Sana gandım Zühdü...»

Şehirlerarası otobüsle seyahatte miyim? Teypin kasetinden çıkan ses, her kilometrede ayni sözlerle doluyor otobüsün içine: «Sana gandım Zühdü...»

Sinemada ayni rolü paylaşmak için saç saça, baş başa, diş dişe kavga var... «Sana gandım Zühdü» diyebilmek için...

Gazinoda sıra tartışması kalktı, «Zühdü'yü ben söyleyeceğim» kavgası aldı yerini...

O kadar alışmışım ki artık... Geçenlerde lokantada garson hazır yemekleri sayarken, «Bana bir Zühdü» deyiverdim. Sunuculuk yaparken falso vereceğim diye çok korkuyorum, inanın... Örneğin, sosyete ileri gelenlerinin çoğunluğu oluşturduğu bir toplantıda «Sayın seyirciler» yerine «Sayın Zühdü'ler» diyeceğim diye...

Önceleri ben de sizin gibi «Zühtü» sanırdım bu «Zühdü»yü... Fakat işin aslını astarını bilenler uyardı, «Zühtü» değil, «Zühdü» dediler. Çok farketmedi benim için. Günümüzde etrafa bakıp da bütün «T» lerin, «C» lilerin, «B» lilerin, «A» ların, tüm hepimizin «D» li olmamız işten değil...

Ancak derinliğine düşününce bu «Zühdü» denilen meçhul şöhretin hiç de öyle saygın bir kişi olmadığı yargısına vardım. İşte bakın, ne diyor herkes bir ağızdan: «Amanın yandım Zühdü... Sana gandım Zühdü...» Apaçık meydanda... Ne olmuş? Yanmış... Kim yanmış? Offf çeken yanmış... Peki, kim yakmış onu? Kim yakacak, Zühdü yakmış. Kandırıp yakmış Zühdü onu... Bizim politika sahnelerinde her gün sülalemizi kandırıp yakan, hani şu bildiğimiz Zühdü'lerden biri olacak bu... Ya da hepsi...

Sürdürelim derinine incelememizi!.. Niye yakınıyor türküyü dilinden düşürmeyen halk: «Samanlıktan galdıramadım samanı da Zühdü...» Evet, ne yapamamış biçare? Samanı samanlıktan kaldıramamış... Niçin kaldıramamış? İşte onun açıklaması da türküde: «Ah sana gandım Zühdü...» Demek ki Zühdü, zavallıyı kandırmış. «Kaldırma samanı!» demiş, o da Zühdü'ye kanıp kaldıramamış. Oysa kaldırmak gerekirmiş. Kaldıramayınca mahvolmuş, perişan olmuş... Kimin yüzünden? Yine Zühdü'nün...

Nasıl sürüp gidiyor türkü: «Şimdi geldi salınmanın zamanı da Zühdü...» Ne demek ola bu «salınma»? Alınma, çalınma, yolunma, soyulma gibi bir şey işte... Çünkü günahsız vatandaş giderek artırıyor feryadını: «Amanın yandım Zühdü... Sana gandım Zühdü... Hele hele gandım Zühdü...» Fark ediyorsunuz, bir kez değil, bir kaç kez ağzı yanmış Zühdü'den... «Hele hele» diyerek bunu anlatıyor. Belki bir değil, bir kaç seçimde yanmış canı... Ama uyanmamış. Bu kez iyice acıtmış olmalı ki Zükdü, artık ağzını açmış, fedyadı basıyor: «Hele hele yandım Zühdü...»

Daha neler demiyor ki: «Evlerinin önü kerpiç... Sekisi de Zühdü... Sana gandım Zühdü...» Olay açık: Parasını almışlar fakirin... Ev yapacağız, diye... Belki kooperatif filan dümeniyle... Ya da ceplerine atmışlar başka biçimle, o biçimle... Ev yerine kerpiçi dayamışlar. O da başına yıkılınca, şimdi hem ağlıyor, hem bağırıyor: «Ah sana gandım Zühdü...»

Dert bir değil... Zühdü'nün yaptıkları bir değil... Ne diyor türküde: «Yel estikçe gelir yarin kokusu da Zühdü...» Artık yarin kokusu mudur, yoksa yarının korkusu mudur gelen?.. Belli değil...

Anlatmakla bitmiyor Zühdü'nün yediği naneler: «Evinize va-

ramadım dibekten de Zühdü... Sana gandım Zühdü... Telli kemer biçemedim ipekten de Zühdü... Sana gandım Zühdü...»

Offf be!.. Yeter be!.. Bu kadar ağlayıp sızlayacağına... Sen de at kazığı Zühdü'ye! «Oy diye» avuç açıp kapına geldiğinde... «Nasıl da gandırdım len Zühdü seni» diye türkü söylemeye başla!.. Samanı kaldıramadınsa, Zühdü'yü kaldır at, Zühdü'leri kaldır, fırlat!.. Sen ağlayacağına, seni ağlatan Zühdü'ler ağlasın biraz da...

ARJANTİNNAME

O kadar çok anlatacak şey var ki... Hangisinden başlayacağımı bilemiyorum?.. Yabancı beldelerden söz edeceğim için zor... Yabancı insanları dile getireceğim için güç... Yoksa, bizim ülkeye çile getirenlerden, ak günlerimizi kara edenlerden, yüzümüze gülüp arkamızdan hançerleyenlerden o biçimiyle üç kâğıtçısıyla, eyyamcısıyla etrafımızdakilerden bahsedecek olsam, kolay. Kimir neresinden başlayacağımı öyle iyi bilirim ki o zaman...

Karar da veremiyorum nasıl anlatmam gerektiğine... Memleketten çıkıştan dönüşe kadar geçenleri bir bir sıraya mı dizmeliyim? Yoksa bir tutam oradan, bir dilim buradan, içten geldiğince mi serpiştirmeliyim anılarımı? Yoksa yoksa, izlenimlerimi ilgilerine göre bölümlere mi ayırıp sunmalıyım?

400 odalı sarayında sadece bir tek hela bulunan Müteredditt Mehmet Paşa'ya döndüm, anlayacağınız... (Müteredditt Mehmet Paşa, «Ona mı girsem, buna mı girsem?» tereddüdüyle birkaç hela önünde bocalayıp da donuna doldurmasın diye, mimar bir tek hela yapmış koca sarayda...)

Hepsi bir yana, ayni anda hem kış, hem yaz yaşamanın şaşkınlığından da kurtulmuş değilim henüz... Kendime gelemedim, inanın... İşte bu dağınıklık ve karışıklık içinde oturdum daktilonun başına... Kafamı şöyle bir yoklayıp parmaklarımı tuşlarda gezdirmeye başlıyorum...

Haaaa bakın, her şeyden önce, şunu rahatça ve de tam yetkiyle açıklıyayım ki... Artık benim karşımda hiç biriniz aşık atamazsınız. Hatta politika sahnesinde en keskin rol kesenler bile korksun benden... Evet evet, bundan böyle benim bulunduğum bir yerde biri çıkıp da «Böylesi Patagonya'da bile olmaz» diye-

mez. Bir tartışmada kızan «Sen Patagonya'ya git de bak bakalım» diye bağıramaz. Patagonya'nın «P» sini bile ağzına alamaz kimse... Çünkü... Çünkü ben Patagonya'dan geliyorum.

Yaaaaaa...

Ve onun için sizler diyemezsiniz ama... Ben diyebilirim. Ben söyleyebilirim Patagonya'da öyle olduğunu... Ben anlatabilirim Patagonya'da böyle olmadığını...

Oysa, zavallı Patagonya... Masum Patagonya... Günahsız Patagonya... Gerçeği söylüyorum. Tanımadan ne günahını almışız biçare Patagonya'nın... Bilmeden ne iftira etmişiz zavallı Patagonya'ya... Belki tam içine, göbeğine kadar gitmedim Patagonya'nın... Ama yanına, yamacına kadar vardım. Şöyle kenarından, köşesinden baktım. Baktım ve gördüm ki... Hiç de bizim alaya aldığımız gibilerden değil... Basbayağı, adam gibi bir yer Patagonya... Belki kutuplara yakınlıktan epey soğukça, belki uzaklıktan epey sessizce, kendi halinde biraz ıssız, biraz bakımsız, ama gerçekten var olan bir belde...

Biz Patagonya'yı görmeden, bilmeden atmışız boyuna:

— Neee? O mu? Hadi canım sen de... Öylesi Patagonya'da olur.

— Neee? Bu mu? Hadi canım sen de... Böylesi Patagonya'da bulunur.

Sanırım ve de korkarım ki, Patagonyalılar bir kez gelip bizim memleketi ve bizleri görürlerse... Ondan sonra şöyle konuşmaya başlarlarsa, kızmaya hiç hakkımız olmaz:

— Neee? Saatsiz taksi mi? Hadi canım sen de... O dediğin Türkiye'de olur.

— Neee? Katilsiz cinayet mi? Hadi canım sen de... O söylediğin Türkiye'de bulunur.

— Neee? Akmayan musluk mu? Yanmayan havagazı mı? İçilmeyen sigara mı? Sudan bol çöpü bulunan deniz mi? Kırmızı işaret dinlemeyen trafik mi? Kent ortasında soyulan banka mı? Hadi be!. Git işine!.. Ne uzun uzun saydırıp da yoruyorsun beni!.. O da dediklerinin ve demediklerinin hepsini bulmak istiyorsan Türkiye'ye git... Orada ara tüm bu dediklerini!..

Üzülerek gördüm ve anladım ki, dilimizden düşmeyen gerçek Patagonya, coğrafya kitabında, atlastaki haritada Arjantin'in güneğinde değil de... Ayaklarımızın altında, bizim etrafımızda imiş meğer!..

Arjantin'de 3 Arjantin var. Biri haritada «Arjantin» diye ya-

zılı belde... Uzun, upuzun, ucu yokmuş gibi görünen ovalar... Kıvrım kıvrım akarsular. Etleri lezzetli besili besili hayvanlar... Geceleri şıkır şıkır ışıldayan kentler... Kocaman caddeler... İri binalar... Kısaca çok yönden ilginç bir ülke...

İkincisi ise üzerinde yaşayan insanların Arjantin'i... Ya da Arjantin'in kişileri... Çoğu sıcak kanlı ve dost canlı... Çok ne demek, yüzde doksanı okur yazar, yüzdeye sığmayan bir azınlığıysa özgürlüğün ve barışın kuyusunu kazar, temelde orta halli maçlarda aşırı celalli hırıltıyı değil de gürültüyü seven kalbinde sanki sönmüş bir ateş öylesine çilekeş... Ülkesi gibi insanı da tanınır, tanışılır, el uzatılır, dostluk edilir yakınlıkta insanları sevdikleri ölçüde kendilerini seveceğiniz insanlar...

Ama bir de... ÇARLİ'NİN MELEKLERİ var Arjantin'de... TV'deki Çarli'nin değil de, CİA'daki ÇARLİ'NİN MELEKLERİ imiş söylediklerine göre... Diyenlerin yalancısıyım ben... Diyenler de tüm özgürlükten yana dünya... Arjantin'deki Çarli'nin Melekleri kara kaşlı kara bakışlı, dışları değilse bile içleri kara gömlek giymiş, Hitler-Mussolini karması ya da kırması kişilermiş bu melekler... Hem öyle de, hem böyle? Nasıl melek mi bunlar? Siz Azrail'in de, şeytanın da, çok zebanilerin de «Melek» kadrosundan maaş aldığını bilmez misiniz? Yaaa... Biz gelelim Arjantinli üçüzlere... Birinin vapuru varmış, ötekinin uçağı, üçüncüsünün de topu tüfeği tankı... Bırakmışlar onları, geçivermişler devletin başına... Deniz Kuvvetleri Komutanı Massera ile Hava Kuvvetleri Komutanı Agosti «Analar taş yer, yarımşardan beş yer» hesabı koltuğu Kara Kuvvetleri Komutanı Videla'ya buyur etmişler. O da çöküvermiş hemen. Bu yüzden tüm dünya Arjantin'deki her faşist çirkinlikte Videla'nın adını damgalıyor. Oysa gerçek biraz değişikmiş. «Sen ulusun başı ol» demişler. O da «Baş olayım da» sevinciyle nenin başı olduğunu anlayamadan kendini koltukta bulmuş. Üçlü askeri cunta yöntemine göre, kararlar «Çoğunluk»la alınıyormuş. Yani gölgedeki iki kişi «Şu şöyle olsun» dedi mi, koltuktakine... Şey etmek... Şey... Peki demek düşüyormuş. Yani Videla'nın Videla'lılığı vidalı imiş de... Somunları gevşetmek, öteki iki kaptanın elindeymiş. Denizci, Videla'yı denizde boğmazsa, pilot onu havaya uçurabilirmiş her an... Aslında bunları duyup da öğreninceye kadar akla karayı seçtik sayılır. Çünkü kimse konuşmuyordu ki... Daha doğrusu Arjantinliler hep konuşuyordu, hatta beni susturacak kadar çok konuşuyordu da... Kimse devletten, milletten, memleketten söz etmiyordu. (Bizde ediyor da n'oluyor?)

Özgürlüğü çiğnenmiş hatta yutulduğu için göze görünmez olmuş halk konuşamadığı için de maçlarda alıyordu hıncını... Evde sokakta mutfakta eline ne geçirirse vuruyor da vuruyordu... Hani başındakilere vururmuş niyetiyle...

Arjantin'e gitmeden, «Orada insanlar kaçırılıyor kayboluyor» filan diye duymuştum. Bir devlet yetkilisine sorayım dedim. Güldü: «Olur mu öyle şey?» dedi, «Bizim memlekette hiç kimse kaybolmaz. Sokak adlarını kocaman levhalarla her sokak başına koyduk. Bu durumda nasıl kaybolur insan?» Haksız sayılmazdı di mi? Fakat insanların ağzı torba değil... İşte büzülemeyen bir ağızdan duydum; Arjantin'de bir gün ilerici bir öğretmen evine gelmemiş. Kaybolmuş ya da kaçırılmış... Adalet Bakanı çok üzülmüş. Öyle ki yanına İçişleri Bakanını da alıp öğretmenin karısına gitmiş, «Kocanızı kaçıranları bir bulursak, annesini, hatta, anneannesini bile... Sorguya çekeriz» diye teminat vermiş. Gerçekten bulmuş da öğretmeni altı ay sonra... Nerede mi? O Adalet Bakanının emriyle siyasal tutukluların kapatıldığı cezaevinde... Kimbilir ne kadar kızmıştır Adalet Bakanı da, İçişleri Bakanı da o öğretmene... Karısına, «Kayboldum, kaçırıldım» deyip de cuntanın cezaevine giderek herkesi şaşırttığı için...

Ya böyle işte!.. Arjantin'deki politik havayı anlatmak zor. Çünkü anlatan yok. Hele bizim orada olduğumuz dönemde her şey futbol topunun içine saklanmıştı. Nefesle değil de dertlerle şişirilmişti toplar sanki... Ve en acısı biçare diş hekimleri sinek avlıyordu Arjantin'de... Eeee bu rejim geldiğinden beri kimse ağzını açamadığından... Nasıl diş çekecek, nasıl diş dolduracak, nasıl protez yapacak da para kazanabilecekti zavallı Arjantinli diş hekimleri?

Arjantin'de çalan ilk telefonla birlikte şaşkınlığım da büyük olmuştu:

— Alo...

— Ola...

Hayretle tekrarlamıştım:

— Alo...

Karşımdaki de hayretimi arttırırcasına tekrarlamıştı:

— Ola...

Benimle alay ediyorlardı... İyi ama burada, bildik, tanıdık yoktu ki böylesine şakaya girişsin... Hırsla kapadım telefonu... Ve bu münasebetsizin kim olduğunu sormak üzere, otelin santralını

çevirdim. Zil çaldı. Ve santraldaki memur açtı. Gayet nazik seslendi:

— Ola...

Üç beş telefonda daha duyunca anladım ki, Kuzey yarım küresinden Güney yarım küresine geçtiniz mi, kızgın güneşli yaz, soğuk rüzgârlı kış oluveriyor. Telefondaki, «Alo» da tersine dönüp karşınıza «OLA» diye çıkıyor.

Bir Arjantinliye anlatmaya kalktım bu garipliği... Güldü:

— Çok ters insanlarsınız siz Kuzeyliler, dedi, kırk yıllık OLA'yı nasıl da ALO yapmışsınız!..

Doğrusu Arjantinliler saçlarını süpürge yapmış, ama Dünya Kupasını da doğru dürüst organize etmişlerdi. Öyle ki, istediğiniz anda telefon ahizesini kaldırıyor ya da Radyo-TV merkezindeki stüdyonuzda bir düğmeye basıyor ve Avrupa'nın en ucundaki insanla konuşabiliyordunuz. Hayrettir, Uzayda bu aracılık görevini üstlenen uydu Amerikalı olmasına karşın hiç kalleşlik etmedi o süre içinde...

Fakat, Amerika'nın güneyinden Avrupa'nın kuzeyine telefon köprüsü kurulmuştu, televizyon bağlantısı sağlanmıştı ammaaa... Buenos Aires'te kaldığınız otelden iki sokak ötesindeki yerle konuşmak istediniz miydi telefonla... Hah işte, o biraz zordu. «Biraz» ne demek, zor, iyice zordu. Hatta olanaksızdı.

Önce «Çevir» sesi gelmiyordu. Sonra ses geliyor, numara düşmüyordu. Daha sonra numara düşüyor, ama ya karşınızdaki sizi duymuyordu ya da siz onu. Bazen de daha numarayı çevirdiğiniz anda, araya bir yabancı ses giriyordu: «Boşuna çevirmeyin, bugün 7 ile başlayan aboneler arızalı.»

Hani Arjantinliler insana vatan özlemi çektirmesinler diye seferber olmuşlardı sanki... Kendimizi Türkiye'de, hele hele İstanbul'da ya da Ankara'da sanıyorduk telefonla konuşmaya kalkıştığımız zamanlar...

Biz gene neyse... Fransız televizyoncuları daha feci durumda kalmışlar. Otellerindeki telefon bağlantısı öyle garip biçime dönüşmüş ki... Paris'le istedikleri anda görüşebiliyorlarmış da, bir odadan otelin santralıyla konuşamıyorlarmış. Ne yapsınlar adamlar? Onlar da biraz düşünüp çareyi bulmuşlar. Paris otomatik ya... Hemen çeviriyorlarmış Paris'teki TV merkezinin numarasını:

— Alo...

— Bakın burası Buenos Aires... Biz de buraya görevli gönderdiğiniz TV ekibi. Otelimizin numarası 36 45 79... Oda numaramız 347... Şimdi lütfen otomatik hattan bizim otele telefon edin... Oda servisini isteyin. Bizim oda için şu siparişi verin: İki çay... Dört yumurta... İkisi az pişecek, ikisi lop olsun... Tereyağı, reçel... Tost ekmeğini unutmasınlar... Tamam mı?

— Tamam...

Fransız TV Merkezi Paris'ten Buenos Aires'teki oteli arıyormuş:

— Alo...

— Ola...

— Oda servisi lütfen...

— Bağlıyorum...

.....

— Buyurun, oda servisi...

— 347 numaralı odadan kahvaltı istiyoruz... İki çay... Dört yumurta... İkisi az pişecek, ikisi lop olsun... Tereyağı, reçel, tost ekmeğini de unutmayın... Teşekkürler...

— Si senyor...

(Ne dersiniz? İstanbul'dan Ankara yahut İzmir'le otomatik telefonla o kadar çabuk ve rahat konuşuluyor ki bazen... Şehir içi görüşmek istediğimizde Arjantin'de Fransızların uyguladığı yöntemi biz de denesek mi acaba?)

Buenos Aires'ten ayrılacağımız günler yaklaşınca, tanıştığımız, ilgi gördüğümüz Arjantinli dostlara veda edelim, dedik. Bu amaçla telefonu açtım, uzun ve sabırlı bekleyişten sonra Arjantin Televizyonu'nu buldum:

— Ola...

— Senyor Fernando Rodrigez Alvarez Ramon Ortiz Juan Eduardo ile görüşmek istiyorum...

— Bir saniye...

Telefonda bazı sesler. Tıkırtılar... Başka yere bağlandık:

— Ola...

— Senyor Fernando Rodrigez Alvarez Ramon Ortiz Juan Eduardo'yu rica edecektim.

— Veriyorum...

.....

— Si... Ben Fernando Rodrigez Alvarez...

— Ben de Halit...

Fernando'nun karşımda eğildiğini görür gibiydim âdeta... Öylesine saygılı bir ifade ile konuştu:

— Ah çok affedin, sizi rahatsız ettik. Ama biz de görev yapıyoruz. Sizin gibi çok önemli, çok değerli bir kişinin ülkemizi ziyareti onurunu biz de Arjantin Televizyonu olarak değerlendirmek istedik de... Sizinle yarın bir TV röportajı yapmak istiyoruz da...

— İyi ama ben yarın...

— N'olur lütfedin, kabul edin... Kırmayın bizi...

— Yok canım, kırıp kırmamak değil... Ama uçakta yer işimizi çözümlersek.

— Kısacık da olsa... Bir röportaj... Lütfen «Evet» deyin bize...

— Elbette «Evet» derim... Benim için de şereftir...

— O halde naklen yayın arabalarımızı, kamera ekiplerimizi, teknisyenlerimizi, prodüktörlerimizi, rejisörlerimizi, spikerlerimizi, hepsini yarın saat 16'da otelinize gönderebiliriz.

— Saat 16 mı? Hımmm... Acaba daha başka saatte olsa? Çarşıya çıkıp eşe dosta şöyle ucuzundan birkaç hediye alsak, diyorduk da...

— Ah Sayın Halit, çok şakacısınız. Öğleden sonra uyuduğunuzu nezaketle hatırlatıyorsunuz bize...

— Yok canım, ne uykusu... Uçaklarda yer, diye uykumuz geceleri bile yok... Çıkıp kaç hava şirketi dolaşacağız gene...

— Anladım anladım. Hava yolculukları üzerinde ülkeniz açısından bir bilimsel araştırma yapıyorsunuz. O halde... Saat... Kaçta dersiniz?..

— Birde... Yani 13'de olsun.

— Tamam... İyi ama yemek saatine rastlamaz mı? Yemek için bir davetiniz yok mu?

— Yemek mi? Valla şuradaki Self-serviste ayakta bir şeyler atıştırırız herhalde... Hesaplı oluyor orası...

— Yaaa... Şeyyy saat 13'de... Otelin kral dairesine mi çıkalım doğruca... Yoksa aşağıdaki özel ziyafet salonunu mu açtırırsınız?

Fernando'nun şakacılığını bildiğimden güldüm, geçtim. Ama bir an birlikte görev yaptığım arkadaşlar aklıma geldi. Eğer röportajsa sadece benimle değil, tüm TRT ekibiyle yapılmalıydı. Şimdi kalkıp tek başıma röportaj verirsem. Arjantin TV'sine, arkadaşlarıma ayıp olurdu. Bu amaçla sordum:

— Röportajda benden başka kim olabilir?

— O size bağlı... İsterseniz Abdüsselamı, isterseniz Abdülhalim'i alabilirsiniz yanınıza...

— Siz kimden söz ediyorsunuz kuzum?

— Yoo kızmayın lütfen... Yanlış anlamayın... Biz bir isimde ısrar etmiyoruz. Siz kimi isterseniz alın... Bizim için önemli olan, siz Prens hazretleriyle...

— Bana bak dostum Fernando, dedim, benim senin gibi matrak geçecek öyle bol zamanım yok. Cebimizde üç kuruş döviz kalmış zaten. Uçaklar dolu, yer bulamamışız... Karnım açlıktan zil çalıyor. Eşe dosta hediye gerek... Aşağıda ekip arkadaşlarım Çetin Çeki, Tansu Polatkan, Öztürk Pekin bekliyor. Havanın soğuğu bir yandan... Bavul topluyoruz öte yandan. Bütün bunların arasında ben kalkıp veda için size nezaket telefonu ediyorum... Sen kalkmış benimle gırgır geçiyorsun. Sen beni ne sandın kuzum?

— Kim olacaksınız efendim... Sayın Prens Halit...

Ne bilirdim, Arjantin'de o sıralarda Suudi Arabistan Futbol Federasyonu Başkanının da bulunduğunu... Hele bu başkanın adının Prens Halit olduğunu. Hele hele Arjantin TV'sinin bir röportaj için kendisini aradığı sırada, benim de veda telefonu için onları aradığımı... Bilmesine bilmezdim ama... Sonrasında akıllandım birden... Koştum aşağıya:

— Çocuklar, dedim, uçakta yer işimiz tamam...

Ve geçtim tekrar telefonun başına:

— Ola... Ola... Ben Londra üzerinden İstanbul'a dört yer istiyorum. Hemen yarınki uçakta...

— İyi ama uçaklarımız bir hafta dolu. Sekiz gün sonraya yer... Ama gene de not edelim. Adınız?

— Halit... Prens Halit...

— Neee? Prens Halit mi? Bir dakika..... Tamam Sayın Prens hazretleri. Yarınki uçakta yerleriniz hazır. Lütfen hizmetkârlarınızdan birini gönderin de...

Siz çarpışan otomobilleri Luna Park dışında bir yerde gördünüz mü hiç? Ben gördüm: Arjantin'de... Hem de her gün, her an, her yerde...

Arjantin'de arabanızı park etmek istiyorsunuz da park yeri mi yok? Olamaz öyle şey!.. Arjantin sokaklarında, «Park yeri

yok» yoktur. Her an her köşede her araba için mutlak bir park yeri vardır. Ancak nasıl park edileceğini bileceksiniz. İşte bakın: Önce arabanızı hafifçe tüm arabaların park ettiği tarafa yanaştıracaksınız. O park etmiş otomobiller içinde üç karışlık yer bakacaksınız. Fazla değil. Üç karışlık yeter... Hah, iki araba arasında bu kadarcık bir aralık buldunuz muydu, hemen manevraya başlayacaksınız. Korkmayın canım!.. Öyle uzun boylu manevralarla arabayı eskitecek değilsiniz. İki ileri, üç geri gittiniz mi, tamam!.. Çıkarken mi? Çıkarken de aynı şekilde... İki ya da üç ileri, bir iki geri... Oldu bitti... Ne? O küçücük yerde ileri geri yaparken öndeki ve arkadaki arabalara mı çarparsınız? Tabii çarpacaksınız. Çarpmazsanız, nasıl girip çıkarsınız o avuç içi kadar yere? Bir öndeki arabaya vuracaksınız, hatta yer darsa hızlı vuracaksınız ki, o da önündeki arabalara toslasın ve yer açılsın... Sonra arkanızdaki arabaya vuracaksınız. Gene gerektiğinde tüm hızınızla vurup onun da daha arkadakilere toslayıp yer açmasını sağlayacaksınız. Kızmaz mı sahipleri? Ya onlar nasıl girdiler o park yerine sanırsınız?

Park sorununu çözümleyen bu yöntem nedeniyle Arjantin'de tüm arabaların önleri, arkaları çarpılmış... Oto tamircilerine baş vuran da yok pek... Çarpan da gülüp geçiyor, çarpılan da... Çok çok bir tebessüm yerleşiyor çarpılan araba sahibinin dudaklarına: Acı tebessüm!.. Hepsi okadar... Sonra da selamlaşıp ayrılıyorlar...

Biçare ulus öyle belaya çatmış ki... Baştakilerden yediği darbelerin yanında arabasının yediği darbeleri hissetmiyor bile...

Bir de öyle hızlı sürüyorlar ki arabaları... Her köşe başında «Hah şimdi çiğnendim» diyorsunuz. Kendinizi karşı kaldırıma attınız mı da, hayata yeniden kavuşmanın «Oooooohh»unu çekiyorsunuz.

Buenos Aires'e indiğimizde havaalanından kente giderken bindiğimiz araba gitmiyor da uçuyordu. Üstelik fırtınaya yakalanmış uçak gibi sallanarak... İlk kilometreleri birbirimize sarılarak geçirdik ama sonrasında ben geleceğimizi tehlikeli görmenin korkusunu açığa vurdum:

— Dur senyor, dedim, dur da ben ineyim... Ne biçim gidiyor bu araba?

Şoför başını arkaya çevirdi. Hafifçe güldü. Saygılı bir ifade ile özür diledi:

— Haklısınız senyor... Çoook haklısınız... Gerçekten ne biçim

gidiyor bu araba, değil mi? Haklısınız... Bu kadar yavaş gittiğimiz için inmek istemekte halkısınız... Ama inanın ki, benim elimde bir şey yok... Arabanın gaz pedalı arızalı... Üç kez yaptırdım ama olmadı. İstediğim gibi gaz veremediğimden, istediğim kadar hızlı da gidemiyorum. Ne yapalım, katlanacaksınız artık bu yavaşlığa...

Devlet Başkanı Videla'nın hemen her nutkunda özgürlük deyiminden söz etmeye özen gösterdiğine tanık oldum. «Ülkem özgür, ülkem özgür» diyordu hep... Sonraları hak verdim kendisine... Arjantin gerçekten özgürdü. Ama trafik bakımından... Ve bu ülkeyi gördükten sonra dünyada trafiği mrafiğe çeviren tek memleketin bizimki olmadığını anlayarak bir sevindim, bir sevindim, sormayın!..

Nasıl? Onlar da bizim gibi kırmızı trafik ışığı görünce durmayıp geçiyorlar mı? İnsaf yani!.. Arjantin'de trafik bozuk dedikse de o kadar değil ya...

Hem siz ne sanıyorsunuz kuzum? Kırmızıyı trafik ışığı olarak gördüklerinde İspanyol arenalarındaki boğalar bile duruyor artık...

Milyoner olmak için evinize halı kaplatmanıza gerek yok. Arjantin'de bir bankaya girin yeter. Elinizdeki parayı bozdurup da avucunuza Arjantin parası aldınız mıydı, milyoner, hatta milyarder oldunuz gitti. Çarşıya çıkın, pazarda dolaşın, yiyin, için, eğlenin, gene de sıfırı tüketemezsiniz. Pezos ya da pezo... İnsanı saniyede milyoner yapan Arjantin parası işte... Bayağı da zevkleniyorsunuz elinizi cebinize atıp «Kaç param kaldı?» diye sayarken: «On bin... Yirmi bin... Otuz, kırk, elli, altmış... Yüz... Yüz de bu... İki yüz... Eh iki yüz bin... Yeter bu akşam yemek için...»

Halı kaplatmak, dedim de... Arjantin TV'sinde reklamlar, esas programları bastıracak kadar çok... Üstelik programları kesip kesip reklam veriyorlar. Çarli'nin Melekleri'ni yahut Görevimiz Tehlike'yi ya da Tatlı Sert'i seyrederken (Başka şey yok mu seyredilecek? Onların TV'si de Amerikan yardımıyla işliyor.) Evet, tam programa kaptırmışsınız kendinizi... Heyecan içinde... Çat... «Oooo ne güzel krema... Yavrum için.»... «Bu deterjan sayesinde kocamın kalbini kazandım.»... «Hoka Mola ile Videla bile iyi gider...» Reklâm reklâm reklâm... Eeee Amerika Birleşik Devletleri'nin tüm kıtaya yaydığı garip moda bu... (Amerika'da öyledir gerçekten: Bırakın dizileri, haberlerin arasında bile reklâm verir-

ler. Bir gün gelir de, reklâmların arasında haber seyredilirse Amerika'da, hiç şaşmam.) Evet Amerika'da... Hah Amerika'da bir kez bir reklâm görmüştüm haberlerin arasında: Köpek maması reklâmı... Bir senatörün senatodaki konuşmasına ait haberden sonra gelmişti ekrana... Bugünlerde bol bol veriyorlardır ayni reklâmı gene... Neyse geçelim biz gene Arjantin'e...

Sokakta, evde, takside, gazinoda, radyoda, TV'de, her yerde en çok duyulan müzik tanıdık bir tango: Comparsite...

— Bizde düğünde çalınır, diyecek oldum. Kulağıma eğilen Arjantinli fısıldadı:

— Bizde matemde de çalınır.

Arjantinliler inekleriyle, öküzleriyle çok övünüyor. Geniş yaylalarda iyi beslendikleri için gerçekten güzel hepsi... Ama ne zaman ki «Bizden başka yerde iyi inek yoktur» dediler, o zaman isyan ettik. «Bizde öyleleri var ki» dedik ve o gün gelmiş bir gazeteden bazı resimler gösterdik. Susturduk hepsini... Ama söz aramızda, Arjantin'deki eti dünyanın hiç bir yerinde yiyemezsiniz. O ne lezzet! Hele üç kâğıtçı tüccar göbeği gibi kat kat biftekler... Eti uzun uzun, özel teknikle dövüp öyle pişiriyorlar. Ve «Eti pişirmek değil, dövmek marifettir» diyorlar. Bana öyle geldi ki, başındakileri dövemeyen halk, önündeki etten alıyor hıncını...

«Çeeek bir Arjantin!..» Ne yalan söyleyeyim, Arjantin'i aşağıdan yukarı, o yandan bu yana epey dolaştım ama, ne «Çeeek bir Arjantin» diye bağırana rasladım, ne de çekilen büyük bardak Arjantin'e... (Sadece tepesindekileri çekiyor Arjantin şimdilik...)

Ama inanırım büyük bira bardağına Arjantin denmesine... Çünkü Arjantin'de büyük olan şeylere karşı sempati var. Buenos Aires'te bir «9 Temmuz Bulvarı» var. Dünyanın en geniş caddesi zaten... Karşıdan karşıya geçerken tüp bebekten hamile kalmış kadın bile üç kez doğurur. Kaç ışıklı işarette bekliyorsunuz caddeyi bir yandan ötesine katetmek için... Büyük filan değil, iri bir kent Buenos Aires... 33 günde bir ucundan öteki ucuna gidemedik. Zaten kentin bir başından öteki başına gidene dek, İstanbul'dan Bolu'ya ya da Edirne'ye varılırmış rahatça... Kent büyük, kentteki caddeler büyük, caddedeki binalar büyük, binadaki kapılar büyük, kapıdaki numaralar büyük... Ah o numaralar, ah!.. Buenos Aires'e girdiğimiz gün, resmi işlemi tamamlamak için bir

devlet kurumuna başvurmamız gerekti. İlgili servisten adresi aldık: «Libertador caddesi» şoföre «Libertador caddesi» dedik. «Kaç numara?» diye sordu. Bu ince merakına içerleyip tekrarladık: «Libertador caddesi, dedik ya... Bu kadar.» Adam güldü ve arabayı sürdü. Çok geçmeden de durdu. Köşedeki tabelayı gösterdi. Baktık: «Libertador caddesi»... Parayı verip indik... Kapılardan birine sokulup baktık. Numarası: 17. Peki, biz kaç numarayı arıyoruz? Cebimizden adresi çıkardık: «Libertador 11397 numara...» Yürümeye başladık. Her köşe başında numaralar yükseliyor, hem de 500'er, 500'er... Ama yol bitmiyor. Yürü babam yürü!.. Öğle yemeği saati geçti, biz hâlâ yürüyoruz. Açlıktan karınlarımızın gurultusu birbirine karışıyor. Hava soğuk... Yürü yürü yürü... Askerlikte olsa cebri yürüyüştür diye, istirahat verirler... Git git, 397... Yürü yürü, 1397... Birine sorduk, 11397 diye... «Aaaa, dedi, yakın... Beş blok ötede...» Daha o zaman Arjantin'de adreslerin «Blok»la anlatıldığını bilmiyoruz. Oysa Arjantinlilerce «Bir blok» demek, bizim Anadolu'daki «Bir sigara içimlik» ölçüsünün tıpkısı... Üç gün üç gece yürüyorsun, gene de varamıyorsun. Sonunda vardık ama biz 11397 numaraya. Son bir çabayla kapı önünde yığılmaktan korunduk. Doğrulduk. Üniformalı görevli göğüsledi... İşimiz olduğunu söyledik. Kaşlarını çattı:

— Yarın geleceksiniz. Daire kapanalı iki saat oldu. Neredeydiniz bütün gün? Vaktinde gelin de yarın, yaptırın işinizi!..

O caddenin 35 mi, 65 mi, o biçim bir kilometre uzunlukta olduğunu ertesi günü öğrendik.

Arjantin'de birçok maç yapıldı ama, içlerinden biri hepsinden ilginçti. Dünya Kupası'nda radyo spikeri-TV yorumcusu olarak görev yapan ünlü futbol yıldızlarından kurulu takım, Arjantin'in eski milli aslarından oluşan ekiple oynadı. Bol gollü ve de bol futbollü bir maçtı bu. Maçın ilginç yanlarından biri, (Duydunuz, okudunuz) Dünya TV Karmasının kalesini bizim Tansu Polatkan'ın korumasıydı. Öteki önemli tarafı ise... Evet öteki ise... Dünya Karması'nı yöneten iki menacerden birinin Türk oluşuydu. Kim mi? İnanın, yüzüm nezaketten kızararak söylüyorum. Bu haberin bugüne dek gizli kalmasının en büyük nedeni de, benim bu konudaki mahcubiyetim ya... Çünkü... Çünkü... Hani çok affedin.!. Kusurumu bağışlayın!.. Lütfen beni görmemişlikle suçlamayın!.. Ama... Üstünüze afiyet, o menacer BENDİM...

Dünya Kupası Radyo-TV Merkezi'nde o kadar çok ünlü kişi

vardı ki... Hele eski futbol yıldızlarına adım başında raslıyordunuz. En çok milli olma rekorunu ilk kıran İngiliz Billy Wright... Gene İngiliz asları Bobby ve Jackkie Charlton kardeşler... İtalyan kaptanı Facchetti... Fransa'nın unutulmaz golcüsü Fontaine Afacan açığı Kopa... Dev yıldız Di Stefano... İskoç fırtınası St. John. Brezilyalı Gerson... Taçsız Kral Pele... Asi Alman Netzer... Çok, pek çok işte... Hepsini saymaya sayfam yetmez. Her gün bunları görürken kendi kendime «Niçin bir takım kurup da maç yapmıyoruz?» derdim. Bir gün bunu Billy Wright'a söyledim. «Biz de düşündük» dedi. Birkaç gün sonra da «Hazır ol» diye karşıma dikildi Wright, «Maç yapılıyor.» Benim ancak saha kenarında hazır olabileceğimi, çünkü artık futbolü sadece çeneyle oynayacak yaşta bulunduğumu bildirdim. (Sanki ayakla oynayacak yaşta olsam, bir şey fark edermiş gibi...) Bu sözüm Billy'nin çok hoşuna gitti, «Aman, dedi, tam aradığımız adamsın. Çünkü takımda oynayacak çok da, kenarda konuşacak yok... Gel, Bobby'le birlikte menacerlik yaparsın.» Bobby dediği, ünlü Bobby Charlton'dan başkası değildi.

«Dünya Karması Menaceri» olarak bizim TRT Stüdyosuna girdiğimde yürüyüşüm bile değişmişti. Anlattım. Çetin Çeki ile Öztürk Pekin atıldılar hemen «Ağabey, madem sen menacersin. Oldu olacak, Tansu'yu da kaleye koydur!» Niçin olmasındı? Tansu Polatkan dört köşeli ekranda önce üç direkli kalede görünmüştü birçok kez... En son PTT'de genç bir kaleci olarak izlemiştim onu... İyi ama o büyük yıldızlarla futbol oynamak şöyle dursun, insan forma giyip de onlarla fotoğraf çektirirken bile heyecanından, kalpten giderdi. Gülüp geçtik de... Ertesi gün «Kaleci kim?» diye sorduğumda Bobby Charlton «Her yerde çok eleman var da, kalecimiz yok» demez mi? Eee bu durumda, üstelik serde menacerlik de var, siz olsanız hızla atılır «Kaleci de benden olsun» demez misiniz? dedim. Ve böylece Tansu karmaya kaleci atandı.

Maç günü, daha doğrusu maç gecesi gelip çattığında işin hiç de şaka olmadığını anladım. Buenos Aires'in Atlanta Stadı'nda 50'şer, 60'ar lira kadar para ödeyip girmiş yirmi bine yakın seyirci vardı, uluslararası hakemler, mükemmel ışıklar, ne bileyim basbayağı maç işte!.. Tansu'yu yanıma alıp soyunma odasına yollandığımda hayli çekingendim. Ama odaya girince... O da ne: Biçare Bobby Charlton kimseye meramını anlatamıyordu. Staddaki tüm görevliler İspanyolcadan başka dil bilmiyor, zavallı Bobby de İspanyolca'da «Ole»den başkasını bilmiyordu. İşte o zaman cebimden eksik etmediğim İspanyolca sözlüğü çekip çıkar-

mam ve ileri atılmam bir oldu. Bobby'nin İngilizce söylediklerini şakır şakır İspanyolcaya çevirince... Herkes ıslandı. Malzemeciye formaları getirmesini söyledim. Ne söylemesi? Emrettim. Top ayakkabılarını dağıtmak için herkesten ayak numarasını öğrendim. Sonra da Charlton'a «Hadi gel, şu takımı yapalım» dedim. Charlton geldi ve yapılmış kadroyu uzattı bana... Hiç itiraz etmedim, olay çıkmasın diye. Bobby'nin düzenlediği takımı aynen kabul ettim. Yalova Kaymakamı adına imzaladım. Fakat formaları dağıtırken o koca Di Stefano'ların, Kopa'ların, Fontaine'lerin karşımda el pençe duruşlarını görmeliydiniz... Bir ara Tansu'ya «Yanında yer aç da şuracıkta soyunsun fıkara» dedim. Yoksa yer bulamamıştı Facchetti... Kopa'ya «Doping için hazır ol» dedim. Güldü: «Ver de yutalım doping ilaçlarını!» dedi. Bir yandan dünya TV'lerinin kameraları çalışıyor, boyuna filmimiz çekiliyordu. Ben takımın gereksinmeleriyle ilgileniyor, aynı anda tecrübeli TV'ci olarak hangi kameraya nasıl poz vereceğimi çaktırmadan hesaplıyordum. Yalnız birden anladım ki, bizim takım dokuz kişiden ibaret... Pele, Gerson, Netzer gelmemişlerdi. Kendilerini kadro dışı bıraktığımı açıkladım hemen ve... Neyse takımı onbire tamamladık, -Yooo Yugoslavya'dan acele trenle oyuncu getirerek değil- rakip Arjantinlilerden iki kişi alarak... Ve çıktık. Halk «Argentina» diye tempoyla bağırırken, ben ağır ağır yürüyüp havamı atıyordum. Yanıma sokulan bir Arjantinli gazeteci «Görüşünüz?» dedi. Büyük menacer bakışıyla acı acı güldüm: «Top yuvarlaktır» dedim. Adam uzun uzun not aldı sözlerimi... Bizim oyunculardan nasıl oynaması gerektiğini bana soran tek kişi ise yoktu. Herhalde biliyorlardı.

Oyun güzel geçti. Tam on gol alkışlandı. Beklerimiz Jackie Charlton'la Facchetti havadan, Tansu da yerden gelen topları önledi. Ama ikisinin ortasından gelen toplar da vardı. Bu nedenle beş tane yedik. Ama tam beş gol de attık. Eee onbir oyuncusunun yedi ayrı dil konuştuğu takımın beş yemesine değil beş tane atmasına şaşılırdı asıl... Şimdi iş, tüm büyük kulüplerde, tüm büyük takımlarda, tüm büyük maçlarda olduğu gibi yengiyi ve yenilgiyi çıkara göre paylaştırmaktaydı. Hemen topladım basın mensuplarını... Ve demecimi patlattım: «Karmanın beş gol yiyen kısmının menaceri Bobby Charlton'du... Beş gol atan kısmının menaceri ise... O bendim işte!..»

ÖZELLİKLE VE GÜZELLİKLE

● Tabağınızdaki yemekte bir sinek çıkarsa, o lokanta pis demektir. İki sinek çıkarsa, getirdikleri yemek iki porsiyon demektir.

● Müzik ruhun gıdası olmasaydı, müzisyenler yıllardır «Ye ye ye» diye bağırır mıydı?

● Ekmeğe zammı ne fırıncı yapar, ne belediye... Milyonluk iş kapmak için «ekmek parası» diye boyun kıranlardır asıl ekmek zammını yaratanlar...

● Bazı kadınlar eteğinin açıklığı ile baktırır kendine... Bazısı da çorabının kaçıklığı ile...

● İnsanlar birbiri için giyinir. Ama yalnız biri için soyunur.

● Defile, kadınların mankenin üstündeki giysiyi kendi üstünde varsayması duygusundan doğmuş bir olaydır.

● Dünyanın en iyi giyinenleri mi daha çok tanınır, yoksa en çok soyunanları mı?

● Her kavgada kadınlar kocalarına «Senin için saçımı süpürge yaptım» diye ağlar. İyi ama bugünedek süpürgeden yapılmış tek peruğa da raslanmış değildir.

● Erkek sözleriyle yalan söyler, kadın gözleriyle...

● Kadın, konken oynayan yaratıktır.

● Polaroid fotoğraf makineleri gerçekten en büyük buluş... Çekiyor ve hemen veriyor fotoğrafı... Bir de polaroidli kadın çıksa! Erkekler hemen alabilirdi çocuklarını...

● Kadının hayatı boyunca kocasının tek «evet»i nikâh ma-

sasında söylediği de doğru değildir. Çünkü o «evet»i bile kocasına değil, evlendirme memuruna söyler.

● Sevincinizi anlatın!.. Derdinizi ise saklayın!.. Çünkü sevincinize peşin ortak olurlar, ama dertlerinize veresiye...

● Bazı kişiler hiç konuşmadığı, bazıları ağır yürüdüğü, bazıları da hep koyu elbise giydiği için önemli adam sanılır.

● Öyle tembel insanlar tanırım ki... «Üç perde, iki ara» oyun yazmaya kalkışsalar!.. Önce o iki «ara»yı yazarak başlarlar işe...

● Eskiden baldızını öpen enişte görünce bayram olduğu anlaşılırmış. Şimdi bayramlar o kadar çoğaldı ki... Kimin baldız, kimin enişte olduğu bile anlaşılmıyor.

● Sayın büyük bağırıyor: «Kim demiş hayat pahalı diye?» Haksız sayılmaz... Hayatı gerçekten ucuzlattılar: 20'lik bir genç, 38'lik bir kurşun fiyatına...

● Koltuktaki koltuktakini istemez. Vatandaş hiçbirini...

● Marifet, iki bayram arasında evlenmemek değil, evlendikten sonra onca dert arasında bayram yapabilmektir.

● Gazete ilânlarında malın ya da işin reklâmı yapılır. Pekiii, doğum ilânlarında reklâmı yapılan mal mıdır, iş mi?

TELE-SÖZLÜK

● Seyirci ekranda umduğunu değil, bulduğunu izler.

● Hamama giren terler, TV stüdyosuna giren daha çok.

● Bir çiçekle yaz, iki dekorla saz olmaz.

● Ekran ne kadar büyük olursa olsun, spiker kâğıttakini okur.

● Play-Back'de sivrisinek saz, canlı yayında davul zurna az.

● Yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Sonra cereyan gelir ve filmin sonunu izlersiniz.

● Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan belli olsaydı, TV programları gazetelerde doğru çıkardı.

● Ağlamayan sanatçıya solo vermezler.

● Can çıkmayınca... Başka bir spiker çıkardı «Güne Bakış»a.

● Söz gerçekten gümüş olsaydı, açık oturumlarda kimse konuşmazdı.

● Damlaya damlaya göl olur, stüdyo akarsa...

● Adam olacak spiker, kameraya bakışından bellidir.

● Sanatçının adı çıkacağına ekranda, bir an önce parası çıksın.

● Sinek küçüktür ama, her yayında görünür.

● Biri yer biri bakar, TV karşısında şişmanlık bundan çıkar.

● Bugünkü çekimi yarına bırakma!.. Boş kamera ya da stüdyo bulamazsın.

● Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı, hatırlı kişinin yaptığı programın kırk dakika jeneriği vardır.

● Bugünkü tavuk yarınki kazdan, stüdyodaki akortsuz piyano dışardaki sazdan iyidir.

● Zengin arabasını dağdan aşırır, zoraki sunucu daha anonsta kendi adını şaşırır.

● Televizyonu seven, antenine katlanır.

● Voltajın düşkünü, alıcıyı bozar kış günü...

● İnsana dayanma, ölür... Dekora dayanma, yıkılır.

● Demir tavında, dilber çağında, TV reklâmı yağında olmalı.

● Stüdyo ne kadar büyük olursa olsun, sinek spikere konar.

● Dostla ye iç, TV'de röportaj yapma...

● Yanlış hesap Bağdat'tan, yanlış şarkı ilk banddan döner.

● Vakitsiz öten horozun başını, vakitsiz ekrana çıkan sunucunun işini keserler.

● El elden üstündür, antene kadar.

● Stüdyodaki sıcağa kar, bizim televizyona bekâr dayanmaz.

● Suyun yavaş akanından, sunucunun kâğıda bakanından kork.

● Mikrofonunu kordonuna göre uzat...

TOP YUVARLAKTIR

● Oyuncu doğduğu kulüpte değil, doyduğu kulüpte...

● Hakemin ömrü «dât düt»le geçer.

● Tekmenin acısını atan bilmez, yiyene sormalı.

● Yarım hekim candan eder, yarım hakem maçtan...

● Eskiden parayı veren düdüğü çalardı. Şimdi ise parayı verene düdüğü çalanlar var.

● Gol futbolün gülüdür. Ofsayt da dikeni...

● Güreşle dans arasındaki fark açıktır: Güreşte tutulacak yerleri FİLA (Uluslararası Güreş Federasyonu) kararlaştırır.

● Müzikte koro sahnededir, maçta tribünde...

● Ofsayt, futbolün kaçakçılığıdır.

● Para şıkırtısı, kupa lakırdısı takıma moral verir.

● Gol girdikten sonra yol gösteren çok olur.

● Her düdük istediğin gibi ötmez.

● Frikikten kaçarken penaltıya tutuldu.

● Yavaş bekin tekmesi pektir.

● Pas küçüğün, şut büyüğün...

● Yanılmak insan içindir. Hakem ise yanılmak için yaratılmıştır galiba...

● Komşunun tavuğu komşuya kaz, kulübün yediği kulübe as görünür.

● Çalımı seven, tekmesine katlanır.

● Bakarsan bağ olur, bakmazsan futbol alanı...

● Ağlamayan oyuncuya prim vermezler.

● Ver oyuncunu ellere, sür puanı yerlere...

● Her kalecinin bir gol yiyişi vardır.

● Her yemeğe tuz, her sporcuya söz, her yöneticiye naz yaramaz.

● 22 oyuncu bir hakemi dinler, bir hakem 22 bin seyirciyi dinlemez.

● Hakemin adı çıkacağına canı çıksın.

● Evsahibi takım oyuncusu yaparsa, kaza... Konuk takım oyuncu yaparsa, ceza...

ŞİİRCİK

Tımarhanede
Zincirli gezene
«Deli» deriz...
Sonra da
Dışarda
Buzda, karda
Otolu akıllılar
Biz
Hepimiz
Zincirsiz gezeriz...

NEYE Mİ BENZERİZ?

20-30 yaş arasındaki kadın «bateri»ye benzer. Evet evet, o yaşlarda kadın tıpkı davul takımı gibidir. Neresine dokunsanız, her yanı ses verir.

30-40 yaş arasında ise, «piyano» gibidir kadın... Her tür müziğe yarar.

40-50 yaş arasındaki kadın, «Orkestradaki birinci keman»a benzer. Klas, tecrübeli, yaman. Ve de daima eli öpülür.

50-60 yaş arasına geldi miydi, «kalabalık konserdeki tek flüt» gibidir kadın. Solo yaparsa farkedilir ancak...

60-70 arasındaki kadın, «fişi prizden çıkmış elektro-gitar»dan farksızdır. İspanyol gitar sesi bile vermez.

70 yaşın üstündeki kadın ise, «bando geçerken çalınan ıslık» gibidir. Çalan bile zor duyar.

Ya erkekler?

20-30 yaş arasındaki erkek, «müzik dolabı»na benzer. Radyosu dursa, teypi çalışır, teypi sussa pikabı çalar, pikabı işlemezse televizyonu başlar.

30-40 yaş arasındaki erkek, «hem pilli, hem eektrikli radyolu teyp» gibidir. Hangisinin, nerede, ne zaman, ne kadar çalması gerekiyorsa, o biçim işler.

40-50 yaş arasında ise, erkek «transistörlü radyo»ya benzer. Pili sık sık değiştirilirse, verimi artar.

50-60 yaş arasındaki erkek, «televizyon» gibidir. Yayın alanında ve yayın saatlerinde işe yarar.

60-70 yaş arasındaki erkek, «otomobil radyosu»nu andırır. Motor stop edince susar. Aksi halde, çalıştırılırsa, arabanın aküsünü de bitirir.

70 yaşın üstündeki erkek, «televizyonda sinema» gibidir. Eski filmleri tekrarlar hep...

1979 — 1980

ÇOCUKLAŞTIRAMADIKLARIMIZDAN MISINIZ?

Madem 23 Nisan... Çocuk olmalı insan...

...dedim ve kendi kendimle çocuksumtrak konuşmaya başladım:

— Söyle bakalım, küçük!.. Sana Çocuk Bayramı diye para versem, ne yaparsın?

— Alıy o payayı büyükleyimize götüyüyüm. Kumbayamda çok payam vay benim... Ama onlayın yokmuş. Babam diyo, hep komşulaydan paya istiyoylaymış.

— Öyleyse gezmeye götüreyim seni... Çocuk Yılı'nda ve de Çocuk Bayramı'nda olduğumuz için, emir sende... Ne dersen yapacağız... Ben de, annen de, baban da...

— Iıh!.. Olmaz!

— Niye olmaz'mış?

— Babam annemin dediğinden başkasını yapmaz da...

— Demek baban annenin buyruğunda...

— Hayır, sabahtanberi benzin kuyruğunda...

— Öylesi değil, evladım... Çocuk Haftası... Çocuk Yılı... Bu nedenle sana... Babanla annenin çocukları için... Ne alıyor anneyle baban?

— Bilmem ama geçen gün annem bitişikteki teyzeyle konuşuyken duydum. «Biz çocuk için tedbiy alıyoyuz» filan diyodu...

— Peki peki... Okul nasıl? Karnen nasıl?

— Yayısı evsahibi takım gibi, yayısı deplasman takımı gibi...

— O da ne demek?

— Yayısı döyt üç üç... Yayısı döyt iki döyt...

— Televizyonla aran?

— İyi ama annem seyyettiymiyo bazan... Eykenden yatıyıyo... O zaman habeyleyi kaçıyıyoyum.

— Vayyy, haberleri izliyorsun demek?

— Habeyleyde bi komik pulitikacı amcalay çıkıyo... Bi güldüyüyolay ki. Loyel Haydi'nin sessizinden bile komik... Bu sesli çünküm...

— Ya TV dizilerinden en sevdiğin?

— Vakıf...

— Bak bak bak!.. Vakıf ha? Ne anlıyorsun sen Vakıf'tan? Yoksa? Yoksa Divinya mı?

— Diil... Divinya'nın kızı Emma vay ya... Ama ne cilveli di mi, amca?

— Maçları seyretmiyor musun?

— Bizim evdeki televizyonda bi bozukluk vay galiba? Yabancılayın maçlayını güzel güzel gösteyiyo da... Bizimkiley oynayken çok agıy gösteyiyo... Sanki koşmadan oynuyo gibi bizimkiley... Halbukim koşuyoylar di mi?

— Onu bırak da!.. Nedir bu halin? Canım giysiler giydirmiş annen. Çamur içinde. Kaç yeri de yırtılmış.

— Bir çocuklan kavga ettim. Bana «solis» dedi.

— Ne fenalık var bunda?

— Öyle diil be!.. Solis solis... Yani assolis demek istedi. Eykekten assolis oluy mu hiç? Kıydım ağzını buynunu...

— İyi ama şimdi annen sana yeni bir elbise almak zorunda kalacak.

— Dövüştüğüm çocuğu göysen... Onun annesi mutlak yeni bir çocuk almıya mecbuy kalıcak valla...

— Biraz ciddi olalım şimdi... Söyle bakalım!.. Dünya Çocuk Yılı deyince ne anlıyorsun?

— Bu yıl çocuklayın yılı demektiy...

— Aferin!.. Peki, bu yıl bitince ne olacak?

— Yıl bitince çocuklay da biticek...

— Olur mu öyle şey? Bu yıl bitince çocuklar da biter mi? Bu yılın amacı, çocukların sorunlarının sürekli ilgi görmesini sağlamak... Tüm dünya çocuklarının her yönden eşit duruma gelmesi için çaba harcamak...

— Sahi sen inanıyo musun bu dedikleyine, amca?

— Elbette... Koskoca Birleşmiş Milletler, 1979'u Çocuk Hakları Bildirgesinin kabulünün 20'nci yılına rasladığı için Çocuk Yılı olarak ilân etti. Ne yapmalıydılar yani?

— Yüzleyi kızaymalıydı bence... Yiymi yıldıy çocuklaya bi faydalayı dokunmadı diye...

— Ayıp ayıp!.. Böyle bölücü konuşmalar yapmaktan utanmıyor musun? Birleşmiş Milletler diyorum sana...

— Onun için inanmıyoyum ya... Amca be, Biyleşmiş Milletley dediğin o siyah giysili kalabalık adamlay bugüne kaday nede biyleştiley Allahaşkına? Onlay oynuyolay... Bazan böyle Çocuk Yılı diyip biz çocuklayla gıygıy geçiyoylay. Bi zamanlay da Kadın Yılı dedileydi. N'oldu ki?

— Sen bugün tersinden kalkmışsın. Oysa ben senin kişiliğinde tüm dünya çocuklarını kutlayacaktım. Biliyor musun bugün yeryüzünde kaç çocuk aç susuz çıplak, sokaklarda dolaşıyor, parklarda yatıyor!..

— İyi ya be amcacım... Çocuk Yılı, Çocuk Yılı diye bizi uyutacağınıza... O çocuklayı payklayda uyutmasaydınız ya...

Baktım, bu velede söz yetişmeyecek... Sustum... Ama o susmadı:

— Çocuk Yılıymış. Çocuk Haftasıymış... Çocuk Bayramıymış... Ne yılı, ne haftası, ne bayramı, ne ayı be! Bi gün yetey bize, bi gün... Bi gün kaynı doysa, bi gün sıytında yeni bi şiy giyse, kaç çocuk göbek atıcak, biliy musunuz siz? Yılda bi gün vali, belediye başkanı filan yapıcanıza... Yılda bi gün çocuk olduğumuzu aklınıza getiyin de... Çocukluğumuzu annıyalım biz de... Siz yılın hey günü çocukça işley yapıp çocukça konuşuyken... Biz bi şiy diyo muyuz? Çocuk Yılıymış... Çocuk Yılı ha? Kimi kandıyıyorsunuz? Çocuk muyuz biz? Yutay mıyız hiç?

TANIŞTIRAYIM: BAYAN 435627839...

Haberi gazetelerde görür görmez nasıl sevindim, bilemezsiniz. Eh, dedim kendi kendime, tüm sorunlarımız çözümlendi artık. Ülkemizin, ulusumuzun derdi kalmayacak. Ahmet'ti, Mehmet'ti davası tarihe karışacak. Ali'nin külâhını Veli'ye, Veli'ninkini Ali'ye vermekten söz edilmeyecek. Futbol maçlarında stadlarda binlerce kişi bir ağızdan «Bilmemne Hüsnü, bilmemne Rüştü» diye bağırmayacak.

Ne bakıyorsunuz yüzüme öyle? Okumadınız mı? Kocaman harflerle çıktı gazetelerde... Bunca önemli haberi duymamış olamazsınız... İşte: «HER YURTTAŞA BİR NUMARA VERİLECEK... VATANDAŞLAR İŞLERİNİ MİLLİ NUMARLARLA YÜRÜTECEKLER...»

Tamam, yapıştırdınız hemen espriyi: «Şimdiyedek herkes milli numarayla yürütmüyor muydu sanki?» Bırakın şimdi bunları... Benim sevincime katılın siz de! Bir düşünsenize «numaralı» yönetimi!.. Etrafınızdakilerin hiçbirinin adı, sanı olmayacak... Sadece rakam var, numara var...

Şimdi nasıl konuşuruz:

— Seni Mehmet aradı...

— Kim? Mehmet mi? Hangi Mehmet?

— Ne bileyim ayol... Mehmet dedi sadece...

— Fesuphanallah... Mehmet'miş... Mehmet Mehmet... Sarıçizmeli Mehmet... Be adam söylese ya hangi Mehmet olduğunu...

Kafanızı yorar durursunuz, hangi Mehmet diye... Oysa numaralı çağ başlayınca... Bakın nasıl olacak:

— Seni 748793872 aradı...

— Hımm... Bir işimiz vardı da... Not bıraktı mı?

— Evet... 96854277'lerdeymiş bu gece...

Devlet dairesinde işiniz mi var? Memur sordu mu kim olduğunuzu... Yanıtınız da yalın olacak:

— Ben 564783295...

Dayınızı da aynı yöntemle söyleyeceksiniz:

— Ben 453682974'ün yeğeniyim de...

Belki maç anlatmak zorlaşacak biraz:

«— Top 345278'de... 33982764'ü çalımlıyor... Geçti... Oooof!.. 436273894 gerilerden koştu, geldi, ve sert bir tekme... Hakem 32491131279 çok kızdı... Sarı kart gösterdi 436273894'e...»

Televizyonda ara spikeri çıkacak karşınıza:

«— Sayın izleyicilerimiz, haberlerden sonra sunacağımız yerli sinemada, yönetmenliğini 34'ün yaptığı, başrollerini 22 ile 43'ün paylaştığı...»

Rakamlar niye mi ufaldı? Eee adı üstünde: «TV'de yerli sinema»... Hangi tarihte çevrildiğini bir düşünsenize gösterilen filmin!.. Oyuncuların, yönetmenin mili numaraları da o kadar eski olacak tabii...

Gerçekten tatlı olacak rakamlı yaşam... Yolda bakacaksınız: İki kişi kavga ediyor... Gırtlak gırtlağa... Bir yandan da sövüyorlar birbirlerine:

«— Lan... Seni 465741352 oğlu 465741352...»

Ben çok sevdim bu işi... Daha ilerisini bile düşünebiliyor insan... Aşk dünyasını da... Yatakta iki kişi, biri erkek, öteki dişi:

— Hayatım, seni çok seviyorum.

— Ben de güzelim... Tatlı 13456278345'im benim...

— Bana sadece 345 diyebilirsin şekerim...

Tabii bu milli numaralar dağıtılırken, başlangıçta epey torpil işler. Örneğin 5, 55, 555, 5555, 55555 gibi numaralar hemen bazı ünlü sanatçılar tarafından kapışılır. Bazı özel seks kokulu rakamlar da, soyunmayı seven sanatçılarımıza ayrılır...

Hadi hazırlanın vatandaşlar... Alalım numaralarımızı ellerimize... Ve numaralı yaşama başlıyalım... Bugünedek hep politikacıların numarası geçiyordu. Bundan böyle biraz da vatandaşın numarası geçsin... Ne? Ne yapsak yetişemez miyiz onlara? Haklısınız... Çoğu SIFIR NUMARA çünkü...

NASIL DA TANIDIM?

Geçenlerde Bursa'ya gittiğimde... O da kim? Rastlantının böylesi, raslantının böylesine güzeli... Eski, çok eski bir arkadaşıma raslamaz mıyım? Arkadaş deyip geçemezsiniz. Bu zamanda gerçek arkadaş kaç tane kaldı ki!.. İnsan kiminle dost olacağını da kestiremiyor. Sizinle sizin için mi arkadaşlık ediyorlar, yoksa kendi çıkarları için mi? Kolay değil anlamak... Bu nedenle de insan eski arkadaşlarından birini gördü müydü, bir tuhaf oluyor. Benim de öyle oldu. Suha'yı şöyle böyle 15 yıldır görmemiştim. Tabii şimdi siz 15 yıldır görmediğim için, raslayınca tanıyamadığımı sandınız, değil mi? Yok canım, hemen tanıdım. Belleğim pek kuvvetlidir benim. Sorun şimdi bana, ilkokulda bitirme sınavında öğretmenin tarihten ne sorduğunu... Bir bir anlatayım size... Lisede yazılıda ne gelmişti onuncu sınıfta fizikte? Sünnetimde sünnetçinin kulağıma ne dediğini... Bugün gibi anımsarım. Offf!.. Sünnet deyince, sünnetimi ayrıntısıyla anımsadım da... Canım acıdı... Ben böyleyim işte... Hafıza mı, bellek mi, neyse ne, çok kuvvetlidir bende... Evet, ne diyordum, tarih öğretmenime pek güvenirim, yok canım, şey ben belleğime güvenirim, diyordum. Bizim arkadaş Suha da tarih dersinde, tarih dersi de nerden çıktı, Bursa'da beni görünce hemen tanıdı. Tabii televizyondan... Sık sık karşısında gördüğü için... Taa uzaktan koşuştuk. O bana... Ben ona doğru... Sarıldık birbirimize, öpüştük... Eee bunca yıllık dostuz. Bunca yıllık düşmanar bile şapır şupur öpüşürken... Görmediniz mi TV'de? Mısır-İsrail barış anlaşmasının imza törenini verdi ya televizyon... Futbol maçında gol olmuş gibiydi ekran... Sedat golün pasını vermiş, Begin de topu ağlara takmıştı. Nasıl da öpüşüyorlardı! Koştular öteki oyunculara... Onlarla da öpüştüler. Bir de kendilerini yere atıp ötekilerin üstlerine

çıksalar, maçtan farkı kalmayacaktı imza töreninin... Sedat pası vermiş, Begin golü atmıştı da... Yanda Başkan Carter, ikisinden de neşeliydi. Sık sık elini kaldırıp gülücükler yolluyordu seyredenlere... Karşı takımın kalecisine para yedirip golü maçtan önce hazırlayan zengin kulüp yöneticisi pozundaydı Carter... Öyle el sallamaları karşısında, seyircilerin de tempoyla «Bir baba hindi heey Allah» yahut «Fincanı taştan oyarlar» diye şarkı söylemesi beklenirdi doğrusu... Ama bilinmez. Bize sadece oyuncuları gösteriyordu TV. Belki görmediğimiz tribünlerde onbinlerce, belki yüzbinlerce, belki milyonlarca halk başka türlü bağırıyordu bu golcülere. Neyse, diyeceğim o değil... Suha'dan bahsediyordum ben... Haa sakın beni barışa karşıyım sanmayın. Koyu barış yanlısıyım ben... Çok severim barışı... Tabii başta Manço Barış'ı... Bir gün Sarı Çizmeli Mehmet Ağa ödeyecek hesabı diyor ama hep fakir halk ödüyor ya... Neyse onu da geçelim... Evet, nerde kalmıştık, Begin'le Sedat'ın öpüşmelerini diyordum. İnanın, televizyonda bugünedek onlardan fazla öpüşen bir tek Divinya vardı. Ama o haklı... Adı üstünde: Vakıf... Hem canım, bize ne elalemin öpüşmesinden!.. Ben Suha'yı anlatıyordum size... «Nasılsın Suha'cığım?» diye boynuna atıldığımda, bir solukta çoluğunu, çocuğunu, işini sordum. Uzun uzun anlattı. İyiymiş durumu. Çok sevindim. Bırakmadım. Birlikte yemek yedik. Yemekte de konuştuk bol bol... Kolay mı, onca eski arkadaş, üstelik 15 yıldır da görmemiştim. Bir Suha anlatıyor, ben dinliyorum. Bir ben anlatıyorum, Suha dinliyor. Biraz yaşlanmış ama Suha'cık... Hafızası zayıflamış epey... Ne anlatsam güç hatırlıyor. Oysa ben... Ne bellek var ama bende... «Bak Suha» diye anlatmaya başlıyorum. Her olayda adları bile teker teker sayarak... Şaşırıyor Suha benim belleğimin böyle güçlü oluşuna... Herşeyi bu kadar iyi anımsamama hayret ediyor... Yemekten sonra kahve, şey çay içtik... Ayrıldık. İşi varmış biraz Suha'nın... Akşama buluşmak üzere... Ben otelde odaya çekildim biraz... Ne iyi oldu rasladığım... Ama nasıl da tanıdım görür görmez Suha'yı... Belleğim iyidir dedim ya size... Bazılarımızın belleği o kadar zayıflamış ki... Daha dün «Unut» diye kenara ittiklerini neredeyse «Umut» diye bağırlarına basacaklar. Neyse kapatalım kontağı bu konuda da... Gene Suha'ya dönelim. Akşam oldu, buluştuk yine... Yedik, içtik, konuştuk, söyleştik. Ertesi sabah erkenden kalktım. Suha'yı uğurlıyayım, dedim. Hafızam kuvvetli ya, hemen hatırladım Suha'nın erkenci olduğunu... Kalktım, indim otelin lobisine... Gene sarıldık.

Öpüştük. Ayrılırken, telefonumu verdim. Not etti. O da bana telefon numarasını söyledi:

— Halit, dedi. Bravo, dedi. Senin belleğin gerçekten çok kuvvetli, dedi. Telefonumu defterine not etmene gerek bile yok belki, dedi: Nasılsa aklında tutarsın, ama, dedi...

— Eeee, dedim.

— Yalnız, dedi... Beni ararsan, dedi... Cengiz diye ara, dedi... Benim adım Suha değildir de, dedi.

UTANMAZ SİVİLCE (*)

İyi çocuktur Adnan... «Çocuk» dedimse Çocuk Yılı'ndan alıştı da dilim... Yoksa... Kırkına yakındır... Eskilerin deyimiyle mazbut, efendi, evine, eşine bağlı bir insan. Öyle erkek arkadaşlar arasında anlatacak çapkınlık öyküleri de yoktur pek... Bütün bunları niye mi söylüyorum? Adnan'ı tanıyıp da başına gelenlere daha çok acıyasınız diye...

Biçimsiz bir yerinde sivilce çıkmış Adnan'ın... Aslında yerin biçimli mi, biçimsiz mi olduğunu pek bilemem ama... Sivilcenin münasebetsiz bir yer seçimi yaptığı muhakkak... Önceleri minnacıkken giderek büyüyen sivilce çıbanlaşmış. Verdiği ıstırap bir yana, utançtan kimseye söylememiş Adnan'cık... Kime söylese, «Oooo, çapkınlığın sonu budur işte!» diye bir de ahlâk dersi dinleyecek... Sonunda, yakın bulduğu için olacak bana açtı. «İlâhi Adnan'cığım» dedim. «Tıpta ayıp olur mu? Git, göster!.. Belki de, Allah saklasın, önemlidir. Hem de hastahaneye git, esaslı muayene ol!» Beni dinledi ve soluğu hastahanede aldı. Şimdi ötesini, biz Adnan'dan dinliyelim:

.....Hastahaneye ürkek adımlarla girdim. Sanki herkes çıbanın neremde olduğunu biliyor da bana bakıyormuş gibi geliyordu. O çekingenlikle müracaattaki memura «idrar yollarıya ilgili hastalıklara bakan doktorların servisi»ni öyle kısık sesle sordum ki... Üç kez tekrarlattı adam, anlıyabilmek için... Tarif etti. Gittim. Kalabalık. Numara verdiler. Doktorların eli çabukmuş ki, korktuğum kadar fazla beklemedim. Muayene odasının kapısı aralandı.

(*) Bu yazı 1980'de Mizah dalında Gazeteciler Cemiyeti'nin Başarı Armağanı'nı kazanmıştır.

Bir hemşirenin başı uzandı. Numaramı söyledi. Girdim. Fakat girmemle birlikte??? Sağıma bakındım, soluma bakındım. Tek erkek yok. Beni çağıran hemşireden başka, hem de bir değil, iki kadın doktor... Biri masada bir şeyler yazıyor. Öteki bana yaklaştı: «Evet» dedi, «Şikâyetiniz?» Şimdi siz siz olun da, kibar bir hanıma «Şikâyetim bundan» diyerek... Ama çare yoktu. Hafifçe parmağımla işaret ettim şikâyetim olan tarafımı... «Soyunun» dedi doktor hanım... Bir kızardım, bir kızardım. Sonunda, sadece pantolonun fermuarını açmakla soyunma işini çözümleyeceğimi düşündüm. Ne var ki, doktor hanım strip-tiz'imi yeterli bulmamıştı. Çaresiz, pantolonumu iyice sıyırdım. Doktor hanım baktı, eğildi, tekrar baktı. Başını salladı. Gitti, büyüteç aldı, uzun uzun baktı. Sonra bağırmaya başladı: «Ferhunde koş!.. Gel gel!.. Tipik bir Antrasiptortus-Ferantonomorantus...»

Gıyabında özür dilerim ama, kadıncağızın dediği bu değilse de, buna yakın bir takım tıpça ve frenkçe laflardı... Doktor Ferhunde hanım da koştu, geldi. O da uzun uzun inceledi. Bayağı korkmuştum ben... Ne vardı? Hiç de soru sormuyorlardı. Fakat ben onlar sormadan konuşmak istedim. Hakkımda kötü düşünmelerini önlemek için, alyansımın bulunduğu ellimi de görecekleri biçimde hareket ettirdim ve «Efendim,» dedim, «Ben evliyim. Dışarda da kötü bir yaşantım yoktur... Yani...» İkisi birden kaşlarını kaldırdı: «Yooo!.. Hiç meraklanmayın!.. Öyle bir şey değil zaten... İç çamaşırların yıkandığı deterjandan olabilir, allerji olabilir, nedeni şu ya da bu... Bizim için ilginç. Çünkü tıpta çok okunur da milyonda bir raslanır. Korkulacak bir şey değil...»

Birşeyler konuştular aralarında... Sonra ilk bakan doktor hanım «Bir de hoca görsün» dedi. N'apalım, madem bir de hocanın görmesi gerekliydi. Görecekti o halde... Pantolonumu düzelttim, fermuarını kapadım, yanımda beni içeri çağıran hemşire, çıktık. Merdivenlerden indik. Bir oda kapısına geldik. Hemşire açtı kapıyı, buyur etti. Girdim. Orada da bir hemşire... Bu hastanede erkekler yıllık izinde sanki... Neyse... Yeni hemşire «Soyunun» dedi. Ben tecrübeliyim ya artık... Pantolonumu indiriverdim. Hemşire aradaki kapının tokmağını çevirdi. Ben daldım hemen hocanın odasına... Hangi hocanın odasına??? Kapıyı açıp da girmemle... Ne göreyim? Koskoca bir salon... Bir anfi... Sıralarda öğrenciler dolu... Beyaz önlüklü kızlar, erkekler... Elli kişi mi, altmış kişi mi, yetmiş mi, ne derseniz deyin... Hocaya eğildi hemşire, bir şeyler söyledi. Hoca eğildi, baktı. Sınıfa döndü: «Çocuklar, size geçen

hafta anlattığım Antrasiptortus-Ferantonomorantus var ya... Hah işte... Öyle bir vaka geldi. Şimdi hepiniz yakından göreceksiniz bunu... Şansınız varmış. Çünkü milyonda bir raslanır buna... Ama durun, izdiham yapmayın!.. Beşer, altışar kişilik gruplar halinde gelin!»

Öğrenciler hocanın sözünü dinlediler. Beşerli, altışarlı gruplar halinde gelip... Beni incelemeye başladılar. Bense havaya bakıyordum, utancımdan... Zaten utancımdan çıbanım da, çıbanlı şeyim de kaybolmuş gibiydi. Öğrenciler çekiyor, çekiştiriyor, bakıyor, inceliyor, muayeneden de öte, sanki otopsi yapıyorlardı. Utanmasına utanıyordum da... Bir yandan da mutluydum. Bilimsel bir incelemeye neden oluyor, tıp bilimine hizmet ediyorum diye... Şöyle böyle yarım saat benim çıbanlı.....tarafımda ders gördü öğrenciler. Sonra profesör bana döndü: «Sizi yorduk ama... Bize yararlı oldunuz. Teşekkür ederim. Giyinebilirsiniz. İçerde reçetenizi yazsınlar...»

Arkadan ince bir ses duyuldu. Bir genç kız bağırıyordu: «Ama hocam, ben göremedim.»

İşte o zaman hocayı da, anfiyi de, öğrencileri de, kalabalığı da, tıp bilimini de, sivilceyi de, çıbanı da, hastalığımı da, hastaneyi de, kısaca dünyayı unuttum ve birden gürledim: «Matineyi kaçırdınız, küçük hanım... Suareyi bekleyeceksiniz!..»

275 Lira